

**VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTERAAD VAN
GEMEENTE DORDRECHT D.D. 18 JUNI 2024**

Vergaderkamer Raadzaal

Voorzitter: De heer Kolff

Raadsgriffier: Mevrouw Wepster

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Mevr. Boom-Vos (VVD)

Dhr. Burakçin (GroenLinks)

Dhr. Van Dam Timmers (CDA)

Mevr. Van Engelen (GroenLinks)

Dhr. Groenewege (Partij voor de Dieren)

Dhr. Gündogdu (Op ons Eiland)

Dhr. Den Hartog (GroenLinks)

Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)

Dhr. Den Heijer (VVD)

Dhr. Katif (Beter Voor Dordt)

Dhr. Klerk (CDA)

Mevr. Koene (Gewoon Dordt)

Mevr. Kruger (GroenLinks)

Dhr. Van der Kruijff (CDA)

Dhr. Kuhlmann (VVD)

Dhr. Laban (CU/SGP)

Dhr. Van der Meer (GroenLinks)

Dhr. Van der Net (VVD)

Mevr. Nieuwland-van den Bosse (ChristenUnie/SGP)

Dhr. Noldus (VVD)

Mevr. Pichel (Forum voor Democratie)

Dhr. Portier (SP)

Dhr. Safranti (DENK)

Dhr. Schalken-Den Hartog (Beter Voor Dordt)

Mevr. Schnabel (PvdA)

Mevr. Simon-van Waardhuizen (Fractie van Waardhuizen)

Dhr. Van der Spoel (Fractie van der Spoel)

Dhr. Stam (Fractie van Waardhuizen)

Mevr. Stolk (VSP)

Dhr. Stolk (VSP)

Mevr. Striebeck (VSP)

Dhr. Struijk (ChristenUnie/SGP)

Mevr. Van den Tol (VVD)

Dhr. Uysal (GroenLinks)

Dhr. In 't Veld (VSP)

Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)

Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)
Dhr. Winger (Beter Voor Dordt)

Portefeuillehouders: wethouder M. Burggraaf, wethouder C. van Benschop, wethouder R. van der Linden, wethouder P. Heijkoop, wethouder T. de Jonge, wethouder Marc Merx

Opening

1. Opening en vaststellen agenda, mededelingen

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend. En daarmee verzoek ik om stilte. Zelfs de heer Kuhlmann. Dank. Hartelijk welkom allemaal op deze raadsvergadering van vandaag, dinsdag 18 juni 2024. Welkom aan de raadsleden, aan de mensen die thuis met ons meekijken en natuurlijk ook hier in de zaal of die wellicht later terugkijken. Heel fijn dat u er allemaal bent. Ik zie dat er bij mevrouw Stolk een microfoon aan staat. Die gaat nu uit. Ik heb één afmelding ontvangen zojuist. En dat is een afmelding van de heer Van Leeuwen. En dat betekent dat we bijna compleet zijn, met 38 raadsleden. Ik zie de heer Uysal nog aan komen wandelen. En ik heb begrepen dat de heer Den Hartog ons eind van de middag en een deel van de avond even moet verlaten. Morgen? U gaat al van het slechtste scenario uit.

De heer Den Hartog: Dat is de volgende raad op 9 juli.

De voorzitter: 9 juli? Dat valt dan weer mee. Laten we ons daar niet door afleiden. En dan zie ik dat de stoel van de heer Burakçin nog leeg is. Ik kijk even naar de fractievoorzitter van GroenLinks, of u weet waar hij is. De heer Burakçin, weet u waar hij is?

De heer Uysal: Die komt later, voorzitter.

De voorzitter: Die komt iets later. Maar die voegt zich vandaag wel bij ons? Heel goed. Dan memoreer ik, voordat we beginnen, dat dit de laatste reguliere gemeenteraadsvergadering is voor de heer Portier. Hij zal op 9 juli nog wel aanwezig zijn, om afscheid van ons te nemen en wij van hem natuurlijk. Maar dan zal zijn opvolger, de heer Hartmeijer, na zijn toelating door uw gemeenteraad, ook deelnemen aan de raadstafel. De heer Portier, geniet van uw laatste raadsvergadering. En ook andere raadsleden, geniet nog even van de aanwezigheid van de heer Portier. Zo is dat. Dan ga ik over naar de agenda. En voor zover ik weet zijn er twee...

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Koene, gaat uw gang.

Mevrouw Koene: Ik had ook nog een mededeling.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Koene: Want ondanks dat de heer Kleinpaste niet in de raad zit, is het wel een commissielid wat vele jaren zijn diensten heeft verleend ten gunste van de stad. En het is niet gebruikelijk dat een commissielid wordt toegesproken in de raad. Dat doe ik dan toch even nu heel snel, door aandacht te vragen. Want ik wil vooral voor de heer Kleinpaste dat in de notulen geregistreerd staat dat wij hem bedanken voor al zijn inspanningen voor de gemeente. En ik doe dit met name, omdat ik vind dat als je in de raad beëdigd of geïnstalleerd wordt, of hoe je het noemt, dat je dan ook als commissielid best even het woord tot je gericht kan krijgen. Overigens nemen wij afscheid van de heer Kleinpaste op woensdag 3 juli, tijdens een avond die wij organiseren. En dan zullen we hem ook voorzien van een gepaste attentie. Dat doen we vandaag niet. Jammer, Gert Jan. Daarom wilde ik dit eventjes nu kwijt.

De voorzitter: Dank. Heel goed. Zeker. Ik had u na vaststelling van de agenda het woord willen geven, maar assertief als u bent, heeft u het op deze manier gedaan. Heel goed.

Mevrouw Koene: Voorzitter, u zei bij de mededelingen. Volgens mij was dit een mededeling.

De voorzitter: Nee, die komen over het algemeen na het vaststellen van de agenda. Maar het is helemaal goed zo. We hadden het afgesproken. Het is helemaal goed. En ik onderschrijf ook wat u over de heer Kleinpaste hebt gezegd. Dan wil ik graag de agenda bekijken met u. Voor zover ik weet, zijn er twee bijzonderheden. Als eerste Fractie van Waardhuizen die een motie heeft bij agendapunt 10, de Verordening starterslening. Ik kijk even of dat klopt. Dat klopt. Daarmee wordt het een bespreekstuk en stel ik voor dat we die aan het eind van de agenda behandelen, na agendapunt 42. En dan heb ik tijdig een gedeelde motie vreemd aan de orde van de dag gezien van de VVD. Die gaat over het bedelverbod. Ik kijk even naar de heer Van der Net. Die wilt u indienen? Dat klopt ook. Voegen we die toe aan het einde van de agenda. Na agendapunt 42 behandelen we dan eerst agendapunt 10. Een beetje stilte in de zaal, ook achter de collegetafel graag. En dan voegen we de motie vreemd toe als agendapunt 43. Mensen, ik moet een beetje streng zijn. We hebben nog een behoorlijke vergadering voor de boeg, als ik het zo inschat. Laten we proberen dat met elkaar voortvarend en goed te doen. Zonder al te veel onnodige correcties over het geluidsniveau. Ik kijk even rond of u met de wijzigingen zo de agenda kunt vaststellen. Of zijn er nog andere zaken die u zou willen aanstippen over de agenda? Dat is niet het geval. Dan stellen we die vast. Dan verzoek ik de VVD alvast om de motie vreemd in te dienen. Dat is zojuist gebeurd. En dan kunnen we die scannen en uploaden. En dan, nogmaals, constateer ik dat we een volle agenda hebben. Het is fijn dat we voor morgenavond al een uitloopavond hebben voorzien. Maar gezien de vele onderwerpen en moties en amendementen zou het zelfs met die uitloopavond nog steeds een volle bak kunnen worden. Ik verzoek u allen om toch zoveel mogelijk efficiënt te vergaderen.

De heer Van der Net: Voorzitter, even kort.

De voorzitter: De heer Van der Net. Ter onderstreping van de efficiëntie, de heer Van der Net, gaat uw gang.

De heer Van der Net: Dank u. De motie is mede ingediend door DENK Dordrecht. Dat wil ik nog even mededelen. Dank u.

De voorzitter: Waarvan akte. Heel goed.

2. Vaststellen van de notulen van de Gemeenteraad van 21 mei 2024 en de Dordtse Dinsdagen van 14 en 28 mei 2024 Vergaderzalen 1, 3, 5

De voorzitter: Dan gaan we naar het volgende agendapunt. Dat is het vaststellen van de notulen van de gemeenteraad van 21 mei 2024, de Dordtse Dinsdagen van 14 en 28 mei 2024, vergaderzalen 1, 3 en 5. Ik kijk rond of de genoemde notulen zo kunnen worden vastgesteld. Dat is het geval. Dan stellen we die vast, onder dankzegging.

Benoemingen

De voorzitter: En dan gaan we naar de benoemingen.

3. Benoeming van de heer L.A.J.M Damen tot lid van de auditcommissie en mevrouw A.M. Schnabel tot plaatsvervangend lid van de auditcommissie – Raadsvoorstel

De voorzitter: Als eerste benoeming van de heer L.A.J.M. Damen tot lid van de auditcommissie en mevrouw Schnabel tot plaatsvervangend lid van de auditcommissie. En ik kijk even rond of u met die benoeming kunt instemmen. Dat is het geval. En dan wil beide personen van harte feliciteren met deze benoeming.

Hamerstukken

De voorzitter: Dan komen we bij de hamerstukken. En zoals gebruikelijk loop ik die één voor één langs. Waarbij u de gelegenheid krijgt om desgewenst een korte stemverklaring af te leggen.

4. Benoemingsprocedure nieuwe burgemeester – Raadsvoorstel

De voorzitter: Als eerste agendapunt 4. Benoemingsprocedure nieuwe burgemeester. Is akkoord.

5. Vaststellen Startnotitie Verdichtingsplannen – Startnotitie

De voorzitter: 5, vaststellen Startnotitie Verdichtingsplannen. Is akkoord. 6, Vaststellen GREX Karel Doormanweg, Kompaslocatie.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Gündogdu, gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Ik had nog een handje opgestoken bij punt 5, Startnotitie Verdichtingsplannen.

De voorzitter: Drukt u gewoon de microfoon in, dan kan ik het ook in mijn scherm zien. Het gaat over agendapunt 5. Gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, eens met dit verdichtingsplan. We hebben tijdens de commissie ook aangegeven dat we graag bedrijventerrein Corridor in deze verdichtingsplannen terug willen zien. En de wethouder heeft daar ook een toezegging voor gedaan. Hierbij de stemverklaring.

De voorzitter: Waarvan akte. Dan is dat aangenomen, met inachtneming van hetgeen daarover gezegd is. Anderen nog bij 5?

6. Vaststellen GREX Karel Doormanweg (Kompaslocatie) – Raadsvoorstel

De voorzitter: Zo niet, gaan we naar 6. Vaststellen GREX Karel Doormanweg, Kompaslocatie. Is akkoord.

7. Vaststellen Bestemmingsplan 8^e herziening Wielwijk, Crabbehof en Zuidhoven, locatie Karel Doormanweg – Raadsvoorstel

De voorzitter: 7, vaststellen Bestemmingsplan 8^e herziening Wielwijk, Crabbehof en Zuidhoven, locatie Karel Doormanweg. Is akkoord.

8. Vaststellen bestemmingsplan Partiële herziening Historische Binnenstad – Raadsvoorstel

De voorzitter: 8, vaststellen bestemmingsplan Partiële herziening Historische Binnenstad. Akkoord.

9. Vaststellen Besluit wijziging omgevingsplan inzake cultureel erfgoed e.a. – Raadsvoorstel

De voorzitter: 9, vaststellen Besluit wijziging omgevingsplan inzake cultureel erfgoed. De heer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank u wel. De Partij voor de Dieren meent dat cultureel erfgoed niet beschermd kan worden met een meldingsplicht bij sloop. Om weigeringsgronden te kunnen opvoeren, is een vergunningsprocedure nodig. En daarom is de Partij voor de Dieren tegen dit raadsvoorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Dan is het aangenomen.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: Niet aangenomen nog. Gaat uw gang, de heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: U mag hem wel aannemen, maar ik wilde een korte opmerking maken.

De voorzitter: Doet u dat maar.

De heer Schalken-den Hartog: In aanvulling op wat de Partij voor de Dieren zei, wat ons betreft is dat nu niet een reden om hem niet akkoord te vinden. Maar Beter voor Dordt hecht wel aan het behoud van het Dordtse erfgoedcollectie en goed toezicht en handhaving op de monumentale waarde. En laten we daar vooral bij gebruikmaken van de expertise van onder andere het Historisch Platform, de Vereniging Oud Dordrecht en andere organisaties.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank. Gaat uw gang, de heer Gündogdu.

De heer Gündogdu: Vanuit Op Ons Eiland sluiten we aan bij de stemverklaring van Beter voor Dordt.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk ook.

Mevrouw Stolk: De VSP sluit zich ook aan bij de stemverklaring van Beter voor Dordt.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Portier.

De heer Portier: Wij dan ook.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het aangenomen, met inachtneming van hetgeen hierover is gezegd.

10. Vaststellen Verordening starterslening gemeente Dordrecht, 3^e wijziging – Raadsvoorstel

De voorzitter: Even kijken. Dan zijn we bij 10. Dat is een bespreekstuk geworden.

11. Vaststellen Routekaart Klimaatneutraal Dordrecht 2040 – Raadsvoorstel

De voorzitter: Gaan we naar 11. Vaststellen Routekaart Klimaatneutraal Dordrecht 2040. De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, wat ons betreft is in deze Routekaart de visie op het autoluw maken van de binnenstad echt te mager. Er worden alleen wat kleine, losse projectjes gedaan. Maar echt hoe we het centrum met deze visie autoluw maken, dat missen wij. En ook de aangenomen motie voor het in kaart brengen van autoluwe kansen is nog steeds niet uitgevoerd. En wij dringen er echt bij het college op aan daar nu werk van te maken. Dank u wel.

De voorzitter: En dat is uw stemverklaring? Vooruit dan maar, omdat het uw laatste raadsvergadering is.

De heer Portier: Dat is mijn stemverklaring.

De voorzitter: Anderen nog? Gaat uw gang, de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. We zijn heel blij met deze Routekaart, omdat daarmee robuuste en noodzakelijke stappen worden gezet voor klimaatneutraliteit. Tegelijkertijd is ons inziens snelle uitwerking van de aanpak voor de langere termijn urgent. En we blijven daar graag met het college, de andere fracties en de stad over in constructief gesprek, want alleen samen lukt het.

De voorzitter: Zo is het. Dan mevrouw Boom, gaat uw gang.

Mevrouw Boom-Vos: Dank u wel, voorzitter. Dit stuk kan wat ons betreft worden afgehamerd met twee duidingen. Wij zijn niet voor een lobby voor de snelheidsverlaging op de N3. Wat betreft de Dordtse VVD blijft de maximumsnelheid op de N3 gewoon 100 kilometer per uur, zoals ook het Rijk aangeeft. Daarnaast geven wij te allen tijde prioriteit aan het bouwen zelf, boven het stapelen van extra natuurinclusief en circulaire kostenverhogende eisen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Andere stemverklaringen nog? Gaat uw gang, mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schabel: Dank u wel. Wij sluiten ons graag aan bij wat GroenLinks net aangaf.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Graag vragen we u kennis te nemen van onze waardering voor een aantal elementen in de Routekaart. Bijvoorbeeld gewoon slimme aanpakken die er zijn bij mobiliteit en woningbouw, et cetera. We zien goede innovatieve oplossingen die worden toegepast. Omdat een groot deel van de plannen toch voortvloeien uit de klimaatreligie die niet alleen naar onze mening, maar ook vele experts zeer overtrokken maatregelen eisen, zullen wij niet instemmen met het raadsvoorstel Routekaart Klimaatneutraal.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Dank u wel. Ik sluit me aan bij de stemverklaring van mevrouw Boom.

De voorzitter: Zijn we verder akkoord, met inachtneming van het hetgeen daarover is gezegd.

12. Vaststellen Startnotitie herijking hondenuitlaatbeleid – Raadsvoorstel

De voorzitter: Gaan we naar 12. Vaststellen Startnotitie herijking hondenuitlaatbeleid. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Wij kunnen instemmen met deze Startnotitie over het hondenbeleid. Wat betreft de Dordtse VVD komen er meer controles en boetes voor de illegale dumping van hondenpoep, houden we de hondenbelasting op nul, inventariseren we de ernst en de omvang van bijtincidenten en kijken we het verbeteren van uitlaatvoorzieningen, waaronder in het centrum, de Staart en Crabbehof.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was weer een mooi deel van uw partijprogramma. Even kijken. De heer Gündogdu, gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Ook vanuit Op Ons Eiland kunnen we instemmen met dit voorstel. Voorzitter, wel met de kanttekening, althans advies, bij de toekomstige inrichting van hondenuitlaatvoorzieningen is het mogelijk om die multifunctioneel in te richten. We merken dat er bijvoorbeeld traumahelikopters zijn die geen landingsplaats kunnen vinden. Dat allicht daar ook aan wordt gedacht bij de inrichting.

De voorzitter: Dank u wel. Het lijkt steeds toch meer op zo'n hele eerste termijn, zo'n rondje stemverklaringen. Ik ben eigenlijk gewend dat u dan zegt, ik ben voor of tegen, want. En dan één zinnetje. Ik benadruk het nog maar even. Anderen nog? Niemand durft meer.

13.Vaststellen Tussentijdse wijziging precarioverordening met betrekking tot varende woonschepen – Raadsvoorstel

De voorzitter: Gaan we door. 13, vaststellen Tussentijdse wijziging precarioverordening met betrekking tot varende woonschepen. Is akkoord.

14.Vaststellen Dordtse Visie Voortgezet Onderwijs – Raadsvoorstel

De voorzitter: 14, Vaststellen Dordtse Visie Voortgezet Onderwijs. Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, wij zijn akkoord, omdat GroenLinks blij is dat de samenwerking tussen onderwijs en het samenwerkingsverband en de gemeente op deze manier in een visie op het voortgezet onderwijs wordt vastgelegd. Net als in de Dordtse Onderwijsvisie 0 tot 12 jaar kunnen de partners gezamenlijk werken aan een stevige basis voor de Dordtse jeugd vanaf 12 jaar, zodat zij een mooie toekomst tegemoet gaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank. Anderen nog? Dat is niet het geval. Mevrouw Boom. Dat is wel het geval. Ik kijk hier ook in mijn scherm. Want als u het knopje indrukt, dan zie ik uw naam verschijnen.

Mevrouw Boom-Vos: U zei het al. Zo brutaal was ik nog niet.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Boom-Vos: Maar voorzitter, wij zijn akkoord en blij met deze visie, want onze jongeren worden zo goed mogelijk voorbereid op de toekomst. Wij maken ons echter nog wel zorgen om de hoeveelheid laaggeletterden die van school af komen. Daarom kijken wij uit naar de voorgenomen startfoto en de jaarlijkse monitoring op de referentieniveaus die in de visie toegezegd worden. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Dat is niet het geval.

15. Beschikbaar stellen van een krediet voor Ruimte voor Banen – Raadsvoorstel

De voorzitter: Gaan we naar 15. Beschikbaar stellen van een krediet voor Ruimte voor Banen. Is akkoord.

16. Beschikbaar stellen van Gereserveerde middelen Programma Glansrijke Toekomst voor de Dordtse jeugd 12-27 jaar in 2024 (Agenda 2030) – Raadsvoorstel

De voorzitter: 16, beschikbaar stellen van Gereserveerde middelen Programma Glansrijke Toekomst voor de Dordtse jeugd. Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Dank, voorzitter. Steun. Met de hoop dat we zoveel mogelijk dingen leren om meer dan vijftig jongeren te helpen.

De voorzitter: Anderen nog? Gaat uw gang, mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Wij sluiten ons graag aan bij hetgeen mevrouw Koene erover heeft gezegd.

De voorzitter: Dank u wel. Verder akkoord, met inachtneming van hetgeen erover gezegd is.

17. Vaststellen Geactualiseerde bestuurlijke planner 2024/2025 – Raadsvoorstel

De voorzitter: Gaan we naar 17. De Geactualiseerde bestuurlijke planner. Is akkoord.

18. Geen Zienswijze indienen op ontwerpbegroting 2025 GR Gevudo – Raadsvoorstel

De voorzitter: 18, geen Zienswijze op de ontwerpbegroting 2025 van de GR Gevudo. Is akkoord.

19. Indienen Zienswijze Begroting 2025 Wegschap Tunnel Dordtse Kil (Gemeenschappelijke Regeling) – Raadsvoorstel

De voorzitter: 19, indienen Zienswijze Begroting 2025 Wegschap Tunnel Dordtse Kil.

20.Indienen Zienswijze begroting 2025 Omgevingsdienst (Gemeenschappelijke Regeling OZHZ) – Raadsvoorstel

De voorzitter: 20, indienen Zienswijze begroting 2025 Omgevingsdienst.

21.Indienen Zienswijze gemeente Dordrecht op Begroting 2025 en Bestemming Jaarresultaat 2023 Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (GR VR ZHZ) – Raadsvoorstel

De voorzitter: 21, Zienswijze gemeente Dordrecht op de Begroting 2025 en Bestemming Jaarresultaat van de Veiligheidsregio. Is akkoord.

22.Indienen Zienswijze Concept Jaarstukken 2023, Concept Voorjaarsbrief 2024 en Concept begroting 2025 – 2028 Gemeenschappelijke Regeling Sociaal (GR Sociaal) – Raadsvoorstel

De voorzitter: 22, Zienswijze Concept Jaarstukken, de Concept Voorjaarsbrief 2024, Concept begroting 2025-'28 van de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal. Mevrouw Kruger, gaat uw gang.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, wij stemmen in met de zienswijze op de jaarstukken, Voorjaarsbrief en begroting van GR Sociaal. En in tijden waar veel mensen het water aan de lippen staat, is het van belang dat de middelen voor de energietoeslag, die niet besteed zijn, snel maar in ieder geval dit jaar een nieuwe bestemming kunnen krijgen. En we rekenen er dan ook op een goede samenwerking tussen het college en de raad om een nieuwe bestemming te vinden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Is niet het geval.

23.Indienen Zienswijze jaarstukken 2023 en begroting 2025 Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ (DG&J) – Raadsvoorstel

De voorzitter: Dan gaan we naar 23. De Zienswijze jaarstukken en begroting Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid & Jeugd. Is akkoord.

24.Vaststellen van de Nota Grondbeleid 2024 – Raadsvoorstel

De voorzitter: 24, Vaststellen van de Nota Grondbeleid 2024. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Wij gaan akkoord met deze nota. We hebben nog een opmerking. Dat de aanpassing in de tekst van paragraaf 4.5 vraagt om een mandaat, zonder tussentijdse sturing vanuit de raad. Omdat dit past bij de keuze van de raad voor actief grondbeleid maken we hier geen bezwaar tegen. We willen echter wel benadrukken om voorzichtig te zijn met het feit dat er al iets kan worden aangekocht binnen een plan wat nog niet is goedgekeurd door de raad. Ondanks dat het college de ruimte krijgt, wordt de raad wel gepasseerd. Graag aandacht hiervoor bij raad en college bij de informatieverschaffing. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog?

De heer Katif: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, de heer Katif.

De heer Katif: Ik sluit me volledig aan bij de stemverklaring van mevrouw Pichel.

De voorzitter: Verder nog? Zo niet, dan is het akkoord, met inachtneming van hetgeen daarover gezegd is.

25.Vaststellen Prognose Grondbedrijf 2024 – Raadsvoorstel

De voorzitter: Dan tot slot 25. Vaststellen Prognose Grondbedrijf. Is akkoord.

Stukken ter kennisname

De voorzitter: Dan de stukken ter kennisname, 26 tot en met 38. Kunt u daarvan kennisnemen? Mijnheer Portier, gaat uw gang.

De heer Portier: Voorzitter, wij hebben een aantal opmerking bij de raadsinformatiebrief over de plaagdierenbestrijding. Er worden eigenlijk een aantal maatregelen voorgesteld om de ratten die er al zijn te bestrijden. Wat ons betreft is dat aan de verkeerde kant. We moeten voorkomen dat er allemaal zwerfafval op straat komt, zodat er geen ratten op af komen. En we vragen ons af wat er gebeurd is met de motie om een proef te beginnen met pasloze containers. En wat ons betreft wordt die proef zo snel mogelijk uitgevoerd in Crabbehof. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, een opmerking bij raadsinformatiebrief, bij punt nummer 30. We hebben tot onze spijt moeten constateren dat Stroomlijn bij klachten aangaande de Drechthopper vrijwel nooit de hand in eigen boezem steekt. Deze handelswijze heeft veel weg van 'wij van WC-Eend vinden WC-Eend de beste'.

Mevrouw Stolk: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Stolk, gaat uw gang.

Mevrouw Stolk: Sluiten we bij aan.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie de heer Groenewege.

De heer Groenewege: Dank u wel. Wat betreft de Pilot integrale aanpak plaagdierbestrijding sluiten we ons aan bij de SP. We vinden het ook erg cynisch dat de beschrijving van de smart rattenval die in Crabbehof wordt ingezet, die ratten plet door staven, als ze er onderdoor lopen, waarna hun lijk wegspoelt met het rioolwater, dat we die beschrijving vinden onder het kopje efficiënt en duurzaam.

En we hebben ook een opmerking over de raadsinfobrief over Inzet van dieren tijdens evenementen. Daar constateren we dat het college niet op de hoogte was van de inzet van paarden bij Dordt in Stoom. Niet alle diergebruik bij evenementen is in beeld, waardoor het welzijn van de dieren ook niet gewaarborgd kan worden. En dat betreft de Partij voor de Dieren ten zeerste.

De voorzitter: Anderen nog bij de stukken ter kennisname? Dat is niet het geval. Dan nemen we daar kennis van.

- 26.Raadsinformatiebrief over Omgevingsvisie 2.0 | Ruimtelijke keuzes (uitgangspunten) voor participatie en consultatie – Raadsinformatiebrief**
- 27.Raadsinformatiebrief over Nota Erfpachtbeleid 2024 – Raadsinformatiebrief**
- 28.Raadsinformatiebrief over Inzet van dieren tijdens evenementen 2024 – Raadsinformatiebrief**
- 29.Raadsinformatiebrief over Beantwoorden motie 220705/M4 Balanceren in de Biesbosch – Raadsinformatiebrief**
- 30.Raadsinformatiebrief over Klachtenprocedure van Stroomlijn – Raadsinformatiebrief**
- 31.Raadsinformatiebrief over Jaarverslag 2023 Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid – Raadsinformatiebrief**
- 32.Raadsinformatiebrief over Voortgang Uitvoeringsprogramma Visie Opvang naar Wonen en besluit Regie Opvang – Raadsinformatiebrief**
- 33.Raadsinformatiebrief over Ontwikkelen doelgroepenvervoer Dordrecht – Raadsinformatiebrief**
- 34.Raadsinformatiebrief over Jaarverantwoording toezicht kinderopvang 2023 – Raadsinformatiebrief**
- 35.Raadsinformatiebrief over Bedelarij – Raadsinformatiebrief**
- 36.Raadsinformatiebrief over Pilot integrale aanpak plaagdierbestrijding Crabbehof – Raadsinformatiebrief**
- 37.Raadsinformatiebrief over Drechtsteden GroeiAgenda 2030 – Jaarverantwoording 2023 – Raadsinformatiebrief**
- 38.Raadsinformatiebrief over Jaarlijkse Monitor Agenda Dordrecht 2030 – Raadsinformatiebrief**

Stukken ter bespreking

De voorzitter: En dan gaan we naar het eerste agendapunt.

39.Vaststellen Perspectiefnota 2025 – Raadsvoorstel

De voorzitter: Meteen de hoofdschotel van vandaag, zou je kunnen zeggen, de Perspectiefnota 2025. Vandaag behandelen we de eerste termijn in de gemeenteraad, oftewel de algemene beschouwingen. En hierbij geldt voor de spreekvolgorde dat eerst de grootste oppositiepartij het woord krijgt, dan de grootste coalitiepartij en zo andersom verder. De grootte wordt bedoeld het aantal stemmen bij de verkiezingen in 2022. Iedere fractie krijgt een spreektijd van zeven minuten, exclusief interrupties, waarbij volgens ons Reglement van Orde vanachter het spreekgestoelte wordt gesproken. En er kunnen ook eventuele moties en amendementen worden ingediend. Als alle partijen hun inbreng hebben gehad, krijgt het college tijd te reageren, waarschijnlijk na een korte schorsing, op hetgeen ze hebben gehoord. Waarbij de wethouder financiën tien minuten spreektijd heeft en de andere portefeuillehouders vijf. En dan zou ik graag willen beginnen bij Beter voor Dordt. En het woord willen geven aan de heer Schalken. Gaat uw gang.

De heer Schalken-den Hartog: Alsof het de eerste keer is. Beste aanwezigen, luisteraars en kijkers, natuurlijk allereerst een woord van dank aan iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan deze Perspectiefnota. Ook dit jaar constateert Beter voor Dordt met genoegen dat veel zaken die in vorige periodes zijn besloten en in gang zijn gezet nu doorlopen en in uitvoering komen. Vorig jaar was Beter voor Dordt teleurgesteld. Teleurgesteld dat het college niet aan de voorkant de raad had meegenomen om te komen tot een voorstel voor de reservering van het positief saldo van 2022. Dit terwijl het college en de coalitiepartij met veel woorden aangeven dat ze het belangrijk vinden dat de raad toch echt meer aan de voorkant in positie moet worden gebracht. Deze oproep van vorig jaar is helaas niet blijven hangen, want ook nu ligt er weer een voorstel waar we als raad niet aan de voorkant bij zijn betrokken. Deze raad en zeker ook Beter voor Dordt heeft wensen en ideeën voor mogelijke bestedingen van dat positief saldo van 2023. Voorzitter, onze bijdrage komen een aantal punten daarover aan de orde. In de inleiding van de Perspectiefnota staat al dat de voorbereidingen voor een omvangrijk bezuinigingspakket, in combinatie met lastenverzwaringen, voor de jaren 2026 en verder in volle gang zijn. Beter voor Dordt heeft als één van de speerpunten dat lokale lasten zo laag mogelijk moeten blijven voor inwoners, ondernemers en organisaties. Lastenverzwaringen zijn wat onze fractie betreft voorlopig zeker nog niet aan de orde. En ik kan me ook zomaar voorstellen dat er meer partijen in deze raad zijn die dat met ons eens zijn. En voorzitter, Beter voor Dordt is zich ervan bewust dat er grote bezuinigingen aankomen vanaf 2026. Maar met het grote positieve resultaat van 2023, plus het feit dat de accountant structureel twee tot vier miljoen in de begroting heeft gevonden, vindt Beter voor Dordt dat we ook vooral moeten blijven investeren in onze mooie stad.

En voorzitter, om te komen op een aantal punten die we de afgelopen tijd vanuit de stad hebben gehoord, en dat is weer niet ook de eerste keer dat ik het zeg, ik denk al zeker tien, vijftien jaar, heel veel mensen ergeren zich nog dood aan de troep op straat en de vele afvaldumpingen. Nog steeds de hele week die zakken plastic afval die overal het straatbeeld ontsieren.

De heer Uysal: Voorzitter.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Uysal. Gaat uw gang.

De heer Uysal: Voorzitter, ik wil nog terugkomen op het punt van Beter voor Dordt om de lasten zo laag mogelijk te houden. Ik denk dat iedere partij hier wel de lasten voor onze burgers laag wil houden, maar we staan wel voor een immense en een historische opgave. Historisch in die zin dat we nog nooit, voor zover ik weet, voor zo een grote uitdaging hebben gestaan. En is het dan niet de moeite waard om eventuele lastenverhoging in de discussie te betrekken bij de totale afweging die we volgend jaar gaan maken?

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: Even voordat de heer Schalken antwoord geeft. Misschien goed als u even van uw fractiegenoot het andere pasje aangereikt krijgt, want dit is het pasje van de plaatsvervangend voorzitter. Het is een detail misschien. Iedereen weet wel wie u bent, maar het is net iets zuiverder. Dank daarvoor.

De heer Schalken-den Hartog: En ik vond het pasje er al anders uitzien. Het was niet voor niks dat ik net een beetje in de war was.

De voorzitter: Komt goed.

De heer Schalken-den Hartog: In reactie op GroenLinks. Voorzitter, wat ons betreft gaan we ons vooral richten op waar we kunnen bezuinigen en ombuigen. En gaan we niet nu al kijken waar wij de lasten kunnen verzwaren. Dat is voor ons het uitgangspunt. En voorzitter, ik was gebleven bij alle afvaldumpingen. Kortgeleden ben ik zelf met iemand meegelopen vanuit de organisatie op dit hoofdpijndossier. En wat mij betreft kan ik het beleid tot nu toe nog niet slagvaardig genoeg noemen. Want kijken we bijvoorbeeld naar de smartcamera's waar we het vorig jaar over hadden, we hebben daar niets meer over terug gehoord. Ik ben benieuwd wat de stand van zaken daarvan is. En later vandaag dienen wij nog een motie mee in met betrekking tot het afval. En voorzitter, op het gebied van leefbaarheid, een actueel punt met betrekking tot overlast. Het Beverwijcksplein en het centrum bij het Achterom/Bagijnhof. Wat Beter voor Dordt betreft maken we voor de komende periode incident geld vrij voor extra handhaving. En met betrekking tot leefbaarheid en veiligheid kom ik ook nog even op onze vragen over de snelheidscontrole van de fatbikes en de straatintimidatieapp. Want hoe is het toch mogelijk dat bijna niemand bekend is met deze app? Op verschillende momenten van het jaar hangt de stad vol met reclameborden over de Dordtpas. En zo'n actie zetten we niet in voor de veiligheid van onze Dordtenaren.

Zo'n app zou toch bij iedereen bekend moeten zijn. Wat gaat de gemeente op zeer korte termijn doen om ervoor te zorgen dat iedereen in Dordt weet dat de straatintimidatieapp er is, waar mensen hun klachten kunnen melden. Voorzitter, eerder heeft wethouder Merx ons beloofd dat we met elkaar zouden komen te spreken over preventief kinderwerk. Vanuit bewoners en op en rond het Lijnbaangebied komen op dit moment alweer zorgelijke signalen over kinderen. En dit staat los van de vreselijke brandstichting bij het Mini Praathuis, vorige week. Ook hier kan het toch niet zo zijn dat we pas iets gaan inzetten op het moment dat het te laat is. Beter voor Dordt vindt dat zo lang we er nog niet met de wethouder over hebben gesproken en er eigenlijk ook geen beleid is, dat we toch preventief kinderwerk moeten inzetten bij het Houthavenplein om te voorkomen dat we straks weer verder van huis zijn. Wat ons betreft beter safe than sorry op dit punt. Met betrekking tot wonen is het mooi dat we kennis hebben kunnen nemen van het feit dat er binnenstedelijk nog voldoende mogelijkheden zijn om te bouwen, als we gaan verdichten. En daarmee kunnen we zeggen dat onze polders groen kunnen blijven. En dat is mooi. Maar net als andere fracties maken we ons wel zorgen om de realisatiekracht. Er liggen voldoende plannen, maar er zijn vaak veel factoren die voor vertraging zorgen en ook de prijs opdrijven. We zijn verder ook blij met alle inspanningen voor de verduurzaming van onze stad. Maar we zouden de mogelijkheden met waterstof, als een vervanger van het huidige gas, nog meer verkend willen zien. Vorig jaar dienden we de motie Alles werkt beter op batterijen in. En het is mooi dat we vorige week in de krant hebben kunnen lezen dat de grootste batterijenopslag van Nederland in Dordrecht komt. Maar voorzitter, dit is pas een eerste stap. Dordrecht heeft meer nodig. Het zou mooi zijn wanneer we naast de batterijenopslag een twintig megawatt elektrolyser kunnen plaatsen voor het duurzaam opwekken van groene waterstof. We hebben een motie op dit punt. Vorig jaar sprak ik ook over de verjonging in onze fractie.

De voorzitter: Bij interruptie, voordat u verder gaat. De heer Van der Meer, gaat uw gang.

De heer Van der Meer: Mijn vraag is of de heer Schalken dan ook incalculeert dat er meer duurzame stroom opgewekt zou moeten worden om die waterstof te kunnen produceren?

De heer Schalken-den Hartog: Ja, dat klopt. En daar hebben wij wellicht andere ideeën bij, maar dat is nu niet de discussie, volgens mij. Voorzitter, ik kwam bij de verjonging in onze fractie. We hebben inmiddels meer nieuwe, waaronder ook jonge Dordtenaren, aan tafel. En ik moet u zeggen, het is verfrissend om samen met jonge en andere enthousiaste Dordtenaren met het raadswerk en in onze stad bezig te zijn. Het geeft op punten soms echt nieuwe inzichten. Mede ingegeven door onze jonge fractieleden dienden we vorig jaar een motie in voor een nieuw jongerenevenement, zoals bijvoorbeeld de vroegere Dancetour. Beter voor Dordt zou hem flauw nu weer kunnen indienen, maar het zou wel heel mooi zijn wanneer we een toezegging kunnen krijgen dat hier nu echt werk van gemaakt gaat worden. Voorzitter, het is mooi dat er vooraf al heel wat moties en amendementen zijn gedeeld.

Het maakt dat ik ermee kan volstaan dat we een aantal steunen en mee indienen en ik er in mijn woordvoering geen aandacht aan hoeft te besteden. En we wachten de discussie in de commissie graag af. En wellicht levert dit ook weer wat punten voor de tweede termijn aan moties of amendementen.

De voorzitter: Dank u wel. Eén motie die u indient. Motie M2. En die heet Onderzoek naar de mogelijkheid om groene waterstof op te wekken in Dordrecht. Dan komen we bij de VVD-fractie. Of is er nog een interruptie, mevrouw Koene?

Mevrouw Koene: Voorzitter, ik wilde eigenlijk nog aan de heer Schalken vragen, maar dat kan hij natuurlijk ook gewoon beantwoorden vanaf zijn plek.

De voorzitter: Zeker. Gaat uw gang.

Mevrouw Koene: Omdat hij het heeft over een jongerenevenement wat er nog niet is. En ik was erg fan van de Dancetour overigens, ook als oudere. Maar er staat mij iets bij dat er toch ook iets georganiseerd wordt voor jongeren in de Biesboschhal. Is hij daarmee bekend? En zo niet, moeten we dat dan niet even uitzoeken. Want dat gebeurt ook al. Dat is volgens mij ook gedeeltelijk vanuit gemeentelijk initiatief.

De heer Schalken-den Hartog: Als ik daarop mag reageren, voorzitter. Dat klopt. Daar zijn onze jonge leden ook mee bekend. Maar het is niet het evenement waarvan zij ook aangeven dat daar een heel groot bereik aan Dordtse jongeren mee bereikt wordt.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat uw gang, de heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter, toch ook een heel korte ter interruptie. Ben ik toch een klein beetje verbaasd. We hebben natuurlijk een hoop gemeentelijke taken. En de gemeente kan een hoop dingen ook uitbreiden. Maar wat me toch wel een klein beetje verbaast in deze vraag die hier net als vorig jaar ook weer opnieuw oppopt, het staat jongeren natuurlijk vrij om zelf een event te organiseren. Ik begrijp niet zo goed waarom de gemeente dat hier in deze moet organiseren. Ik geloof juist in het maatschappelijk middenveld. Hoe kijkt de heer Schalken daarnaar?

De heer Schalken-den Hartog: O, mijn pasje. Ik zit wel te rommelen met die pasjes. In reactie op de heer Van Dam Timmers. Zeker is het mogelijk dat jongeren ook zelf met initiatieven kunnen komen. En ik weet van mensen die ook bij ons aan tafel zitten dat ze weleens ideeën hebben gehad, maar dat ze toch heel gauw eigenlijk stranden en er tegenaan lopen dat ze het niet echt van de grond krijgen. En ik kan me zo voorstellen dat heel veel andere evenementen ook eigenlijk niet van de grond zouden kunnen komen, zonder dat er wat ondersteuning vanuit onze gemeente is.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dan ben ik wel benieuwd, want we hebben natuurlijk een Cultuurmakelaar die heel goed helpt. Zijn dan de jongeren die bij jullie aan tafel zitten daarmee bekend, dat ze hulp kunnen vragen van Judith Frederiks?

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, in reactie daarop. Zeker, onze jongeren zijn bekend met mensen die ook actief zijn met betrekking tot het betrekken van jongeren. Maar ze geven vooral aan dat ze het niet van de grond krijgen. Ze worden wel aangehoord en o, wat leuk dat je met een initiatief komt, maar het blijft allemaal een beetje hangen. Ik denk dat er gewoon een extra slinger vanuit de gemeente nodig is.

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Eigenlijk komt het erop neer dat ze net dat extra zetje nodig hebben om hun eigen plan uit te voeren?

De heer Schalken-den Hartog: Ja, wellicht.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de eerste termijn van de VVD-fractie. Het woord is aan de heer Den Heijer. Gaat uw gang.

De heer Den Heijer: Dank, voorzitter. Allereerst een woord van dank aan het college en de ondersteuning, ook hoe zij de komende tijd onze stad mee laten praten over hoe we weer grip krijgen over onze te grote uitgaven, om zo onnodige lastenverzwaringen te voorkomen. En met Dordt in Stoom, Wantijlive, Wantijpop zijn we lekker van start. En dankzij het beste publieksevenement van Nederland, Big Rivers en Tour de Femmes... Nee, Femmes. Ik ben gecorrigeerd. Het is nog niet eens begonnen. En ook op dit EK zoeken we elkaar gezellig weer op. En voorzitter, wij kregen te horen van een aantal ondernemers dat zij geen tv-scherf op hun terras mogen zetten. Dat de gemeente dat niet toestaat. En dan denk ik bij mezelf, wat betuttelend. En kan het college toezeggen dat dit zo snel mogelijk onder voorwaarden wel mogelijk wordt? Het liefst voor vrijdag. Er gaat gelukkig ook een hoop goed in Dordrecht. Hard aan de slag met het gezelliger maken van onze binnenstad. Het bouwtempo ligt hier hoger dan in de rest van Nederland. Steeds meer ondernemers vestigen zich hier. En steeds meer Dordtenaren zijn ook aan de slag in hun eigen stad. We gaan eindelijk wat doen aan de fraude in de zorg. Een stevige aanpak van afvaldumpers. Gratis festivals zijn hier wel behouden en voor iedereen toegankelijk. En de resultaten van Agenda 2030 worden steeds zichtbaarder.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Schalken, bij interruptie.

De heer Schalken-den Hartog: Ik werd even getriggerd door de opmerking, de stevige aanpak van de afvaldumpers. Ik weet dat er inzet wordt gepleegd op de aanpak van afvaldumpingen. Maar voorlopig hebben we vooral ook moeten constateren dat het naar ons idee niet echt heel veel effect heeft. Wat vindt de heer Den Heijer daarvan?

De heer Den Heijer: Ik vind dat het college in ieder geval een aantal eerste goede stappen heeft gezet. Betere stappen dan in de afgelopen vier jaar hiervoor zijn gezet. Daar moet ik ook eerlijk over zijn. Als je ziet hoe wij nu hier die rattenstamper hebben ingevoerd, waar echt een aantal partijen van zeggen, dat zien wij niet zitten. Ik ben ook erg tevreden dat wij een collegelid hebben dat hier op toeziet en zegt, wij gaan gewoon keihard hierop handhaven. Geen waarschuwingen meer. Je krijgt gewoon meteen een boete als je afval op straat gooit. Volgens mij is dat een goed begin. Ik ben met u samen benieuwd hoe het staat met die camera's naast de afvalbakken. Dat is natuurlijk een punt wat wij met elkaar delen. Ook op dat punt zien wij graag verbeterstappen. En deze stad is helaas nooit schoon. En het kan veel schoner. En wij zien de voorbeelden ook voorbijkomen. En het is allereerst ook aan de mensen zelf om deze rotzooi gewoon niet op straat te gooien. En de mensen die dat wel doen, die moeten er niet mee weggkomen.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, nog een korte vervolgvraag daarop. Eens met wat u aangeeft dat we een stevig programma hebben om proberen ervoor te zorgen dat de straat schoner wordt. Ik noemde net ook de slagkracht vanuit de organisatie. En dat was meer ook een voorbeeld uit eigen ervaring, waarbij gewoon iemand vanuit de organisatie, eind april volgens mij, bij mij gewoon eens een rondje was gaan lopen en we een aantal echt zinnige aandachtspunten hadden. En het is nu half juni, maar van die aandachtspunten is niks van opgepakt.

De heer Den Heijer: Wij spreken om de twee weken mensen aan de deur in de stad. En het is een punt wat gewoon echt heel nadrukkelijk naar voren komt. Het punt wat u naar voren brengt, ik ben er niet specifiek mee bekend wat u precies daarmee bedoelt. Maar we kunnen misschien er later even over doorpraten. Wij delen wel de zorg met u. Want als het gaat om handhaving, en handhaving op afvaloverlast, maar ook handhaving op hardrijdende scooters, handhaving op mensen die met die knalpijpen door die straten heen tieren, dat staat wel onder druk. En dat is natuurlijk ook iets wat in de komende periode een keuze gaat zijn die op tafel gaat liggen. We hebben nu vijf miljoen incidenteel extra uitgegeven om het veilig en leefbaar houden van onze stad, waar ook extra handhavers in zitten. Ook dat soort punten na deze periode wordt lastig om te behouden, omdat het ongelooflijk krap is. En het is ook onze insteek dat veiligheid een belangrijke component moet zijn in de afweging die wij als totale raad maken bij de bezuinigingsopgave.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, de laatste hoor.

De voorzitter: Tot slot, de heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Op dit punt ook, u geeft terecht aan dat handhaven onderdeel moet zijn van het beleid. En we hebben er vanuit Beter voor Dordt geen motie of iets op ingediend. Maar als we kijken naar veiligheid en handhaving, wat ik net bijvoorbeeld noemde rondom de aanpak van de overlast bij het Beverwijksplein, Achterom/Bagijnhof, zou het wellicht een idee zijn om te kijken of we met het positief saldo van 2023 een bedrag incidenteel vrij kunnen spelen om bijvoorbeeld weer extra handhavers voor een jaar in te zetten?

De heer Den Heijer: Ik zou ze liever veel langer inzetten, eerlijk gezegd. Ik vind dat u nog wat dunnetjes inzet.

De heer Schalken-den Hartog: Deze ga ik even onthouden.

De heer Den Heijer: En waar het gaat om de aanpak van de plekken die u benoemt, daar wilde ik later in mijn betoog op terugkomen. Ik denk dat er ook andere nuttige instrumenten zijn die we daar kunnen inzetten.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Wij hebben vorig jaar gezamenlijk een motie ingediend om zonder pas je afval weg te kunnen gooien. Is het niet een goed idee om even te wachten met extra inzet van handhaving totdat we de resultaten hebben van die motie.

De heer Den Heijer: Ik moet eerlijk zeggen, voorzitter, een terecht punt dat mevrouw Schnabel maakt. Want ik heb de resultaten tot dusverre niet gezien. Sterker nog, ik denk dat we er nog niet eens mee begonnen zijn. Ik leg die graag terug bij het college. Wat is de stand van zaken daarmee? Het is een motie die aangenomen is door u en onze partij, met steun van andere partijen als initiatief. Het is een en-en aanpak. Het is gestoeld op uiteindelijk het gedrag van mensen. En als mensen gedrag vertonen wat onacceptabel is, dan moet het aangepakt worden.

De voorzitter: De heer Gündogdu zag ik nog. Gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, ik heb een vraag over het punt wat zojuist is ingebracht over fraude in de zorg. Ter inleiding, voorzitter, ik heb recent vragen gesteld aan het college. Ik heb daar ook antwoorden van gekregen. Maar hoe kan de VVD beweren dat dit college keihard optreedt tegen fraude met zorgbudgetten? Op de vraag, kunt u aangeven hoeveel zorgfraude wij de afgelopen jaren hebben ontdekt, daar is het antwoord, de SOJ beschikt niet over een dergelijk overzicht. Terwijl we in 2023 bij de Jeugdwet als bij Wmo ruim vier miljoen euro hebben besteed aan die budgetten. En de organisatie zelf zegt geen inzicht te hebben. En u geeft aan, we zijn keihard bezig om die fraude te bestrijden. Sterker nog, het college stelt voor om vijf ton te bezuinigen op de post bestrijding van criminele activiteiten, zou ik zeggen. Graag uw reactie.

De heer Den Heijer: Wil ik allereerst een shout out doen naar mijn kameraad Luca van Ballegooijen, die helaas om persoonlijke omstandigheden teruggetreden is als commissielid namens onze partij. En dat was echt de eerste, maar echt wel de eerste in deze periode die aandacht had voor de extra kosten die voortkomen op het foutief invoeren bijvoorbeeld van meldcodes. Als het gaat om zorgaanbieders die met een vork de facturen schrijven. En dat we daar eigenlijk weinig overzicht over hebben. Ik heb ook technische vragen vanuit de ChristenUnie/SGP hierop gezien. Het is heel moeilijk geweest sinds de decentralisatie dat heel veel taken bij ons zijn komen te liggen.

En mijn fractie is van mening dat wij inderdaad, en het college beaamt dat kennelijk nu ook, onvoldoende overzicht hebben over hoe we erop toezien dat deze middelen rechtmatig verstrekt worden. En rechtmatigheid is wel wezenlijk iets anders dan per se fraude. Want soms kunnen mensen ook gewoon een foutje maken en dan moet je dat herstellen en dan moeten we dat met elkaar accepteren en weer door. Maar als er sprake is van fraude, en dat is op grote schaal, al was het maar goed voor de boeken, dan moeten we daar werk van maken. En ik ben blij dat het college dat inziet en daarmee aan de slag gaat.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De heer Gündogdu: Voorzitter, aanvullend.

De voorzitter: De heer Gündogdu, gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Maar het college wil juist vijf ton bezuinigen op aanpak van fraude.

De heer Den Heijer: Misschien is het verwarrend voor u, maar ik ben representant van de Dordtse VVD. En ik ben gelukkig geen onderdeel van het college. En dat bevalt me prima.

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, dank u wel. Ik hoor de heer Den Heijer aangeven dat de zorginstellingen met een vork schrijven, enzovoort. We gaan weer uit van wantrouwen. Waarom geven we instellingen niet het vertrouwen en de verantwoordelijkheid om het geld te besteden waar het aan gegeven moet worden. Nemen we af en toe, hoe noem je zo iets, een steekproef om te kijken het allemaal wel klopt. En maken we ook de systemen voor de instellingen wat makkelijker, zodat er misschien ook minder fraude gedaan wordt per ongeluk. Ik vraag me af of de heer Den Heijer het op die manier met mij eens kan zijn als alleen maar straffen, straffen, straffen, zodat mensen uit angst gewoon helemaal niks meer kunnen doen.

De heer Den Heijer: Ik vind dat u interessante suggesties aandraagt.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Den Heijer: Dank, voorzitter.

De voorzitter: Spreektijd mag weer aan.

De heer Den Heijer: Als je in Dordrecht iets van je leven wil maken, dan werken sommige dingen gewoon hier in je nadeel. En dat moet echt beter. Allereerst in de portemonnee. Sinds 2018 zijn de lasten nu bijna 300 euro gestegen. Onze inwoners betalen meer dan in Alkmaar en in Breda. Veel van onze stadsgenoten met een koophuis komen, naar nu blijkt, rond van een bescheiden salaris.

Al deze gezinnen, leraren, politieagenten en startende ondernemers, hebben moeite om de eindjes aan elkaar te knopen. En de grens wat we van deze mensen kunnen vragen, is wat ons betreft bereikt.

De heer Struijk: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Struijk.

De heer Struijk: Ik heb een vraagje aan de heer Den Heijer. Ik hou ook niet van belasting betalen, laat ik dat voorop zeggen. Maar dat wij meer betalen dan in Alkmaar en Breda, prima. Kan de heer Den Heijer soms ook gemeentes noemen die aan de andere kant zitten of kan het rijtje aangevuld worden van Alkmaar en Breda?

De heer Den Heijer: Niet zozeer het interessegebied van de heer Den Heijer. Maar het is wel zo dat de belastingcapaciteit was toen wij begonnen 93 procent. En uit de jaarstukken blijkt nu dat het tussen de 98 en 90 procent schommelt. Betekent dat we gewoon het landelijk gemiddelde aanraken, terwijl wij inwoners hebben waar bijvoorbeeld ook uit stukken blijkt dat 30 procent van de verkochte woningen in de afgelopen 2 jaar is verkocht onder een vraagprijs van 250.000 euro. En volgens mij bijna 80 procent zit zelfs nog binnen de betaalbaarheidsgrenzen. Dan zegt mevrouw Stolk, dat is niet betaalbaar. Ben ik ook voor een deel wel met mevrouw Stolk eens, maar dat zit wel onder die grens. Dat betekent dat we hier te maken hebben met mensen, waar eerder ook uit de stukken blijkt, normaliter misschien zelfs nog in aanmerking zouden kunnen komen voor een sociale huurwoning en toch in een koophuis zitten. En dan vind ik het echt wel behoorlijk gortig worden dat wij die lasten van die mensen steeds verder laten oplopen in een tijd dat alles gewoon steeds duurder wordt. En dat is niet alleen bij de overheid zo, maar dat is natuurlijk ook voor de boodschappen van die mensen zo. En als ze aan de pomp staan om hun auto te tanken. Ik vind dat we daar echt reëel in moeten zijn en rekening ermee moeten houden voor mensen met een bescheiden inkomen, want ook hun bestaanszekerheid, van werkende mensen, is van belang.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik vroeg me af of dit nog steeds een antwoord was op de vraag of er nog meer plaatsen zijn?

De heer Den Heijer: Google staat u vrij om daar een mooi onderzoekstraject van te maken. Ik baseer me gewoon op de stukken van het college staat in de jaarstukken. Daar staan deze steden vermeld.

De heer Struijk: Voorzitter, dan heel kort aan de heer Den Heijer. Klopt het dat wij net onder het landelijk gemiddelde zitten wat lasten betreft?

De heer Den Heijer: Zeker, maar daarin meewegen... De mensen die hard lachen zullen er verder niet over peinzen om de knoppen waarschijnlijk aan te raken. Maar we hebben hier te maken met een hele grote bevolkingsgroep met een bescheiden inkomen voor wie een aantal tientjes of misschien honderden euro's, waar ik het nu over heb, 300 euro het afgelopen jaar... Je kunt er hard om lachen. Ik vind het een hoop geld. Voor die mensen is dat echt veel geld?

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Met alle respect, bekruipt me toch enigszins een soort ongemakkelijk gevoel dat de heer Den Heijer een beeld schetst over politieagenten, verpleegsters die niet kunnen rondkomen, omdat ze in een koophuis wonen en dat koophuis eigenlijk te duur is geworden. Maar heel veel beginnend verpleegsters, politieagenten en andere beroepsgroepen kunnen niet eens in huis kopen, laat staan überhaupt een huis vinden. Zou de heer Den Heijer het niet eens zijn met het feit dat sociale woningbouw uitvergroten juist de oplossing is voor dit probleem?

De heer Den Heijer: Ik ben inmiddels bekend, voorzitter, dat elk probleem bij de Partij van de Arbeid altijd uiteindelijk eindigt bij het bouwen van sociale huurwoningen. Dat heeft u sinds de oorlog hier in deze stad kunnen doen. En daar zijn de resultaten zichtbaar van. Over de bouw van sociale huurwoningen kom ik later terug in mijn betoog. En ik voel met u overigens ook dat ongemak, maar ik denk dat wij een andere oplossing ervoor hebben. Dan de hondenbelasting. Die is gelukkig op 0 euro gebleven. En die willen we ook zo houden. En als we kijken naar de rioolheffing, de parkeertarieven en vooral de ozb, die zijn niet alleen omhoog gegaan, maar uit de stukken blijkt ook dat we zelfs meer geld ophalen dan we vooraf begrootten. En daarom dienen we twee moties in om de ozb niet onnodig te verhogen en behapbaar te houden en de Wmo-zorg ook voor deze groep bereikbaar en betaalbaar te maken.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. We hebben hier toch wel als CDA een vraag aan de heer Den Heijer. Die ozb willen wij ook graag betaalbaar houden. Laat dat duidelijk zijn. Maar hoe willen we dat? U haalt de dekking uit de areaaluitbreiding. En dat verbaast ons wat. Want daar worden normaal gesproken toch parkeerplaatsen, hondenuitlaatveldjes, veiligheid, handhaving allemaal uit betaald. Maar daar is dan niks voor over. En waarom niet uit de algemene reserve?

De heer Den Heijer: We hebben ons stinkende best gedaan om een dekking te zoeken. En ik ben blij dat het CDA ook openlijk steun verleent aan het betaalbaar houden van de ozb. Daar zijn we ongelooflijk blij mee. En als we kijken naar de ontwikkeling van de ozb, in de afgelopen drie jaren hebben we structureel meer resultaat geboekt op onze begroting dan vooraf begroot op de ozb. Dat geldt voor 2021, 2022 en nu ook 2023.

2023 met een forse uitschieter, bijna 2,4 miljoen. En wat wij zeggen, is dat hier eigenlijk bijna sprake is van een structurele meeropbrengst in de ozb. En dat we meer geld uit de belasting ophalen dan we vooraf begrootten. En wat doen we dan, als mensen terecht in bezwaar gaan, terecht, want de helft wordt toegekend van het aantal bezwaren, dat we zeggen, die meerkosten gaan we ook nog eens verder bovenop in rekening brengen bij de ozb-betaler. Dat vinden wij onrechtvaardig, omdat mensen gebruikmaken van hun recht. En we mensen daar geen boete voor op moeten leggen als ze dat uiteindelijk doen. En als het gaat om die bureautjes, waar mensen zich terecht boos om maken. Zelfs ik ook. Ik vond het heel raar dat dat zo oploopt. Dan zie je dat inmiddels we 65 procent minder bezwaren hebben. En van de 83 procent wat afgehandeld is, is bijna 50 procent toegekend.

De voorzitter: Dank u wel.

De voorzitter: Dat zijn wel serieuze aantallen. En wij vinden het onrechtvaardig dat die rekening dan ook weer bij de belastingbetaler neergelegd wordt.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Mevrouw Van Vugt, gaat uw gang.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik kan u redelijk volgen. Maar het gaat hier op dit moment nog om iets eenmaligs. En dat wordt normaal gesproken uit de algemene reserve gehaald. Ik heb niet echt een sluitend antwoord waarom daar nu deze keer van afgeweken zou moeten worden. Of ik zie iets over het hoofd.

De heer Den Heijer: Het is maar net hoe je naar de portemonnee van de inwoner kijkt, voorzitter. En het is maar net hoe je ook je begroting daarop disciplineert. En wat ons betreft, als jij 2,4 miljoen euro meer ozb ophaalt dan vooraf begroot en vervolgens een incidentele tegenvaller direct weer neerlegt bij de ozb-betaler en niet gewoon bij iedereen in deze stad, dan vinden wij dat onrechtvaardig.

De voorzitter: Dan de heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, de heer Den Heijer houdt een heel betoog inderdaad voor rechtvaardiger belastingen en vraagt aandacht voor de werkende mensen met een lager inkomen. In onze stad zijn de ozb-tarieven voor vastgoedeigenaren relatief laag ten opzichte van andere steden. Ziet u niet wat in een verschuiving van de lasten van gewone huisbewoners en huisbezitters naar inderdaad de vastgoedsector? Dat om te beginnen. En ten tweede, juist de mensen die net boven het minimum zitten en die niet in aanmerking komen van kwijtschelding van rioolheffing en afvalstoffenheffing, die worden door die belastingen extra getroffen. Terwijl een verschuiving van die lasten naar ozb, die in ieder geval nog naar de waarde van het huis gaat, voor juist de werkende armen een forse belastingverlichting zou kunnen betekenen. Wat vindt u daarvan?

De heer Den Heijer: Op uw eerste vraag, nee, ben ik niet met u van mening. En in de eerste plaats, omdat wij op een andere punt het denk ik met elkaar wel eens zijn.

Doordat wij onvoldoende zicht hebben op wat de WOZ-waarde van onze bedrijven in de stad is, weten wij eigenlijk ook niet goed wat de waarde van dat pand is. Waardoor het zomaar zou kunnen dat er te weinig belasting wordt betaald door die bedrijven, wat u en ik onrechtvaardig vinden. U denkt misschien van mij dat ik dat niet vind, maar dat vind ik echt. En als we nu kijken naar de meeropbrengst per jaar, dan komt dat voor een deel ook uit de hertaxatie van die bedrijven, dat we geconstateerd hebben dat die gewoon meer waard zijn die panden. En dat we daardoor ook gewoon meer ozb binnenhalen dan begroot. En dan is vervolgens ons voorstel, die 2,4 miljoen die je meer binnenhaalt dan vooraf begroot, zorg dan dat je daar die incidentele tegenvaller van die bezwaren uit kunt halen. En al was het maar omdat mensen gewoon voor 50 procent terecht in bezwaar zijn gegaan.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt, tot slot.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik heb eigenlijk een vraag over de andere motie. En ik zie dat de heer Portier nog een vervolgvraag had. Misschien moet dat eerst?

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Portier: Wat mij betreft kunnen we inderdaad praten over hoe de incidentele tegenvallers opgevangen worden. Maar u heeft niet mijn vraag beantwoord van het percentage wat de eigenaren betalen. Zou dat niet wat omhoog kunnen? Want dat gaat tenslotte in ieder geval over de getaxeerde waarde, die natuurlijk juist vastgesteld moet worden. En u heeft ook niet geantwoord op de mogelijkheid om de lasten juist voor de werkende armen te verlagen, door een verschuiving van vaste lasten, die niet gerelateerd zijn aan inkomsten of bezit, naar ozb, wat wel gerelateerd is aan in ieder geval de waarde van je bezit. Zodat de mensen die een huis van 500.000 of van een miljoen bezitten iets meer gaan betalen.

De heer Den Heijer: Ik ben er altijd toe geneigd als de heer Portier een voorstel doet, wat op zich redelijk klinkt, dat je dan vervolgens wel dat langs de meetlat legt van, zijn we hier niet lokaal inkomenspolitiek aan het bedrijven? En als de ene huiseigenaar categorisch al meer betaalt dan de ander, zonder dat daar per se een meetmethodiek aan ten grondslag ligt, dan ben ik daar geen voorstander van. Ik weet dat u dat heel prettig vindt. Wij kijken daar echt anders naar.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Over de andere motie over de zorg betaalbaar houden voor iedereen. U noemt daar een modaal inkomen. Dat is wel 2,5 keer het sociaal minimum. Wordt dit dan niet een onbetaalbare motie als straks de helft van de bevolking hier gebruik van kan maken?

De heer Den Heijer: Ik heb even opgezocht, voorzitter, wat modaal precies is. En ik hoop dat we tot hetzelfde uit zijn gekomen. Ik kwam op een getal van 44.000 euro bruto uit. En gezien wat er in de stad gebeurt met de boodschappen, de pomp waar ik het net over heb, de stijgende lokale lasten met 300 euro, wordt het allemaal wel erg krapjes. En als jij zegt, wij gaan een eigen bijdrage vragen in de Wmo en we maken toch onderscheid in bepaalde groepen en in de anderen niet, dan ben ik gewoon bang dat we de werkende armen, de startende politieagent, startende ondernemers, gezinnen, dat die straks meer gaan betalen en ook die kosten weer meer kwijt zijn. En ik denk dat we daar gewoon terughoudend in moeten zijn.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, ik merk dat we een groot verschil hebben in opvatting over wat werkende armen zijn. Of dat tot 300 procent van het sociaal minimum is of dat dat zich beperkt tot 130, waar wij het graag op wilden houden, 130 procent van het minimum inkomen. We vrezen echt dat dit een onbetaalbare motie wordt en ook dat moet betaald worden door werkende mensen. Vindt u dat niet een ontzettend grote zorg?

De heer Den Heijer: Nee, want daarin veronderstelt u dat het kortingsregime, het percentage korting wat je geeft op de eigen bijdrage van de Wmo, een vaststaand percentage is. Je kunt ook zeggen, we smeren het wat breder, de korting, waardoor het gewoon onder meer inkomensgroepen valt. En dat zijn ook gewoon de inkomensgroepen die nu buiten elk regime vallen, maar wel heel veel kosten kwijt zijn en door ons eigenlijk toch best wel miskend worden. En dat hun inkomen gewoon behoorlijk onder druk staat. Je kunt ook zeggen, we gaan de korting gewoon in mindere mate wat breder smeren, zodat er gewoon wat meer mensen daarvoor in aanmerking komen.

De heer Groenewege: Voorzitter.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dat is wel inkomenspolitiek, denk ik.

De heer Stam: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Den Heijer: Dat was het eerste voorstel uiteraard ook. Ik vind het een warm pleidooi van het CDA dat ze zegt, we zouden het misschien überhaupt niet moeten doen. Dat de eigen bijdrage voor iedereen hetzelfde geldt. Dat zou namelijk ook rechtvaardig zijn. Ik hoop dat het CDA mij daar dan in wil steunen. Maar als we dan naar een second best gaan, dan lijkt me dit voor de groep die nu hard getroffen wordt, ook omdat alles duurer wordt, een goede maatregel.

De voorzitter: De heer Groenewege, u gaat de heer Den Heijer nog wat spreektijd bezorgen. Gaat uw gang.

De heer Groenewege: Zeker. Dank u wel. Ik begrijp goed dat de heer Den Heijer de korting over meer mensen wil uitspreiden, wat betekent dat echt arme mensen minder korting krijgen. Klopt dat?

De heer Den Heijer: Dat zou de consequentie daarvan kunnen zijn.

De voorzitter: De heer Stam.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Ik wil nog even terugkomen op die ozb. Natuurlijk wil iedereen niet te hoog hebben. Maar ik moet even checken of ik uw woorden goed begrijp. Er wordt 2,4 miljoen te veel opgehaald. Die wilt u gaan inzetten om de verloren bezwaren te gaan financieren. Maar bent u het dan niet met mij eens dat er aan de voorkant iets niet goed zit? Dan zit er toch iets in die taxaties niet goed? Want als we hier structureel mee doorgaan haal je elk jaar 2,4 miljoen te veel op. Niet iedereen gaat bezwaar indienen. Degene die dat niet doet, die heeft pech en betaalt gewoon te veel. Is mijn conclusie juist of bedoelt u het anders?

De heer Den Heijer: Ik vind dat u een aantal interessante elementen aanraakt. Ik denk dat ik het daarmee eens ben. En dat we sowieso met elkaar het gesprek aan moeten, ook straks bij waar het allemaal een tandje minder moeten, dat we daar reëel naar gaan kijken.

De heer Uysal: Voorzitter. Hier zit ik.

De voorzitter: De heer Uysal.

De heer Uysal: Ik wil toch ook even weer teruggaan naar de ozb-belasting. Want de VVD oppert dat de lokale lasten verhoogd zijn de afgelopen tijd en ook de belastingcapaciteit is toegenomen. Dat is niet leuk. Dat is niet een keuze die we met plezier maken hier in deze raad. Alleen ik hoop wel dat de VVD zich ook er bewust van is dat als we de lokale lasten laag willen houden, dat die bezuinigingsopgave ook groter wordt. Hoe kijkt de VVD daarnaar?

De heer Den Heijer: Daar wil ik eigenlijk net naartoe in mijn betoog. Staat u me toe om het te doen? En als er vervolgens vragen zijn, dan weet u me vast te vinden, zeg ik via de voorzitter.

De voorzitter: En die voorzitter wilde uw verzoeken om eens eventjes een slag in uw betoog te maken. Even een paar interrupties misschien opsparen, voor zover noodzakelijk, zodat we ook eens even wat van uw verhaal kunnen volgen. Gaat uw gang.

De heer Den Heijer: We moeten de komende jaren moeilijke keuzes maken, maar wel in de juiste volgorde. Wij behoren niet tot de groep partijen in deze raad die het prima vindt om eerst de lasten te laten oplopen en dan pas naar onszelf te kijken. We zien bovendien de budgetten in het sociaal domein, al bijna de helft van onze begroting de komende jaren, nog boven op de indexatie van ruim 11 miljoen tot 9 miljoen structureel uit het lood slaan. Eerst snijden in eigen vlees, voordat er aan lastenverhoging kan worden gedacht. En vol doorzetten op de sociaaleconomische ontwikkeling van onze stad. We willen bijvoorbeeld niet dat Dordtse studenten vertrekken, zoals we nu uit de stukken lezen, maar blijven.

En vandaar de motie om ons onderwijsaanbod uit te breiden met universitaire opleidingen. Voorzitter, sommige partijen noemen het megalomaan als je er alles aan wil doen om die broodnodige huizen te bouwen. De stad vooruit helpen is niet zonder risico's. En toch doen we het voor al die Dordtenaren die op zoek zijn naar een eigen huis. Maar dit college slaat door in de bouwprogrammering tot 2026, want geen 30 procent, maar maar liefst 45 procent wordt de komende jaren in het sociale segment gebouwd. Huizen die hard nodig zijn. Maar dat geldt ook zeker voor alle andere segmenten. En de doorsnee Dordtenaar is hier de dupe van. Die komt nauwelijks in aanmerking voor sociale huur.

De heer Uysal: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Uysal.

De heer Uysal: Voorzitter, de VVD schetst hier een beeld alsof we een overschot hebben aan sociale huurwoningen. Ik vraag me af of de VVD zich ook bewust is dat er gewoon een enorme behoefte is aan woningen in dit segment. En is het ook niet zo dat we nu bezig zijn met een inhaalslag van de vorige periode?

De heer Den Heijer: En die inhaalslag, voorzitter, was gebaseerd natuurlijk op de 30 procent die we met elkaar ook hebben afgesproken. En 45 procent is natuurlijk hartstikke mooi, omdat we te maken hebben met een wooncrisis. In principe als er crisis is, dan slaat het op alle inkomensgroepen terug. Maar als we zover doorslaan in het sociale segment dat bijna 50 procent van alle plannen tot 2026 in het sociale segment worden gebouwd, dan gaat dat niet ten koste van de twee-onder-een-kappers of de dure appartementen of de penthouses. Dat gaat ten koste van gewoon de betaalbare koopwoningen in het middensegment, want die worden uit de plannen weg gerekend. En het wordt steeds moeilijker om die plannen te realiseren. En ik vind dat we ook die kant van de medaille moeten zien, want dat zijn ook een hoop mensen. Het modale inkomen, het CDA hadden dat opgezocht. Heel veel mensen die modaal of daarboven verdienen, komen niet in aanmerking voor een sociale huurwoning. En ook voor die mensen, de doorsnee Dordtenaar, hebben we het ook te doen.

De voorzitter: De heer Uysal.

De heer Uysal: Voorzitter, als VVD dit doorgeslagen vindt, dan heb ik nog slecht nieuws. De afgelopen 2 jaar hebben we 574 sociale huurwoningen gebouwd. En het doel tot 2031 is ruim 2.000 aan sociale huurwoningen bouwen. Dat hebben we nodig om dat te kort wat we de afgelopen jaren hebben opgebouwd, waar uw partij ook in het college zat, weer in te lopen, dat gat. En volgens mij hebben we ook hier met zijn allen afgesproken de mantra, bouwen naar behoefte. We zien de enorme wachtlijsten. Die nemen ook alleen maar toe. Het gaat ten koste van andere doelgroepen. We proberen ook in te zetten op betaalbare woningen. Maar ik hoop wel dat de VVD zich realiseert dat we gewoon een enorm tekort hebben aan sociale huurwoningen en dat dit slechts een inhaalslag daarvan is.

De heer Van der Spoel: Voorzitter.

De voorzitter: Misschien dat de heer Den Heijer eerst even kan antwoorden.

De heer Den Heijer: De VVD ontkent niet dat die huizen hard nodig zijn, maar de huizen zijn misschien net zo hard en misschien nog wel wat meer nodig in het betaalbare koopsegment of in het doorstroomsegment. En als je huizen in een hoger segment bouwt, de Rabobank had daar laatst een onderzoek weer over gepresenteerd, hoe hoger je in het segment bouwt, hoe meer de doorstroming op gang brengt, hoe meer mensen je ook helpt aan een woning. En als wij alleen maar in deze raad, een aantal partijen doen het, heel veel partijen niet, hyperfocussen op het sociale segment, dat is supernobel. En wij zijn ook niet tegen sociale huurwoningen om te bouwen, maar we moeten wel onder ogen zien waar dat dan ten koste van gaat. En dat gaat gewoon ten koste van de betaalbare middenkoopwoningen en de woningen er net iets boven, want die worden uit de plannen weg gerekend.

De voorzitter: Gaat uw gang, de heer Van der Spoel.

De heer Van der Spoel: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de heer Den Heijer een prachtig pleidooi houden voor die politieagent, voor de zorgmedewerker. En vervolgens zeggen dat we doorslaan met het bouwen van sociale huurwoningen. Maar is de heer den Heijer bekend met de inkomensgrens voor een sociale huurwoning? Want volgens mij als ik daarnaar kijk, sluit dat naadloos aan bij het inkomen van een beginnend politieagent. Vanwaar zo'n warm pleidooi voor de politieagent en voor de zorgmedewerker, om vervolgens te zeggen dat we doorslaan in sociale huurwoningen.

De heer Den Heijer: Dank dat u die vraag stelt. En als we kijken naar bijvoorbeeld gewoon een doorsnee agent, en dat is dan exclusief de bonussen voor de avond en de weekenddiensten, die verdient ongeveer 45.000 euro bruto. En als we kijken naar de grens van de sociale huur, dan is dat net iets boven de 40.000. Bijvoorbeeld deze persoon komt daar niet voor in aanmerking, laat staan gewoon een ervaren agent, een brigadier die hier ook op staat. Het zijn gewoon mensen die op zoek zijn. Die willen niet in een sociale huurwoning wonen. Die willen gewoon een bestaan opbouwen. Die willen zekerheid opbouwen. Die willen gewoon een eigen koophuisje kunnen bemachtigen. En ook die mensen moeten we een eerlijke kans geven om een plek te kunnen vinden in onze stad.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, aanvullend. Heel leuk om het voorbeeld te gebruiken van de politieagent die er net boven zit. Dan gaan we het voor een beginnend verpleegkundige doen. Die begint tussen de 1.840, 1.980 per maand. Daar hebben we ook heel veel woningen voor nodig. Hoe kijkt de heer Den Heijer daar tegenaan?

De heer Den Heijer: Voorzitter, ik neem toch aan dat u verlekkert dan naar alle plannen kijkt die er tot 2026 gaan komen. Waar de heer Uysal terecht ook de loftrompet over opsteekt. Maar ik wil hier toch ook de keerzijde van dat verhaal laten zien. Dat het ook ten koste gaat van waar u van zegt, er zijn ook wel andere voorbeelden. Maar ik vind zo'n agent echt een heel belangrijk voorbeeld om te kunnen zien of wij ook het goede doen voor in de andere segmenten.

De voorzitter: De heer Portier.

De heer Portier: Een heel groot gedeelte van het hogere percentage, volgens de heer Den Heijer te hoog percentage, komt natuurlijk doordat er ook heel veel sociale huurwoningen gesloopt zijn en die vervangen moeten worden. Maar wat ik mij afvroeg, de VVD heeft ook een motie ingediend dat een veel te hoog percentage woningen wordt toegekend aan mensen volgens de voorrangsregeling. En dat moet maar eens even gelimiteerd worden. Maar als je al 40 procent van de vrijkomende sociale huurwoningen toe moet kennen aan mensen die in de allerhoogste nood zitten, en we weten hoe lastig het is om voor de voorrangsregeling in aanmerking te komen, hoe verhoudt zich dat totdat u zegt, we hebben er eigenlijk te veel van?

De heer Den Heijer: Dan heeft de heer Portier wederom verkeerd naar mij geluisterd. Ik heb het echt al drie keer herhaald dat ik dat niet gezegd heb. En bovendien gaan we uitvoerig deze discussie volgens mij over een dag of vier nog voeren. Ik ga verder met mijn betoog, voorzitter. Want die doorsnee Dordtenaar komt nauwelijks, niet helemaal, maar nauwelijks in aanmerking voor sociale huur. Dat zijn er vaak koophuizen, wordt weggestreept uit de bouwplannen door de financiële consequenties van onze politieke keuzes. Onze vraag aan het college is, wat gaat zij concreet doen om hierop bij te sturen en meer ruimte te geven aan betaalbare koop?

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De heer Den Heijer: En de tweede vraag is, hoe gaat zij, met het oog op de doorstroming, meer inzetten op andere segmenten, zodat we meer Dordtenaren blij kunnen maken met een huis.

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, mijn vraag aan de heer Den Heijer is, welk antwoord de heer Den Heijer graag wil worden?

De heer Den Heijer: Ik zou het fijn vinden als het college op zijn minst zegt dat het weer terug naar de 30 procent gaat. En dat ze ook inspanningen leveren om voor de betaalbare koop en andere segmenten zich hard te gaan maken, zodat ook die gerealiseerd worden in onze stad.

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel. Dat is ook wat wij op willen uitkomen.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel. Ik wilde aan de heer Den Heijer vragen, ik kan hem helemaal volgen met betrekking tot meer aandacht voor middenkoop. Er zijn natuurlijk ook mensen die niet kunnen kopen of niet in de gelegenheid zijn voor een hypotheek of dergelijke. Hoe kijkt de Dordtse VVD aan tegen middensegment voor huur of mogelijk particuliere huur?

De heer Den Heijer: Dat is ook iets waar wij veel zorgen over hebben, omdat dat segment eigenlijk een soort van opgedroogd is de afgelopen jaren. Maar het ontbeert ons als gemeente aan sturingsinstrumenten om daar iets aan te doen, omdat dat met name voortkomt uit het rijksbeleid. En daar heeft aan de heer Noldus een aantal bijdragen ook over geleverd, het afgelopen jaar. Dat onderkennen wij.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. En mijn vraag was aan de heer Den Heijer, het is toch zo dat je met corporaties afspraken kunt maken in de prestatieafspraken? Dat je die middenhuur meer toestaat. Is mijnheer Den Heijer daarmee bekend? En zo ja, hoe kijkt hij daar tegenaan?

De heer Den Heijer: In beginsel staan wij er wel redelijk pragmatisch in. Maar als je toch even terugkijkt naar hoe dit zich zo ontwikkeld heeft, is dat we eigenlijk de markt volledig klem hebben gezet in deze woningmarkt. Vervolgens zijn we ook geconfronteerd met verhoogde bouwprijzen en personeelstekorten. En dan zou je toch denken dat we eigenlijk als land, maar wij gaan daar hier niet over, ik kan er ook niet zoveel aan doen, dat wij als land de markt dusdanig ruimte geven dat je ook particuliere huur, in het middensegment, gewoon mogelijk moet kunnen maken. En dat dat ook gewoon realiseerbaar is. En dat nu met alle uitdagingen die de corporaties al hebben, dat dan dit segment ook nog in beeld moet komen, dat bovenop al hun taken ook nog gerealiseerd moet worden, ik heb daar als liberaal echt wel mijn met bedenkingen bij.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Den Heijer: Voorzitter, het lijkt er inmiddels op dat een vleermuis meer rechten heeft dan een woningzoekende. Naast vleermuiskasten, faunapassages, stepping stones voor vlinders, materiaalpaspoorten, vinden we het gek dat mensen buiten onze bubbel, die wanhopig op zoek zijn naar een eigen huis, het gewoon niet meer begrijpen. En bovendien maken al deze extra eisen dat elk huis gemiddeld zo'n 7.000 euro duurder is om te bouwen. En daarmee maken we niet alleen de kans kleiner dat die huizen daadwerkelijk er zullen komen. En als ze er komen, dan zijn ze duurder voor de koper. Wat gaat het college het komende jaar doen om niet meer, maar minder onnodige regels te verzinnen? En we kunnen niet alles tegelijk.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De heer Den Heijer: Op welke projecten komt de focus te liggen en op welke niet?

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Voorzitter, ingrepen om huizen duurder te maken, om ze circulairder te maken zijn noodzakelijk voor de toekomstbestendigheid van ons land en onze stad.

Natuurlijk zitten daar kosten aan verbonden. Als we die niet maken, zitten er maatschappelijke kosten aan verbonden voor de langere termijn. En vindt de VVD niet dat je bij dit soort beschouwingen wat meer het oog op de toekomst moet hebben en niet naar de huidige prijzen alleen moet kijken, maar je moet realiseren dat we meer de kant van duurzaamheid op zullen moeten, dat dat ook meer gaat gebeuren, dat er meer regels voor komen, dat het goedkoper wordt, omdat het meer gaat gebeuren. Terwijl de traditionele methodes relatief duur worden, omdat de grondstoffen steeds schaarser en duurder worden. Waarom niet wat meer anticiperen op de economie van de toekomst?

De heer Den Heijer: Dan wil ik toch terugwerpen aan de heer Van der Meer, we hebben het over toekomst. Voor deze mensen is een eigen huis hun toekomst. Dat is hetgeen wat zij op gaan bouwen. En als die kans kleiner wordt, omdat dat huis duurder wordt door zaken die voor uw partij van belang zijn... Want laten we daar geen doekjes om winden, u vindt het echt belangrijk. En dat respecteert ik ook. Maar ook dit verhaal heeft gewoon weer een keerzijde dat het prijsopdrijvend is en dat de mensen extra geld kwijt zijn aan een huis of dat het moeilijker realiseerbaar wordt om die huizen daadwerkelijk neer te zetten. En dan kies ik eerlijk gezegd eerder voor de toekomst van een woningzoekende dan de toekomst van een vlinder of een vleermuis.

De heer Van der Meer: Voorzitter, het gaat niet alleen om de toekomst van de vleermuis, het gaat om onze maatschappelijke toekomst. Daarvoor hebben we behoud en herstel van de natuur en van het milieu en minder uitputting van grondstoffen nodig. Natuurlijk is dat niet een probleem van de individuele huiseigenaar. Dat begrijp ik goed. Maar ik hoor u zeggen, die prijzen mogen niet omhoog. Maar u erkent wel de maatschappelijke kosten die daar uiteindelijk aan vastzitten. Dan zou ik zeggen, laten wij dan een discussie aangaan over hoe we die maatschappelijke kosten beter kunnen dekken.

De heer Den Heijer: De heer Van der Meer spreek ik aan via de voorzitter. Als je bijvoorbeeld kijkt wat de ontwikkeling is op de Nieuwe Dordtse Biesbosch, waar veertig hectare biodiversiteit en groen wordt toegevoegd in het hele mooie groene buitengebied, dat zijn wat ons betreft hele zinvolle investeringen, waar ook Dordtenaren plezier aan ervaren en tegelijkertijd de natuur ons denk ik een bedankje voor kan geven. Tegelijkertijd, als het gaat om gewoon binnenstedelijk verdichten, en de heer Schalken had daar een punt, dat is moeilijk, het is ingewikkeld, het is duur. Als wij dan met elkaar het ingewikkelder en duurder gaan maken, dan komen we geen biet verder. En dat zou ik zonde vinden, met name voor de mensen die zo'n huis willen kopen.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Den Heijer: Ik hoorde hem. Dan ten derde, voorzitter, veiligheid. Veiligheid is onze kerntaak. We hebben er inderdaad 5 miljoen euro extra voor uitgegeven, inclusief meer handhavers. En als we kijken naar het aantal geweldsmisdrijven, vernielingen, beschadigingen, dan gaat het gewoon niet de goede kant op. We tellen 94 meldingen over dealers en drugscriminaliteit het afgelopen jaar. Iedereen ergert zich, ondanks dat de wethouder hier strak op zit, nog groen en geel aan al die knalpijpen, hardrijdende scooters en de rotzooi op straat.

Afgelopen jaar zijn er terecht meer veiligheidscamera's neergezet. Maar het afgelopen jaar stokte dit opeens. Sterker nog, daar gaat het college zelfs prat op. Er werden helemaal geen camera's meer geplaatst. En onze vraag is, waarom niet? Want wij krijgen ook die klachten over het crimineel gedrag op het Beverwijcksplein. We zien vechtpartijen in de binnenstad en overlast in Sterrenburg en Stadspolders toenemen. Het is echt een gemiste kans om dit effectieve middel dan niet in te zetten. En we vragen de burgemeester om ook van dit signaal kennis te nemen en dit over te brengen naar de driehoek. Dan tot slot, voorzitter. We zien dat het college ervoor kiest om alle financiële keuzes na deze periode weer op tafel te leggen. En dat betekent dat al die budgetten niet doorgezet kunnen worden. Helaas onvermijdelijk, mogelijk. Behalve de Dordtpas. Die staat als enige onderwerp meerjarig ingeboekt tot 2028, omdat er een nieuwe contractperiode wordt aangegaan. En dat vinden wij opmerkelijk. Er is geen geld straks meer voor bijvoorbeeld de aanpak van ondermijning en criminaliteit. Geen geld meer mogelijk voor de klimaataanpak. Vanaf 2027 gaat er misschien de zaag in de boom. Speeltoestellen verdwijnen uit te wijken. En de contracten van onze boa's worden niet verlengd. En de Dordtpas is er straks wel. En daar hebben we niet als raad dan een keuze in kunnen maken. Onze vraag is, berust dit op een misverstand? En zo ja, overweegt het college in het proces richting de begroting een aanpassing? Want wij vinden het van belang dat de raad na de participatie met de stad op alle onderwerpen de brede financiële afweging kan maken richting 2026. Dank, voorzitter.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De heer Van der Spoel: Voorzitter.

De voorzitter: Interruptie van mevrouw Koene, als eerste. Gaat uw gang. Nee? De heer Uysal.

De heer Uysal: Voorzitter, ik dacht dat de Dordtpas ook voor de politieagenten zo van belang was. Maar ik wilde even een ander punt maken. Want de heer Den Heijer is niet teruggekomen op mijn vraag over de stijging van de lokale lasten. Want hij had het daarover. Natuurlijk willen we dat ook zo laag mogelijk houden. Maar realiseert de VVD zegt dan wel dat de bezuinigingsopgave, die nu al zo immens en groot is, nog groter wordt?

De heer Den Heijer: Voor ons is van belang dat we het in de juiste volgorde doen. En dat heb ik ook nadrukkelijk naar voren gebracht. Voor ons moet het aantoonbaar zijn dat bijvoorbeeld het niet afdoet aan veiligheid. Dat we het niet af laten doen op de sociaaleconomische ontwikkeling van onze stad. Dat we het juiste blijven doen. Misschien net ietsjes minder. Maar dat we echt het juiste blijven doen voor deze stad. En als desondanks er toch iets openblijft waarvan wij zeggen, dat kan echt niet anders, maar dan zou eerst het eerste duidelijk moeten zijn, dan zou eventueel, maar zij het zo laag mogelijk, dit in beeld kunnen komen. Maar niet in een gelijkmatige volgorde. Eerst het eerste en dan het tweede.

De voorzitter: Dank u zeer. Ik ging er vanuit dat u nog verdere interrupties verwacht. Die zijn er ook. Mevrouw Koene, gaat uw gang.

Mevrouw Koene: Sorry, voorzitter, maar daarnet was ik hem even kwijt. Over de Dordtpas. Mijnheer Uysal herinnert me gelukkig aan die Dordtpas. Dat heb ik gelijk opgeschreven. Wat mij een beetje verbaast, en ik snap best dat dingen veranderen en over een langere periode uitsmeren en zo, dat hoort er allemaal bij, maar die Dordtpas is toch gewoon iets wat binnen de coalitie is nagestreefd, ingevoerd, enzovoort. En ook volledig gesteund door de VVD. Waarom dan één onderdeel eruit halen wat je dan laat vallen als coalitiepartner en de rest wel? Daar zet je toch eigenlijk ook een beetje je collega's mee weg. Ik vroeg me af wat de VVD daar voor reactie op heeft.

De heer Den Heijer: Dank, voorzitter. Goed dat u het zelf ook aangaf, dat u het misschien in mijn verhaal een beetje kwijt was geraakt. Ik wil dat best voor u herhalen. Waar het gaat namelijk om de meerjarenreeks na deze periode. Het gaat om 2027, 2028 en een deel van '26. En wat wij zeggen, we hebben met elkaar duidelijke afspraken gemaakt in dit politiek akkoord. Daar staat de VVD ook voor, want de VVD is in dat opzicht een betrouwbare partij om mee samen te werken. Maar waar het gaat om aanbestedingen of contracten verlengen over deze periode heen, dan vinden wij het wel van belang dat we eigenlijk naar alles in de brede financiële afweging gaan kijken. Want wij vinden het voor onszelf heel moeilijk te verkroppen dat we straks bijvoorbeeld minder handhavers hebben, terwijl deze raad schreeuwt om meer handhaving op afval en overlast en bij voorbaat al wel een Dordtpas financieel is zeker gesteld. Daar plaatsen we onze vraagtekens bij. En daar hebben we ook een aantal vragen over aan het college.

De voorzitter: Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Voorzitter, niet voor het één of ander, maar de coalitie heeft tenminste het college, wat van de coalitie is, legt een Perspectiefnota neer die vol staat met allerlei dingen voor na deze periode. Dat is misschien ook gelijk een beetje het probleem. Het was eigenlijk meer zo van, wat vindt de VVD er zelf van dat ze er dan één onderdeel uithalen? Was ik gewoon nieuwsgierig naar. Maar ik krijg er geen antwoord op.

De heer Den Heijer: Maar u heeft uw punt heel mooi kunnen maken, voorzitter.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we volgens mij door naar de volgende partij. Dat is de VSP. En de termijn van de VVD zo gehoord hebbende, is het denk ik goed om nog even te benadrukken dat het wel goed is als u allemaal via de voorzitter blijft spreken. Dat geldt voor de mensen die interrumpen als voor degenen die hier achter het spreekgestoelte staan. Mevrouw Stolk, gaat uw gang.

Mevrouw Stolk: Dank, voorzitter. Ik hoop dat ik het wat korter kan houden. Voorzitter, dank aan het college en het ambtelijk apparaat voor de heldere Perspectiefnota. Voorzitter, de VSP kan het niet helpen dat wij bij het lezen van de Perspectiefnota 2025 moesten denken aan het verhaal van de zeven vette en de zeven magere jaren in Egypte. In het Bijbelse verhaal hadden ze rekening gehouden met de komst van die magere jaren door voorzieningen te treffen en voorraden aan te leggen om deze periode te kunnen overleven. Heeft dit en het voorgaande college ook rekening gehouden dat er een periode kan komen van magere jaren?

De afgelopen jaren heeft Dordrecht voorspoed gekend. Met name door de Eneco-middelen, met deze honderden miljoenen, heeft deze voorgaande coalitie zeer ambitieuze vergezichten als doel gesteld, zoals 140.000 inwoners, 10.000 woningen in 2030 en bouwprogramma's met de uitstraling waarbij het Central Park in New York en New York zelf bij zouden verbleken. Het feit dat het college nu in 2024, 2025 pas voorstelt om met elkaar maatregelen te bespreken om de magere jaren te kunnen overleven, geeft aan dat Dordrecht helemaal niet voorbereid is op slechtere tijden. Zeer hoge inflatie, oorlog in Oekraïne, corona, stikstof, woningnood bij gezinnen met lage en middeninkomens en extreme vertragingen bij bouwplannen in Dordrecht zijn tot op heden geen aanleiding geweest om de ambities van het college aan te passen aan de realiteit. In de Perspectiefnota 2025 geeft het college aan dat er in de Perspectiefnota 2026 naast omvangrijke bezuinigingen en lastenverzwaringen ook de afloop van incidentele middelen uit het coalitieakkoord worden betrokken. De VSP is van mening dat als eerste uiterst kritisch gekeken moet worden naar de ombuigingsmogelijkheden van de Agenda 2030. Dit zeker omdat de destijds gevormde reserves voor de Agenda 2030 nimmer geïndexeerd zijn. Dit terwijl de kosten door inflatie, krapte op de arbeidsmarkt, schaarste aan materialen enorm gestegen zijn. Laat het wensdenken met utopiaanse ambities los en wees realistisch. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Dit is in het belang van de Dordtse burgers. Niet alleen 2026 en de jaren daarna laten dramatische tekorten zien op de begroting van Dordrecht, ook 2025 moet de gelukkige meevaller gestut worden met vijf miljoen euro uit de reserve ontheemden. Dit zijn gelukstreffers en heeft niets te maken met een gedegen en financieel betrouwbaar beleid. De conclusie van de VSP is dat er niet of nauwelijks door de vorige en huidige coalities is geanticipeerd op de komende magere periode. De bezuinigingen moeten nog bedacht worden. En hoelang gaat de uitvoering van die bezuinigingen duren? Wel is zeker dat deze maatregelen doorlopen na 2026 en worden nieuwe coalities belast met nadelige financiële gevolgen van vorige coalities. De VSP zou het uiterst op prijs stellen als het college zich primair richt op het verantwoord oplossen van het financiële debacle dat dreigt voor Dordrecht en zich vanaf heden onthoudt van projecten die het college afleiden van de primaire opdracht, namelijk de taak opkomen voor Dordrecht en haar inwoners met een reëel beleid en een robuuste financiële begroting voor de komende jaar.

De heer Struijk: Voorzitter.

Mevrouw Stolk: Ik maakte even mijn zin af.

De voorzitter: Dat hoorde ik.

De heer Struijk: Dat mag hoor.

De voorzitter: De heer Struijk, gaat uw gang.

De heer Struijk: U mag er nog wel één aan toevoegen ook, als het nodig is. Voorzitter, ik zit even te luisteren naar mevrouw Stolk. Het is een mooi verhaal. Ik begrijp het vanuit haar standpunt ook wel. Maar vette jaren, magere jaren, financieel debacle, het zijn grote woorden.

Mevrouw Stolk doet eigenlijk net alsof we dit hadden aan zien komen. Mevrouw Stolk doet eigenlijk net ook alsof het alleen Dordrecht is wat dit treft. Is mevrouw Stolk van de VSP ervan op de hoogte dat er meer steden zijn die een behoorlijk financieel probleem hebben? Ook steden die geen Eneco-gelden hebben en kunnen investeren in een goede toekomst.

Mevrouw Stolk: Zeker. En als u het beleid van de VSP de afgelopen jaren heeft gevolgd, hebben wij dat uitdrukkelijk constant herhaald. De groei naar 140.000 inwoners is gewoon een ambitie op zich. En dan kan iedereen zeggen, dat is niet waar. Dat vinden wij wel. Daar worden we het echt niet over eens. We hebben ook diverse keren gevraagd, wat heeft het voor consequenties als we de ambitie iets bijstellen? Ambitie is goed. Die ambitie moet er zijn. Alleen als je ziet dat je financiële positie gewoon minder wordt, ben je dan niet aan je inwoners van Dordrecht verplicht om bij te sturen? Ik zeg of wij zeggen, een college wat aan voelt komen dat er knelpunten aankomen, dan moet je bij gaan sturen. Maar dit college weigert willens en wetens die ambitie bij te stellen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder. Mevrouw Van Vugt, ook een interruptie.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik vroeg me even af, voorzitter, wat het verschil is voor mevrouw Stolk tussen bezuinigingen en bijsturen? Komt dat ten diepste niet op precies hetzelfde neer?

Mevrouw Stolk: Zo zou je het ook kunnen noemen, ja. Bijsturen en bezuinigen. Als je, laat maar zeggen, aan ziet komen dat er tekorten komen, dan moet je bij gaan sturen. En wil je bijsturen, dan zou je ergens moeten gaan bezuinigen of je ambitie iets bijstellen. Wij zeggen niet, je moet heel die ambitie loslaten. Nee, je moet juist ambitie hebben. Je moet een stip op die horizon hebben. Alleen stuur wat bij, zodat we niet financieel zo ver in de problemen komen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Bent u het met me eens dat er al op heel veel punten is bijgestuurd? Bijvoorbeeld alle routekaarten, enzovoort. Dat is continu tussendoor bijgesteld.

Mevrouw Stolk: Maar heeft u daar de financiële consequenties van gezien?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ja, maar het gaat vooral om de maatschappelijke consequenties ook. En ik zie dat er nu al heel veel vooruit gedacht wordt over hoe we moeten gaan bezuinigen, ook bijsturen. En ik neem aan dat u daar gewoon hartstikke blij mee bent dat dat nu gebeurt. Of vergis ik me dan?

Mevrouw Stolk: Voorzitter, als ik het even via u mag doen. Ja, dan vergist u zich.

De voorzitter: Heel graag zelfs.

Mevrouw Stolk: Wij hadden liever gehad... De ambitie is hoog van dit college. En er is niks mis mee met een ambitie die hoog is.

Alleen als je ziet dat je 25 tot 30 miljoen structureel tekort ga komen op de toekomstige begrotingen, dan vinden wij dat je bij moet gaan sturen. Dat betekent bijsturen op de dingen waar heel veel geld naartoe gaat. Mag ik verder gaan, voorzitter.

De voorzitter: Heel graag. Toch niet. De heer Struijk.

De heer Struijk: Als het mag, voorzitter, nog een vervolgvraag. Mevrouw Stolk, misschien zie ik het verkeerd hoor. Maar is het college niet voornemens bij de gaan sturen? Ik heb hem behoorlijk doorgelezen, de Perspectiefnota. En volgens mij is dat wat u vraagt precies wat het college wil gaan doen en wat wij met elkaar kunnen gaan proberen op te lossen.

De voorzitter: Ik vind het heel fijn dat u elkaar de hele middag met u aanspreekt. Maar eigenlijk praat u gewoon alleen maar goed als u het in derde persoon enkelvoud doet. Allemaal via de voorzitter graag. Dan blijft het debat aangenaam. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, als ik antwoord mag geven. Nou ben ik even de vraag kwijt. Bijsturen. Ik had liever gehad dat we een Perspectiefnota hadden gehad, dat we helemaal niet hoeven te bezuinigen. Maar dat is natuurlijk ook een beetje... Dat is namelijk het bijsturen wat je doet als je ziet dat je geld tekort komt, structureel geld te kort de komende jaren 2025, 2026. Die Perspectiefnota. En ook de hand in eigen boezem steken. Dat had ook mooi geweest. Maar ik ga verder, voorzitter.

De heer Uysal: Voorzitter.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Uysal.

De heer Uysal: Staat u mij nog een vraag toe voordat mevrouw Stolk verder gaat?

De voorzitter: Bij deze.

De heer Uysal: Mevrouw Stolk weet, voorzitter, dat GroenLinks ook altijd met een kritische blik heeft gekeken naar Agenda 2030. In zoverre delen wij ook de zorgen van mevrouw Stolk. Alleen er wordt nu wel een beeld geschetst alsof we met de incidentele middelen van de Eneco-gelden de structurele tekorten op de begroting kunnen oplossen. En dat lijkt mij een beetje lastig. Ik vind ook dat we het eerlijke verhaal richting onze inwoners moeten vertellen. Op welke manier denkt dan de VSP, mevrouw Stolk, voorzitter, met incidentele middelen de structurele tekorten te gaan dichten?

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dat is een goede vraag. We hebben de voorgaande begroting al aangegeven, en als je u begrotingen van het vorige college terugkijkt, 6 miljoen, 7 miljoen werd er opgevoerd op de begroting. Maar die was gehaald uit de algemene reserves. Toen hadden we eigenlijk al tekorten. Maar doordat we de Eneco-gelden hebben, kunnen we dingen doen en dichten. Alleen moet je het zover laten komen om structureel naar die 25 tot 30 miljoen te gaan? Zou dat niet een tandje minder kunnen, om je ambitie bij te stellen?

Ik zeg niet dat je heel die ambitie los moet laten, maar ga eens kijken de ambitie van dit college, en dan kijk ik ook GroenLinks aan, kijk dan eens naar je eigen beleid of naar je eigen politiek akkoord. En durf dan eens te zeggen, de keuze die we in 2022 hebben gemaakt, moeten we misschien wat bijstellen. Dan ben je een goed bestuurder. En dat verwacht ik eigenlijk ook van de coalitie.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Stolk: Ik zat al te wachten.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik ben heel benieuwd, waarvan denkt de VSP of mevrouw Stolk dat het belangrijk is om... Of in ieder geval, op welke zaken moet bijgestuurd worden, volgens de VSP?

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dat is altijd prachtig als je dit soort vragen krijgt van de Partij van de Arbeid, die jarenlang hier de scepter gezwaaid heeft in dit huis. Voorzitter, als ik daarop mag antwoorden, even een vraag terug. Bent u het eens met dit coalitieakkoord?

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, bent u het daarmee eens?

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik ben eigenlijk benieuwder naar de startvraag die ik stelde. Op welke zaken moet er bijgestuurd worden, volgens mevrouw Stolk?

Mevrouw Stolk: Voorzitter, de begroting van 2022 heb ik gevraagd of hebben wij gevraagd, zo moet ik het zeggen, of wethouder Heijkoop, de wethouder financiën, ons op een A4'tje kon geven wat de consequentie is als we die Agenda 2030 en die 140.000 inwoners niet gaan halen. Tot op heden heb ik dat nog nooit gezien. De financiële consequenties kunnen wij niet overzien. We kunnen ook geen keuze maken daarin.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Pichel: Voorzitter. Rechts van u.

De voorzitter: Bij interruptie, mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel. Ik kan het natuurlijk niet laten om ook even een vraag te stellen aan mevrouw Stolk. Vooral met haar mooie vergelijking met zeven vette en zeven magere jaren. En als de voorzitter het niet erg vindt, dan ga ik toch even door op de filosofische toer, want ik vind hem heel mooi. Mevrouw Stolk haalt hem aan. Wie A zegt, moet ook B zeggen. Mevrouw Stolk geeft aan, het college had zich kunnen voorbereiden. Wat denk ik een heel belangrijk element is aan dit verhaal, is dat in die tijd Egypte zich heeft kunnen voorbereiden op de zeven magere jaren, omdat de farao bereid was om te luisteren naar iemand die de dromen kon vertalen. En daardoor durfde te vertrouwen op dat advies. Ik denk dat dat een heel belangrijk element is van dat verhaal. En wie is volgens mevrouw Stolk de Jozef in dit verhaal, in Dordrecht?

Mevrouw Stolk: De VSP. Voorzitter, om als Jozef of Josefiën door te gaan, voor wat betreft de inwoners van Dordrecht vinden we dat aan de senioren, de ouderen te weinig aandacht wordt gegeven. Het betreft nu al een grote groep en dit zal de komende jaren alleen maar sterk stijgen. Deze groep kunnen en mogen we niet aan hun lot overlaten. Zonder extra aandacht voor deze groep ontstaat er vanzelf een steeds groter probleem met de nodige eventuele extra kosten. Denk hierbij aan de zorg voor ouderen. We willen toch dat ze fatsoenlijke zorg kunnen krijgen. Het gaat dan niet alleen om fysieke en huishoudelijke zorg, maar voorkomen van bijvoorbeeld het bestrijden van eenzaamheid en verwaarlozing is net zo van belang. Ook worden ouderen in te grote woningen met enige regelmaat genoemd als onderdeel van het oplossen van problemen op de woningmarkt. Zij kunnen inderdaad een bijdrage leveren, maar dan moeten er wel betaalbare woningen beschikbaar zijn voor deze groep. Helaas voorzien de huidige bouwprogramma's hierin volstrekt onvoldoende en komt deze doorstroming ook niet echt op gang. In dit verband moeten we helaas constateren dat het in maart 2023 unaniem aangenomen initiatiefvoorstel van de VSP en het CDA tot op heden nog tot niets heeft geleid.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Voorzitter, ik ben bekend met het belang wat de Verenigde Senioren Partij uiteraard aan senioren hecht. En dat is ook heel goed. En dat ondersteunen we ook voor een groot deel. Aan de andere kant, u vliegt hem elke keer steeds aan vanuit het zorgvraagstuk, terwijl wij oudere Dordtenaren ook gewoon enorm veel potentie nog toedichten. Bent u met ons van mening dat ondanks dat we een historisch lage bijstand hebben heel veel ouderen in de bijstand zitten en dat we zeggen, tot je pensioenleeftijd gaan we jou helpen om gewoon nog aan het werk te komen. En dat je daar geen vrijstelling voor krijgt. Maar dat we gewoon samen gaan kijken of deze mensen ook nog aan de slag kunnen in deze stad, zodat we uiteindelijk onze bijstandspopulatie nog verder laten krimpen. En dat is ook goed voor de stad. En niet alleen voor de stad, maar ook voor deze mensen zelf.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, even via u. Begrijp ik het goed dat u het over het werken van senioren heeft? Volgens mij had ik het over woningbouw. Maar ik wil even weten wat de link daarmee is.

De heer Den Heijer: Mijn haakje was vooral, voorzitter, dat u heel erg vanuit het zorgdomein uw betoog aanvloog, wat op zich terechte punten waren, maar dat ik in uw verhaal mis dat er ook nog heel veel kansen in Dordtse ouderen verschuilt gaan. En dat we die misschien ook nog beter kunnen inzetten, omdat ik zie dat het college bijvoorbeeld in de meerjarenreeks meer geld uitgeeft aan het verstrekken van bijstandsuitkeringen in Dordrecht, waar niet echt de ambitie van getuigd om ook misschien een moeilijke doelgroep, de ouderendoelgroep gewoon nog aan het werk te krijgen.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, het aan het werk krijgen van de ouderendoelgroep heeft mijn zegen. 50-plus op de arbeidsmarkt, juist die groep laten we daar vooral op inzetten om die mensen die levenservaring hebben, werkervaring, zet daar alsjeblieft heel veel op in.

Ook zeker vanuit de sociale dienst, omscholing, bijscholing, noem maar op. Maar ik wil het eventjes nog tot de woningmarkt beperken. Ik had het, voorzitter, over ons initiatiefvoorstel. Het is uiterst teleurstellend dat de aanvankelijk positieve houding van het college en de gedane toezeggingen, dat zij vooralsnog één locatie zouden uitwerken, en dat is nog gegeven bij de raadsinformatiebrief van 15 november, zich niet vertaald heeft naar daadwerkelijke invulling kunnen geven aan deze toezeggingen. De door de initiatiefgroep en Knarrenhof aangedragen locatie stuiten allemaal op bezwaren vanuit de gemeente. Dat kan natuurlijk altijd, maar doe uw toezeggingen gestand en werk één locatie uit. Juist u bent aan zet om samen met het Knarrenhof op zoek te gaan naar iets dat wel kans van slagen heeft. Met alleen maar afschieten van voorstellen vanuit Knarrenhof komen we er niet. Tot slot, wat de VSP betreft wordt er niet bezuinigd op lasten verzwwaard, zolang de coalitie ook niet zelf de hand in eigen boezem steekt. Ambities moeten reëler, bouwplannen en programma's aanpassen. En pas dan komen er, als het nodig is, lastenverzwaringen aan de orde. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u zeer. Gaan we door naar GroenLinks. Het woord is aan de heer Uysal. Gaat uw gang. We zijn toch al op twintig procent van de hoeveelheid fracties die het woord gaat voeren vandaag. Drie van de vijftien. Morgen, overmorgen, zondagmiddag. Nee, dat kan niet. Zaterdagmiddag. De heer Uysal vraagt of zijn haar goed zit. Dat is het geval. Hij mag beginnen.

De heer Uysal: Dank, voorzitter. Voorzitter, allereerst een woord van dank aan de leden van het college en de ambtelijke organisatie voor alle inspanningen om te komen tot deze Perspectiefnota. En ook dank aan onze griffie voor de ondersteuning van de gemeenteraad. Voorzitter, we leven in een unieke tijd. En misschien zelfs wel op een scharnierpunt van de geschiedenis. Nog vorig jaar spraken wij vanuit deze plek onze afschuw uit over de Russische inval in Oekraïne. En terwijl die oorlog nog in volle gang bezig is, zijn wij alweer getuige van de mensonterende, gruwelijke agressie in Gaza. En zulke internationale spanningen gaan Dordtenaren niet in de koude kleren zitten. De maatschappelijke onrust is voelbaar in onze stad. En wij moeten ons daartoe verhouden. En dat kunnen wij. Een aangrijpend voorbeeld daarvan deed zich voor tijdens de meest recente editie van de dodenherdenking. Zoals u weet, heeft de 4 mei herdenking een andere lading gekregen door de oorlogen in Gaza en Oekraïne. Tijdens de kranslegging hield een oude Joodse man, die weet wat het is om in een bezet land te leven, het niet meer droog. En al heel snel kroop zijn dochter tegen hem aan. En vervolgens sloeg een man met een islamitische achtergrond een arm om hem heen. En die omhelzing betekent, ik zie je, ik hoor je en ik voel je. Het betekent begrip hebben voor elkaar en een steuntje in de rug als het even tegenzit. Elkaar vasthouden hebben we in deze tijd harder nodig dan ooit. Want ook de ontwikkelingen binnen onze eigen landsgrenzen geven alle aanleiding daartoe. Voor het eerst in de Nederlandse parlementaire geschiedenis is een extreem rechtse partij in het centrum van de politieke macht gekomen. Een partij die louter wordt gedreven door haat, uitsluiting en wantrouwen. Een nieuw tijdperk dient zich aan, waarin het abnormale ten onrechte genormaliseerd wordt. GroenLinks Dordrecht zal zich blijven uitspreken tegen de koers van extreem rechts en laten zien dat het anders, maar vooral ook beter kan.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: hartelijk dank voor vooral de landelijke beschouwingen. Ik ben vooral benieuwd naar de ideeën voor Dordrecht van GroenLinks. En dan ook een reflectief punt. Wat kan de lokale afdeling van GroenLinks leren van de opkomst van dit soort partijen? En wat kunnen we samen daar beter aan doen?

De heer Uysal: Voorzitter, dit was nog een introductie. Als u mij toestaat, dan kom ik ook in de rest van mijn woordvoering toe tot de andere punten waar GroenLinks duidelijk maakt hoe wij tegen deze Perspectiefnota aankijken. En dit is niet alleen een les voor GroenLinks, maar ik denk ook een verantwoordelijkheid voor alle partijen om te kijken om die voedingsbodem te adresseren. Om te kijken waar de onvrede van de mensen vandaan komt. Want we hebben de afgelopen verkiezingen vooral meegemaakt dat het proteststemmen zijn vooral die na een bepaalde partij zijn geweest. En dat protest komt ergens vandaan. Mensen zijn ontevreden over de huidige situatie. Heel veel zaken worden onbetaalbaar. En het is een taak voor ons allen, maar zeker ook voor onze eigen partij, dat rekenen wij zelf ons aan, om te kijken op welke manier we die ontevredenheid weg kunnen nemen, zodat mensen hun toevlucht niet hoeven te zoeken bij ultranationalisten. Voorzitter, ik ga weer verder. Want ik kom inderdaad aan op de punten die GroenLinks heel erg belangrijk vindt. Want wij willen vooral hier in Dordrecht laten zien dat het anders kan, maar ook zeker vooral dat het beter kan. Want met de deelname van GroenLinks aan het stadsbestuur hebben we voor het eerst een wethouder van diversiteit in Dordrecht. Het college is voortvarend aan de slag gegaan met de diversiteitsagenda en heeft daarmee daad bij het woord gevoegd. En dat is hard nodig. Want zo verhogen we de onderlinge verbondenheid in de stad, die juist in deze tijd enorm onder druk is komen te staan. In Dordrecht ontvangen we vluchtelingen en asielzoekers met open armen. Niet omdat het moet, maar omdat het een verrijking is voor onze stad. Met al ruim 120 verschillende nationaliteiten in Dordrecht geven zij nog meer kleur aan onze samenleving. En op 1 juli vieren we met Ketikoti de aanwezigheid van die kleur in onze stad. En laten we hopen dat dit soort interculturele vieringen een vaste traditie worden in Dordrecht. In zo'n kleurrijke samenleving hoeft niemand buitenspel te staan. Niet op basis van je achtergrond, maar ook niet op basis van je portemonnee. Dankzij GroenLinks Dordrecht is het gelukt om de minimaregelingen te verruimen. Want nog nooit ging zoveel geld naar het armoedebestrijd. En dat is ook niet zonder reden, want nooit eerder hebben zoveel Dordtenaren moeite om de eindjes aan elkaar te knopen.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer. Ik ben het helemaal met de heer Uysal eens dat er heel veel geld wordt uitgegeven aan de armoederegelingen, minimaregelingen. Maar wanneer gaan we dat ook een keer uitgeven?

De heer Uysal: Voorzitter, volgens mij de heer Den Heijer beweert de jaarstukken goed gelezen te hebben. Ik neem aan dat hij de stukken ten aanzien van het armoedebeloid ook heeft gelezen. Wij hebben twee dingen gedaan het afgelopen jaar. Aan de ene kant zijn de minimaregelingen uitgebreid, waardoor meer mensen in aanmerking komen voor deze regelingen. En aan de andere kant zien we dat het college ook heeft ingezet op zichtbaarheid, zodat die mensen die in aanmerking komen daadwerkelijk worden bereikt. We hebben hier heel veel mensen mee geholpen, juist in die tijden waarin het moeilijker wordt. En dat laat alleen maar zien dat het armoedebeloid ook werkt en effectief is. Voorzitter, met het armoedebeloid vergroten we niet alleen de bestaanszekerheid van onze inwoners, maar ook gelijke kansen voor eenieder om mee te doen aan het maatschappelijk leven. Maar met de bestaanszekerheid bedoelt GroenLinks Dordrecht ook het recht op een fatsoenlijk dak boven je hoofd. In deze woelige tijden zijn wij erin geslaagd om 30 procent van de nieuwe woningen sociaal te bouwen. Met een bouwtempo boven het landelijk gemiddelde tikt de bouwproductie bijna de 1.000 woningen per jaar aan. De wens van GroenLinks Dordrecht was om in deze periode 1.200 sociale huurwoningen te realiseren. Maar als we zo doorgaan, dan komen we uit op meer dan 1.800 sociale huurwoningen. Hiermee wordt de belofte van GroenLinks Dordrecht ruimschoots ingelost.

De heer Stam: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Stam.

De heer Stam: Een vraag aan de heer Uysal. Dan bent u toch wel ontzettend blij dat het vorige college al die sociale woningen in de plannen klaar heeft gezet voor u?

De heer Uysal: Voorzitter, ooit werd gezegd, in geluk kan je niet wonen. En volgens mij hebben Dordtenaren ook niks aan dit soort discussies, wie wat gerealiseerd heeft? Ik leg graag de feiten op tafel. En dat is toch wel dat in de periode 2016 en 2021 1.024 sociale huurwoningen zijn gesloopt. 229 sociale huurwoningen zijn verkocht. En per saldo hebben we een tekort van 1.000 sociale huurwoningen opgebouwd, vorige periode. En in de afgelopen vier jaar tijd zijn er niet eens 210 sociale huurwoningen gebouwd. En we zien dat we nu de afgelopen 2 jaar alleen al bijna 600 sociale huurwoningen hebben gerealiseerd. Volgens mij hoef ik ook niet meer te zeggen dan deze blote feiten.

De voorzitter: Was dat dan ook uw termijn?

De heer Uysal: Volgens mij kan ik weer verder gaan. Ik wachtte op nog een...

De voorzitter: U zette uw microfoon uit. Maar gaat u verder.

De heer Uysal: Ik ga graag verder, voorzitter. Want we hebben onze belofte hiermee ruimschoots ingelost. En in Dordrecht bieden we voor jongeren en toekomstige generaties ook duurzaam perspectief. We timmeren hard aan de weg om onze stad klaar te maken voor de toekomst. En die toekomst houdt ook een PFAS-vrije toekomst in. De klimaatcrisis is hier en nu. En de gevolgen zijn vernietigend.

En daarom kunnen we niet langer wachten met de energietransitie en hebben we op tal van terreinen mooie stappen gezet op weg naar een klimaatneutrale stad in 2040. Maar met het nieuwe kabinet in wording, is het nog maar zeer de vraag of we dat kunnen blijven doen. De middelen voor klimaatneutraal 2040 eindigen over 2 jaar. En er is vooralsnog geen perspectief. Graag reflectie van het college hierop.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, de heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ik ben vooral benieuwd wat voor GroenLinks gewoon oprecht zwaarder weegt. Is dat, zoals ik net zeg, die stepping stones, faunapassages en van die paspoorten, echt dat natuurinclusief bouwen, wat het per huis 7.000 euro duurder maakt en in onze totale opgave komen we zelfs over de 40 miljoen GREX tekort uit? Of echt dat door blijven drammen op dat natuurinclusief bouwen en inderdaad echt kiezen voor de biodiversiteit? Kiest u gewoon voor de Dordtenaren of kiest u voor dit beleid? Want ik ben daar oprecht benieuwd naar, want daar zijn de keuzes namelijk te maken.

De heer Uysal: Voorzitter, wij kiezen voor de toekomst. En ik constateer dat de VVD elke blijft hangen in het verleden van de economie, hoe dat toen ging. De economie van de toekomst is verduurzaming. En we hebben gewoon te maken met de uitdagingen van morgen, van de toekomst. En niet alleen wij, deze generatie, maar ook de generaties daarna hebben daarmee gewoon te maken. En we kunnen onze kop simpelweg niet in het zand steken en doen alsof deze uitdaging en deze vraagstukken er niet zijn. Wij kiezen ook voor kwaliteit. Je hebt er niet zo heel veel aan als je de huidige woningen, bestaande woningen niet verduurzaamt. Dat kost inderdaad ook extra geld. Maar de maatschappelijke kosten als we dat niet doen, die komen uiteindelijk op den duur ook veel hoger uit. Voorzitter, de strijd tegen klimaatverandering gaat niet zonder vergroening van onze stad. Voor de één werkt het in de zomer verkoelend en voor de ander zorgt het voor meer gezelligheid. En zo zie je maar waar groen allemaal niet goed voor is. GroenLinks Dordrecht is blij dat in deze Perspectiefnota invulling is gegeven aan onze motie, om de achteruitgang van onze bomen te voorkomen. En ons streven zal zijn dit naar een hoger niveau te brengen. Voorzitter, dit ging allemaal niet zonder slag of stoot. En dat zal in de toekomst ook niet anders zijn. Voor de komende jaren hebben we te maken met flinke tekorten op onze begroting, omdat het Rijk fors bezuinigt op gemeenten.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, de heer Groenewege.

De heer Groenewege: Het bomenbeleid wat nu is zeker gesteld door GroenLinks gaat nog steeds ten koste van oude bomen. Oude bomen die niet worden onderhouden door de gemeente, omdat ze te duur zijn en daardoor worden gekapt. En ik hoor de heer Uysal zijn waardering voor dat beleid uitspreken. Op welke manier gaat de heer Uysal ervoor zorgen dat in de begroting 2025 die achteruitgang van oude bomen wordt gestopt?

De heer Uysal: Voorzitter, we komen echt van ver als het gaat om het bomenprogramma, maar ook als het gaat om het klimaatadaptief maken van onze stad. Ik hecht er veel waarde aan om te vermelden dat het niveau van het bomenprogramma de vorige periode veel lager was dan het huidige niveau. En wij hebben ervoor gekozen om in deze periode structureel voor vier jaar zesenhalf ton elk jaar uit te geven, zodat het niveau van de bomen omhoog gaat. Door onvoorziene omstandigheden kwam dat in gevaar in 2026. Dat hebben we met die motie, waar uw partij helaas voor heeft tegengestemd, nog weten te houden op niveau C. Dat is een eerste stap in de goede richting. Dat wil niet zeggen dat we er daarmee nog zijn. Maar zoals eerder aangegeven, komen we echt van ver. En wij zullen alles op alles zetten. Want we hadden ook nog een andere motie wat vroeg dat het college met een uitwerking zou komen om naar niveau B te groeien, structureel. We wachten nog af op de uitwerking van die motie door het college. En laten we samen optrekken om te kijken hoe we dat structureel naar een hoger niveau kunnen brengen.

De heer Groenewege: Voorzitter, ik stelde een heel concrete vraag. Hoe gaat de heer Uysal ervoor zorgen dat de oude bomen vanaf de begroting 2025 gespaard blijven? Ik heb geen antwoord gekregen op die vraag. Een heel geschiedenisverhaal, maar wat gaat er concreet veranderen volgens GroenLinks in het gemeentelijk beleid om dat te borgen?

De heer Uysal: Voorzitter, mijn antwoord zal niet zo heel anders zijn. We komen gewoon echt van ver. We moeten stappen zetten in de juiste richting. Die stappen hebben we nu gezet. Dat is niet makkelijk. Maar nogmaals een handreiking richting de heer Groenewege. Laten we hier samen optrekken. We krijgen binnenkort, op afzienbare termijn, een uitwerking hoe we structureel naar niveau B kunnen groeien. Laten we samen voor volgend jaar gaan kijken hoe we dan in die totale afweging kunnen meenemen hoe we de bomen naar een hoger niveau kunnen brengen. En dat weet u ook, zeg ik dan maar via de voorzitter, tijdens de stemming waarbij we het niveau van de bomen omhoog wilden brengen, dat ging nog maar net. We weten dat we op dit moment geen meerderheid hebben in de raad, omdat heel veel partijen willen weten wat de effecten van de verhoging van het bomenniveau gaat zijn op andere terreinen. We hebben ook, wat dat betreft, geen moment om te pakken in de raad. Maar laten we daar samen optrekken richting de Perspectiefnota voor volgend jaar.

De heer Groenewege: Voorzitter, een laatste vraag. Als het beleid, de begroting 2025 niet bijgesteld wordt en nog steeds ten koste gaat van oude bomen in de stad, zal GroenLinks die begroting dan niet steunen? Wat ik van een groene partij verwacht.

De heer Uysal: Voorzitter, wat u van een groene partij kunt verwachten, is dat we inderdaad de achteruitgang van onze bomen tegenhouden. Dat hebben we gedaan voor het jaar 2026, want toen zou het niveau van de bomen weer terugzakken naar D. En niveau D betekent gewoon snoeien. Dat betekent gewoon snoeien tot een centimeter of tien. En dat is wat GroenLinks heeft tegen weten te houden en waar helaas de Partij voor de Dieren voor heeft gestemd. Voorzitter, ik zie nog een aantal handen. Ik wil best wel verder gaan.

De voorzitter: De heer Kuhlmann, gaat uw gang.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Nu we het toch over de bomen hebben en inderdaad eigenlijk het slechte scenario van D, dat er heel weinig geld beschikbaar was voor bomen. Ben ik benieuwd of de heer Uysal het met me eens is dat het gewoon een goede zaak is dat we, ondanks de moeilijke perspectieven die ervoor liggen, dat het toch gelukt is om ook voor de komende periode nog een stapje extra te zetten. Al groeien de bomen natuurlijk niet tot aan de hemel.

De heer Uysal: Voorzitter, helemaal mee eens.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel. Een warm pleidooi voor alles wat met bomen te maken heeft. Maar volgens mij had Beter voor Dordt tijdens die raadsvergadering een motie om echt wat te doen voor bomen. En dat was het één niveau omhoog te schalen. Maar daar hoor ik nu de heer Uysal niet meer over.

De heer Uysal: Voorzitter, zoals ik zojuist ook aangaf, het is een eerste goede stap dat dat we voor elkaar hebben gekregen om in 2026 de achteruitgang van bomen hebben weten tegen te houden door naar niveau D terug te zakken. Maar we weten ook, we zijn ons bewust van de verhoudingen binnen de raad als het gaat over bomen en nog meer vergroenen van onze stad. Want die meerderheid hebben we op dit moment gewoon simpelweg niet. Heel veel partijen willen gewoon heel simpelweg weten wat dat gaat betekenen voor andere terreinen. En daarom wachten wij eerst af hoe het college gaat reageren op onze tweede motie, namelijk hoe we structureel naar niveau B kunnen groeien. En vervolgens zullen we dat ongetwijfeld meenemen volgend jaar in de totale afweging, waarin we ook harde keuzes moeten gaan maken.

De heer Schalken-den Hartog: Maar voorzitter, dan constateer ik toch ook wel echt dat de heer Uysal heel veel grote woorden over de zorg voor bomen hier de raad in slingert, waarbij ze eigenlijk zelf ook niet echt in de buidel tasten.

De heer Uysal: Voorzitter, zelf in de buidel tasten. Dan vraag ik ook wel van Beter voor Dordt om de hand in eigen boezem te steken. Wat wij nu hier doen, is gewoon de puinhopen opruimen van de colleges onder leiding van Beter voor Dordt. Ik bedoel, wij hebben jarenlang onder het niveau van C... Wat betekent gewoon snoeien, wat betekent gewoon dat bomen achteruitgaan, wat betekent dat bomen uit het straatbeeld verdwijnen, maar ook dat de baten die bomen opleveren niet in verhouding meer staat tot de kosten die we maken. Daarvan hebben wij gezegd aan het begin van deze periode, dat kunnen we niet doen met de bomen. Vooral niet als we het hebben over de uitdaging met betrekking tot klimaatneutraal. Hebben we daar flink voor in geïnvesteerd. En we moeten alle zeilen bijzetten om dat in de toekomst, ook na deze periode, op peil te houden. En daar zullen wij alles voor doen, in tegenstelling tot Beter voor Dordt.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Uysal: Voorzitter, we hadden het net over dat het Rijk fors gaat bezuinigen op gemeenten. En dat betekent dat we harde keuzes moeten maken en vooral prioriteiten moeten stellen. En om dat goed te kunnen doen, moet eerst alles op tafel komen te liggen. En vanzelfsprekend zullen we eerst kritisch naar onszelf moeten kijken. Daar waar het kan, zullen we dingen slimmer, efficiënter en doelgerichter moeten aanpakken. Maar alleen daarmee komen we er niet. En wat kan je als gemeente nog doen om financieel het hoofd boven water te houden als het Rijk je in de steek laat? En zo heel veel andere mogelijkheden dan de verhoging van de ozb, parkeertarieven en de toeristenbelasting zijn er niet.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De heer Uysal: En dat zal nodig zijn om deze immense en historische opgave het hoofd te bieden.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Dank u wel. De heer Uysal geeft aan dat alles op tafel moet liggen. En dan ben ik benieuwd naar de reactie van de heer Uysal op wat vanuit de VVD is aangegeven, dat dan echt alles op tafel moet liggen en we ook moeten kijken naar dingen die nu eigenlijk al aan de voorkant worden uitgesloten, zoals bijvoorbeeld die Dordtpas.

De heer Uysal: Voorzitter, het is zoals het is. Alles moet gewoon op tafel komen te liggen. En wat betreft de Dordtpas, het zal geen verrassing voor u zijn dat wij inderdaad zien dat de Dordtpas aanbesteed wordt en verder verlengd wordt.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dat is dan niet echt het antwoord op mijn vraag. Mijn vraag was eigenlijk om een reactie te krijgen van de heer Uysal op wat door de VVD werd aangegeven, dat als wij alles op tafel leggen, ook echt alles op tafel moet liggen. Ook of we wel of niet inderdaad zo'n aanbesteding voor zes jaar nu al vastleggen met betrekking tot die Dordtpas.

De heer Uysal: Voorzitter, alles moet op tafel komen te liggen. En daar maken wij geen uitzondering in onderwerpen. Alleen als we wel weten dat de Dordtpas al deze periode aanbesteed moet worden, dan vinden wij dat we de toekomst van de Dordtpas niet in gevaar kunnen brengen en dat we dat alvast moeten gaan regelen. Maar voor de rest, alles komt op tafel te liggen en we moeten keuzes gaan maken. En die keuzes, het is dan niet... Want dat is eigenlijk wel een beetje de lijn wat je in de Perspectiefnota leest, dat we overal een beetje minder moeten gaan doen. Dat we een beetje zoeken naar andere potjes om het allemaal rond te krijgen. Dat is niet hoe GroenLinks deze bezuinigingsopgave tegemoet wil komen. Wij willen gewoon prioriteiten gaan stellen. We hebben te maken met flinke uitdagingen. Dat kan betekenen dat je enkele dingen los moet laten of flink wat gaat versoberen, maar dat je ook meer gaat inzetten op onderwerpen wat veel belangrijker is.

De voorzitter: De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, de heer Uysal heeft het initiatief genomen in februari voor een motie die eigenlijk de bezuinigingen van het Rijk afwijst. Als de heer Uysal zegt dat alles op tafel moet komen te liggen, moet dan ook verzet tegen deze bezuinigingen en weiger ze uit te voeren op tafel komen te liggen en niet braaf ze gewoon maar uitvoeren?

De heer Uysal: Voorzitter, wat wij hebben gedaan, tenminste wat het college heeft gedaan, is een jaar lang wachten en niet meteen bezuinigingen doorvoeren. En als ik ook een beetje rondkijk in de rest van het land, zijn er heel veel gemeenten die de bezuinigingen al hebben doorgevoerd. En als je eenmaal ergens op bezuinigt, dan is het heel moeilijk om dat weer te herstellen. Wat we eigenlijk nu doen, is ook invulling geven aan uw motie. Want we hebben nog helemaal geen bezuinigingen doorgevoerd, wat tot veel pijn gaat leiden in de stad. Maar wij hebben wel de opties op tafel gelegd. En die inventarisatie gaan we volgend jaar alsnog doen, voor het geval dat. En ik vind dat we ook voorbereid moeten zijn op het meest slechte scenario.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Nog even terugkomend op dat punt van de Dordtpas. Gaat het mij om precies te begrijpen wat de heer Uysal bedoelt. Want ik kan me namelijk vanuit zijn politieke beweging goed voorstellen dat hij enthousiast is over de Dordtpas. Dat zijn wij ook, maar we zouden hem graag op een andere manier willen inzetten. De vraag is even, u bent er voor dat die aanbesteding wordt gedaan, maar gelijktijdig bent u er ook voor dat het in de brede financiële afweging wordt meegenomen. Zou dat voor u ook kunnen betekenen dat we de aanbesteding aangaan en dat we er dan toch later gewoon van afzien om financiële redenen?

De heer Uysal: Voorzitter, dat zijn ietwat technische vragen. Het belangrijkste is voor ons dat de toekomst van de Dordtpas niet in gevaar komt. En als we ervoor kunnen zorgen dat de aanbesteding op een andere manier ingevuld kan worden dan hoe het hiervoor ging, zodat we de toekomst wel borgen, maar het ook kunnen meenemen in de totale afweging, dan sta ik daar ook open voor.

De heer Den Heijer: Misschien wat scherper geformuleerd, voorzitter. Dat het verder over de jaren heen gaat, dat vind ik op zichzelf inconsequent. Maar als het bijvoorbeeld binnen budget blijft, dan zou het kunnen. Bent u met ons van mening dat het misschien wel net iets over dat jaar heen kan, maar dat het dan wel binnen budget moet blijven?

De heer Uysal: Voorzitter, om nu op voorhand al te spreken over het budget van de Dordtpas, dat vind ik lastig, omdat ik er totaal geen beeld bij heb dat wanneer we het budget verlagen van de Dordtpas wat dat gaat betekenen voor de uitvoering en voor het effect daarvan.

We zien dat de Dordtpas nu heel goed gebruikt wordt in de stad. Dat veel mensen daar gebruik van maken. En GroenLinks ziet graag dat dat ook in de toekomst gewoon zo doorgaat.

De heer Den Heijer: Maar voorzitter, dan begin ik toch wat vragen te krijgen bij wat de heer Uysal dan precies zegt. Want je kunt niet een aanbesteding doorzetten en het vervolgens gelijktijdig financieel afwegen naderhand. Het is niet van twee één. Het is of we zeggen nu, die Dordtpas gaat gewoon gelijkmatig op tafel, net als alle andere dingen, zoals handhaving, uw klimaataanpak, de armoedegelden, alle dingen die we incidenteel hebben afgesproken, of u zegt, ik maak op één punt een uitzondering. En dat is misschien dan inconsequent, maar dat is gewoon de consequentie van onze politieke keuze.

De heer Uysal: Voorzitter, volgens mij, zoals het ook in de Perspectiefnota staat en ook in de jaarstukken, hebben we gewoon te maken met een aanbestedingsprocedure. Ik begin me ook langzamerhand af te vragen wat de VVD dan met deze Dordtpas wil. Want volgens mij is de VVD één van de weinige partijen die kennelijk de Dordtpas niet ziet zitten. Wij zien dat anders. Wij willen gewoon dat de Dordtpas ook verder gaat. We moeten kijken hoe we dat kunnen inpassen in de grote bezuinigingsopgave waar we mee te maken hebben.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank wel, voorzitter. In dit mooie debat vind ik het toch ook even belangrijk om helder te krijgen dat ik goed begrijp wat de heer Uysal zegt. Graag even een bevestiging of een correctie, als ik het niet helemaal volg. Want de heer Portier gaf het net ook al aan, dat de heer Uysal of zijn een partij in ieder geval degene was die het voortouw heeft genomen in dat Raden in Verzet om te zeggen naar het Rijk, kom over de brug. Laat ons niet hangen. Maar vervolgens hoor ik de heer Uysal ook zeggen, maar als het Rijk niet over de brug komt, dan moeten we inderdaad de belasting en de lasten verhogen. Dan komt het natuurlijk bij onze inwoners te liggen. Begrijp ik dat goed dat dat dan de wil is van de heer Uysal.

De heer Uysal: Voorzitter, die motie werd ingediend voordat er verkiezingen waren of voordat het nieuwe kabinet er nog was. Nu is het nieuwe kabinet er. We weten inmiddels dat het probleem niet opgelost gaat worden. We weten nu ook waar we aan toe zijn. Maar we hebben wel tot dat moment gezegd, laten we niet nu de bezuinigingen gaan doorvoeren. Laten we eerst meer duidelijkheid krijgen. En die duidelijkheid hebben we nu. En die duidelijkheid betekent wel dat de problemen, waar alle gemeenten in Nederland mee te maken hebben, niet opgelost gaan worden. Wat GroenLinks zegt, eerst moeten we inderdaad gaan kijken naar de eigen organisatie. We moeten eerst gaan snijden in eigen vlees, zoals andere partijen dat ook aangaven. Maar deze opgave is zo groot, en ook voor de toekomst, dat we het daar alleen niet mee redden. We moeten echt alle zeilen bijzetten om ervoor te zorgen dat we een sluitende begroting krijgen. En daar horen ook inderdaad lastenverhogingen bij.

Mevrouw Pichel: Korte vervolgvraag, voorzitter.

De voorzitter: Gaat u verder. Gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: Maar begrijp ik het dan goed van de heer Uysal dat hij nu zegt dat het Rijk komt niet over de brug en dat laten we maar zo, dan ligt het bij onze inwoners? Is dat echt zo of zouden we nog even moeten doorgaan om het niet zomaar te accepteren dat er mogelijk geen gelden komen?

De heer Uysal: Nee, voorzitter, dat zit niet zo. We leggen niet meteen rekening bij onze inwoners. Dat is niet eerlijk. Dat is ook niet hoe wij deze oplossing zien voor dit vraagstuk. Maar we hebben wel te maken met bepaalde feiten. Wij hebben gewoon te maken met het uitvoeren van wettelijke taken. Maar wij hebben ook als stad ambities om te groeien, om onze voorzieningen in stand te houden. Dat heeft een prijskaartje. En we hebben tot nu toe altijd tot op het laatste moment gewacht van, komt er nog misschien een oplossing? Die oplossing komt niet. Dan kan je ook niet blijven wachten totdat het helemaal misgaat. Voorzitter, ik kom tot een einde van mijn woordvoering. Waar het op neerkomt, alles bij elkaar opgeteld, is dat we te maken hebben met veel tegenwind. En dat doet me denken aan een citaat van voormalig minister-president Jan Peter Balkenende. "Ik ben een Zeeuw. En als er tegenwind is, fiets ik gewoon wat harder." En die nuchtere blik en dat harde trappen zit ook in ons karakter. Want als we dat niet doen, komen we tot stilstand en bereiken we ons einddoel nooit. En we hebben inderdaad ook een Zeeuw in ons college. Maar door degene met de beste conditie op kop te laten rijden, ontzien van anderen die het moeilijker hebben en blijven we op koers. Op koers naar een menselijk, eerlijk en duurzaam Dordrecht. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: Er is nog een interruptie van de kant van de heer Den Heijer. Gaat uw gang.

De heer Den Heijer: Toch nog even terugkomend op inderdaad de keuzes die we moeten maken. Ik vind dat de heer Uysal daar een terecht punt over maakt. En met name ook hoe we kijken naar onze Gemeenschappelijke Regelingen. De veiligheidsregio, de Dordtse Kil, de GR Sociaal, DG&J. En voor de zomer komen die algemeen besturen bij elkaar. Dat is na herhaaldelijk vragen de antwoorden van technische vragen die we eindelijk hebben gekregen. Waarvoor dank. Staat dat het algemeen bestuur van deze Gemeenschappelijke Regelingen hun begrotingen gaan vaststellen bij de Gemeenschappelijke Regeling. En bent u met ons van mening dat het college geen financiële onomkeerbare besluiten daar kan nemen, eer dat wij dat hebben in kunnen zien, om vervolgens ook een oordeel te kunnen vellen in het totaalpakket wat bij de begroting ligt. Anders gesteld, we kunnen onze verbonden partijen niet zomaar ontzien, dat we daar niet naar hebben kunnen kijken voordat we bij de begroting de financiële afweging hebben kunnen maken. Bent u bereid om daar het college op te bevragen of zij daar geen onomkeerbare financiële besluiten gaat nemen voor de zomer?

De heer Uysal: Voorzitter, dat vind ik een beetje lastig, omdat de zienswijzen op de begroting van al die verbonden partijen nog onlangs in de Agendacommissie waren en geen enkele partij hier heeft daar een opmerking over gemaakt of dat op de agenda gezet. En nu probeert de VVD achteraf dan toch via een hele gemankeerde route, zal ik maar zeggen, dat weer op de agenda te zetten. Ik ben het wel met u eens dat de kosten van de verbonden partijen en ook de begrotingen daar enorm de spuigaten uit loopt. Ik wilde zeggen, begint te lopen, maar het is al jaren zo. En het is een terecht punt van de VVD ook dat we die begrotingen van de verbonden partijen moeten betrekken bij onze eigen begroting. We moeten ook naar de verbonden partijen kijken van, jongens, wij staan als gemeente voor een grote opgave. Jullie moeten ook kritisch naar jezelf kijken. Maar het is ook een beetje een gepasseerd station, wil ik tegen de heer Den Heijer zeggen, voorzitter.

De heer Den Heijer: Voorzitter, afrondend.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Den Heijer: Dat maakt u ervan. Dat maakt de heer Uysal ervan, dat het een gepasseerd station is. Want als inderdaad al die begrotingen gewoon vastliggen en wij vervolgens pas een half jaar later of een paar maanden later het over onze eigen begroting gaan hebben, dan staan zaken bij de Dienst Gezondheid & Jeugd, Sociaal en de Veiligheidsregio al vast. En waar we dan vervolgens het gesprek over gaan voeren, is hoe we gaan snoeien op onze eigen gemeentelijke organisatie, waardoor er gewoon echt problemen gaan ontstaan. En bent u niet met mij van mening dat we dat echt altijd gelijktijdig moeten laten oplopen, zodat we inderdaad die brede financiële afweging kunnen maken?

De heer Uysal: Voorzitter, wij hadden geen opmerkingen op de begrotingen van de verbonden partijen. En de VVD ook niet. Ik vraag me af welke punten de VVD dan wil inbrengen en waarom ze dat niet eerder hebben ingebracht.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we daarmee ook de termijn van GroenLinks gehad. Gaan we door naar de Partij van de Arbeid. Mevrouw Schnabel, gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Wij lezen een heldere Perspectiefnota. We vinden ook goed geschreven. Daarvoor dank aan alle ambtenaren die zich daar zo hard voor hebben ingezet. Maar we lezen ook veel opsommingen en weinig voorstellen met perspectief. Tijdens het lezen houdt ons vooral de vraag bezig, welke politieke keuzes worden er nu gemaakt en hoe gaan we dat doen? Met het oog op alle uitdagingen denken we dat de volgende prioriteiten leidend moeten zijn. Dat is als eerste sociale woningbouw. We hebben er al aardig wat tijd aan besteed. Een groot en groeiend aantal mensen, waarvan vele hardwerkend, maar met een bescheiden inkomen, heeft geen perspectief op een huis. Dat zijn inderdaad mensen die een modaal inkomen verdienen. En dat is slopend, zowel fysiek als mentaal. Voor deze mensen moeten we woonruimte regelen. En dat betekent dat we meer sociale huurwoningen moeten bouwen. Dit zorgt op langere termijn voor minder kosten van opvang en zorg en voor gelukkigere levens.

Het geld dat is gereserveerd voor het XXL park is grotendeels bestemd, op dit moment, voor asfalt en beton en voor infrastructuur. En wij willen dit graag inzetten voor het bouwen van meer sociale huurwoningen of met een deel van de ingeboekte inkomsten van de groei van onze stad. Wij komen namelijk op hogere groei-inkomsten. En we hebben daar technische vragen over gesteld, maar we komen daar graag in de commissie op terug.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Dank, voorzitter. Waar ligt de grens van de Partij van de Arbeid, waar het gaat om de realisatie van sociale huurwoningen? Is dat zestig, zeventig, tachtig procent van de woningen?

Mevrouw Schnabel: Bij ons ligt de grens, en dat ligt ook in de provincie, want die afspraak is gemaakt, idealiter op veertig procent. En we zien nu dat op veel plekken waar sociale huurwoningen gebouwd zijn, dat daar al sociale huurwoningen stonden. Dat die gesloopt zijn. Dat er feitelijk zo ontzettend veel sociale huurwoningen niet bijgekomen zijn. Alleen nieuw gebouwd.

De heer Den Heijer: Voorzitter, dat zijn andere afspraken dan die ik gelezen heb met de provincie. Maar dat terzijde. Ik constateer dat u mikt op één Stadspark, maar ik denk dat u dan in de onderbouwing misschien wel vier Stadsparken nodig heeft om dat te kunnen betalen.

Mevrouw Schnabel: In de investering gaat het over zestig miljoen. Dat is best een groot bedrag. En we denken dat daar veel van bestemd kan worden voor sociale huurwoningen. Om verder te gaan, we zien dat commerciële woningbouw onzeker is door de hoge kosten. Als we als gemeente investeren in deze woningen en afspraken maken met corporaties en ontwikkelaars over woningaantallen en budget, is afname van een deel van de woningen al meteen zeker. Ook ontwikkelaars kunnen hun steentje bijdragen aan betaalbaar wonen als zij meer financiële zekerheid hebben. Op deze manier kunnen we de woningbouw een extra impuls geven. En dan ten tweede. Het Rijk maakte enige jaren geleden de keuze om de gesloten jeugdhulpverlening af te bouwen. Door deze afbouw kwam er een golf aan kosten op ons af. Die golf was af te remmen geweest door onder andere de Hervormingsagenda in te zetten. Hierin ligt de nadruk op preventie. Inzet op en uitvoering van deze Hervormingsagenda is in Dordrecht tot nu toe nauwelijks gelukt. Wij vragen ons daarom ook af, is de wethouder het niet met ons eens dat als we eerder gestart waren met de uitvoering van deze agenda de kosten wellicht minder hoog waren geweest en we hier niet steeds opnieuw geld bij hadden moeten leggen? Wij vinden het onbegrijpelijk dat de wethouder zo weinig prioriteit lijkt te zien in een stevige sturing op de uitvoering. We willen graag resultaten zien, zodat kinderen, jongeren en ouders weer perspectief zien

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt, gaat uw gang.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, zijn er ook plaatsen bekend waar die Hervormingsagenda dan wel eerder opgestart is en waar betere resultaten gehaald zijn? Daar ben ik wel heel erg benieuwd naar.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel voor deze vraag. Utrecht is een voorbeeld waarin die Hervormingsagenda krachtiger is opgepakt en waar ze nu ook al veel verder zijn. Maar we komen daar graag nog wat uitgebreider op terug in de commissie. Maar dat is wel een voorbeeld van een stad waar dat goed is opgepakt. En dan ten tweede, aangezien jongeren het dichtst bij jongeren staan, moeten we meer inzetten op plekken waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten. Op dit moment word je bijna overal weggestuurd. Er zijn veel mooie en goede initiatieven, zoals Wij voor de Jeugd, buurtinitiatieven in Krispijn en 't Staartje aanbiedt. Maar een deel van hen kampt ook met ruimtegebrek, 't Staartje, of kunnen door warmte in de zomer geen gebruik maken van de locatie. De locatie in Krispijn, waar Wij voor de Jeugd nu gebruik van maakt bijvoorbeeld. En we zouden dat graag willen verstevigen. En dan als derde punt. Het is geen nieuws dat het als onveilig wordt ervaren op het Leerpark, door zowel ouders als jongeren. We hebben daarom duidelijke communicatie nodig over wat er aan veiligheid wordt aangeboden. Want veel jongeren die wonen op het Leerpark, voelen zich ook in de avonden onveilig. Denk bijvoorbeeld aan weinig verlichting en meer toezicht. En als we naar het mbo onderwijs kijken, zien we wel een terugloop bij de opleidingen waar juist vraag naar is in stad en regio. En dan hebben we het voorbeeld over opleidingen in logistiek en transport. We vragen ons af hoe dat kan, zeker met oog op het duurzaam begeleiden van jongeren naar passend werk.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Koene, gaat uw gang.

Mevrouw Koene: Gewoon nieuwsgierig of mevrouw Schnabel het met mij eens is dat jongeren natuurlijk ook wel voor een gedeelte iets gaan doen waar ze zelf energie van krijgen en waar ze het goed op kunnen doen in plaats van per se een sector waar veel werkgelegenheid is.

Mevrouw Schnabel: Zeker. Dank voor deze vraag. Jazeker. Ik bedoel, jongeren moeten natuurlijk kunnen doen waar ze zin in hebben om te doen. Maar het is toch wel opmerkelijk dat in de regio er veel vraag is naar logistiek en transport en dat je juist ziet dat op het mbo die opleidingen teruglopen. Wij zijn gewoon benieuwd of daar een correlatie tussen is en wat daarover voor informatie te geven is. En dan kort samenvattend zien we graag, als het over jongeren gaat, prioritering op sociale en fysieke veiligheid in het Leerpark, aandacht voor mbo 1 en 2 niveau, met betrekking tot schooluitval en, iets leuks, een toevoeging op de introductiedagen. We denken dan, laat werkgevers uit de regio onderdeel uitmaken van deze dagen, zodat jongeren bewuster kunnen kiezen voor een vak of beroep, of een snuffelstage. Die aantrekkelijkheid van de stad mag zich ook meer in de wijk tonen. In de Perspectiefnota lezen we dat 150.000 euro voor cultuur is vrijgefallen. We dienen daarom een motie in, samen met GroenLinks, om deze 150.000 euro te bestemmen en in te richten voor een fonds eenmalige culturele initiatieven in en vooral vanuit de wijk.

Deze zogenaamde community art projecten geven een stem aan bewoners, vergroten het zelfvertrouwen en versterken de leefbaarheid en sociale cohesie in de wijk. Voorzitter, tot slot, de Perspectiefnota is helder.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Mevrouw Schnabel ging ineens heel snel. Ik hoorde haar iets zeggen over voortijdig schoolverlaten van mbo 1 en 2. Wat vindt zij van school verlaten in het algemeen? Want volgens mij laat je een heleboel andere studenten en leerlingen daarmee in de steek.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Mevrouw Koene weet ontzettend veel over schooluitval. Zij is er natuurlijk in gespecialiseerd. Wij vinden het belangrijk om vooral in te zetten, ook omdat we dat teruglezen en terughoren dat op mbo 1 en 2 niveau de meeste vroegtijdig schooluitval plaatsvindt. En dat heeft onder andere te maken met het niet goed beheersen van de taal, maar ook door andere problemen. Bijvoorbeeld niet goed in staat zijn om echt helemaal zelf je school in te richten. Wij zetten graag vooral op mbo 1 en 2 niveau in, om daar de grootste problemen op te voorkomen. Maar dat betekent natuurlijk niet dat we de rest van de schooluitval willen negeren. We denken alleen dat het belangrijk is daar op te prioriteren. Tot slot, de Perspectiefnota is helder, maar schetst onvoldoende perspectief. Goed besturen, vinden wij, gaat over aandacht voor sturing op de uitvoering en het hebben van oog voor juist die mensen die nu noodgedwongen achterblijven. De moties die toegezegd of aangenomen werden, daarvan zien we in de praktijk nog niet of onvoldoende terug. We denken dan bijvoorbeeld aan de voorzieningenmonitor, waarin jongeren opgenomen zouden worden, we hebben dit toegezegd gekregen, maar zijn hierover nog niet geïnformeerd, een gesprek met de corporaties over jongerenhuisvesting, met oog op de Troelstraweg, en de begeleidingscommissie van het azc. We zijn benieuwd hoe het daarmee gaat. Voorzitter, als we onze stad met al onze inwoners perspectief willen geven, dat hebben we immers beloofd, moeten we dat ook echt samen doen. Dat betekent dat we onrust wegnemen. Die onrust blijkt onder andere uit de brief van het armoedeplatform, waarover de aankomende bezuinigingen zorgen geuit worden. En moeten we meer zekerheid bieden.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee hebben we de inbreng van de Partij van de Arbeid gehad. Ik heb even digitaal een verzoekje gekregen vanuit één van u om kort te schorsen voor een, laten we zeggen, momentje om even de handen te wassen. Ik wilde daar vijf minuten voor uittrekken. Om half vijf weer met u verder gaan. We zijn kort geschorst. Mensen we gaan verder. De vergadering is heropend. Geldt ook voor de fractievoorzitters van GroenLinks en VVD. Gaat u zitten, alstublieft. De vergadering is heropend. Het woord is aan de heer Struijk. Dank u wel.

De heer Struijk: Dank, collega's. Nogmaals dank, voorzitter. En dank aan iedereen die meegewerkt heeft aan de totstandkoming van deze Perspectiefnota. Voorzitter, er gebeurt veel in de wereld wat ons zorgen baart.

De heer Uysal heeft er al even aan gerefereerd. En ik ga dat ook nog even doen. Natuurlijk is het elk jaar zo, maar de verschrikkingen die lijken nu wel over elkaar heen te buitelen. En er komt geen einde aan. Neem allereerst de oorlogen die dagelijks in het nieuws zijn. Dan zijn er conflicten waar je minder over leest, maar die daarom niet minder erg zijn. Bijvoorbeeld Zuid-Soedan, waar miljoenen mensen op de vlucht zijn en al honderdduizenden slachtoffers vielen. Congo, waar minstens 120 verschillende strijdgroepen actief zijn, vanwege de zo gewenste bodemschatten. Meerdere landen kampen met overstromingen, in 4 verschillende werelddelen. Anderen juist met ongewoon hoge temperaturen. En in ons eigen land duurt de herfst al negen maanden, wat veel mensen chagrijnig maakt, maar voor de landbouw en natuur natuurlijk ook grote gevolgen heeft. Dit alles doet me denken aan wat de apostel Paulus 2.000 jaar geleden al opschreef, dat heel de schepping zucht gezamenlijk. En gezamenlijk als in barensnood verkeert tot nu toe. Het gaat niet goed met de wereld. Voorzitter, als we met het voorgaande in ons achterhoofd de Perspectiefnota lezen, dan vallen onze problemen wel mee. Ruim 20 miljoen per jaar ombuigen en we zijn er. Helaas, zo eenvoudig is het nu ook weer niet, want ombuigingen hebben gevolgen. Kunnen mensen raken en kunnen heel veel pijn veroorzaken. Vandaar dat we over elke maatregel goed moeten nadenken en daarom ook tijd nodig hebben. Gelukkig is die tijd er, want de echte problemen ontstaan pas in 2026. Voorzitter, je hebt geluk als je niet als eerste hoeft. Er zijn een aantal mensen voor me geweest. Er zijn positieve dingen genoemd. Daar kan ik me weer aansluiten. De VVD bijvoorbeeld noemde het bouwtempo wat boven het landelijk gemiddelde ligt. De werkgelegenheid die toegenomen is. Prima. GroenLinks, verduurzaming, zijn we ook blij mee. En dat de bomen in ieder geval tot nu toe nog beter onderhouden kunnen worden dan een paar jaar geleden. Helemaal prima. Tegelijk zijn er ook zorgen. Afvaldumping. We delen het met Beter voor Dordt. En de leefbaarheid. Er wordt aan gewerkt, maar helemaal perfect is het in ieder geval voorlopig nog niet. En voorzitter, we zijn niet alleen blij met de Perspectiefnota, maar ook met de bespreking van de Perspectiefnota tot nu toe. Nadat vorige maand mevrouw Pichel een prachtig Bijbels referaat hield, kwam nu zelfs mevrouw Stolk met een Bijbels voorbeeld. U begrijpt, dat is voor ons uitermate moedgevend. Voorzitter, in de Perspectiefnota worden uiteraard veel bedragen genoemd. Laten we echter nooit vergeten dat in vrijwel alle gevallen achter die grote getallen mensen schuilen en menselijk leed. Er gaat veel geld naar kwetsbare inwoners. Maar als we daarin gaan snijden zonder naar de impact te kijken, vergroten we het leed. En dat wil toch niemand. Mogelijk zijn er alternatieve oplossingen te bedenken, die uiteindelijk geld besparen. Neem bijvoorbeeld jeugdhulp. Daar worden miljoenen aan besteed. Dat betekent dat er veel jongeren zijn met grote problemen en veel ouders met grote zorgen. Wat zou het mooi zijn als we daar verandering in konden aanbrengen. Een stabiel gezin is voor een kind een fijne plek. Helaas zijn niet alle gezinnen en relaties stabiel. Vandaar dat Dordrecht een adviespunt SKO, Scheiden Kind en Ouderschap kent. Wij zouden graag ook hulp bieden aan ouders die hun relatieproblemen willen aanpakken of voorkomen. En wel door te zorgen dat het, ik noem het even, echtscheidingsloket ook een relatieloket wordt. En daar dienen we dan ook een motie voor in. Een ander punt.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De heer Struijk: Ik hoor iets.

De voorzitter: Ik hoor ook iets. De heer Groenewege. Iemand eigenlijk. Gaat uw gang.

De heer Groenewege: Dat klopt. Dank u wel. Wij zijn wel benieuwd waar de ChristenUnie/SGP vindt dat de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor relaties eindigt en de persoonlijke verantwoordelijkheid voor relaties begint?

De heer Struijk: Dank voor de vraag, voorzitter. Dat is heel makkelijk, daar heb ik eigenlijk geen antwoord op. De gemeente is niet verantwoordelijk voor relaties. De gemeente heeft ook helemaal niet de bevoegdheid om achter de voordeur te komen. Tenzij er sprake is van een geweldssituatie, maar verder niet. Vragen we ook helemaal niet om. Er zijn wel mensen die zelf vragen om hulp. We weten allemaal dat er wel een getalsmatig verband is tussen echtscheiding en kinderen met problemen. Lang niet alle kinderen van gescheiden ouders hebben problemen, maar er is wel een veel hoger percentage dan als je kijkt naar de kinderen in stabiele gezinnen. Is gewoon een onderzoek geweest van het ministerie. Daar staan die cijfers in. En dat betekent als je dat leed ook maar een beetje kan voorkomen, bespaar je leed, maar ook geld.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie nog twee interrupties. Als eerste de heer Portier. Gaat uw gang.

De heer Portier: Voorzitter, ik beschouw mezelf maar een beetje als ervaringsdeskundige op het gebied van kind van gescheiden ouders. Beseft de heer Struijk dat een statistische band niet per se een oorzakelijk verband is? En dat als je de pool van mensen die nog bij elkaar zijn neemt, daar zitten goede relaties bij, er zitten slechte relaties bij. En je vergelijkt dat dan met de mensen die gescheiden zijn, die per definitie uit een niet goed verlopen relatie komen, dat dat eigenlijk appels en peren vergelijken is. En beseft de heer Struijk niet dat een echtscheiding ook af en toe een opluchting kan zijn voor kinderen en een situatie van kinderen sterk kan verbeteren?

De heer Struijk: Ja. Maar dat is een beetje kort door de bocht. Maar ik begrijp dat heel goed. Wij begrijpen dat heel goed. Er zijn situaties dat je misschien wel blij moet zijn met een echtscheiding. Dat snappen wij ook. Tegelijkertijd, nogmaals, de cijfers wijzen wel uit en mijn ervaring in het onderwijs, 43 jaar lang, die zou ik ook met u kunnen delen. In heel veel gevallen is er wel degelijk verband. Thuis een relatie waar ze de tent uitvechten, is niet fijn. Dan is de oplossing, ga maar uit elkaar. Scheiden, het nieuwe normaal. Dat is er één. Maar dat is lang niet altijd nodig. En voor een kind is het in veel gevallen veel beter als die relatie behouden zou kunnen worden. Ik zeg niet, wij zeggen niet ten koste van alles. Zeker niet. Het moet voor een kind ook veilig zijn. Maar ik kan persoonlijke voorbeelden noemen van relaties die fout dreigden te gaan en waar een vorm van therapie wel degelijk geholpen heeft en waar het nu heel erg goed gaat. Het kan echt werken, maar niet altijd.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De voorzitter: Dan ga ik naar de heer Safranti. Die had ik als eerste het woord beloofd. Gaat uw gang.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ook ik heb een vraag rondom deze kwestie. Ik kan het helemaal volgen. En ik begrijp de situatie en waar u ook naartoe wil. Alleen denk ik, wat mijn collega Groenewege ook al aangaf, dat dat geen taak voor de gemeente moet zijn. Maar bijvoorbeeld ook de huisarts die daar een rol in heeft. Maar ook de wijkteams die wij kennen in de wijken. Die doen dit al, zover ik het weet. Hebben jullie daar ook naar gekeken.

De heer Struijk: Dank u wel voor de vraag. We hebben er ook naar gekeken. En wij weten dat inderdaad er huisartsen zijn die hier een belangrijke rol spelen. Ik vrees overigens dat dat vroeger meer was dan nu, want je komt niet meer zo makkelijk bij een huisarts binnen. De Sociale Wijkteams weet ik ook. Maar ik zeg er wel direct bij, dat zijn hele aardige en bekwame mensen, maar geen experts op het gebied van relaties. Ik kan ook een tip geven, ga een weekendje samen uit. Is goed voor je huwelijk. Prima. Maar daar red je natuurlijk een huwelijk niet mee. Daar is meer voor nodig. Er zijn mensen die speciaal hiervoor opgeleid zijn. Die kunnen daar meer in betekenen als alleen een wijkteam. En als we het over de taak van de gemeente hebben, enzovoort, de kosten van jeugdhulp zijn wel voor de gemeente. Punt uit. Heel vaak, en dat kunt u lezen in het onderzoek wat als bijlage meegestuurd is, blijkt dat eigenlijk de oorzaak bij de ouders zit. Maar dan worden de kosten eigenlijk op het bordje van het kind en via het kind op ons bordje gelegd. Dan zou je kunnen zeggen, dat is eigenlijk niet terecht. Als je dan op een andere manier kan voorkomen dat die kosten gemaakt hoeven te worden, dan is het toch een win-winsituatie.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De heer Struijk: En sterker nog, ik denk veel meer dan een win-winsituatie. Je bespaart uiteindelijk geld en je maakt misschien ook nog een aantal kinderen een stukje gelukkiger. En dat laatste vinden wij het allerbelangrijkste.

De voorzitter: Mevrouw Kruger, gaat uw gang.

Mevrouw Kruger: Dank u wel, voorzitter. Ik snap heel goed de redeneringen die de heer Struijk hanteert van, kinderen worden gelukkiger als de ouders gelukkig zijn. Daarnet werd er al genoemd, het Sociaal Wijkteam heeft mensen die kunnen helpen als er problemen in een gezin zijn. En die hebben wel degelijk relatietherapeuten in dienst, net zo goed als alle andere instellingen, GGZ, scholen, noem maar op. Ik ben echt een beetje aan het zoeken wat nu de meerwaarde is van een loket waar mensen zitten die relatietherapie gaan geven. De heer Struijk heeft zeker een punt als hulp die aan ouders moet worden gegeven uit de jeugdhulp betaald wordt. Ik denk dat daar een duidelijke scheiding in moet kunnen zijn. Maar om te zeggen, we moeten een speciaal loket gaan oprichten voor relatietherapie. Relatietherapeuten kan je overal vinden. En volgens mij is er ook in de pastorale...

De voorzitter: Uw punt is helder.

Mevrouw Kruger: Ja toch?

De voorzitter: Het punt is helder. Ja, zeker.

Mevrouw Kruger: Dank u voor uw geduld.

De heer Struijk: Dank u wel voor de vraag, mevrouw Kruger. Ik begrijp hem helemaal. En dat laatste kan ik alleen maar beamen. Ik weet bij ons in de kerk bijvoorbeeld wordt dat gewoon gedaan. Er zullen ongetwijfeld meer kerken zijn die het doen. Samen Dordt doet eraan. Maar er zijn ook heel veel mensen die de stap naar een kerk normaal al niet maken en dan ga je het ook niet doen als er iets met je relatie aan de hand is. Die misschien ook niet in het wijkteam terechtkomen. En wij pleiten niet voor een nieuw loket. Wij pleiten voor het loket wat er is, om dat een beetje uit te breiden. Al zou je er een paar mensen mee helpen. Dat is winst.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is er nog een interruptie van mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Een beetje in het verlengde met dat mevrouw Kruger net vroeg. Ik snap eigenlijk wel waar de heer Struijk vandaan komt. En ik hoor ook de nuance. Dat vind ik ook heel mooi. Maar mijn vraag gaat inderdaad ook naar, ik kan me voorstellen er zijn natuurlijk therapeuten. Daar kunnen mensen naartoe. Maar ik heb het idee dat het idee van dit plan is dat er natuurlijk ook mensen zijn die daar geen gebruik van maken of geen gebruik van kunnen maken. Dit zou een soort aanvullende oplossing zijn. Begrijp ik dat zo goed?

De heer Struijk: U begrijpt het helemaal goed.

De voorzitter: Mooi. Gaat u verder.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, ik heb nog één vraag, als het mag.

De voorzitter: Ik kan hem u niet weigeren. Gaat uw gang.

Mevrouw Kruger: Dank u wel.

De voorzitter: Niet als u zo kijkt. Gaat u verder.

Mevrouw Kruger: Dank u voor uw vriendelijkheid. In Hendrik-Ido-Ambacht is er zo'n loket. Is daar al iets over bekend, over de uitslag, dat daar minder ongelukkige kinderen zijn of dat daar relaties beter gaan verlopen?

De heer Struijk: Dat hebben we nog niet nagevraagd. Er is wel contact geweest met het loket. Wij weten ook dat het er in Ambacht is. En wij hebben de stellige overtuiging als het geen succes heeft, dan zou het wel gesloten zijn. Ik denk dat er wel degelijk iets bereikt wordt. Maar we gaan dat zeker navragen. En dat gaan we proberen te doen voor het debat in de commissie.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

De heer Struijk: Dank.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dank. Even een vraag van waar de ChristenUnie dat van gaat betalen en wat gaat de ChristenUnie daarvoor laten en wat zijn de kosten daarvan?

De heer Struijk: Om te beginnen, we hebben het over de ChristenUnie/SGP, maar dat even terzijde. Ik heb gezegd, het kost wat, maar de kost gaat voor de baat uit. Dat is een gezegde. Het is een investering die je doet, maar die wat ons betreft, zijn we echt van overtuigd, een hele grote besparing bij de jeugdhulp op gaat leveren. En daar kun je het heel simpel van betalen. Als je hier alleen maar tonnen, en dat zijn geen tonnen, in zou moeten investeren en het levert geen geld op, moet je het niet doen. Dat snappen wij ook wel. We vragen ook niet iets groots. We vragen nogmaals niet om een extra instantie. We vragen om wat deskundigheid en de mogelijkheid voor burgers om dat te vinden.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, één vervolgvraag nog.

De voorzitter: Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Heeft u enig idee wat dat gaat kosten?

De heer Struijk: Nee, dat idee heb ik niet. Maar wat ons betreft gaat dat niet veel kosten. Dat hoeft niet, want het loket is er al. En het gaat wel wat besparen.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Safranti. En dan gaan we door met de heer Struijk hoor.

De heer Safranti: Wil ik eens een keer wat zeggen. Ik wilde alleen aangeven dat het personeel dat daar op dit moment zit niet op dit moment misschien de juiste expertise heeft. En daar moet wel de expertise voor hebben. En dat heeft een label. En dat wilde ik alleen even toevoegen.

De heer Struijk: Dank u wel. Daar heeft u natuurlijk gelijk in. De deskundigheid moet er komen. En dat zou een vorm van nascholing kunnen zijn. Het zou kunnen zijn een extra personeelslid. Maar dat laatste denk ik eerlijk gezegd niet. Het gaat niet om enorme bedragen.

De voorzitter: De heer Struijk, gaat u verder.

De heer Struijk: Dank u wel, voorzitter. Een ander punt is het programma Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht. Net als veel andere steden kent Dordrecht een vuurwerktraditie. Een traditie die velen koesteren. Helaas nemen de signalen van overlast en zorgen rondom vuurwerk toe. Om die reden zien wij graag de vuurwerkvrije zones in onze stad uitgebreid.

De heer Safranti: Voorzitter.

De heer Struijk: Ervaring leert dat ze daadwerkelijk effect hebben. En om dit te bereiken dienen wij samen met GroenLinks, Partij voor de Dieren en Forum voor Democratie een motie in.

De voorzitter: De heer Safranti, bij interruptie.

De heer Safranti: Wij hadden juist in de commissies begrepen dat het alleen maar aan het afnemen was, de ongevallen, maar ook de incidenten. Ik weet niet waar deze informatie dan vandaan komt.

De heer Struijk: Mij heeft de informatie niet bereikt dat het gewoon een grafiek is die continu naar beneden gaat en nog een jaar of vijf en er is niks meer mis. Het kan incidenteel een keer een jaar minder zijn, maar het is echt niet zo dat de problemen steeds kleiner worden. Je moet ook niet vergeten, we hebben een paar coronajaren erbij. Ik denk dat je die ook mee moet wegen. Als je een betrouwbaar beeld wil krijgen, dan denk ik niet dat u zomaar op grond van één jaar kunt zeggen, de problemen nemen juist af.

De heer Safranti: Dan komt de volgende vraag. Voorzitter, hoe gaan we dit straks handhaven? Dat is ook dan de volgende vraag.

De heer Struijk: Dank voor die vraag. Daar kan ik ook heel simpel antwoord op geven. Sowieso, er is ook vraag wel naar uitbreiding van vuurwerkvrije zones. Ik zeg niet spectaculair, maar in de commissie hebben er wel mensen naar gevraagd. En handhaving, er wordt nu eigenlijk ook niet gehandhaafd in de vuurwerkvrije zones die we hebben. Je zal een aantal mensen nooit tegenhouden om het toch te doen. Maar gelukkig kent Dordrecht een heleboel fatsoenlijke inwoners. Daar mag het niet, dan doen we het daar ook niet. We vragen ook niet om een heleboel extra handhavers. Want nogmaals, we snappen heel goed dat het niet kan. Ik hoor vrijwel dagelijks vuurwerk in Dordrecht, ondanks dat mijnheer Merx heel veel handhavers in dienst heeft. Dat hou je niet tegen.

De voorzitter: Mijnheer Merx heeft ze niet in dienst hoor. Dat is gewoon de gemeente. Maar ik snap uw punt.

De heer Struijk: Hij is wel de baas.

De voorzitter: Ga verder.

De heer Klerk: Voorzitter.

De heer Struijk: Er was nog een vraag.

De heer Klerk: Voorzitter.

De voorzitter: Er is nog een vraag. De heer Klerk.

De heer Klerk: Dank u wel. In aanvulling op wat de heer Safranti zegt, is inderdaad in de commissie gezegd dat de cijfers afgelopen vijf jaar gelijk waren en dat er een lichte daling is in het aantal incidenten, vanwege verbeterde samenwerking tussen brandweer en politie. Maar het punt wat ik nog wilde maken, is het niet verstandiger... Omdat de motie ademt eigenlijk dat het vuurwerk rond de jaarwisseling an sich al een slecht gegeven is. Toevoegen van het aantal vuurwerkvrije zones maakt ook dat, hoe zeg ik dat dan, de niet vuurwerkvrije zones intenser gebruikt zullen worden. Ik vraag me af, gaat dat niet tot overlast leiden dan? En is het niet verstandiger om gewoon het landelijk beleid af te wachten op dit punt in plaats van nog een keer inspanningen en een onderzoek te gaan verrichten en voor de muziek uit te lopen?

De heer Struijk: Dank voor die vraag. Ik snap hem ook. Wij zijn de eerste die zouden zeggen, kwamen ze maar met landelijk beleid. Al is dan het probleem ook nog niet opgelost. Wij vragen ook met deze motie helemaal niet veel. Wij pleiten alleen maar voor, kijk eens, en ook niet een geweldig onderzoek, maar zijn er een paar gebieden aan te wijzen... We noemen een paar als voorbeeld, Louterbloemen en rondom Yulius. Je zou nog een paar gebieden kunnen voorstellen. Gaat het daar eens proberen en doe iets met de communicatie. Dat is in de commissie ook best wel toegegeven dat daar toch wel het wat beter zou kunnen. En wat u zegt over een lichte daling van het aantal incidenten. U zult het vast met me eens zijn dat elk incident er 1 te veel is. Als er 50.000 euro schade is in plaats van 60.000, is dat heel fijn, maar vind ik het toch altijd 50.000 te veel. Wat ons betreft moet het naar 0.

De voorzitter: Mijnheer Klerk.

De heer Klerk: Elk incident is er één. Maar in uw woordvoering geeft u aan dat het aantal incidenten toeneemt. En dat wil ik dan toch rechtgezet hebben, op basis van wat er in de commissie is gezegd.

De heer Struijk: Als ik dat letterlijk gezegd heb, dan zal het misschien niet toenemen. Maar in onze ogen is het aantal incidenten nog wel te groot. En in de motie staat overigens ook heel duidelijk dat veel Dordtenaren genieten van het afsteken van vuurwerk. Daar zeggen we helemaal niet van, wat een puntje, puntje.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, de heer Gündogdu.

De heer Gündogdu:

De heer Struijk: Gaan we doen. Dank u wel, voorzitter. Ik ga afronden.

De voorzitter: Nee, de heer Gündogdu heeft nog een interruptie. Gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Nog even een vraag, voorzitter, rondom deze motie. Voorzitter, dit onderwerp is veelvuldig ter sprake gekomen in de afgelopen jaren.

En het college is wat dat betreft heel stellig geweest, in die zin dat ze hebben aangegeven dat ze geen problemen hebben met degene die normaal vuurwerk afsteekt en daar heel zorgvuldig mee omgaat, maar met name illegaal vuurwerk tot problemen leidt. En daarnaast ook nog eens aangeeft dat handhaving van mogelijk vuurwerkvrij zones een enorm groot probleem zal zijn. Bijna niet te handhaven. Wat is nu veranderd, vanuit uw optiek, dat deze motie nu wel ingediend zou moeten worden? Zijn er veel meer incidenten? Zijn de problemen in de wijken groter geworden? Wat is het? Want ik wil even naar de kern van deze motie.

De heer Struijk: Dank u wel voor de vraag. De kern van de motie is eigenlijk, we hebben een vuurwerkvrije zone in Dordrecht en die werkt. En dat is alleen al een reden om te kijken, zijn er niet nog meer plaatsen, je kan ook aan maneges denken, hondenuitlaatplaatsen, waar wel degelijk belang is bij een vuurwerkvrije zone. En het aantal incidenten wat lager, maar het zijn er nog steeds veel te veel. Wij willen geen gewonden na afloop van een jaarwisseling. Wij willen geen schadeposten na afloop van een jaarwisseling. Wij zouden dat toch graag terugzien. En vandaar deze motie. En we pleiten niet voor een vuurwerkverbod. Dat moeten ze in Den Haag inderdaad te zijner tijd maar doen. Maar dat vragen we niet. Alleen ook van andere mensen is best wel gebleken dat er behoefte is aan/belangstelling voor zulke zones.

De heer Gündogdu: Voorzitter, nog één laatste?

De voorzitter: Gaat u nog een keer uw gang.

De heer Gündogdu: Mijnheer Struijk zegt terecht, we pleiten niet voor een algemeen vuurwerkverbod. Ik zou juist vanuit uw hoedanigheid, en datgene wat u nu inbrengt, wel pleiten voor vuurwerk volledig afschaffen in deze stad. Dan hebben we denk ik een echte discussie. Want dit is denk ik echt een halve maatregel wat tot niks leidt.

De heer Struijk: Dank u wel. Mijnheer Gündogdu zit volgens mij een poosje langer hier dan ik. En die weet dat in het verleden dit weleens geprobeerd is en dat er bij lange na geen meerderheid voor te vinden was. Een motie gaan indienen voor de bühne, waarvan je van tevoren weet, ik kan ongeveer wel uittellen hoeveel stemmen er voor zullen zijn, gaan we niet doen. Bovendien als enige stad vuurwerkvrij in Nederland of dat echt gaat werken, dat lijkt me ook niet echt geweldig. Wij zijn voor een vuurverbod, maar dat moet wel landelijk vandaan komen. En zolang dat er niet is, dan ga je proberen het te beperken.

De heer Gündogdu: Voorzitter, nog één laatste?

De voorzitter: Eén laatste.

De heer Gündogdu: Er zijn wel degelijk steden in het land waar een volledig vuurwerkverbod is.

De heer Struijk: En daar werkt het ook?

De voorzitter: Om vooruit te lopen op het antwoord, nee.

De heer Struijk: Nee, dat werkt niet. Klopt. Dat weet ik.

De voorzitter: Maakt u uw betoog af.

De heer Struijk: Gaan we proberen. Voorzitter, ik ga afronden. Dat vroeg u ook. Wie in de media de reacties leest op wat het college of de raad besluit, ontmoet vrijwel uitsluitend negativiteit. Creëren we ergens parkeerplaatsen, dan zijn het er altijd te weinig. Verdwijnen er parkeerplaatsen, dan zijn het er altijd te veel. Bouwen we een brug, dan is die te duur. En beoogde veiligheidsmaatregelen maken een situatie alleen maar onveilig. Je zou er moedeloos van worden. Maar dat is niet nodig, want de vraag is of deze reacties het juiste beeld geven. Ik herinner me uit mijn werkzame leven dat er heel wat gemopperd werd op de directie. En ik heb zelden meegemaakt dat een leerling aan het eind van de les kwam vertellen dat ik het zo geweldig gedaan had en dat het zo leuk was. Weleens dat het saai was. Maar als er een kwaliteitsonderzoek gedaan werd, dan bleek dat vrijwel iedereen best tevreden was over de directie. En als ik verplicht een 360 graden feedbackonderzoek moest doen onder mijn leerlingen, dat vond ik heel spannend, dan moest ik vaak blozen van de uitkomst. Zo positief. Zou het met betrekking tot de gemeente Dordrecht anders zijn? Neemt niet weg dat onze taak niet makkelijk is en de verantwoordelijkheid groot. Voorzitter, als ChristenUnie/SGP hopen we dat we in de komende periode als college en raad gezamenlijk optrekken. De Bijbel zegt, als een huis tegen zichzelf verdeeld is, dan kan dat huis niet standhouden. Voorzitter, we moeten het samen doen. Maar dan nog zal het niet eenvoudig zijn. Daarom bidden wij u, het college en al de collega's van de raad, wijsheid toe. Ik dank u.

De voorzitter: Hartelijk dank voor deze bijdrage. U heeft twee moties. Motie M8 en motie M9. De eerste gaat over het versterken van de relatie met een relatieloket. En de tweede gaat over de vuurwerkvrije zones en betere communicatie. Dan gaan we naar Partij voor de Dieren. De heer Groenewege gaat uw gang.

De heer Groenewege: Voorzitter, het kan niemand ontgaan zijn, er komt een financieel tekort aan. Al jaren worden we hiervoor gewaarschuwd met het onheilspellende woord ravijnjaar. Maar het college is er vroeg bij, gelukkig maar. Anderhalf jaar voor het ravijnjaar begint, komt er een participatieproces met de stad. Tot en met mei volgend jaar. Op zich heel verstandig om het op die manier aan te pakken. Maar een tekort is eigenlijk nog vrij beperkt. 20 miljoen euro per jaar klinkt als een hoop. Maar op totale uitgaven van zo'n 620 miljoen euro per jaar is het maar zo'n 3 procent. Maar er is nog een tekort. Een tekort dat al jaren speelt. Een tekort dat geen 3 procent bedraagt van het budget, maar 300 procent. Een tekort dat daadwerkelijk een existentiële bedreiging vormt. En dan heb ik het natuurlijk over het ecologische tekort. Het budget is wat de aarde kan bieden. Ons verbruik is wat wij aan de natuur onttrekken. En ons gebruik is helaas 4 keer zo groot als het budget. Dat is pas een ravijn.. Op 1 april was wat de aarde kan bieden op. En u weet, we zijn al voorbij 1 april. De rest van het jaar, ook vandaag, leven we op de pof van toekomstige generaties, die dat ons ongetwijfeld niet in dank zullen afnemen. We stoten teveel broeikasgassen uit, die de oceanen niet kunnen opnemen.

We stoten teveel stikstof uit, waardoor onze natuur naar de knoppen gaat. En ook in Dordrecht op gemeentelijk niveau moeten we aan de bak. Want wat we eten is goed voor een kwart van wat wij van deze planeet vragen. Als we onze vlees- en zuivelconsumptie halveren, valt Earth Overshoot Day niet op 1 april, maar op 15 april. Als we daarnaast 50 procent minder voedsel verspillen, schuift Earth Overshoot Day nog een week verder op, naar 22 april. Als alle transport emissieloos zou zijn, doen we het nog beter, 10 mei. En als we de landelijke klimaatdoelen voor 2030 halen, zijn we nog 32 dagen verder. Op 11 juni valt Earth Overshoot Day dan. En waarom nu hier deze boodschap van de Partij voor de Dieren? Omdat dit probleem slaapt op de lange termijn en het veel te makkelijk is om de urgentie van dit probleem te vergeten. Om te navelstaren naar kleine, lokale belangen en het algemeen belang en deze grote missie voor onze generatie te vergeten. De Partij voor de Dieren wil dat deze taak scherp voor ogen blijft. We hebben niet de luxe om te kiezen voor het makkelijke verhaal. We hebben een pijnlijke, maar eerlijke boodschap te verkopen. Die boodschap is dat we in een klimaatcrisis zitten. Dat alle zeilen bij moeten om het tij te keren. Al onze verworvenheden, al onze consumptie moeten we tegen het licht houden. In ons eigen belang, maar zeker in het belang van onze kinderen en kleinkinderen. Konden toekomstige generaties maar inspreken. Konden ze maar brieven naar de raad sturen. Konden ze maar alternatieve plannen voorleggen voor meer bomen in plaats van meer parkeerplaatsen. Hadden ze maar een stem in de samenstelling van deze gemeenteraad. Misschien dat onze impact op hun levens dan wel urgent zou hebben gevoeld. Iedere generatie zit boordevol plannen over hoe zij het beter zullen gaan doen dan hun ouders. Maar eenmaal met de vingers aan de knoppen, is het maar al te makkelijk om op de oude voet verder te gaan. Aan ons de taak dit te doorbreken, zodat wij een planeet nalaten die het waard is om nagelaten te worden. Wezens zonder stem, voorzitter, komen er in deze raad bekaaid vanaf. De coalitie kiest er bewust voor om oude bomen te verwaarlozen. Om ze niet te behouden als groen erfgoed voor toekomstige generaties, maar om ze te laten omvallen. Partijen die hiervoor kiezen, prediken in deze zaal prachtige zalvende teksten over rentmeesterschap of over zorg voor de schepping. Terwijl op de achtergrond het geluid klinkt van kettingzagen die in opdracht van deze partijen diezelfde schepping omzagen. Er zit ook een partij in de coalitie die zich voortdurend druk maakt over de aantrekkelijkheid van de stad. Maar hoe aantrekkelijk is een binnenstad waar alle oude bomen zijn verdwenen? Hoeveel mensen zouden daar op een snikhete zomerdag doorheen willen wandelen, als er ook steden in de omgeving zijn die hun oude bomen wel hebben gekoesterd? Had de toekomst maar een stem in deze raad. Maar er zijn nog meer wezens zonder stem, de dieren. Van de 620 miljoen euro die we per jaar uitgeven als gemeente gaat nu slechts 0,04 procent naar het dierenbeleid. 1,25 honderdste deel ongeveer voor uw beeld, van iedere 100 euro die we uitgeven, gaat er maar 4 cent naar de dieren. Maar als we het dierenbeleid, zoals het college dat voorstelt, uitvoeren, wordt dat 6 cent van de 100 euro. Een microscopisch klein stapje in de goede richting, maar nog steeds beschamend weinig. En zelfs die minuscule beweging is al controversieel bij partijen die beweren dat ze het belangrijk vinden dat dieren goed worden behandeld. Voorzitter, wij hebben in eerste termijn nog geen moties. Maar we gaan graag het gesprek met de raad aan over het budget voor de stemlozen. En we zullen wellicht in tweede termijn moties presenteren. Dank u wel.

En de minuten die ik overhoud, neem ik graag mee naar de Dierenwelzijnsnota, waar ik 8 moties te presenteren heb.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: Dat is helaas niet mogelijk, maar toch. De heer Safranti, gaat uw gang.

De heer Safranti: We hebben een heel mooi en interessant pleidooi gehoord natuurlijk van mijnheer Groenewege. En ik heb hem ook bewust lekker laten uitpraten. Alleen wij zijn natuurlijk een beetje benieuwd hoe mijnheer Groenewege over mensen, maar ook over de stad zelf denkt, naast de dieren die we allemaal zojuist hebben gehoord.

De heer Groenewege: Dat snap ik, voorzitter. Er zitten hier veertien partijen die het hier zeven minuten per partij alleen maar over mensen hebben. Het lijkt ons mooi om ter compensatie daarvan juist de dieren in het zonnetje te zetten in onze eigen bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter.

De voorzitter: Nog een interruptie van mevrouw Van Engelen. Gaat uw gang. Als klaar bent met uw fractievoorzitter.

Mevrouw Van Engelen: Ik ben helemaal klaar met de fractievoorzitter. Nee hoor.

De voorzitter: Helemaal klaar mee. Gaat uw gang.

Mevrouw Van Engelen: Ik wilde graag de heer Groenewege even interromperen, voorzitter. Dank u wel. Want ik heb veel zorgen gehoord van Partij voor de Dieren. Dat zijn zorgen die GroenLinks natuurlijk deelt. Maar helaas heb ik nog geen positieve noot gehoord in het betoog van Partij voor de Dieren. Ik heb vooral gehoord wat er verdwijnt, zoals de oude bomen in de binnenstad. Maar de afgelopen tijd hebben er ook veel dingen op de politieke agenda gestaan die bijdragen aan de vergroening, juist bijvoorbeeld ook in de binnenstad. Letterlijk de vergroening van de binnenstad. En dan hebben we het met elkaar gehad over hittestress, verkoeling, biodiversiteit en noem zo maar op. Partij voor de Dieren is een partij die goed de ruimte weet te vinden en hun invloed weet te gebruiken. Is de heer Groenewege, is Partij voor de Dieren het met mij eens dat er wel degelijk hoop is, hier op ons Dordtse eiland, dat onze stad ook gaat vergroenen en dat we de invloed, waar de heer Groenewege zo tot oproept, al aan het inzetten zijn?

De heer Groenewege: Voorzitter, er gebeuren ook positieve dingen. Qua rolopvatting vinden wij het nuttiger om als oppositiepartij te focussen op wat we vinden dat er beter kan. En bijvoorbeeld, ik kan me herinneren in de verkiezingscampagne hadden we debatten over focus op de wijken.

En ons punt als Partij voor de Dieren was dat er wel aandacht was voor de binnenstad vaak, in het gemeentelijk beleid, maar weinig aandacht voor de wijken. En eigenlijk zie je dat in die vergroeningsplannen ook. Alle wijken zijn gelijk, maar de binnenstad is net wat gelijkjer dan alle andere wijken. Voor de meeste mensen die in versteende wijk wonen, verandert er niets qua vergroening. Versteende wijken worden niet vergroend door dit college. Er komt natuurlijk zo'n groot park, Stadspark XXL, wat fijn is als je het geluk hebt om daar toevallig naast te wonen. Maar als je op een snikhete zomerdag in je straatje in Krispijn staat, heb je daar niet zoveel aan. En wij vinden het toch als Partij voor de Dieren belangrijk om de aandacht op dat soort punten te vestigen. Bedankt voor die gelegenheid om dit punt ook nog aan te snijden.

De voorzitter: Dank.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Portier.

De heer Portier: Ik vond het een mooi betoog van de heer Groenewege, waar ik me ook wel voor een groot deel in kan vinden. Ik vroeg me af, hoe bereiken we dat Earth Overshoot Day op 31 december krijgen?

De heer Groenewege: Welke maatregelen we daar allemaal voor nodig hebben, die kunnen we denk ik niet alleen als gemeente nemen. Maar ik heb niet voor niks de impact van voedsel genoemd. Het viel ons een beetje tegen dat deze raad, dat we een Startnotitie hebben vastgesteld voor de Voedselvisie, dat het college daar nu mee bezig is, maar dat deze raad geen aandacht heeft voor plantaardig voedsel. Terwijl dat de factor is waarmee je die Earth Overshoot Day kan opschuiven. Want dat heeft echt zo'n enorme impact op de planeet. Niet voor niets dat we die hebben aangestipt als belangrijke factor. En het duurzaamheidsbeleid van het college, hoe sneller dat gaat, hoe eerder we op 31 december zitten. Maar ik heb ook aangestipt, we moeten kritisch durven te kijken naar al onze verworvenheden en consumptie. Dat is de kern.

De voorzitter: Dank u zeer.

De heer Uysal: Voorzitter. Hier ben ik.

De voorzitter: Mevrouw Pichel had ik ook nog beloofd. Gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Ik heb goed geluisterd naar de analyse van het betoog van de heer Groenewege en het begin. Als ik het goed begrijp, er wordt van alles gedaan, maar het is eigenlijk bij lange na nog niet genoeg om de planeet te redden. En ik krijg een beetje zo'n beeld voor me als zo'n paard wat achter zo'n wortel aan hangt. Wat moeten we doen om uiteindelijk toch die wortel te pakken te krijgen?

De heer Groenewege: Dat is eigenlijk een beetje dezelfde vraag die de heer Portier stelde. Inzetten op een stevig klimaatbeleid. Ook durven te kijken naar je eigen voedselkeuzes en naar je voedselbeleid als gemeente. Dat is de kern.

Mevrouw Pichel: Mag ik nog een vervolgvraag stellen? Dat is waarschijnlijk niet om nu helemaal inderdaad te beantwoorden, want dit is natuurlijk een veel diepere discussie. U zegt, inzetten op stevig klimaatbeleid. We zien natuurlijk allerlei voor- en nadelen. Of de effecten die er zijn van de dingen die we nu doen, waar we soms een stijging die we links naar beneden willen duwen, dat daar rechts weer wat omhoog komt. En dan krijgen we denk ik ook het effect wat u in het begin beschrijft, dat het geen effect heeft. Wat stelt u voor aan deze raad hoe we daar met elkaar nog scherper naar kunnen kijken? Sorry, de heer Groenewege. Wat stelt de heer Groenewege voor?

De heer Groenewege: U waardeert, of mevrouw Pichel waardeert altijd filosofische discussies. En tijdens mijn studie heb ik me ook verdiept in de ethiek. En in de ethiek gaat het vaak om afwegingen van belangen. En wat ik vaak merk in deze raad, is dat het eigen belang vaak wint. Het eigen belang van sprekers die toevallig spreken, dat is heel prominent aanwezig in de besluitvorming. Terwijl er nog veel meer belangen spelen van mensen die niet hebben ingesproken, van mensen die in de toekomst leven, van niet mensen. En laten we die belangen ook eens meewegen in onze besluitvorming. Niet onze oren te horen leggen bij mensen die de weg naar de gemeente weten te vinden, want dat is maar een subset, maar echt nadenken, wat is het algemeen belang? Niet alleen voor nu, maar ook voor de toekomst. Ik denk dat dat de weg vooruit is.

Mevrouw Pichel: Dank u wel.

De heer Uysal: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Uysal.

De heer Uysal: Vanuit de rolopvatting van Partij voor de Dieren snap ik dat ze een kritische houding aannemen. En dat is ook gezond. Alleen ik hoor van de heer Groenewege, voorzitter, niet zo heel goed hoe de cijfers dan in de context van onze gemeente worden geplaatst. We zijn voor gelden zeer afhankelijk van het Rijk. En het meeste geld wat we krijgen heeft al een bestemming. Wat we hier op lokaal niveau te besteden hebben, dat is echt maar een heel klein getal. En als u al die cijfers dan reduceert en ook afzet tegen de hele begroting van zo'n 700 miljoen, dan doet u denk ik ook geen recht aan wat we als gemeente hier nog zelf kunnen besteden. Wij hebben in het politiek akkoord maar 30 miljoen kunnen besteden. Ik zou ook wel graag van de heer Groenewege een reflectie willen hebben, om de getallen niet af te zetten tegen de totale begroting van onze stad, maar tegen de middelen waar wij ook daadwerkelijk invloed op hebben. En dan moet hij volgens mij ook wel tot een ander inzicht komen.

De heer Groenewege: Voorzitter, toen GroenLinks ging formeren in Dordrecht, heeft de Partij voor de Dieren erop aangedrongen om ook dierenwelzijn in het coalitieakkoord op te nemen. Maar dierenwelzijn was voor GroenLinks helaas wisselgeld. Dierenwelzijn is niet, ondanks onze oproep, in het coalitieakkoord beland. En doordat GroenLinks daar toen voor heeft gekozen, zitten we nu met de controverse van het dierenwelzijnsbudget. Als dierenwelzijn belangrijk was geweest voor GroenLinks tijdens de formatie, was dat nu geen issue geweest, want dan was dat allang geborgd.

Ik neem het de heer Uysal juist kwalijk dat hij daar toen niet voor heeft gekozen, dat zijn partij daar toen niet voor heeft gekozen. Ook als je het vergelijkt met een budget van dertig miljoen is het budget wat nu gevraagd wordt voor het dierenbeleid, om dat te verbeteren, maar fracties van een procent. Hebben we dat over voor andere soorten dan onze eigen diersoort? Partij voor de Dieren zegt van wel.

De heer Uysal: Voorzitter, tot slot. Je hebt als politieke partij keuzes te maken. En volgens mij vindt Partij voor de Dieren ook het Bomenprogramma belangrijk. Volgens mij vindt de Partij voor de Dieren de ambitie om tien jaar eerder klimaatneutraal te zijn ook belangrijk. En we hebben het welzijn van dieren wel degelijk opgenomen in het politiek akkoord. En tot die discussie komen wij ook zo meteen. En daar hebben we ook een amendement voor liggen, om daartoe de nodige middelen voor beschikbaar stellen. We verwachten dan ook van Partij voor de Dieren, die zulke grote woorden gebruiken nu daar, dat ze ons amendement zo meteen steunen.

De heer Groenewege: Een goede verwachting, die ook zal uitkomen. En dat is dan mijn verwachting.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan door naar de CDA-fractie. Mevrouw Van Vugt, gaat uw gang.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Meer wij, minder ik. Er is reden om dankbaar en tevreden te zijn. Heel veel van wat dit college als opdracht heeft gekregen, is inmiddels uitgewerkt. Ingezet beleid gaat door. Fietsen wordt aangenamer in Dordt, de verduurzaming komt op gang, er wordt gebouwd, vergroening, parkeerbeleid, sociaal beleid, levendige binnenstad, beleid dat kinderen kansen geeft, zijn er allemaal voorbeelden van. Maar hoe gaan we als raad keuzes maken nu we de broekriem moeten aanhalen? De nu ingezette ombuigingen zijn onvoldoende om de grote klap op te kunnen vangen. Als CDA Dordrecht hebben we daar uiteraard ook over nagedacht. De wijze waarop we tot keuzes kunnen komen en wat bij ons op aandacht kan blijven rekenen. Het CDA Dordt, en u weet dat, heeft oog, oor en hart voor deze stad. En daarin staan we als CDA niet alleen. Elk raadslid wil van betekenis zijn voor de Dordtse inwoners. Wij zien in onze mooie historische stad veel wat aandacht nodig heeft. Verschillen tussen mensen worden groter. Recent onderzoek wijst uit dat steeds meer mensen in bubbels leven en te weinig in aanraking komen met mensen die in andere levensfasen zitten, te weinig met mensen die in andere sociale en financiële omstandigheden verkeren en te weinig met mensen met andere ideeën. Wat ons betreft moeten initiatieven uit de stad, die deze bubbels doorbreken, enthousiaster omarmd worden. Er zit veel samen binnen de kracht in onze samenleving. Organisaties als Humanitas, Samen Dordt, ook met preventief kinderwerk, De Buitenwacht, Stichting Debster's, sportverenigingen, muziekverenigingen, kunstverenigingen, kerken en moskeeën laten dit allemaal zien, het is mogelijk. Een jaar geleden vroegen we als CDA veel aandacht voor de Dordtse handjes, ons vrijwilligersleger, onze mantelzorgers. Het wordt nu nog meer noodzaak om de waarde daarvan te zien. Wij hadden ombuigingen verwacht en gewild op onze ambtelijke capaciteit. Als vervolgens een tien of vijftien procent van de opbrengst ten goede zou komen aan onze vrijwilligers en mantelzorgers en verenigingen, wat zouden we dan een grote maatschappelijke winst hebben.

Meedoen vinden we ook nog steeds heel belangrijk. Zo kunnen aanpak van laaggeletterdheid, voorkomen van vroegtijdig schoolverlating, goede huisvesting voor onderwijs op onze steun blijven rekenen. En dan toch een kant waar we minder blij mee zijn. De betrokkenheid bij de senioren schiet tekort. Tot op heden hebben we geen voorstel ontvangen waarin het toegezegde seniorenbeleid is uitgewerkt. We roepen het college op hier vaart te maken, omdat het ook als een vliegwiel kan fungeren om andere problemen, bijvoorbeeld die op de woningmarkt te verkleinen. En het is echt onuitstaanbaar dat er nog steeds geen plek wordt gevonden waar een Knarrenhof wordt gerealiseerd. Leg de raad dan in elk geval opties voor hoe belemmeringen kunnen worden weggenomen. Ondanks een meer levendige binnenstad houden we onze jongeren niet vast als we vanaf nu niet elke kans aangrijpen om onze jongeren perspectief te geven op een eigen plek. Vorig jaar hebben we als CDA aangegeven met ideeën te komen rondom huisvesting. Die zijn er nu. We willen een samenleving bevorderen waarin het ook in de toekomst nog goed wonen en werken is. Een stad die financieel gezond is. Een stad waarin we nu bereid zijn om soms eigen wensen en belangen op te geven omwille van de ander. Een stad waarin we ook de overheid niet als oplossing zien voor elk probleem, maar waarin de kracht van de samenleving wordt gevierd. Met de Dordtpas, ik kan het niet laten, hebben we goud in handen. Steeds meer inwoners kopen deze pas om te kunnen genieten van cultuur, horeca, sporten. En tegelijk is het ook een goed participatiemiddel. Mensen kunnen meedoen, kinderen kunnen sporten, mensen kunnen reizen met het ov. Tegemoetkomingen zijn er ook vaak aan gekoppeld. We kunnen trots zijn op dit middel, wat inmiddels door veel andere gemeenten ook wordt gekopieerd. De ontwikkelingen rondom het Maasterras maken duidelijk met welke dilemma's onze stad te maken heeft. Bouwen, wonen, vergroenen, parkeren, gevaarlijke stoffen, industrie, het zal onontkoombaar zijn om plannen bij te schaven. Onlangs is door de raad het Actieplan Meer Dordtse kinderen sporten en bewegen vastgesteld. We willen ook dat hier op voortvarende wijze invulling en uitvoering aan gegeven wordt. Het beschikbare budget moet niet liggen verstoffen. In het politiek akkoord is vastgelegd dat de nabije overheid nodig is. Goede communicatie speelt daarin een belangrijke rol. En dan nu de vraag aan de raad, slagen wij daarin? Wij zijn van mening dat dit niet altijd lukt. Een voorbeeld daarvan is de onrust die er is over PFAS. We zien dan ook graag dat onze inwoners een flyer ontvangen, met daarin info over schadelijke stoffen, het liefst in B1-taalniveau en voorzien van beeldtaal. Mogelijk ook nog met andere talen aangevuld. We dienen samen met de fractie DENK de motie Goede informatievoorziening PFAS in. En dat gaat over meerdere schadelijke stoffen. Binnenkort komen er in Dordt veel transformatiehuisjes.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel. Ik wilde mevrouw Van Vugt even de vraag stellen over deze motie. En dat is, wie gaat die brief opstellen en waar komt die informatie vandaan? Want ik vind hem heel nuttig. Ik denk ook dat hij heel goed kan zijn. Maar wat ik miste in de motie was, waar komt de informatie vandaan in die brief die we dan moeten gaan sturen?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik denk dat er al heel veel informatie bekend is, bijvoorbeeld over luchtvervuiling, houtstook. Er zijn pas ook al wat gegevens opgevraagd. En het is heel veel van onze inwoners niet bekend dat ook die andere zaken misschien wel net zo schadelijk zijn als PFAS. Of minder schadelijk. Maar het is goed om die verhoudingen te laten zien. Ik weet dat er heel veel mensen ontzettend ongerust zijn. En dat kun je misschien ook voor een deel wegnemen door de goede informatie in de juiste verhoudingen aan te leveren. Ik denk dat het al heel veel is. Het moet gewoon even bij elkaar. En dat is vooral het punt.

De voorzitter: Gaat uw gang, de heer Den Hartog.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Het mag duidelijk zijn dat PFAS een groot probleem is natuurlijk. En informatievoorziening daarover is denk ik erg belangrijk. Maar is mevrouw Van Vugt niet bang dat wanneer we een flyer of een brief naar mensen sturen, dat dat al heel snel veroudert? Namelijk iedere week komt er extra informatie binnen. En eenmaal iets wat je stuurt op papier, dat ligt op dat moment vast. Is het niet veel handiger om het bijdetijds te doen, namelijk via een website waarop het continu wordt geactualiseerd, die makkelijk bereikbaar is en bovendien die eigenlijk al bestaat. Want naar aanleiding van een motie van vorig jaar heeft de gemeente een website waarin actuele ontwikkelingen worden gevolgd. Graag uw reactie daarover?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Mijn reactie daarover. Voorzitter, ik zou graag tegen GroenLinks zeggen dat ook wij al heel blij zijn met die website die er is. Die informatie geeft. Maar dat gaat vooral over PFAS. Daarmee neem je niet de onrust weg. Je geeft wel informatie over dat ene onderdeel, maar je geeft geen informatie over die andere zaken die ook schadelijk zijn. En ik zou het graag in die goede verhoudingen aan mensen willen laten weten. En natuurlijk informatie veroudert op het moment dat je het geschreven hebt. Maar door mensen één keer goed te informeren en daar ook de website op te noemen en ook het liefst met een QR-code, zodat ze er niet al te veel moeite voor moeten doen, zou wel heel erg veel helpen. Mensen die B1-taalniveau hebben, gaan vaak niet een website opzoeken over dit soort zaken. Die hebben die flyer nodig als start om tot die informatie te komen.

De heer Portier: Voorzitter.

De heer Den Hartog: Voorzitter, mag ik nog één vervolgvraag stellen?

De voorzitter: De heer Den Hartog.

De heer den Hartog: Ik begon net al met dat informatievoorziening altijd goed is. Denkt u dan niet als u zegt, die website zijn we blij mee, die gaat alleen over PFAS, om die dan wat uit te breiden? Want dan kan hij ook steeds geactualiseerd worden. Want informatie veroudert heel snel. Ik bedoel vandaag nog weer de tweede stroomstoring in een week. Als we vorige week die folder hadden gemaakt, dan hadden we het niet al kunnen hebben over het gevaar van stroomstoringen en dat daar gevaarlijke stoffen bij vrijkomen. En zo is er bijna iedere week wel weer wat.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Natuurlijk, er is elke week nieuws wat je daaraan toe kan voegen. Maar het gaat me niet zozeer om de nieuwsfeiten. Het gaat me wel om gegevens die er zijn. En daar heb je een start voor nodig. Nogmaals, die mensen die lager geletterd zijn, laat ik het zo zeggen, of die vooral het van een andere taal moeten hebben of van de plaatjes, laat die starten met goede, duidelijke informatie. En ook waar ze nog meer kunnen vinden. En natuurlijk, die website moeten we gewoon breder maken, over alle andere schadelijke stoffen. Sta ik helemaal achter.

De heer Portier: Voorzitter.

De voorzitter: Ik had u gezien, de heer Portier. Gaat uw gang.

De heer Portier: Voorzitter, ik begrijp dat het de bedoeling is om de schade die bijvoorbeeld PFAS aan kan brengen te zetten naast bijvoorbeeld de schade die alcohol of roken kan veroorzaken. Of begrijp ik dat verkeerd? Want wat ik wel belangrijk vind, is dat ik ben ervan overtuigd dat het risico op longkanker met roken veel meer toeneemt dan door PFAS. Maar dat is iets waar je nog zelf voor kan kiezen. Terwijl PFAS iets is wat wordt verspreid in de omgeving. Het is overal. Je ontkomt er niet aan. Maar misschien begrijp ik de bedoeling van uw informatie verkeerd en kunt u dat misschien nog wat beter toelichten hoe u dat ziet.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Mag ik, voorzitter? Ja. Eigenlijk ben ik heel blij, voorzitter, met deze vraag. Want we hebben uitdrukkelijk de genotsmiddelen, daar waar je zelf voor kiest, er niet in opgenomen. Overigens deel ik de zorg dat roken, vaperen allemaal ontzettend toeneemt. En ik zie dat ook in mijn dagelijkse werk dat kinderen er verslaafd aan raken. Maar dit gaat over de zaken waaraan we blootgesteld worden. En dat is een andere categorie. Die hebben we zorgvuldig gescheiden.

De heer Portier: Dank u wel.

De heer Gündogdu: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat u verder. Gaat u niet verder. De heer Gündogdu. En dan gaat u verder.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Mevrouw Van Vugt houdt een warm pleidooi om onze inwoners nog meer te bedienen via website dan wel informatievoorziening. En ik ben het met haar volledig eens dat onze inwoners bewuste en concrete acties van ons willen. Zij kijken naar deze raad. Concreet met de vraag, wat gaat u doen voor de bezorgde bewoners? Vorig jaar in deze raad hebben wij een motie ingediend, waarbij we hebben gevraagd om een bloedonderzoek. Een concreet onderzoek naar degenen die zich zorgen maakt over de gezondheid. En CDA heeft daar helaas tegengestemd. Het is overigens een motie die landelijk wel is aangenomen in de Tweede Kamer. Dank voor de collega's van de Partij voor de Dieren. Maar wat maakt het dan nu dat u wel tot deze actie komt en vorig jaar een heel andere standpunt had kunnen nemen, terwijl dat een hele concrete was, een handreiking richting onze bewoners?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, ik zie in deze twee afwegingen, die u als een tegenstelling schetst, die tegenstelling niet. Vorig jaar hebben we heel duidelijk aangegeven bij die motie, een onderzoek naar de gezondheidstoestand van de inwoners lost op zich niet ter plekke iets op. En wat kun je dan vervolgens met de uitkomsten van dat onderzoek? Er wordt nu op veel plekken PFAS aangetroffen, ook hier in de omgeving van de Drechtsteden, wat dan weer niet van Chemours en DuPont komt. Er zijn meer bronnen waar die stoffen vandaan komen. Nu vragen we echter om goede informatie. Het is volledig in lijn met vorig jaar. We willen dat de burgers op de juiste manier worden geïnformeerd. En niet alleen die onrust nog sterker maken door onderzoeken te doen waarmee je met de uitkomsten gewoon eigenlijk niks kan. En dat het dan landelijk nu wel zo is, dat is dan iets wat een gegeven is. Wij zien de tegenstelling niet. En we hopen gewoon hele goede informatie aan onze inwoners te geven, op een manier die begrepen kan worden.

De voorzitter: Ga verder.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dan zijn we bijna op de helft van het aantal fracties. Net overheen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Na mij is de helft. Binnenkort komen er in Dordt heel veel transformatorhuisjes bij. En toen ik voor het eerst daar kennis mee maakte, dacht ik, wat is het probleem precies? Maar die dingen zijn best groot. Het gaat om drie bij tweeënhalve meter grondoppervlakte. Het lijkt ons goed om ook de inwoners hierbij te betrekken. Een stukje participatie. Daarmee wordt het draagvlak vergroot. En bovendien krijgen inwoners zo zelf op een leuke wijze een vorm van inspraak over de eigen omgeving. Daarom dienen we ook de motie over de elektriciteitskastjes in. Er kan iets moois van gemaakt worden. Transformatorhuisje, esthetische parel in de wijk. Daarbij vragen we uiteraard niet dat Stedin allerlei aanpassingen gaat doen, maar we vragen gewoon dat die dingen op zo'n manier worden neergezet, dat we er vervolgens als inwoners iets mee kunnen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ik deze zaal, ik kom tot een afronding, kunnen pittige...

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ik vind het heel goed om te zien dat het CDA een lans breekt voor de transformatiehuisjes, want het is nogal wat, wat er onze kant op komt. Het zijn 300 stuks. En vroeg ik me af, omdat er ook een heel proces geschetst wordt in de motie... Op zich het probleem kunnen we nog voor een deel in meekomen, want het zou best mooi geïntegreerd mogen worden in onze in onze wijken en in bouwplannen die we hebben. Tegelijkertijd willen we ook niet dat het vertragend moet zijn ten opzichte van onze opgave. Hoe weegt het CDA dat?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Daar zitten we volledig op één lijn. Wij willen ook niet dat het proces vertraagd wordt. Ze kunnen gewoon geplaatst worden. Maar dan kun je ook daarna nog steeds nadenken over, hoe willen we die dingen aankleden? Welk likje verf willen we ze geven? Graffitiwedstrijd, noem maar op. De heer Van Dam heeft daar heel veel ideeën over. En ik heb me zo goed mogelijk laten inlichten. Maar er zijn ook hele mooie voorbeelden in andere steden hoe ze dat daar hebben aangepakt.

De heer Den Heijer: Voorzitter dan tot slot. Begrijp ik dan goed dat het CDA beoogt dat we bijvoorbeeld eerst die huisjes dan neerzetten en vervolgens met elkaar gaan bekijken wat we met die huisjes kunnen doen?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Ja, want ik wil zeker niet een vertraging of een drempel opwerpen. Laat dat gewoon vanaf nu de uitleg zijn. Zo beogen we het.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Niet echt een vraag, maar gewoon om aan te geven dat we een ontzettend leuk idee vinden.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel. Dat was niet via de voorzitter.

De heer Struijk: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Struijk.

De heer Struijk: Hele korte, eenvoudige vraag aan mevrouw Van Vugt. Van wie zijn die huisjes eigenlijk?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dat is een goede vraag. Stedin ontwerpt ze, of tenminste fabriceert ze. Ik weet niet of ze daarna nog steeds van Stedin blijven of dat ze ook eigendom zijn van de gemeente. Dat is wel een goede vraag voor de wethouder, denk ik. Ik ben eigenlijk ook wel benieuwd. Dat horen we dan straks.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Ik heb even transformatorhuisje ingetikt hier op mijn MacBookje. En dan zie ik de meest fantastische gebouwtjes. En dan heb ik gelijk het idee, wat zou het zonde zijn, juist om ze allemaal eerst neer te zetten en daarna pas te kijken om er wat mee te doen. En ik snap ook dat het plannen niet moet verdragen. Maar zou het niet leuk zijn, want je kan die 300 huisjes toch niet in 1 dag neerzetten, dat je dat een beetje faseert. En dat je eens kijkt, kan je daar wat mee? Kan je daar misschien tiny houses van maken of zo? Dat je er een laag bovenop krijgt of weet ik veel. Geen idee. Zou mevrouw Van Vugt ervoor openstaan om gewoon eens te gaan kijken van, kunnen we dat ook op een andere manier doen? Als het 300 huisjes zijn, voorzitter...

De voorzitter: Mag mevrouw Koene de aandacht? Dank u wel. Gaat uw gang.

Mevrouw Koene: Sorry dat het wat commotie oplevert, voorzitter.

De voorzitter: Ik kan ook nu vast schorsen hoor, als u 2,5 uur schorsing wil. Dan gaan we vanavond door.

Mevrouw Koene: Maar ik dacht 300 huisjes, dat zijn toch mooi 300 kamers.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, ik zou mevrouw Koene gewoon het volgende antwoord willen geven. Mevrouw Van Vugt staat daar zeker voor open. En dan mag ik nu verder, denk ik. Tot slot, in deze zaal kunnen we af en toe pittige en ook wel vrolijke debatten voeren. We zien in de stad van alles en we worden ook gezien. We luisteren en we worden ook gehoord. Standpunten worden gewogen en herijkt. Het zou volgens ons de lokale politiek goed doen als ook buiten de raadzaal het democratische proces wordt gerespecteerd. Ik hoop dat de inwoners die fatsoenlijke houding bij ons terug kunnen zien en daardoor ook weer vertrouwen in de politiek krijgen. Voorzitter, ik sluit af. Ik heb hoop op een Dordrecht waarin het steeds minder ik en steeds meer wij wordt. Een stad waarin we oog, oor en hart hebben voor elkaar.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Groenewege nog, een interruptie.

De heer Groenewege: Mevrouw Van Vugt begon en eindigde haar betoog met minder ik, meer wij. En wat ik in de afgelopen jaren heb geleerd, is dat je definitie van wij nogal uitmaakt. Wie valt er eigenlijk onder die wij? Zijn dat alleen Nederlanders of vallen ook mensen in ontwikkelingslanden daaronder? Zijn dat alleen mensen of vallen ook dieren daaronder? En ik ben wel benieuwd wat de reflectie is van het CDA op het feit dat we, zelfs als we dit dierenbeleid aannemen, maar 0,06 procent van de gemeentelijke uitgaven besteden aan diersoorten, anders dan onszelf.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter, ik begon daarnet met meer wij, minder ik. Dat is net andersom. En ik besloot met minder ik en meer wij. Wie zijn wij? Dan gaat het om de Dordtse inwoners. En dan heb ik toch in eerste instantie gewoon de menselijke soort voor ogen, als we het zo willen verdelen. En natuurlijk, wij willen ook dat bomen goed verzorgd worden. En we willen ook dat er goed voor dieren gezorgd wordt. En een voorbeeldje daarvan is denk mijn eigen tuin, waar een mooie oude boom staat, die we pas nog van de dood hebben kunnen redden door hem ook op tijd te snoeien, enzovoort. Door te vergroenen, ook in een eigen achtertuin. En dan die reflectie op wat we over hebben aan dierenbeleid. Ik heb die procenten en hoeveel we kunnen besteden niet op die manier precies scherp, zoals u dat feilloos en ongetwijfeld goed gezegd zou hebben.

Ik weet alleen dat het niet mogelijk is om over al het geld wat we hebben en uitgeven vrij te beschikken. Een groot deel daarvan is al voorbestemd en moeten we van het Rijk aan een aantal taken besteden. En als we dan nu zover zijn dat we moeten kiezen, gaan we voor beleid wat vooral ten goede komt aan mensen of willen we extra dingen voor dieren, dan valt de balans bij ons meer naar de richting van wat we voor mensen willen. Wil niet zeggen minder voor dieren, maar wel niet meer voor dieren.

De voorzitter: Dank. Dan zijn we nu aanbeland bij de volgende fractie. En dat is DENK. De heer Safranti, gaat uw gang.

De heer Safranti: De kop is eraf, voorzitter. We gaan nu richting einde, want na mevrouw Van Vugt gaan we natuurlijk de andere kant op. Voorzitter, en dat maakt natuurlijk ook dat de woordvoering summierder wordt. Want alles wordt dan weer zo'n beetje herhaald. Ook vanuit ons het woord van dank richting de ambtelijke organisatie. Voorzitter, zware tijden zijn op komst. Vrijwel alle gemeenten staan voor grote financiële uitdagingen. Ook voor Dordrecht geldt dat deze deels te wijten zijn aan het rijksbeleid. Wat betreft het overschot van de afgelopen jaren en de inzet hierin, sluiten we aan bij de woordvoering van Beter voor Dordt, die dat keurig verwoord heeft. Voorzitter, vanuit onze partij willen we een aantal aandachtspunten naar voren brengen, eerder genoemd door andere partijen ook. We kampen met diverse crisissen, oorlogen en inflatie. Steeds meer mensen hebben moeite om rond te komen en het huishoudboekje kloppend te krijgen. De kloof tussen rijk en arm wordt steeds groter. Volgens het CBS leven inmiddels meer mensen en kinderen onder de armoedegrens en stijgt het aantal werklozen sinds april. De cijfers zijn schrikbarend, zeker als we het straks veel moeilijker en zwaarder gaan krijgen. Het is belangrijk te constateren dat armoede niet alleen een kwestie is van financieel niet rond kunnen komen, maar ook kan leiden tot gezondheidsproblemen en/of sociaal isolement, met alle gevolgen van dien voor onze maatschappij. Het kabinet heeft zich ten doel gesteld de armoede te halveren. De vraag aan het college is, bent u ook op de hoogte hiervan? En wat zijn de gevolgen en effecten voor de Dordtse bevolking straks? Is er een reële kans dat een deel van de steun die op dit moment geboden wordt in de toekomst weer wordt ingetrokken? Voorzitter, we horen regelmatig, maar ook vandaag, mevrouw Stolk roepen in het huis dat de ambitie om een stad van 140.000 inwoners nog te ver weg is. Deze discussie is ook vandaag uitgebreid gevoerd. College, hoe redelijk is deze ambitie nog? Of moeten we denken en aanpassen van de groeiambities? Tot slot, voorzitter. Er gaan ook veel dingen goed in onze stad. De Dordtpas is al diverse keren genoemd. We zijn ook erg blij met de witgoedregeling. Tijdens het begrotingsoverleg in 2022 hadden wij, samen met VSP en SP, namelijk de wethouder verzocht om hier werk van te maken. De wethouder heeft een budget toen van een half miljoen vrij gemaakt. Deze is inmiddels goed benut. En vanaf deze week is er een bedrag van 6 ton vrijgemaakt om het vervolg hiervan in te zetten. Dank hiervoor. Ook komt er dit jaar een herdenking en de eerste viering van Ketikoti, eerder al genoemd, in onze stad. Tot zover de eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we door met Gewoon Dordt. Is het woord aan mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Hij doet het. En ik hoor nog bij de goede fractie ook. Voorzitter, we zijn dit jaar, in naam alleen, van een Kadernota naar een Perspectiefnota gegaan. En voor ons heeft die naamwisseling voor wat denkwerk gezorgd. U kent mij een beetje. U weet ook dat ik niet zo snel van veranderingen hou. En bij kaders denken wij aan het in grote lijnen uitzetten van beleid. En beleid waarmee we nu en de komende jaren de stad verder mee gaan helpen. En dat doen we natuurlijk op basis van wat we hebben geleerd van eerder beleid. Dat is gevat in een kadertje en daardoor overzichtelijk. En bij het woord perspectief denken wij aan grote lijnen waarvan niet duidelijk is waar ze heen gaan. Verdwijnen ergens ver weg. Wat is dan je perspectief? Gewoon voor onze inwoners en ondernemers is het duidelijk waar we naartoe op weg zijn. Er komt een periode aan waarin veel minder geld beschikbaar is dan nu en eerdere jaren. En er wordt zelfs gesproken, de heer Groenewege hoorde ik er al over, over het ravijnjaar 2026. En wij zijn niet snel in paniek, voorzitter. We denken ook dat het uiteindelijk wel weer goed zal komen. Maar het betekent wel dat je je best moet doen om met elkaar te voorkomen dat de volgende raadsperiode alles in de soep loopt. En daar zei mevrouw Stolk dan alweer wat over. Ook om ervoor te zorgen dat er voldoende vrij besteedbaar geld is om ook dan de dingen te kunnen doen, bovenop waar we als overheid van zijn voor de mensen in Dordrecht. Het volgende bestuur eigenlijk perspectief bieden. Toch is het zo dat minder geld krijgen ook weleens kan leiden tot een verbeterslag in wat we doen en hoe we het doen. Nu zijn we al snel geneigd om overal een beetje minder geld aan uit te geven. Het zogenaamd laaghangend fruit plukken. De makkelijke bezuinigingen. Maar over het algemeen lossen we daar zeer weinig mee op. Gewoon Dordt kijkt uit naar de ladder om met het hoge fruit aan de slag te gaan. En inmiddels is duidelijk dat dit najaar 2024 wordt. We zijn benieuwd of er dan ook voorstellen liggen waarmee we grote keuzes kunnen maken. En of er scenario's gepresenteerd worden om met bepaalde dienstverlening te stoppen en weer vanaf nul op te bouwen, waarbij vooral wat je wil bereiken weer centraal staat. Meer terug naar onze wettelijke taken. En daar valt in ieder geval geen relatieloket onder. We gaan ook aan de stad vragen hoe onze inwoners en ondernemers denken dat we minder geld kunnen besteden. Participatie. Niet voor het één of ander, voorzitter, maar Gewoon Dordt is verre van onder de indruk hoe mensen op dit moment in de stad de gelegenheid krijgen om mee te denken om plannen beter te maken. En daar komen we in deze vergadering later ook nog op terug bij punt 42. Wij benadrukken daarom dat er kritisch gekeken zal worden naar hoe trajecten ingericht worden, zodat de mensen in de stad zich serieus genomen voelen. Luisteren is een vak. En wij benadrukken dat het in de aanloop naar een voorstel wel zo fijn is dat dit ook echt gebeurt. En dat de mensen in de stad meer ruimte krijgen om waar zij behoefte aan hebben neer te leggen. En je kunt niet iedereen blij maken. Dat snapt ook iedereen. Voorstellen zullen altijd wel bij sommige mensen tot teleurstelling leiden. Maar als er echt geluisterd is, dan komen ze daar makkelijker overheen en accepteren ze sneller een besluit dan dat er iets wordt gedrukt, vergezeld van dat opgeheven vingertje. Dat is zo goed voor je. En hoe zit het dan met de ruimte voor ambitie van dit college, van deze raad? Mag je dan als gemeente...

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel, voorzitter. Ik zou mevrouw Koene graag een vraag willen stellen. We merken dat er zijn vaker geluiden dat bepaalde inwoners vinden dat het participatieproces niet goed gegaan. Tegelijkertijd kijken we ook, hoe is dat participatieproces dan verlopen? En dan zijn er wel bepaalde stappen genomen. Daar zit een discrepantie. Wat is het voorstel van Gewoon Dordt om te kijken hoe we daar een verbeter slag in kunnen maken, ervan uitgaande dat er een verbeter slag moet worden gemaakt?

Mevrouw Koene: Die laatste is gemeen natuurlijk. Voorzitter, wij denken eigenlijk dat... Bijvoorbeeld, stel je wil ergens een beleidje veranderen of zo. En je gaat daar de mensen bij betrekken die daar in de directe omgeving mee te maken hebben. Dan hebben wij meer zoiets van, ga gewoon met grote vellen papier onder je arm naar een plek toe waar je mensen bij elkaar geroepen hebt die daar in de buurt wonen. En ga dan van nul af aan gewoon beginnen met iets van, waar heb jij behoefte aan, waar heb jij behoefte aan? Jongens, dit is het budget. Dit kost ongeveer zoveel. Gewoon een beetje gaan kijken, bewustwording ook van hoe je iets gaat inrichten. Dat gebeurt niet zo snel. Wat er wel gebeurt bijvoorbeeld, mensen worden wel bij elkaar geroepen, maar dan komen we al met drie voorstellen. Dat is al een beperking in feite. En dat geeft al aan, maar wij hebben eigenlijk dit idee. Dat is prima. Maar dan laat je eigenlijk heel weinig ruimte voor meer creatieve ideeën vanuit de stad. Dat is wat wij hopen dat er... Dat moet zich er wel voor lenen, het onderwerp. Ik bedoel, dat is natuurlijk ook logisch. Maar als jij wil dat er draagvlak is, dan zal je dat toch echt anders moeten organiseren.

De voorzitter: Helder. Dank. Gaat u verder.

Mevrouw Pichel: Mag ik nog heel even?

De voorzitter: Dat mag ook. Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Ik herken dit probleem en ik onderschrijf hem ook. En nogmaals, ik verwacht niet hier een concreet antwoord, maar misschien een soort vervolgstap, hoe kunnen we dit aanpakken? Want ik denk dat we ook merken dat dit klopt, wat mevrouw Koene aangeeft. We zien dit. Het college heeft er ook geen baat bij als we elke keer achteraf dingen moeten gaan bijstellen of als processen niet goed zijn verlopen. De inwoners hebben er geen baat bij. De raad ook niet. Hoe kunnen we dit samen als raad en college beter gaan aanpakken? En u geeft een heel mooi concreet voorbeeld. Maar wellicht een procesmatige stap. Heeft mevrouw Koene daar ideeën over of zullen we dat op een later moment nog eens op een andere manier aankaarten?

Mevrouw Koene: Dat lijkt op een ander moment veel beter te bespreken te zijn dan nu. Ik kan wel alvast verklappen dat ik denk dat er toch een taak ligt bij het college om dingen misschien op een andere manier te organiseren. Wij willen iets als raad. En wij geven een opdracht aan het college. En het college gaat daarmee aan de slag. En dan begint het. Maar we komen daar graag op terug. Ik weet daar ook wel een goede locatie voor. Hoe zit het dan met ruimte voor ambitie van dit college, van deze raad? Mag je dan als gemeente zelf geen ambitieuze plannen hebben? Natuurlijk wel.

Graag zelfs. Het is alleen jammer dat een aantal mooie ambities die er waren als een nachtkajersje uit gegaan zijn. En neem bijvoorbeeld die geweldige, ik weet eigenlijk niet precies hoe dat dan heet, die traverse die over het station gemaakt zou worden. Dat zag er fantastisch uit. En een mooie constructie om wijken met elkaar te verbinden. Echt iets bijzonders. En nu is het teruggebracht, begreep ik, naar een soort bruggetje, waarvan wij als Gewoon Dordt denken, weet je, doe het dan niet. Ik bedoel, er is een verbinding. Je kan gewoon onder het spoor door. Laat dat dan. Dan is iedere euro zonde om eraan te besteden. En dat scheelt dan ook een hoop geld aan allerlei bureaus en aan het inhuren van externen. En daar ga ik dan mijnheer Portier heel blij mee maken natuurlijk als ik dat zeg. Dat is ook wat waard, als mijnheer Portier blij is. Dat was hem eigenlijk, voorzitter. Maar ik wil nog wel één opmerking maken. En dat is ingaan op wat de heer Groenewege zei. En dat vond ik wel een hele aardige, aan het eind. Want hij maakte net een opmerking om het restant van zijn spreektijd mee te kunnen nemen naar een ander onderwerp. En dat vind ik een aardig idee om mee te nemen naar het volgende presidium.

De voorzitter: Goed idee. Als u dan ook de interrupties meerekent, dan komt het helemaal goed.

De heer Struijk: Voorzitter, als mevrouw Koene nog even blijft staan.

De voorzitter: De heer Struijk, bij interruptie.

De heer Struijk: Het is maar heel even hoor, want het is een korte vraag.

Mevrouw Koene: U bent zo dwingend.

De heer Struijk: Ik verstond hem niet. Sorry.

De voorzitter: Stelt u de vraag.

De heer Struijk: De vraag is heel eenvoudig, voorzitter. Ik ben heel benieuwd of het bestrijden van laaggeletterdheid tot de wettelijke taak van de gemeente behoort?

Mevrouw Koene: Wij krijgen voor de bestrijden van laaggeletterdheid geld vanuit het Rijk.

De heer Struijk: Dank voor het antwoord.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door naar de heer Gündogdu, Op Ons Eiland.

De heer Gündogdu: Beste collega's, voorzitter, het is bijna zes uur. Ik zou zeggen, hou nog even vol, telefoons uit, ik heb een boeiend verhaal voor u. Ik heb ook wat nieuwtjes. Voorzitter, om te beginnen vanuit Op Ons Eiland willen we uiteraard de wens uitspreken dat al die ellende in de wereld, waar dan ook, op ons continent eindigt. Dat we in harmonie met elkaar leven en dat iedereen een eerste levensbehoefte heeft. Voorzitter, er is al gerefereerd, ravijnjaar, moeilijke, of wat is het, steile financiële diepte, heb ik zelfs gelezen.

Er komt heel veel onzekerheid op ons af. Ik wil er niet al te veel woorden aan vuil maken. Maar wij zijn uiteraard ook wel benieuwd hoe het nieuwe kabinet met het credo hoop, lef en trots en de financiële uitwerking van hun plannen zijn effecten zal hebben hier in Dordrecht. Voorzitter, er is ook natuurlijk vanuit ons een oproep. En dat heeft menigeen ook hier geuit. Dit is een enorme opgave vanaf 2026. En het gaat pijn doen. En dat pijn doen realiseren we ons zeker en zijn we daar ook heel bewust van. Het is een opgave die we niet alleen in deze raad, maar met de hele stad aan moeten gaan. Het is een oproep naar deze raad en vooral ook naar de stad. Als u een idee heeft, kom alsjeblieft met deze ideeën, zodat we dat gewoon goed kunnen afwegen op het moment dat er bezuinigingen aanstaande zijn. Voorzitter, in een tijd waar alles duurder wordt, kijken we natuurlijk ook naar de bestaanszekerheid van onze inwoners. We willen betaalbare woningen. Volgens mij zijn we het daar allemaal mee eens. En ik heb 30 procent gehoord, 45 procent. De procenten dwarrelen allemaal. Voorzitter, er is wel een gegeven. In het verleden, ik werk in Rotterdam, werden wij als Dordrecht de grootste buitenwijk van Rotterdam genoemd. Jazeker, voorzitter. En ik was daar natuurlijk niet blij mee. Maar als wij niet opletten, voorzitter, dan wordt dat nog eens een echte praktijk. Want ik kan u melden, misschien dat mijnheer Den Heijer en mevrouw Boom dat ook kunnen bevestigen, dat er menigeen mensen uit Rotterdam willen naar Dordrecht verhuizen, omdat die woningen hier wel relatief goedkoop zijn en in Rotterdam helemaal niet te verkrijgen zijn. Voorzitter, en dat heeft een eenvoudige reden. Onze inwoners kunnen die woningen niet betalen. Ik kan het niet makkelijker maken dan dat het is. Voorzitter, om even stil te staan bij onze starters. Die hadden al een hele moeilijke positie. En dat wordt alsmaar moeilijker. En vorige week hebben wij even in de commissie gesproken, ik zeg bewust even, over erfpacht. Wij vanuit Op Ons Eiland zijn er echt van overtuigd dat erfpacht een instrument kan zijn om juist die doelgroep, de starters, een kans te bieden om een woning te kopen. En daar is helaas niet iedereen van overtuigd. Maar we gaan er zeker nog mee verder, want die overtuiging is bij ons er wel. Voorzitter, ik wil ook even stilstaan bij het misbruik die heel veel, met respect, ik wil niet iedereen over één kam scheren, maar een aantal in ieder geval woningeigenaren misbruik maakt van de situatie van huurders. Wij krijgen namelijk verhalen te horen van huurders dat er voor een standaard eengezinswoning huurprijzen worden gevraagd van 1.500 tot 2.000 euro. Wij vinden dat schandalig. Maar die prijzen worden gevraagd. En sterker nog, die worden ook nog eens betaald. Voorzitter, wij hebben hier een huurloket. Misschien is het een stukje onbekendheid of dat mensen die weten dat ze te veel huur betalen, maar eenvoudigweg niet de stap durven te zetten om zich te melden bij dat loket, omdat ze bang zijn wellicht uit het huis gezet te worden. Maar onze vraag concreet aan het college, beste college, zou u hier alsjeblieft aandacht aan willen vestigen? Hoe dat is, dat is aan u. Maar we hebben een mooi instrument. Maak dat kenbaar bij alle Dordtenaren die eigenlijk in een erbarmelijke situatie zitten. Voorzitter, een punt van aandacht is Stadspark XXL. Voorzitter, we hebben, en dat mag natuurlijk van ons verwacht worden, recent wat werkbezoeken afgelegd bij Scouting TESRA, Oranje Wit, EBOH, Wieldrecht, Handbalvereniging M.O.K. En zij maken zich ernstige zorgen over hun bestaanszekerheid. Het is niet zozeer dat zij tegen de plannen van Stadspark XXL zijn. Alleen weten ze niet waar ze aan toe zijn.

Want dat is namelijk het grote probleem, we hebben het continu over bestaanszekerheid van onze inwoners, en terecht, maar we hebben ook nog verenigingen die in onzekerheid zitten. Want wat betekent concreet die plannen voor hun praktijk? Graag aandacht daarvoor, voorzitter. Voorzitter, en ik heb een nieuwtje. Dit college is, in tegenstelling tot landelijke politiek, er wel in geslaagd om een vliegtuiglandingsbaan te realiseren in Dordrecht. Een vliegtuiglandingsbaan. Terwijl het ene collegelid bezig is met een klimaatneutrale stad in 2040, bouwt een andere wethouder een landingsbaan in onze stad. Ik hoor uw verbazing. Voorzitter, ik refereer even naar de Krispijnseweg. We hebben namelijk vaak genoeg de aandacht gevraagd voor de belijning van de Krispijnseweg. Het lijkt er alsof de heer Van der Linden, ik kijk hem even aan, via de voorzitter, zegt, hier met je belijning. We hebben een partij dikke strepen daar gekregen. Wat betekenen die dikke strepen? Wij dachten, er gaan hier binnenkort vliegtuigen op landen. Maar voorzitter, het is niet alleen maar de Krispijnseweg. We hebben ook nog wel wat andere straten in onze stad. Recent hebben wij contact gehad met De Sterrekijker. Dat is een school in Sterrenburg. En die had enorm veel moeite tijdens een verkeersexamen. Want die hadden wat verkeerssituaties in de wijk. En die leerlingen moeten een examen afleggen. Die hebben keurig de randvoorwaarden en hoe ze moeten fietsen, hoe ze op die verkeerssituatie moeten letten. Alleen het probleem was, op een gegeven moment lopen die belijningen af of die lopen dwars door de wijk en door de straten, kriskras. Die docenten hadden zo iets van, hoe gaan we dit uitleggen aan onze pupillen?

De voorzitter: Komt u tot een afronding, als je wil.

De heer Gündogdu: Mag ik nog vijf minuten, voorzitter? Voorzitter, ik heb nog drie belangrijke punten. Heel kort. Voorzitter, ik wil nog even refereren aan de Zwijndrechtse brug. Het is niks nieuws, maar we zullen nimmer instemmen met het autovrij maken van de Zwijndrechtse brug. Dat is maar even gezegd. Sterker nog, de Krispijntunnel zou ook dicht moeten. Dat vinden we heel bijzonder dat het college met een VVD'er erin of VVD'ers, dat zij hier voor willen gaan. Maar ik heb ter afsluiting wel iets heel moois, ook richting mijn collega's van de VVD. Voorzitter, we hebben het vandaag natuurlijk over hele serieuze zaken. Uiteraard. Daar zijn we ons van bewust. En we moeten bezuinigen. En dat gaat pijn doen. Maar in ieder geval, desondanks is het goed vertoeven op ons eiland. En daar mogen we best trots op zijn. Sterker nog, we zijn in ieder geval heel blij dat onze collega's van de VVD daar ook achter zijn gekomen dat het mooi vertoeven is op ons eiland, want ze hebben er zelfs een kerstfilmpje aan gewijd. Mijn applaus. Dank u wel.

De heer De Heer: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie nog een interruptie van de heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, ik snap dat het kerstfilmpje van de VVD veel los maakt.

De voorzitter: Beste mensen, we zijn gewoon nog in vergadering. Het woord is aan de heer De Heer voor een interruptie. Gaat uw gang.

De heer De Heer: Voorzitter, een verduidelijkende vraag aan de heer Gündogdu. Ik hoorde hem iets noemen over een huurloket. Is mij even onbekend. Misschien zou hij daar iets over kunnen delen wat dat precies betekent. En het tweede was dat hij een voorbeeld gaf van huurhuizen met absurd hoge bedragen. Daar ben ik het met hem eens dat dat absurd hoog is. Tegelijkertijd vroeg ik me even af wat je daar dan precies aan kan doen? Want uiteindelijk in de particuliere huurmarkt is het toch ook voor een deel wat de gek ervoor geeft.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dat laatste beaam ik. Dat er huurprijzen worden gevraagd in mijn ogen, vanuit ons ogen heel onredelijk. Het is een vrije markt, uiteraard. Maar als je kijkt ook naar de conditie van die woningen, dan staat dat in schril contrast met datgene wat als huur wordt gevraagd. Dat is met name de aandacht die ik daarvoor wil vestigen. En er is inderdaad een huurloket, waar je juist dit soort casussen kunt aanbrengen. Maar wat wij ook vernemen, en dat is misschien koudwatervrees, dat die mensen niet die stap durven te zetten. Op het moment dat ze dat namelijk doen, dan wordt er een bepaald proces gestart, ook met de pandeigenaar. En als je al een woning hebt weten te bemachtigen in deze krapte, dan ben je daar angstig voor. Het is ook een oproep aan het college. Ik heb daar geen antwoord op. Maar deze signalen krijgen wij. En ik denk dat meerdere partijen deze signalen ook krijgen. En het is best schrikbarend.

De voorzitter: Dank u wel. De heer De Heer nog een keer.

De heer De Heer: Voorzitter, ik word alsmaar nieuwsgieriger naar dat huurloket. Zou het kunnen dat de heer Gündogdu het Juridisch Loket bedoelt? Of hebben het echt specifiek over een huurloket, waar ik het bestaan niet van weet?

De heer Gündogdu: Een huurteam, huurloket.

De heer De Heer: Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we nu bijna op zes uur. Ik ga schorsen tot acht uur. Dan gaan we daarna weer beginnen met de volgende fractie. Dat is de SP-fractie. Ik wens u allemaal een goede maaltijd toe. Beste mensen, ik heropen de vergadering. We hebben toch twee uur en twee minuten geschorst. Dat zou toch voldoende moeten zijn om helemaal opgeladen te zijn voor een avondje raadsvergadering. En voordat we daarmee verder gaan, wil ik toch nog wel eventjes de aandacht vestigen op ons raadslid, de heer Klerk, die vandaag jarig is. Dan is hij in goed gezelschap? Wie is er nog meer jarig dan? Goed gezelschap. Ik denk, er is nog iemand jarig. Want dat had hij angstvallig voor ons geheim gehouden, maar we zijn er toch achter gekomen. Gefeliciteerd namens ons allen en mooi dat u vanavond toch in ons midden bent om dat inderdaad in goed gezelschap te vieren. En we gaan dat onder andere vieren door een cadeautje, namelijk de bijdrage van de heer Portier. En die wil ik graag het woord geven om zijn eerste termijn achter het spreekgestoelte te houden.

De heer Portier: Beste voorzitter, we staan voor grote bezuinigingen, met name door wat het Rijk ons opgelegd heeft. Er is sprake van een ravijnjaar in 2026, maar geen indicatie dat we na dat jaar weer uit de afgrond kunnen klimmen. Voorzitter, voor mijn laatste raad wil ik zaken in een wat groter verband plaatsen. Ondanks alle vooruitgang van techniek en wetenschap in de wereld staan we voor een situatie dat de huidige jeugd en toekomstige generaties het, als het maatschappelijk systeem waar we nu onder leven in stand blijft, slechter zullen hebben dan onze voorouders. En dat nog afgezien van de aan de gang zijnde oorlogen en dreigende wereldoorlog, klimaatrampen en de voortgaande vernietiging van natuur en biodiversiteit. En dat terwijl alle middelen aanwezig zijn om iedereen in deze wereld een goed leven te geven, een fatsoenlijk huis, gezond eten, fatsoenlijk werk en zorg. Er is genoeg voor ieders behoefte, maar niet voor ieders hebzucht. Waarbij aangetekend moet worden dat een hele kleine bevoorrechte elite, globaal, het leeuwendeel van de wereldwijde consumptie voor haar rekening neemt. Tientallen jaren lang predikten liberalen en conservatieven, in hun kielzog vaak de sociaaldemocratie, dat globalisering tot toenemende welvaart zou leiden. Nederland zou een kenniseconomie worden, waarbij de feitelijke productie van goederen uitbesteed zou kunnen worden aan andere landen, zoals China. Nu deze landen volgens in het westen bedachte regels van het globalisme de economische wedstrijd winnen, willen we de regels weer gaan veranderen en vallen we terug op protectionisme, waarbij nog steeds de belangen van de bevolking op de laatste plaats komen. Denk maar aan het tegengehouden van de import van relatief betaalbare elektrische auto's of van zonnepanelen. De bestaanszekerheid van veel mensen staat onder druk. In geld uitgedrukt stinkt de economische groei in de hele Europese Unie, mede door de peperdure energie, nu we afhankelijk worden van LNG uit de VS. Dat vijf keer zo duur aan EU-landen wordt geleverd als aan afnemers in eigen land. De stokkende groei vertaalt zich in toenemende armoede aan de onderkant van de samenleving. De slechtere positie van de EU en Europa in de wereld is de achtergrond van de grote rijksbezuinigingen op het Gemeentefonds. In een groot aantal steden en gemeenten hebben raden uitgesproken dat deze bezuinigingen van tafel moeten. En ook onze raad heeft zich hier in februari van dit jaar unaniem voor uitgesproken. Wat zien we echter in de Perspectiefnota? De bezuinigingen worden gewoon geslikt en verwerkt in de meerjarenplannen. Het signaal aan de regering is duidelijk. De bezuiniging worden geaccepteerd en van echt verzet is geen sprake. Wat ons als SP betreft moet dit echt anders. Als wij weigeren de bezuiniging in de begroting in te calculeren, dan kan het ook een inspiratie zijn voor andere raden en gemeenten om de handschoen op te pakken en de regering te dwingen bakzeil te halen met deze bezuiniging. Hierbij zou ook een beroep gedaan moet worden op de bevolking om te protesteren tegen de dreigende afbraak van voorzieningen of op de vakbonden die gemeenteambtenaren organiseren of werken in de overige collectieve sector, om desnoods stakingsacties tegen deze bezuinigingen op touw te zetten. En er is een historische voorbeeld van. Weliswaar in Engeland. De stad Liverpool deed precies dat in de tachtiger jaren. En bereikte daarmee belangrijke resultaten, voordat ze door de landelijke Labourleiding in de steek werden gelaten. Laten we niet vergeten dat het dreigende tekort op de begroting een zeer groot percentage beslaat van het deel van de begroting dat we vrij kunnen besteden. Akkoord gaan met deze bezuinigingen betekent dat we een uitvoeringsloket voor het rijksbeleid worden en zelfs daarvoor te weinig geld ontvangen.

Voorzitter, ik wil nog een paar kleine punten aanhalen. Eén dingetje is even over de VVD motie, dat we moeten streven naar universitair onderwijs in Dordrecht. Heel interessant. Waarom niet gelijk ook een wereldhandelscentrum, een internationaal vliegveld en een kathedraal? Het interessante is dat de nieuwe landelijke coalitie met de VVD meer dan 900 miljoen gaat de zuinigen op universiteiten en wetenschappelijk onderzoek. Kortom, laten we met beide benen op de grond blijven staan. Wat ons betreft komt het college echt wat meer met beide benen op die grond te staan. Met het Maasterras, het Stadspark XXL, et cetera worden megalomane plannen en volstrekt onrealiseerbare plannen gerealiseerd. Onder dit college lanceert de gemeente de ene na de andere Startnotitie, visie, beleidsnota. Peperdure externe bureaus verdienen er goud geld aan, maar ondertussen wordt er weinig gerealiseerd. Een autoluwe binnenstad, woningen voor jongere starters, zorgbuurthuizen voor ouderen. Als raad hebben we er een uitspraak over gedaan, maar het college voert het niet of nauwelijks uit. Want niet op het stadskantoor bedacht, denk ik dan. Laat ik met een positieve noot op een zich schandelijke zaak eindigen. Als gehele raad, en ook ondersteund door het college, verzetten wij ons tegen de uitstoot van PFAS, door onder andere Chemours. Natuurlijk wat ons betreft ook een uitwas van het kapitalistisch systeem, waarin de winst van enkelen belangrijker is dan de gezondheid van velen. Wij verwachten dan ook unanieme steun voor onze motie, om niet te wachten tot over vele jaren, indien ooit, er een Europees verbod op PFAS komt, maar ook om aan te dringen in Den Haag om nu in Nederland tot een landelijk verbod te komen. Hopelijk als begin van vele landen die deze stoffen gaan verbieden. Dank u wel.

De heer Kuhlmann: Voorzitter.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Kuhlmann. Gaat uw gang.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Over de laatste motie waar de heer Portier over sprak. Wij kunnen elkaar natuurlijk de hand geven in het streven voor PFAS-verbod. Wat ons betreft maken we ons nuttig op de plek waar het echt geregeld moet worden. En we steunen wat dat betreft ook heel erg de inzet van de regering en het college voor een Europees verbod. Begrijp ik goed dat de motie van de SP echt om iets anders vraagt dan de huidige inzet die het college heeft voor zo'n Europees verbod? En ik ben ook benieuwd, want ik kreeg een beetje de indruk dat er misschien qua inhoud, voor welke stoffen maak je een uitzondering of welke toepassingen, dat er misschien ook een verschil zit in de lijn die nu in Europa wordt getrokken. Ik ben benieuwd, zie ik het goed dat daar echt wel verschillen zit tussen wat u voorstelt en wat er nu gebeurt?

De heer Portier: Een verbod op PFAS in Europees verband zou natuurlijk ideaal zijn. Vooral als het een beetje snel tot stand komt en alleen maar de allerhoogst noodzakelijke uitzonderingen bevat, zolang die nodig zijn. Echter, we hebben weinig zicht op hoelang het in Europa gaat duren voordat dit PFAS verbod tot stand komt. Het is mogelijk, niet op gemeentelijk, niet op provinciaal niveau, maar wel op landelijk niveau om verdergaande maatregelen te eisen dan al reeds in de rest van Europa van kracht zijn. Wij vragen inderdaad om een landelijk verbod. Dat is inderdaad een andere of een aanvullende inzet, zo u zou willen.

En wij denken ook dat als Nederland, maar misschien ook andere landen die veel met PFAS problemen te maken hebben, zoals bijvoorbeeld België, denk maar aan wat er allemaal bij 3M in Antwerpen gebeurt. Als die zo'n landelijke verbod aannemen, dat dan ook een extra stimulans kan zijn om tot een Europees verbod te komen.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: En ik zie ook, tenminste ik ben even benieuwd of ik het goed lees, dat dat ten koste zou gaan van andere lobbyinzet. Ook de lobbyinzet richting zo'n Europees verbod. Ik ben heel benieuwd hoe u daarnaar kijkt, maar zeker ook evengoed benieuwd hoe het college daarnaar kijkt. Maar dat komt vast in een andere termijn aan de orde.

De voorzitter: Dank.

De heer Portier: Het is natuurlijk zo dat we sowieso al een lobby opgezet hebben naar Den Haag. Ik heb geen inzicht in de exacte tijdsbesteding van degenen die zich daarvoor inzetten. Maar wat ons betreft zou een lobby voor een landelijk PFAS verbod daarin gewoon meegenomen moeten en kunnen worden.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we naar mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Ik vind het heel moedig wat de SP hier naar voren brengt om te zeggen, we komen in verzet. We gaan niet mee met wat we moeten van het Rijk. Ik ben alleen heel benieuwd wat dan het perspectief is voor Dordrecht. Stel dat we nu in verzet komen, we verwerpen alle dingen niet in de Perspectiefnota's, we houden er geen rekening mee en we gaan door, zoals we het liefst zouden doorgaan. Wat gebeurt er dan? Wat zegt de Dordtenaar dan over een paar jaar tegen ons als raad? Wat is perspectief?

De heer Portier: Wat ik ook stel, is dat we de Dordtenaren, de inwoners, de werknemers, de mensen die dreigen op straat te komen door bezuinigingen op collectieve voorzieningen, de mensen die dreigen gekort te worden op bijvoorbeeld het minimabeleid, dat we die meenemen in het verzet. Dat het niet gewoon een briefje wordt van de raad van, wij zijn het er niet mee eens en wij gaan het niet opnemen in de begroting. Maar dat het echt een breder verzet wordt. En dat we dat ook proberen te stimuleren in andere steden. En ik denk dat als Dordrecht dit initiatief neemt, dat ook in andere steden de roep op zal komen van, waarom pikken we eigenlijk deze bezuinigingen? Want let wel, als we deze bezuiniging accepteren, dan blijft er eigenlijk gewoon nul ruimte over voor eigen beleid. Kunnen we eigenlijk alleen maar uitvoeren wat we wettelijk gezien sowieso al uit moeten voeren. En zelfs is het de vraag of daar dan nog genoeg geld voor is.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Hartog. Gaat uw gang.

De heer Den Hartog: Dank u, voorzitter. Wat de heer Portier zegt in deze motie, daar kan ik natuurlijk volledig achterstaan. Maar zoals ik hem lees, ben ik toch enigszins even op het verkeerde been misschien gezet. Maar dit is toch precies wat het college nu al doet, wat ook gewoon in de officiële stukken staat. Daar staat toch gewoon, we voeren al een lobby bij provincie en landelijk en Europa. Ik wil heel graag weten van de heer Portier wat deze motie nog anders is dan wat er nu al gebeurt.

De heer Portier: Ik begrijp dat u het over de PFAS motie heeft? Wat echt anders is, is dat we uitspreken dat we niet willen wachten op Europa. Natuurlijk heel mooi als het in Europa er doorkomt. Maar dat er ook heel duidelijk gezegd moet worden, we willen dat er nu landelijk ook actie ondernomen wordt en een PFAS verbod wordt ingesteld. En dat is gewoon mogelijk. Zoals de staatssecretaris zelf ook aangegeven heeft dat het mogelijk is. Alleen zij wil er niet aan.

De heer Den Hartog: Voorzitter, dat is zeker mogelijk. En ik sta daar ook achter, zei ik. Alleen mijn vraag is, dit is nu toch al de inzet van het college? Waar roept deze motie dan nog toe op wat er nu dan nog niet gebeurt? Want die lobby is er. En terecht dat die er is. Laten we dat ook zeggen.

De heer Portier: Ik heb nog niet eerder een duidelijke uitspraak gehoord van het college, maar misschien heb ik ergens iets gemist, dat er ook niet gewacht moet worden op Europa en dat we alvast landelijk tot een verbod willen komen. Als daar collegebeleid is en als andere partij erachter staan, dan denk ik dat we deze motie unaniem aan kunnen nemen.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank u wel. Het gaat ook over de PFAS motie. Daar heb ik een vraag over. En ik snap natuurlijk heel goed waar die vandaan komt. Ik snap ook heel erg de motivatie. Maar wat mij niet heel erg helder is, is dat eerder met het hamerstuk, waar ik niet hoorde dat de SP tegenstemde, hamerstuk 11, Klimaatneutraal beleid, waarin het klimaatneutraal beleid natuurlijk ook wel gekozen wordt om meer in te zetten op warmtepompen en op elektrische auto's, waar Chemours zelf natuurlijk ook de grondstoffen voor aanlevert. Ik zie dat een beetje als tegenstrijdigheid, hoe het komt dat de SP toch enerzijds dat ondersteunt en stimuleert. En aan de andere kant ook weer de productie van Chemours op het gebied van PFAS wil verbieden. Kan de heer Portier uitleggen hoe dat zit?

De heer Portier: Ik denk dat uw stelling is dat je PFAS nodig zou hebben voor een klimaatneutraal beleid. Dat bestrijd ik ten zeerste.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Nee, dat is niet wat ik beweert. Het is zo dat Chemours zelf ook aangeeft dat in hun productie een heel groot deel en een belangrijk deel van hun productie voornamelijk bedoeld is voor de energietransitie. Dat zij grondstoffen leveren die nodig zijn voor warmtepompen, batterijen, elektrische auto's en allerlei ander soort materiaal. En dat dat het grootste deel van hun productie is.

De heer Portier: Het idee dat je PFAS nodig zou hebben voor de batterijen van elektrische auto's, dat geloof ik niet helemaal. Maar Chemours kan van alles en nog wat aangeven. Ze zijn natuurlijk ook niet op hun eerste onjuistheid gevallen. Wat ons betreft is er geen tegenstrijdigheid tussen streven naar klimaatneutraal zijn en het uitbannen van PFAS.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Dank, voorzitter. Ik weet niet of het iets met het vertrek van de heer Portier uit deze stad te maken heeft, maar het is ook voortbordurend op de vraag van mevrouw Van Vugt. Hoe laat u financieel de stad achter? Als het aan de SP ligt, is het een financiële puinhoop en staan we binnenkort onder een artikel 12-procedure. En als het gaat om de suggestie die u doet om ook inderdaad in onze boeken, in onze financiering rekening te houden met de tegenvallers die we vanuit het Rijk hebben, bijvoorbeeld die opschalingskorting, die 5,1 miljoen tegenvaller, die wordt nu verrekend met de bestemmingsreserve ontheemden. Eigenlijk het geld wat we vanuit het Rijk krijgen om in opvang te voorzien voor de ontheemden, daar trekken we die korting vanaf die we vanuit het Rijk opgelegd krijgen. Dat is eigenlijk al best verzet-achtig boekhouden, zou ik dan bijna zeggen. Maar ik wil toch echt stellig me verzetten tegen uw oproep tot verzet om gewoon Dordrecht in de puinhopen van de heer Portier achter te laten qua financiën. Want uw oproep is wat dat betreft vrij risicovol.

De heer Portier: De puinhopen van de heer Portier is een beetje een variant op de puinhopen van paars.

De voorzitter: Er zijn wel meer puinhopen vandaag al voorbijgekomen, volgens mij.

De heer Portier: Ik denk dat als we echt twintig miljoen gaan bezuinigen op onze voorzieningen en op het minimabeleid et cetera, op de Dordtpas, dat is allemaal al genoemd, dat we dan echt een puinhoop van onze stad maken. Mijn inzet en de inzet die ik vind dat de raad ze moeten doen, is niet om een financiële puinhoop achter te laten, maar om ervoor te zorgen dat het Rijk gewoon over de brug komt met het geld dat ze ons nu dreigen te ontfangen.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Maar voorzitter, met alle respect, ik ken de heer Portier als een fervent theoreticus. Maar ook het Rijk staat gewoon met een financiële opgave, met een bezuinigingsopgave zichzelf ten doel gesteld. Er gaat geen geld vanuit het Rijk komen.

En vervolgens moet je dan wel daar gewoon volwassen met omgaan en kijken hoe het dan hier een tand minder kan en hoe we in plaats van uitdijende overheid, wat u misschien voorstaat, dat het daar toch een tand minder op moet. En dat u zegt, ik zet de SP gewoon langs de zijkant en ik vertrek, maar ook opvolger zet zichzelf daarmee ook langs de zijkant. Vindt u zelf dat u niet gewoon een verantwoordelijk heeft om de financiën in Dordrecht op een degelijke manier te organiseren en daar geen poker mee te spelen?

De heer Portier: Ik begrijp dat, waar de VVD in februari nog steunde dat deze rijksbezuinigingen niet door moesten gaan, dat ze nu van mening is veranderd, nu ze ook weer in de regering komt. En dat ze het helemaal prima vindt dat wij op deze manier door het Rijk gekort worden. Want u zegt, het Rijk heeft nu eenmaal ook een financiële opgave. Dat leid ik daar daaruit af. Wat ons betreft is dat echter geen gegeven. Het Rijk geeft heel veel geld uit aan zaken die wat mij betreft niet nodig zijn. Daar is al eens op gewezen dat er veertig miljard per jaar aan fossiele subsidies besteed wordt, om maar één ding te noemen. Ik zal het maar niet hebben over de toenemende bewapeningsuitgave. Plus natuurlijk, er is voortdurend gekort op de belastinginkomsten vanuit grote ondernemingen. Daar zou je wat aan kunnen doen. Je zou het aan het vrijstellen van grote multinationals van belastingen kunnen doen. Er is geld genoeg te halen als we er echt wat willen halen.

De voorzitter: Zullen we even weer teruggaan naar Dordrecht, met zijn tweeën graag?

De heer Portier: Met andere woorden, ik verwerp de noodzaak van het Rijk om deze bezuinigingen door te voeren. En dat betekent ook dat ik voor ben dat we als Dordrecht echt in verzet komen en niet op onze rug liggen, met de pootjes omhoog zeggen, loop maar over ons heen, Rijk, wij accepteren deze bezuinigingen.

De voorzitter: Ik constateer dat u het hier niet helemaal over eens zult worden. Mijnheer Portier, vervolg uw betoog.

De heer Portier: Mijn betoog was al klaar, voorzitter.

De voorzitter: Dan wil ik u hartelijk danken voor dit mooie betoog. En dan gaan we door naar Forum voor Democratie.

De heer Portier: Ik heb nog wel twee moties.

De voorzitter: Die heeft u inderdaad. Dat zijn de moties M13 en 14. PFAS verbod is 13 en de bezuinigingen van het Rijk is 14. Dan geef ik het woord graag aan mevrouw Pichel, namens Forum voor Democratie.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Geacht aanwezigen, ik ga toch denk ik mijn betoog maar weer eens een keer over een andere boeg gooien. Wie het leuk vindt, mag opletten. En misschien de heer Van der Net kan ook zijn oren dicht doen. Gaat u luisteren? Heel leuk. Leuk. De Perspectiefnota. De weg naar een sluitende begroting voor 2025 en verder.

Een nota is alleen maar een weergave van geldstromen. En toch levert alleen het zien van deze cijfers een hoop mensen stress op. Dat alleen al is een bijzonder gegeven. Dat we stress ervaren als een paar mensen ons wat getallen in een tabel laten zien. En de Perspectiefnota en ook de begroting zijn een weergave van geldstromen. En hoe die geldstromen lopen, is afhankelijk van keuzes. Keuzes van de coalitie, keuzes van het college en keuzes die we hier met elkaar maken. Maar er is iets aan de hand met het begrip keuze. Keuze is niet, in tegenstelling tot wat veel mensen denken, een actie of een handeling. Een keuze is een bereidheid. Een sterke wil om iets te realiseren of te veranderen. Dat moment dat je weet, dit gaat me lukken. Dit ga ik anders aanpakken. En dat het je dan ook lukt, terwijl het je al die jaren daarvoor niet is gelukt. En bij een keuze ligt er altijd een fundament ten grondslag aan die keuze. En hier hebben we het over een belangrijk principe. Want als het fundament niet stabiel is, dan is de uitkomst niet stabiel. Met andere woorden, als de keuze voortkomt uit gebrek, dan is het resultaat gebrek. En als de keuze voortkomt uit hebzucht, dan is het resultaat hebzucht. Een principe is iets anders dan een regel. Een principe functioneert als een universele wet. Een principe is een waarheid. Een wet die je kunt toepassen in een beslisproces. Een ander belangrijk principe daarbij is dat je kunt waarnemen zonder oordelen. Puur zien wat er voor je ligt, zonder het te bestempelen als goed of fout. Maar juist de vraag stellen of de keuze die voorligt resoneert met het resultaat wat je uiteindelijk zou willen bereiken. En als het antwoord op die vraag ja is, dan is dat de keuze die u het snelst bij het gewenste resultaat brengt. En als het antwoord op die vraag nee is, dan brengt deze keuze u niet bij het gewenste resultaat, hoe voor de hand liggend die keuze soms ook lijkt. En geld doet rare dingen met de mens. Er is een sterke afhankelijkheid. En de aan- of afwezigheid van geld levert allerlei emoties op en het duwt ons van de ene in de andere emotie. Denk hierbij aan angst, boosheid, twijfel, schuld, liefde, haat, afgunst en noem maar op. En wanneer we ons bevinden in tenminste één van deze emoties, dan ligt het fundament van de keuze in deze emoties. En dan is dat wat de keuze creëert. De fundamentele wetten van het universum, waar we allemaal mee te maken hebben. En weet ik waar ik over praat? Ik denk het wel. Sommige mensen kijken naar mij en die denken dat ik uit een welvarend nest kom, goede opleiding, goede posities in de arbeidsmarkt. Sommige mensen hebben alles mee. Niet per se. Ik kom uit een gezin wat geïmmigreerd is. En mijn vader heeft een oorlog meegemaakt. En op een gegeven moment kwam er ook nog een scheiding. Misschien dat ChristenUnie/SGP daar nog wat op heeft. En dat leidt tot een gebroken gezin, met een moeder die de eindjes aan elkaar moest knopen. Ik weet wat het is om niks te hebben. Ik weet wat het is om van school te komen en geen snack te hebben. Ik weet wat het is om afdankertjes te dragen of tweedehandskleding of zelfgemaakte kleding te dragen. En als dat is wat je kent, dan zoek je naar manieren om het anders te doen. En dan is er altijd nog de uitdaging om de rechtvaardige weg te kiezen of het minder rechtvaardige pad. Mijn uitdaging zat gelukkig niet in de criminaliteit, maar wel in het kiezen van een ander pad. En hoe kom je terecht waar je terecht wil komen? Dat begint met het weten dat er veel meer mogelijk is dan dat je werkelijk denkt. En dat iedereen wat anders kan kiezen. Iedereen. We hebben alleen nooit het gereedschap gekregen om dat toe te passen, om het echt te veranderen. En het begint met empowerment. Kennis, wijsheden, inzichten, vertrouwen geven en te weten dat de kracht in je zit. En je kunt niet een power house zijn enerzijds en tegelijkertijd een slachtoffer.

Je kunt niet een creator van je leven zijn en tegelijkertijd afhankelijk zijn van een ander. Hier komen weer die universele principes om de hoek kijken. Net zo zeker als warme lucht stijgt, kun je je ware pad niet creëren vanuit een leugen. Wat kunnen we vandaag kiezen voor een mooiere toekomst? Kiezen we ervoor om te geloven dat er een gebrek is aan geld, want dat is namelijk niet waar. Het stroomt misschien niet waar we willen dat het stroomt, maar geld is er wel. Wat is er nog meer mogelijk wat we nog niet hebben bedacht? En op welke bron mogen we vertrouwen waardoor de wereld weer bloeit en rijkdom en welvaart een andere betekenis heeft dan geld? Voorzitter, ik sluit mijn betoog met een oproep aan de raad, het college en alle Dordtenaren. Wat kun je vandaag kiezen wat je nog nooit eerder hebt gekozen? En hoe kan die keuze nog beter uitpakken dan je ooit had kunnen bedenken? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie geen interrupties of vragen. Dan gaan we door naar de Fractie van Waardhuizen. De heer Stam, gaat uw gang.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Je zou bijna denken, wat kun je hier nog aan toevoegen? Dan kom ik toch als een doorsnee nuchtere Dordtenaar met een nuchter verhaal. Ik was vanmiddag even van slag, omdat ik op basis van woordvoeringen dacht dat we al met de Huisvestingsverordening bezig waren, maar gelukkig zitten we nog bij de Perspectiefnota. Voorzitter, een bijzondere situatie deze Perspectiefnota. Kijkend naar de toekomst, en zeker de komende jaren, dan is er wel een perspectief, maar zeker geen positief perspectief. Zoals aangegeven in het raadsvoorstel en ik citeer: "Er zijn beperkt maatregelen nodig om de begroting voor volgend jaar sluitend te krijgen. Waar wij vorig jaar nog enige ruimte hadden om gewenste ontwikkelingen een plaats te geven in de Perspectiefnota, is die ruimte er nu niet meer." Dat zijn geen prettige constatering. Als gemeenteraad zijn wij, naar de mening van Fractie van Waardhuizen, het verplicht aan onze stad en onze inwoners om deze uitgangspositie dan maar ter harte te nemen om toekomstige problemen niet nog groter en moeilijker te maken. En als we het goed begrepen hebben, komt er in 2028 nog een tweede bezuinigingsgolf, omdat alle voorzieningen nog herijkt moeten worden. Wij nemen de boodschap ter harte, maar wel met tegenzin en enigszins gefrustreerd. Er zijn nog veel zaken op te pakken in onze stad om te verbeteren. En die kosten geld. Maar we moeten nu onze plannen voorlopig maar even in de koelkast zetten. Graag hadden we toch extra middelen gehad met betrekking tot verbetering van de leefbaarheid, aanpak in de wijken, op fysiek en maatschappelijk gebied, het afval- en ongedierteprobleem blijft hardnekkig en vraagt om meer inzet. Het onkruid groeit harder dan onze financiële positie. Dat is wel duidelijk. En veel maatschappelijke instellingen kunnen amper het hoofd boven water houden. En voorzitter, het tegenstrijdige is wel dat we op basis van onze reservepositie een gezonde gemeente zijn. Dat is verdomd lastig aan de buitenwereld uit te leggen. Een volle bankrekening, maar problemen om de begroting sluitend te krijgen. Daarbij ook nog eens jaarlijks forse overschotten op de jaarrekeningen, maar moeite om de begroting sluitend te krijgen. Dan vraag je je af, waar is het misgegaan? Natuurlijk is het gemakkelijk om de vinger richting het Rijk te wijzen. Maar ook binnen de gemeente lijkt het toch allemaal niet optimaal te gaan. In de Auditcommissie wordt gesproken over het fundament en de basis op orde brengen. Het fundament, wat betekent dat dan?

Wanneer is het fundament dan verbreekt? De afgelopen twee jaar of de jaren daarvoor? Dan maar weer terug naar de opties binnen de Perspectiefnota. Fractie van Waardhuizen vindt het bijzonder om te moeten constateren dat we nu al niet een aantal bezuinigingsmaatregelen voorgelegd krijgen, om gefaseerd de financiële positie te verbeteren of als fundament neer te leggen. Regeren is toch immers vooruitzien. Voorzitter, we kunnen dit nu wel willen, maar de realiteit is anders. Wat dat betreft had het ook nagenoeg geen zin om technische vragen te stellen. Het verandert niets aan de situatie en biedt geen soelaas voor deze Perspectiefnota, Fractie van Waardhuizen kijkt dan ook uit naar de bezuinigingsvoorstellen. Alhoewel dit wel een bizar woordkeuze is, uitkijken naar. Fractie van Waardhuizen is daarbij ook meer dan benieuwd of er een aangepast voorstel van het politiek akkoord aan de raad wordt voorgelegd en of en hoe die ambities worden bijgesteld op basis van de financiële situatie. Want pijn lijden moeten we allemaal, toch? Tegelijkertijd vertrouwen wij ook op de andere politieke partijen, om voorzichtigheid te betrachten bij deze Perspectiefnota. Immers, waar je nu mee wil scoren, krijg je volgend jaar dubbel en dwars als taakstelling op je bord. Alleen om nu even een pas op de plaats te maken, is de manier waarop we hier een echt perspectief en fundament kunnen opbouwen voor onze inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen. Het is niet anders. Met dank aan. Aan wie eigenlijk?

De voorzitter: De heer Portier, bij interruptie. Gaat uw gang.

De heer Portier: Voorzitter, de heer Stam kijkt uit naar de bezuinigingsvoorstellen van het college. Maar ik dacht dat wij hier als raad een kaderstellende rol hadden. Waar wil hij twintig miljoen vandaan halen? Waar wil hij op gaan bezuinigen? En ziet de Fractie van Waardhuizen in dat daadwerkelijk twintig miljoen bezuinigen, als we dat accepteren, dat tot een volledige afbraak van onze gemeentelijke voorzieningen zal leiden? Kortom, waar haalt u de twintig miljoen vandaan?

De heer Stam: Ik hoef geen twintig miljoen ergens vandaan te halen, mijnheer Portier. Het is hier al meerdere keren gezegd, alle opties om tot invulling van die taakstelling te komen, staat wat ons betreft ook open. Wij zijn in eerste instantie heel erg benieuwd welke voorstellen er vanuit het college komen en hoe we daarmee in de stad in gesprek gaan om tot die twintig miljoen te komen.

De heer Portier: Met andere woorden, in plaats van kaders te stellen, wacht je gewoon af waar het college mee komt?

De heer Stam: Dat zeg ik niet, voorzitter. Dat zijn uw woorden.

De heer Portier: Kennelijk wel de correcte woorden. Dank u wel.

De heer De Heer: Voorzitter.

De voorzitter: We hebben zo lang gewacht dat er toch nog een interruptie kwam. De heer De Heer, gaat uw gang.

De heer De Heer: Voorzitter, ik was even nieuwsgierig geworden, omdat de heer Stam zei, na de voorstellen van het college in gesprek te gaan met de stad. Daar word ik wel warm van, vanuit de participatiegedachte. Heeft de heer Stam daar ook wat ideeën over hoe hij dat voor zich ziet, buiten wat we misschien al gewend zijn?

De heer Stam: Jazeker, maar dan wilt u natuurlijk ook weten wat?

De heer De Heer: Als het even kan.

De heer Stam: In het verleden zijn via de website van de gemeente Dordrecht allerlei voorstellen richting bevolking gegaan van, waar vindt u dat op bezuinigd kan worden? Ik denk dat dat één van de mogelijkheden is hoe je in overleg met je stad kan komen tot een aantal ideeën die je zou kunnen gebruiken om je bezuinigingstaakstellingen te gaan invullen.

De voorzitter: De heer De Heer.

De heer De Heer: Voorzitter, zou een werkvorm als een burgerberaad daar ook nog onderdeel uit van kunnen maken eventueel?

De voorzitter: Wel als het in een vuurwerkvrij zone ligt. Dat was hem. Dank u wel. Dan gaan we door naar de laatste fractie. De Fractie van der Spoel. Gaat uw gang.

De heer Van der Spoel: Voorzitter, ik maak mij grote zorgen. Het jaar 2026 is uitgeroepen tot het ravijnjaar. En als gemeente staan we dan voor een structureel tekort van twintig miljoen euro. Dit is de harde realiteit waar we in Dordrecht mee te maken krijgen. En tegelijkertijd worden we geconfronteerd met een extreem rechtse partij in het nieuwe kabinet dat ingrijpende maatregelen voorstelt. We weten bijvoorbeeld dat de bijstand en het minimumloon de komende jaren niet verhoogd zullen worden. En ook de kosten voor een kaartje om naar S.V. Dordt te gaan straks zal gaan stijgen. En de aanschaf van schoolboeken wordt duurder, omdat de btw van 9 na 21 procent zal gaan. Voor mensen die regelmatig een boek kopen bij de lokale boekhandelaar, maakt deze verhoging wellicht niet zoveel verschil. Zij blijven toch wel komen, zoals een boekhandelaar in het centrum mij onlangs vertelde. Maar voor de doelgroep die het financieel al moeilijk heeft, maakt dit een heel groot verschil. Het wordt voor hen nog moeilijker om de kenniskloof die er is te overbruggen. De nieuwe regering vergroot de kloof tussen arm en rijk, hoog en laag opgeleid, wit en gekleurd. Dit doen ze niet alleen door het leven voor veel mensen duurder te maken, maar ook door ministers aan te stellen die spreken over omvolken en duidelijk maken dat sommige bevolkingsgroepen minder zijn dan anderen. En met dit alles in gedachte, voorzitter, maak ik mij grote zorgen over de keuzes die we komend jaar moeten gaan maken en waar we als gemeente Dordrecht op gaan bezuinigen. Maar voor mij is één ding heel duidelijk. De bezuinigingen mogen niet ten koste gaan van de inwoners van Dordrecht, die het financieel gezien al het zwaarst hebben. Voorzitter, ik wil in eerste instantie iets kleins voorstellen. Wanneer we in Dordrecht geld uitgeven om een brug te bouwen of een weg aan te leggen, dan lees ik in de raadsstukken vaak de term investering.

Maar als het gaat om de Dordtpas, waarmee kinderen kunnen sporten of iemand die hulp nodig heeft via de Wmo, dan lees ik vaak de term kosten. Waarom worden uitgaven voor onderwijs, zorg, welzijn en armoedebestrijding niet gezien als investeringen in mensen? Mijn verzoek aan dit college is dan ook, gebruik bij deze uitgaven alsjeblieft ook de term investering in plaats van kosten. Want woorden doen er namelijk toe. En zoals ik al meerdere keren heb gezegd, ik maak mij zorgen. Met de huidige regering en de bezuinigingen die ons de komende jaren te wachten staan, zie ik dit ook niet snel veranderen. Sterker nog, ik denk dat de zorgen alleen maar gaan toenemen. De bestaanszekerheid voor steeds meer mensen neemt af. En het geduld voor elkaar vermindert, omdat mensen steeds meer in hun eigen bubbel leven. Toch zie ik ook veel mooie dingen op ons eiland. Een prachtig voorbeeld hiervan zijn de Huiskamers van de Wijk en ook Het Vogelnest. Persoonlijk contact is cruciaal. En ik vind dat we hier als gemeente veel meer in moeten investeren, zeker als we bedenken dat het aantal 80-plussers in Nederland over 15 jaar is verdubbeld. Zeker als we bedenken dat het de komende jaren voor veel Dordtenaren nog zwaarder wordt. Als we nu investeren in meer plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en gemakkelijk hulp kunnen krijgen, zal deze investering zich dubbel en dwars terugbetalen. Want iedere euro die we investeren in welzijn, bespaart ons 4 keer zoveel in de zorg. Ik had hier in eerste instantie een motie voor voorbereid. Maar terwijl ik de afgelopen dagen de andere 3 miljoen moties zag binnenkomen in mijn mail, bedacht ik dat ik hier tijdens het zomerreces beter een goed Initiatiefvoorstel van kan gaan maken. En ik nodig andere partijen die erover willen meedenken van harte uit om samen te werken. Terug naar die Kadernota. Op pagina 29 van de Perspectiefnota lezen we: "Vanwege de financiële krapte hanteren we het uitgangspunt, we doen nu nog niets wat ook later kan." Ik herhaal: "We doen nu nog niets wat ook later kan." Ik ben mij ervan bewust dat wat ik nu ga voorstellen niet de oplossing is voor het structurele tekort. Maar ieder huishouden dat de broekriem moet aanhalen, denkt 2 keer na bij grote uitgaven. Daarom doe ik, net als vorig jaar, een dringend verzoek om te stoppen met het prestigeproject Stadspark XXL. Maar in plaats van dezelfde motie weer in te dienen, dien ik nu de motie We doen nu nog niets wat ook later kan in. En dat doe ik samen met de PvdA. Hiermee roepen we het college op om de grote projecten die gepland staan voor de komende jaren, waaronder Stadspark XXL, in kaart te brengen. En te onderzoeken wat de gevolgen zijn als we hiermee stoppen of bepaalde onderdelen schrappen. Tot slot, voorzitter. Het is mijn overtuiging en mijn plicht als politicus om een stem te geven aan de mensen die het meest kwetsbaar zijn in onze samenleving. We moeten ons realiseren dat deze groepen vaak het zwaarst worden getroffen door de uitdagingen die we als gemeenschap tegenkomen. Het is aan ons als gemeenteraad om ons hier continu van bewust te zijn en om passende maatregelen te treffen. Laten we samen zorgen voor een leuk en sociaal Dordrecht, waarin iedereen de kans krijgt om zich te ontwikkelen en te groeien. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. En daarbij hebben we, als u uw pasje meeneemt, de eerste termijn van de raad gehad van deze algemene beschouwingen. En komt er nog één motie bij. Dat is motie M15, ingediend door Fractie van der Spoel en Partij van de Arbeid. En dan gaan we naar het college. En zoals te doen gebruikelijk beginnen we met de wethouder financiën. Dat is wethouder Heijkoop. Gaat uw gang.

De heer Heijkoop: Voorzitter, dank u wel. Ik heb tien minuten spreektijd tot mijn beschikking, maar ik ga proberen het iets korter te doen. Ik heb ook een inkomende lichte keelontsteking. Ik zal u ook niet vermoeien met een heel lang verhaal. Want het verhaal is op zich ook wel duidelijk te vertellen. En u heeft dat in uw eerste termijn volgens mij ook heel duidelijk met elkaar gewisseld. Er ligt een sobere Perspectiefnota voor. Ik heb in de aanloop naar deze Perspectiefnota strenge woorden moeten spreken richting collega's, richting de ambtelijke organisatie, met de strekking, vorig jaar kon er nog iets. Denk aan cultuur, evenementen. Maar dit jaar moeten we echt de bocht inzetten, moeten we sober gaan begroten. En volgend jaar moeten we zelfs fors terug. En de analyse van de heer Stam zojuist, die snijdt in die zin ook zeker hout. En er zijn nog een aantal onzekerheden. We hebben een nieuw kabinet. Er wordt nog flink gerekend op de laatste circulaire. Maar de richting is helder, we moeten terug. En in uw eerste termijn heeft u een aantal punten benoemd waar ik kort op in wil gaan. En dat zijn de lokale lasten. Hoe ontwikkelen die zich? De bezuinigingen. Wat staat ons te wachten, ook qua procesgang? De Agenda 2030 kwam daar ook bij. En ook enkele vragen over de Dordtpas en de toekomst van de Dordtpas, waarvan het college toch inderdaad van mening is geweest om daar iets meer zekerheid over op te nemen in deze Perspectiefnota. En nog enkele losse vragen die ik apart zal beantwoorden, voorzitter. Allereerst de lokale lasten. Voorzitter, de raad kent dit college als een college dat ook streeft naar een beperkte stijging van die lokale lasten. Dat is eigenlijk al meerdere coalitieperiodes het geval. En ook dit college, deze coalitie wil de lasten voor de inwoners zo laag mogelijk houden. Dat laat onverlet dat we in ingewikkelde omstandigheden verkeren, zeker naar de toekomst toe. En dat je daar ook een balans in moet vinden. Maar op dit moment is het ook zo dat de lokale last in Dordrecht de laagste zijn in de regio. Fors onder het Nederlands gemiddelde liggen. En ook bij de goedkopere 12 zit, de twaalfde plek meen ik, in de G40. Natuurlijk willen we daar ook blijven. En het liefst wil je ook goedkoop blijven naar je inwoners. Maar het is wel zo dat vanuit het huidige perspectief is het niet zo dat de lokale lasten door het dak gaan. Wel is de index de afgelopen jaren fors geweest. Onze inwoners hebben wel degelijk ook hun lokale lasten fors zien stijgen. Op korte termijn gaan we u daar meer informatie over delen, want we gaan u allerlei bouwstenen aanreiken om uiteindelijk ook het gesprek straks richting die ombuigingen, richting die bezuinigingen goed te kunnen voeren. Ik kom daar straks nog even op terug. Als het gaat over de inwoners met een laag inkomen die ook een eigen huis hebben, de groep eigenlijk waar de VVD voor pleit, dan gaat ons hart daar ook wel naar uit. Wij zien ook dat er een groep is die vanuit hun inkomen zelfs nog in een sociale huurwoning zouden mogen wonen, maar die een goedkope koopwoning hebben kunnen kopen. Alleen het is dan niet direct een oplossing om de ozb heel laag te houden, want we hebben daar een heel gericht instrument voor. En dat is namelijk onze kwijtscheldingsregeling. En als je deze groep echt effectief wilt helpen, dan moet je met elkaar spreken over het verruimen van de kwijtschelding ozb, zonder het hele instrument bot te maken. En ik kan me zomaar voorstellen dat de VVD en ook andere partijen dat willen betrekken bij de gesprekken over de ombuigingen volgend jaar. Motie 4, ga ik gelijk maar even op in voorzitter, gaat over de ozb, van de VVD. Ik wil daar wel op meebewegen. Ik zou eigenlijk willen voorstellen dat we inderdaad voor volgend jaar proberen het binnen de begroting op te lossen. De areaaluitbreiding wordt genoemd.

Maar ik wil deze motie niet letterlijk overnemen, want die sorteert ook al voor in de jaren verderop. En dat vind ik niet zorgvuldig. Volgend jaar moeten we daar opnieuw naar kijken. Maar ik zou in die zin de strekking voor volgend jaar, en dan zouden we hem richting begroting kunnen verwerken, dat we het binnen de begroting oplossen en geen extra ozb-verhoging om die ozb-bezwaren te dekken. Voorzitter, de bezuinigingen zijn we goed aan het voorbereiden. We hebben niet direct zorgen of we dit waar kunnen maken, want zoals al gememoreerd werd, we hebben een hele solide financiële uitgangspositie. BDO geeft ons het cijfer 9 voor onze financiën. We zijn voldoende wendbaar, we hebben echt verandervermogen, maar we moeten wel keuzes maken. En ook moeilijke keuzes. En dat moet u doen. En we gaan uw informatiepositie zo goed mogelijk versterken. En binnen enkele weken hoopt het college u een stevige brief te sturen, met tal van bijlagen, over het voorzieningenniveau, over het lokale lastenniveau, over hoe we inwoners willen gaan betrekken. Al dat soort zaken in uitgebreide bijlagen uitgeschreven, zodat u goed in staat bent om met die bouwstenen ook richting die bezuinigingen op te trekken. En dan kunnen we ook inkaderen van, wat vinden we belangrijk? Wat zijn de leidende principes? En uiteindelijk moeten we dan begin volgend jaar ook tot concrete bezuinigingen komen, waar we ook nog participatie op kunnen organiseren. En collega De Jonge zal daar meer over vertellen. Zij is de chef participatie in het college.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Koene, gaat uw gang.

Mevrouw Koene: Het is wellicht al een keer eerder gezegd, maar misschien kan de heer Heijkoop nog een poging doen, waarom we het uitstellen om te gaan bezuinigen? Waarom doen we nu niet al bepaalde dingen?

De heer Heijkoop: Voorzitter, wij maken de keuze eigenlijk zoals de meeste gemeenten die keuze maken en die ook in lijn is met het VNG-advies, dat je nu al wel de tekorten laat zien, dat je bezuinigingen voorbereidt, maar dat je effectueert bij je Perspectiefnota of Kadernota 2026. En dat gaan wij ook doen. En die noodzaak is er nu ook nog niet om al te bezuinigen. We hebben daar in het college goed met elkaar over gesproken. We vinden het heel belangrijk om de stad en uw raad daar goed in mee te nemen. Wij hebben daarvoor gekozen. En dat is ook een bruggetje naar een motie van de heer Portier.

De voorzitter: De klok mag weer gaan lopen.

De heer Heijkoop: Dat is ook een bruggetje naar de motie van de heer Portier. Die geeft eigenlijk aan, het Gallische dorp. Laten we tegengas geven. Laten we het gewoon niet doen. En er wordt een inspirerend voorbeeld uit Engeland gegeven, Liverpool. Ik zou het wat dichterbij huis willen houden. Zwijndrecht heeft het ook geprobeerd, met veel bravoure. En een jaar later stonden ze onder verscherpt toezicht vanuit de provincie en moesten ze hun begroting op orde brengen. Dat is niet realistisch. Het is ook niet wettelijk om het te doen. En heel eerlijk, zeg ik dan ook richting de heer Portier, ik vind dat een stad als Dordrecht dat eigenlijk niet zou moeten laten gebeuren.

En dat ben ik wel met de heer Den Heijer eens, wij kunnen deze financiële vraagstukken gewoon echt het hoofd bieden.

De heer Portier: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, Zwijndrecht is inderdaad onder financieel toezicht gezet. Dat is niet wat ik voorstel. En wat ik voorstel is ook om het niet alleen maar te beperken tot een bestuurlijk verzet, maar om daar ook de samenleving bij te betrekken, om het ook uit te breiden naar weer andere steden. Want op het moment, laat ik het zo zeggen, als we bezuinigen in deze omvang gewoon accepteren, dan is het de vraag als je onder financieel toezicht gesteld wordt of dat dan nog iets uit gaat maken. Want als je toch alles af moet breken wat bovenwettelijk is, wat doen we hier dan nog?

De heer Heijkoop: Voorzitter, het is natuurlijk zo dat er breed een beweging gaande is in gemeenteland. En dat zal ook zich weer vertalen in resoluties tijdens het VG-congres, ook tijdens de laatste AVL-vergadering, om wel degelijk stevig te ageren tegen deze voorgenomen bezuinigen. En binnenkort zullen er weer resoluties worden ingediend om ook een nieuw kabinet erop te wijzen dat we gewoon vanuit de Wet op de financiële verhoudingen de verplichting met elkaar zijn aangegaan dat gemeenten ordentelijk gefinancierd worden. En je ziet ook dat er steeds meer reuring komt. En ik weet ook van dichtbij dat er echt wel een publiekscampagne wordt voorbereid om het nieuwe kabinet erop te wijzen wat de gevolgen zijn als zij bezuinigen op gemeenten. Want dan bezuinigen ze niet op gemeenten, ze bezuinigen op taken van gemeenten, ze bezuinigen op mensen, ze bezuinigen op inwoners van de stad, op de bibliotheek, op het zwembad, op de ondersteuning van kwetsbare inwoners. En dat gaan we wel steeds meer zichtbaar maken. Ik ben wel van mening dat het niet zoveel zin heeft om dat als Dordrecht te doen, maar dat moeten we echt als collectief van gemeenten doen. En dat blijven we ook doen. Tegelijkertijd heeft u wellicht ook het Hoofdlijnenakkoord gelezen van het nieuwe kabinet en ook de financiële tabel die erbij hoort. Daar hoeven we voorlopig nog niet al te veel van te verwachten. Tegelijkertijd denk ik dat als echt zichtbaar wordt welke toch al forse maatschappelijke gevolgen deze bezuinigen met zich meebrengen, dat er dan wel degelijk misschien nog wat mogelijk is. Maar ik zeg dan er ook bij, even wat dichterbij huis, ik denk dat de gemeente Dordrecht echt nog in staat is om te bezuinigen en een flink pakket aan maatregelen te nemen. En dat wij echt nog niet zover hoeven te gaan dat we tot onze kerntaken ons beperken. We hebben echt nog wel meer waar we keuzes in kunnen maken.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Heijkoop: Voorzitter, de Agenda 2030 is ook aan de orde geweest. Eigenlijk ook nog in de woordvoering van de heer Van der Spoel, waar het gaat over de grote projecten. U heeft recent gesproken in de commissie beeldvormend over een uitvoerige rapportage. De voortgang van al die projecten. We hebben ook met elkaar afgesproken dat we een uitvoerige evaluatie doen volgend jaar, waarin we ook weer even heel kritisch die businesscase tegen het licht houden.

In principe is elke businesscase positief, maar we moeten volgend jaar even kijken met de kennis van nu, met de kennis van dan of dat nog steeds zo is. En dat is denk ik ook het geschikte moment, zeggen we vanuit het college, om daar keuzes in te maken. De andere projecten, de investeringen, zeg ik richting de heer Van der Spoel, lopen mee in de ombuigingen. Die kunnen we dan ook tegen het licht houden. De Agenda 2030 moeten we kritisch bezien. Tegelijkertijd hebben we destijds ook bewust gekozen voor die Agenda 2030. En ook tegen elkaar gezegd dat we die moeten volhouden, omdat het op de langere termijn rendeert. Maar er is geen taboe in deze begroting. Ook daarover komen we te spreken. Maar deze motie ontraden we, omdat we hem niet tijdig vinden en we de ambtelijke organisatie echt vol aan het werk willen zetten om het traject goed uit te lijnen waar we nu mee bezig zijn. En dan tot slot voorzitter, de Dordtpas. Dank namens het college ook voor de waardering vanuit uw raad. Die waardering is er ook uit de stad, vanuit de inwoners, vanuit burgers, vanuit mensen die het wat krappier hebben, vanuit ondernemers, maatschappelijke organisaties. Het draagt ook bij aan de beleidsdoelstellingen, die kent u, op het gebied van armoede, sport, binnenstad, mantelzorg, participatie en ook mobiliteit. We hebben vanuit het college ook gezegd, wacht even, het is niet alleen het instrument zelf, er zit wel wat meer dan vast. En we willen daar toch wel bepaalde soliditeit in betrachten en ook zekerheid. Tegelijkertijd zijn we vanuit college ook ontvankelijk voor het argument van de VVD dat ze zeggen, wacht even, laten we proberen ook daar de wendbaarheid te behouden om daar eventueel ook keuzes in te kunnen maken. En daarom wil ik de VVD echt toezeggen, ook richting begroting, dat we maximaal gaan sturen op het zo kort mogelijk verlengen en dat eventueel nog incidenteel te dekken, zodat uw raad bij volle overtuiging in een nieuwe raadsperiode de Dordtpas structureel kan maken of kan afschaffen of verregaand kan versoberen. Alleen we vinden voor de the time being het wel belangrijk om die continuïteit te bieden, omdat we ook gewoon een aanbestedingstechnisch ingewikkeld traject te maken hebben. We kunnen niet onrechtmatig handelen. Daarom heeft het college deze keuze gemaakt. Maar richting de heer Den Heijer zou ik wel willen toezeggen dat op het moment dat wij korter kunnen aanbesteden en streven naar één of twee jaar, dat we dat dan ook zullen bijstellen richting de begroting. En dat u dan ook zult zien dat in die meerjarenreeks het niet meer geheel doorloopt. Tot zover, voorzitter.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De heer Heijkoop: Dan heb ik nog een korte, losse vraag.

De voorzitter: Maar voordat u die stelt, een interruptie van de heer Portier. Gaat uw gang.

De heer Portier: Voorzitter, er wordt gesproken over inderdaad de aanbesteding van de Dordtpas. Is het niet mogelijk dat we zodanig, want maatschappelijke taken hoeft u niet per se aan te besteden, dat we de Dordtpas op zo'n manier uit kunnen voeren dat we meer als gemeente zelf in de hand hebben en dat er geen aanbesteding nodig is?

De heer Heijkoop: Voorzitter, sommige dingen kan de markt echt beter. Dit kan de markt beter organiseren. Er zit heel veel expertise in de markt.

En wij hebben zelf het nodige in huis, maar dat zit meer in de beleidsprogramma's op die Dordtpas, maar de techniek, de hardware, het systeem dat erachter zit, dat kunnen wij niet zelf. Die keuze maken we ook nadrukkelijk niet. En ik begrijp ook vanuit uw politieke overtuiging dat u daar een principiële andere keuze in zou willen maken. Die maken wij vanuit het college niet, voorzitter.

De voorzitter: Uw korte, losse vraag.

De heer Heijkoop: Dat ging over het huurloket.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De heer Heijkoop: Oftewel het Meldpunt Ongewenst Verhuurgedrag.

De voorzitter: Voordat u verder gaat, de heer Den Heijer, bij interruptie.

De heer Den Heijer: Allereerst dank, voorzitter, aan de heer Heijkoop voor deze toezegging. Die staat genoteerd. En ook dank voor het warme pleidooi dat de markt soms ook dingen echt veel beter kan dan de overheid. Dat is ook weleens een verfrissing om te horen. En als ik dan de toezegging even goed naloop, begrijp ik dan goed dat het hier alleen gaat om het technisch inregelen van de Dordtpas en dat we dat incidenteel boeken binnen het huidige budget wat daarvoor gereserveerd is? De tweede vraag, dat alle beleidsinstrumenten die we daar verder voor kunnen kiezen om daaraan te hangen, ja of nee, dat dat ook gewoon, net als de pas zelf, open op tafel komt te liggen richting de Perspectiefnota van volgend jaar?

De heer Heijkoop: Voorzitter, waar het gaat over de bezuinigingen, bereiden wij vanuit het college het nodige voor. We hebben wel met elkaar afgesproken dat we een soort trechterend traject ingaan. We gaan na de zomer eerst met elkaar spreken over, welke bouwstenen liggen er, wat voor stad willen we zijn, welke kant willen we op? En daarna gaan we dat toewerken op een bezuinigingspakket. En als het gaat over het armoedebeleid, het binnenstadbeleid, het mantelzorgbeleid, het sportbeleid, al dat soort zaken, daar kun je keuzes in maken. En daar moeten we met elkaar over spreken. Dan moet uw raad uiteindelijk bij de Perspectiefnota van 2026 keuzes in maken. Het in stand houden van de Dordtpas staat in die zin ook voor een groot deel los van de beleidsprogramma's die eraan vast zitten. Het is natuurlijk wel zo dat de Dordtpas als geheel minder... Het doet wel iets met de robuustheid, op het moment dat je hem verregaand gaat uitkleden. Maar daar moeten we tegen die tijd gewoon goed met elkaar over spreken. En wat ik u nu toezeg, is dat wij hebben in principe nog middelen voor het eerste jaar van de aanbesteding voor de Dordtpas. Dat is ook het uitgangspunt bij de uitvraag. Tegelijkertijd weten we ook dat als je voor één jaar zoiets naar de markt wil brengen, dat dat met enorme kosten gepaard kan gaan. Wij willen ook wel de ruimte dat op het moment dat wij voor twee jaar een goede afspraak kunnen maken en dat die aanbesteding wel kansrijk is, dat we dan bij u terugkomen. En dan zou dat tot een incidenteel extra bedrag moeten leiden. Dat is dan even niet anders. Die keuze hebben we ook al in deze Perspectiefnota gemaakt, bijvoorbeeld waar het gaat over de bomen, waar we ook bij het politiek akkoord een bedrag hadden gereserveerd.

En waar uw raad van heeft gezegd, dat vinden we dermate belangrijk dat dat onderhoudsniveau C ook nog een jaar wordt doorgezet dat we toch gezocht en geschraapt hebben om daar het middelen voor vrij te maken. Dat zou hier ook kunnen gebeuren, maar dan gaat het niet over een structurele intensivering.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De heer Den Heijer: Concluderend, voorzitter, als ik het goed begrijp, ligt de Dordtpas gewoon als construct, de techniek van die pas en de beleidsinstrumenten die we daaraan hang gewoon richting Perspectiefnota net zozeer open op tafel als de rest. En wat u toezegt, is dat het structurele karakter het jaar '28 en eventueel ook '27 door uw voorkomen gaat worden dat dat de volgende keer in de begroting komt te staan?

De heer Heijkoop: Correct, voorzitter. Correct.

De voorzitter: Mooi. Dan is dat duidelijk. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Ik vroeg me af, is het niet veel duurder als we voor zo'n kortdurend traject gaan met zo'n kortdurende aanbesteding? En is het ook gewoon een optie dat als de VVD, dat proef ik er toch uit, gewoon de Dordtpas weg wil, dat ze gewoon met een amendement komen. Hoe staat u daar tegenover?

De heer Heijkoop: Voorzitter, ik heb het de raad niet horen zeggen en ook de VVD niet. Ik heb de VVD in eerste termijn zelfs horen zeggen dat ze de Dordtpas een heel mooi instrument vinden. Ik heb ook geen amendement gezien dat zij van de Dordtpas af willen. Ik zie hun verzoek vooral als zijnde van, geef ons als raad optimaal het afweegmoment om integraal te kunnen wegen. En ik hoor gelukkig begrip vanuit de raad en ook zeker van de VVD dat we wel gewoon een scherpe, goede aanbesteding willen doen. Mochten we maar voor één jaar kunnen aanbesteden en dat kost, ik zeg maar even, negen ton en we kunnen hem voor twee jaar aanbesteden voor een miljoen, dan hoop ik dat u begrijpt dat het college gaat voor die andere aanbesteding. En volgens mij begrijpen we elkaar goed. Maar straks bij de ombuigingen bij de bezuinigingen, dan kan het gewoon op tafel gelegd worden. En dan zou de raad kunnen kiezen om de Dordtpas helemaal af te schaffen. De raad zou er ook voor kunnen kiezen om hem gewoon structureel in de begroting op te nemen en het over die beleidsprogramma's te hebben. Al die keuzes zijn er. Maar ik ben het met u eens als een partij van die Dordtpas af wil, dan kunnen zij een amendement indienen bij de Perspectiefnota, kan bij de begroting. Dat kan. En dan zal uw raad zich daarover moeten uitspreken. Maar ik heb dat de VVD in ieder geval nog niet horen zeggen. Dat zou misschien bij de integrale afweging anders kunnen zijn, maar ik kan niet voor hen spreken.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dank, voorzitter. Ik kan me voorstellen dat ook al de Dordtpas enerzijds misschien kosten met zich meebrengt, maar ook hele positieve effecten heeft in de stad, zowel voor de mensen die het gebruiken als ook voor de injectie die het als het ware geeft in Dordrecht. Kan de wethouder daar misschien ook iets over toelichten, wat de kosten versus de baten zijn?

De heer Heijkoop: Voorzitter, ik word natuurlijk heel blij van zo'n vraag. Maar ik zal het toch kort houden. De Dordtpas doet heel veel positiefs voor de stad. Als je kijkt hoeveel geld er in de binnenstad wordt geïnvesteerd door die Dordtpas. Hoeveel mensen ook met lagere inkomens aangeven dat ze mee kunnen doen. Vijftig procent geeft aan dat ze mee kunnen doen op een manier die ze in het verleden niet konden, door naar de bios te gaan, naar het museum, poffertjes te halen. Je ziet dat het veel doet. Je ziet dat vergelijkbare steden Leiden, Den Bosch analoog aan de Dordtpas, die noemen ze echt bij naam, in deze tijden van bezuinigingen bezig zijn met het invoeren van die Dordtpas, omdat ze zien de positieve impact die het heeft. En nogmaals, niet alleen op het gebied van inwoners met een laag inkomen, maar ook waar het gaat over mobiliteit, ook waar het gaat over economie, binnenstad, participatie, mantelzorg. Die bredere impact is zeer positief. Dat ben ik met u eens. Tegelijkertijd zie ik toch nog bijna meer de technische vraag van de VVD van, we willen alles kunnen wegen naar de toekomst. En dat kan. Maar vanuit het college hopen we inderdaad wel dat de Dordtpas ook op waarde wordt geschat op het moment dat die integrale afweging moet worden gemaakt.

De voorzitter: Maar laten we nu niet ieder onderwerp wat eventueel een bezuiniging kan opleveren uit den treure behandelen, in de zin van voor- en nadelen. Want elke euro die we nu uitgeven, heeft ook weer voordelen. Dat komt nog in de tijd. De heer Safranti, gaat u gang.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag zal gelijk hierop aansluiten. Het ging dan niet direct over de Dordtpas. Maar ik had tijdens mijn woordvoering aangegeven dat de regering de armoede zou gaan halveren. Daar heel veel inzet zou gaan doen. De vraag was van mijn kant, wat gaat de gemeente Dordrecht natuurlijk daarin betekenen? En de voorzieningen wat wij op dit moment hebben, bijvoorbeeld een Dordtpas, maar ook het Schoolontbijt, schoolzwemmen, een aantal andere opties, zeker rondom de kinderarmoede, wat het college daarin zou gaan doen? Dat was één van mijn vragen die nog niet beantwoord was.

De heer Heijkoop: Voorzitter, het inkomende kabinet heeft de ambitie om de kinderarmoede te halveren niet overgenomen. Die hebben zij niet opgenomen in een politiek akkoord. Daar hebben ze expliciet de keuze voor gemaakt. Die ambitie wordt verlaten. Dat zal ook niet gaan gebeuren vanuit het rijksbeleid. Laat onverlet dat zij ook wel de nodige ambitie hebben op het gebied van versterking van bestaanszekerheid, ook van gezinnen. Maar helaas, die halvering van de kinderarmoede gaat er met dit kabinet niet komen. Dat is gewoon een keuze, ook vanuit schaarse middelen. Tegelijkertijd heeft u een ambitieus armoedeprogramma opgesteld. Dat loopt. Vandaag hebben we een uitgebreide brief vastgesteld in het college, waarin wij u weer helemaal meenemen in de voortgang van het armoedeprogramma. De resultaten ook van de uitbreiding van het armoede- en minimabeleid en ook de lang verwachte Minimaffectrapportage.

Zodat je gewoon eens goed kan zien, wat zien we nu gebeuren? En dan het positieve is, je kunt als gemeente voor heel veel gezinnen het verschil maken. De kanttekening die je erbij kunt maken, is dat het landelijke inkomensbeleid in grote mate toch bepalend is voor de financiële positie van gezinnen. En voorzitter, u noemt de Dordtpas. Ik wil echt ook wel benadrukken, het bomen onderhoudsprogramma, de binnenstadontwikkeling, de handhaving in de wijken, heel veel zaken zijn heel belangrijk in deze stad. En daarom is die integrale weging volgend jaar ook zo van belang, zeg ik als wethouder financiën.

De voorzitter: Dank. Interruptie van de heer Stam.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Het is natuurlijk superinteressant om die inhoudelijke onderwerpen aan te raken, maar dat ga ik niet doen. Ik heb in mijn woordvoering twee punten aangehaald. Nog geen reactie op gehad. Eén, klopt het dat de onderhoudsvoorzieningen nog fors bijgesteld moeten worden, die na '26 ook tot bezuinigingen leiden? En punt twee, ik ben ook huizenbezitter. En als mijn dak lek is, dan laat ik dat repareren. Maar als mijn fundament kapot is, dan heb ik een ander probleem. Ik heb al gerefereerd in de Auditcommissie wordt gesproken over het fundament op orde brengen. Dan is de vraag eigenlijk, wat betekent dat voor het financiële perspectief? Komen er nog verrassingen aan? Is het enkel en alleen het repareren van het huis of zijn we opeens in een sinkhole gedoken, omdat het fundament ingestort is?

De heer Heijkoop: Voorzitter, waar het gaat over uw eerste vraag, ik gaf al aan dat uw analyse net hout sneed en juist ook op dit punt. Want het klopt dat wij naar de verdere toekomst toe ook met elkaar nog een financieel vraagstuk hebben op te lossen, waar het gaat over het in stand houden van voorzieningen. Dat klopt. Uw tweede vraag, is het fundament op orde? Ik heb gisteren het concept accountantsverslag met de accountant doorgenomen. En ik wil daar nog niet al te veel op vooruitlopen, maar het fundament wordt in rap tempo op orde gebracht. En dat ziet er beter uit. En dat is ook echt belangrijk om gewoon goed gesteld te zijn, om straks die grote keuzes ook op het gebied van financiën goed te kunnen maken. Dan wil je dat de stuurinformatie klopt. En we zijn er nog niet, maar we zijn op de goede weg, voorzitter.

De voorzitter: an heeft u nog een laatste punt te behandelen, begrijp ik.

De heer Heijkoop: Dat gaat over het huurloket. Er werd terecht een opmerking over gemaakt, de zorg eigenlijk geuit dat er veel misstanden zijn, ook op de huurmarkt, zeker op de particuliere huurmarkt. Dat er woningen zijn die voor te veel geld worden verhuurd en soms ook niet in een goede onderhoudsstaat voorzien. Het huurloket is het Meldpunt Ongewenst Verhuurbedrag. We moeten denk ik nog geen voorschot nemen op het gesprek over de Huisvestingsverordening. Maar daar kun je je melden. Daar kun je naartoe mailen, je kunt ze bellen en dan kun je melding doen van dat het niet goed gaat en dat je huurmatiging wil. Dat er ingegrepen moet worden. Dan kan je ook doorverwezen worden naar de Huurcommissie. En u vraagt eigenlijk van, breng dat meer onder de aandacht. Binnenkort wordt de Wet betaalbare huur als het goed is goedgekeurd in de Eerste Kamer. Dat zal het nodige betekenen, ook voor de middenhuur.

En we hebben ook afgesproken in de regio dat we dan wel een soort van campagne naar buiten willen brengen om mensen ook te wijzen op hun rechten en een tool in de lucht te brengen waarin mensen heel eenvoudig kunnen berekenen of ze niet te veel huur betalen. En dat zal ook helpen om mensen in die zin te emanciperen en te wijzen op als hen geen recht wordt gedaan. Tot zover, voorzitter.

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ik had nog een vraag over de verbonden partijen. Want er gaat best een belangrijke financiële fase aanbreken bij de algemeen besturen van de verbonden partijen, bijvoorbeeld bij de Veiligheidsregio, Dordtse Kil, GR Sociaal, Dienst Gezondheid & Jeugd. En de algemeen besturen gaan hun begrotingen vaststellen, voor de zomer. En de vraag is even, in hoeverre het college inspanningen gaat leveren om de vaststelling van die begrotingen in gelijke tred te laten oplopen met de begroting die wij later dit jaar ook zullen vaststellen, zodat er voor ons keuzes te maken zijn. En niet alleen deze aankomende begroting. Ben ik eigenlijk ook benieuwd hoe het college dit ziet ten opzichte van het proces richting de Perspectiefnota, om inderdaad het technische punt dat we eerder maakten dat we alles financieel naast elkaar willen zien en daar ook keuzes willen maken, dat geldt natuurlijk ook voor de verbonden partijen waar ongeveer de helft van onze begroting naartoe gaat.

De heer Heijkoop: Voorzitter, de GR-en moeten ook meedoen. De verbonden partijen, de Gemeenschappelijke Regelingen. In uw debat refereerde u al aan de zienswijzen die zijn opgesteld. En in die zienswijzen geeft u ook al mee van, beste GR, we rekenen ook op uw bijdrage aan het verbeteren van het financieel perspectief van de gemeente. Daarbij wil ik wel aantekenen, de GR, dat zijn wij. Die GR-en voeren ons beleid uit. Je kunt op twee manieren ernaar kijken. Je wil efficiënter werken en hen daartoe oproepen. Je kunt ook je beleid versoberen, waardoor GR wordt uitgevoerd. En er zitten hier meerdere voorzitters van GR-en ook aan tafel voor de regio. Je kunt ons ook direct aanspreken op het feit dat wij ook in die GR dat nadrukkelijk aan de orde stellen. Maar ik waak ook wel voor een soms wat gemakzuchtige take van, die GR is ver weg, laat ze daar maar bezuinigen, dan hoeven wij het zelf wat minder te doen. Want er wordt daar heel veel werk verricht bij de Omgevingsdienst, bij de GR Sociaal, bij de Dienst Gezondheid & Jeugd, in het belang van onze inwoners.

De voorzitter: Bij de Veiligheidsregio.

De heer Heijkoop: En ook daar gebeuren geen gratis activiteiten.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: En ik ben ertoe geneigd om dat gewoon met de wethouder eens te zijn. Net zozeer als ik ongelooflijk veel belang hecht aan wat onze eigen organisatie in de gemeente doet, om op een aantal andere beleidsterreinen een hoop goed werk te verrichten.

En mijn vraag is eigenlijk in die zin, hoe betreft het college de raad ook na die zienswijzen? Want die zienswijzen zijn op zich prima. De vraag is natuurlijk, wat gaat het college er uiteindelijk mee doen in de regio? En gaan we daar ook iets van waarmaken bij die zienswijzen? En kan het college daar uiteindelijk ook verantwoording over afleggen in gelijke tred richting de begroting? En dan vooruitlopend op de nieuwe Perspectiefnota, is het college dan ook voornemens om voor die nieuwe Perspectiefnota ook beleidsmatig een aantal versoberingsslagen te maken, zodat die ook daarin doorvertaald kunnen worden? Anders zitten we het paard achter de wagen te spannen, voorzitter.

De heer Heijkoop: Voorzitter, dat voornemen hebben wij. En u heeft gehoord, ook de Veiligheidsregio zal daar een bijdrage aan leveren. Dat is belangrijk over de volle breedte van het spectrum dat er geleverd wordt. En het is soms ook zo dat je een bepaalde zaken in het collectief doet. Dan kan het weleens zo zijn dat je als wethouder en een algemeen bestuur strijdend ten onder gaat. Tegelijkertijd denk ik dat je vanuit de positie van Dordrecht vaak best wel het goede gesprek kan voeren over noodzakelijke bezuinigingen. En het gegeven dat een aantal omliggende gemeenten in nog veel zwaarder financieel weer verkeert dan Dordrecht, denk ik dat we elkaar echt wel kunnen vinden in dat we op onderdelen wat terug moeten. Maar, herhaal ik maar richting u als raad, het gaat ook over het beleid dat we daar uitvoeren. En dat we daar keuzes maken. En daar moeten we u bij betrekken. Daar willen we u bij betrekken. En wij zullen ook meenemen in die keuzes.

De heer Den Heijer: Nog een laatste punt, voorzitter. Ik kan me namelijk zomaar voorstellen dat beleidsmatig je bijvoorbeeld niet tot keuzes gaat komen of dat het heel lang gaat duren om die keuzes te maken. En de vraag is, sluit het college dan op voorhand uit dat zij een financiële taakstelling zal opleggen aan de Gemeenschappelijke Regeling?

De heer Heijkoop: Nee voorzitter, dat sluit ik niet op voorhand uit. En het is zelfs niet op voorhand uit te sluiten dat je op onderdelen zelfs voor je eigen begrotingen een taakstelling zal opleggen. Dat kan uiteindelijk een uitkomst zijn. We zijn er wel heel erg op gericht om echt beleidsrijk te bezuinigen. Goed aan de voorkant keuzes te maken, die in te kaderen en niet te snel de kaasschaaf erbij te pakken. Maar het is altijd een instrument dat in tijden van financiële krapte je soms kan benutten. En dan gaat het soms over het niet indexeren van subsidies of andersoortige kaasschaafmaatregelen. Ik ben er persoonlijk niet echt een fan van, maar soms is het wel het instrument dat het meest opportuun is. En dat kan ook zeker bij de GR-en van stal worden gehaald.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u zitten. Ik vind het echt ontzettend knap dat u dit allemaal in tien minuten hebt weten af te ronden. U heeft er wel drie kwartier gestaan. Dat wel. Dan gaan we door naar de volgende portefeuillehouder. Dat is wethouder Burggraaf. Succes.

De heer Burggraaf: Dank u wel, voorzitter. En ik kan het heel kort houden, want er zijn geen moties op mijn portefeuille geweest. Alleen wat losse vragen. Maar tegelijkertijd constateer ik ook daarmee dat het gaat om deze portefeuilleonderdelen.

Ik hoorde al een aantal van u zeggen, niet om visies te maken, maar vooral tempo te maken in de uitvoering en dingen voor de stad te bereiken. Onder andere op de woningbouw, waar ik een aantal van over heb horen praten. En dan is het mooi te kunnen constateren dat we het beter doen dan het landelijk gemiddelde. Tegelijkertijd ook het besef dat we in een tijd zitten waarin je eigenlijk het tempo nog hoger zou willen hebben. En dat geldt zeker ook voor het initiatief van de Knarrenhoven, waar ik het CDA en de VSP over heb gehoord. Ik kan u geruststellen, we zijn een locatie aan het verkennen bij Amstelwijck, om die beschikbaar te stellen voor een woonconcept die de doelgroep en het principe van Knarrenhof kan bedienen. Het is wel zo dat het iets is wat je dan vervolgens naar buiten in de markt zet, waar alle partijen op kunnen reageren die zo'n concept bieden. Het is niet exclusief voor één partij. Dat zou ook niet kunnen binnen de wet- en regelgeving. Maar ik kan u zorg wegnemen, we zijn er echt wel nadrukkelijk concreet mee bezig. En ik weet zeker dat we binnenkort daar ook wat meer over kunnen communiceren naar u. Dan zag ik nog een vraag over het Stadspark van Op Ons Eiland. Uiteraard betrekken we verschillende belanghebbenden daarbij. We hebben natuurlijk wel een fasering daarin. We zijn nu vooral met het stuk bij de Schenkeldijk bezig. Maar we hebben bijvoorbeeld onlangs ook Oranje Wit aan tafel gehad, omdat die toch ook al zelf ideeën hadden. Als u partijen spreekt in de stad die zeggen, maar wij hebben nu ook al concrete ideeën, stuur ze vooral op het pad van mijn collega De Jonge. Dan gaan we daarmee in gesprek. En dan kijken we of we daar al wat zaken op kunnen voorbereiden. En tot slot voorzitter, de jongerenevenementen hoorde ik nog als opmerking van Beter voor Dordt. Daar hebben we absoluut oog voor. U heeft misschien ook wel gelezen dat de Biesboschhal binnen volgens mij een paar minuten de 1.500 kaarten waren uitverkocht. Dat is echt voor de jongerendoelgroep. En zo zetten we ons in om echt nog veel meer van dat soort mooie jongerenevenementen op ons eiland te kunnen faciliteren. Dat was hem, voorzitter.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Voorzitter, ik weet niet of dit de juiste plek is en het moment is. Maar enige tijd terug hebben wij een motie ingediend voor toeristische borden. Daar hebben wij de wethouder nog niet over gehoord. En ik heb het in mijn woordvoering nog willen benoemen, maar omdat mijn woordvoering meer over de armoede ging, heb ik dit even losgelaten. Maar hierbij nogmaals de vraag.

De heer Burggraaf: Dat is goed dat u daarnaar vraagt. Dat hebben we inderdaad wel uitgezocht. Dat hebben we ook in het college besproken, in het kader van de Perspectiefnota. Mijn collega hoorde u al aankondigen net dat er wat stukken en bouwstenen naar u toe komen. Daar zit ook een bijlage bij, waarin alle moties die u als raad heeft vastgesteld bij staan, met daarbij aangegeven welke budgetten daarachter weggomen. En dat is voor de toeristenborden 50.000 euro. We kunnen concreet dingen doen. Maar we hebben bij deze Perspectiefnota vanuit de schaarste geconcludeerd dat daar geen budget voorhanden is om dat te doen. En verder zult u daar nader geïnformeerd worden zodra die bijlage uw kant op komt.

En ik zal zorgen dat daar ook niet alleen bijstaat dat het 50.000 euro kost, dat we er niks voor gedaan hebben, maar ook dat u zicht heeft op wat dat dan had kunnen zijn. Ik hoop dat ik daarmee in ieder geval voor nu uw vraag voldoende beantwoord heb.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we over naar de volgende wethouder. Wethouder Van Benschop.

Mevrouw Van Benschop: Dank u wel, voorzitter. Laat ik gewoon heel veilig geen uitspraken over de tijd doen. En deze raadsvergadering gaat niet alleen over de Perspectiefnota. Er zijn net ook een heleboel hamerstukken door de raad gegaan, waaronder onder andere de Visie op het voortgezet onderwijs, Glansrijke Toekomst, Ruimte voor Banen. Naast dat we inderdaad een grote financiële uitdaging hebben voor de komende jaren, investeren we ook nog steeds in onze stad. En we investeren in banen met vooral kwaliteit. We investeren in de toekomst van de Dordtse jeugd. We investeren in het onderwijs en de verbinding met de arbeidsmarkt. En daarom is het denk ik wel leuk om hier gelijk het haakje te maken met wat de Partij van de Arbeid net inbracht. Namelijk, kunnen we werkgevers ook betrekken bij het onderwijs, bij de introductiedagen om studenten ook kennis te laten maken met werkgevers uit de regio? En wat wel leuk is om hier te noemen, krijgt u nog informatie over, maar dat is dat we bij het jongerenfestival, waar mijn collega net over sprak, in september in de Biesboschhal daar één dag vooraf gaan organiseren waar we eigenlijk een gratis festival voor alle studerende jongeren in Dordt, die hier op school zitten, met name mbo, stukje hbo, lekker kunnen feesten, maar ook kennis kunnen maken met bedrijven hier in de regio en sectoren die hier veel banen voorzien. Ik hoop dat we daarmee voor een deel tegemoetkomen.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Dat vinden we heel fijn om te horen. Wat we ons wel afvragen, soms heeft dat net wat meer om bij een werkgever zelf langs te gaan, omdat je dan kunt proeven hoe de sfeer is, hoe de mensen onderling zijn. En dan kun je op basis daarvan die keuze voor een snuffelstage maken. Wordt dat dan er ook onderdeel van?

Mevrouw Van Benschop: Nee voorzitter, dat wordt hier geen onderdeel van. Dit is gewoon één dag feest, waar bedrijven zich kunnen presenteren onder andere. Maar het is natuurlijk niet zo dat het ROC, dat Da Vinci zelf niet hier al programma's op heeft lopen. Zij hebben zelf contact met bedrijven. Zij hebben leerwerkbedrijven waar ze mee samenwerken. Sectoren die ze in beeld brengen. Dit is wel iets wat bij het ROC zelf echt op de agenda staat. Natuurlijk kunnen wij daar het gesprek over voeren, maar dat is vooral aan het ROC om dat te organiseren. Dan kom ik ook gelijk op de motie van de VVD voor het universitair onderwijs. Als het goed heb, is dat motie 3. U vraagt hierin om een universitaire opleiding naar Dordrecht te halen.

En u heeft allemaal ook in de krant kunnen vernemen dat het met de AD-opleidingen voor een deel heel goed gaat, maar dat er ook nog een deel AD-opleidingen is, met name de technische kant van de opleidingen, die best moeilijk te vullen zijn. Dat daar de verbinding nog echt met het bedrijfsleven gemaakt moet worden. Dat de doorstroming van mbo naar hbo nog echt op gang moet komen. En het geeft ons ook echt wel de prioriteit om daar nu op in te zetten, zodat we stevige AD-opleidingen hebben staan. Neemt niet weg dat we wel kunnen kijken met universiteiten hier in de buurt, of in ieder geval een beetje in de buurt, of we mogelijk iets kunnen met stageprojecten of innovatieprojecten. En daar wordt zeker naar gekeken. We vergeten het universitair onderwijs niet, maar we richten niet nu onze energie op het naar Dordrecht halen van universitaire opleidingen. Wij ontraden deze motie. Dan hebben we het nu eigenlijk gehad over het...

De heer Den Heijer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Den Heijer.

De heer Den Heijer: Ik begrijp eerlijk gezegd die overweging niet zo goed van het college, omdat het net lijkt alsof het een keuze is tussen beiden. En ik vind het eerlijk gezegd bijna ook een beetje niet ambitieus van het college, omdat deze stad toch ook wel te maken heeft met een studentenpopulatie die terugloopt. In de jaarstukken zien we teruglopende aantallen. En Dordrecht ook in omvang en qua capaciteit en in relatie tot de andere gemeentes die dat niet meer kunnen een enorme kans biedt voor bijvoorbeeld een dependance van een technische universiteit, om er maar niet specifiek één te noemen. Kan de wethouder beter toelichten waarom zij toch deze motie ontraadt?

Mevrouw Van Benschop: Dat kan ik, voorzitter. Wij ontraden deze motie, omdat we hebben net allemaal een heel deel geluisterd naar, wat staat er in de Perspectiefnota? We hebben het over schaarste. We hebben het over inzet. En wat wij hebben afgesproken met de raad en met de partners in het hoger onderwijs Drechtsteden, is dat het onderwijs komt tot twaalf AD-opleidingen voor onze regio. Die opleidingen staan er nog niet. Er zijn er vijf. En de ambtenaren die nu bezig zijn met het hoger onderwijs, zijn wat mij betreft ook echt nodig om die verbinding te maken met het bedrijfsleven en de opleidingen die we nu hebben te verstevigen, zodat we die ook hier kunnen behouden en daadwerkelijk kunnen uitbouwen naar die twaalf opleidingen. Dat betekent nogmaals niet dat wij geen contact hebben met universiteiten hier in de regio en in de buurt. We hebben onder andere Career Boost waar we samen kunnen werken met universiteiten. En natuurlijk blijven we die lijnen houden, maar we gaan wat ons betreft geen lobby starten om een volledige universitaire bachelor- of masteropleiding hiernaartoe te halen. Dat was qua financiën in ieder geval het makkelijkere deel van mijn portefeuille, want we komen nu bij de zorg. En u heeft ook in de Perspectiefnota kunnen lezen dat de Wmo kosten flink oplopen. In de technische beantwoording hebben we nog uitgesplitst, waar gaan die kosten dan naartoe? En dan ziet u dat ongeveer tweeënhalve miljoen naar de maatwerkvoorzieningen gaat. Aan de ene kant hebben we daar kosten en aan de andere kant hebben we daarom met elkaar afgesproken dat we willen investeren in algemene voorzieningen.

Hebben we ook besproken bij de herijking van de Wmo. En het investeren in de voorkant en in die algemene voorzieningen gaat er hopelijk toe leiden dat mensen meer in het collectief en laagdrempeliger geholpen kunnen worden, waardoor we aan de achterkant de zwaardere, duurdere zorg wat kunnen dempen. Want we zullen er niet op besparen. We zullen er ook niet echt op kunnen bezuinigen dat we daadwerkelijk geld overhouden. Maar we kunnen wel het effect dempen. En vanaf 2026 is het mogelijk om voor de Wmo maatwerkvoorzieningen een inkomenstoets te gaan doen. Dat is heel lang niet mogelijk geweest, maar dat wordt nu mogelijk. En wat we eigenlijk doen nu met de eigen bijdrage bij de algemene voorziening, is daar al op vooruitlopen. We hebben de afweging gemaakt, gaan we wachten tot volgend jaar, wetende dat we dit sowieso gaan doen? Want dat hebben we al een keer besproken bij de herijking van de Wmo. Gaan we dan echt wachten tot 2026 of gaan we nu alvast die eerste stappen zetten om te komen tot het toerekenen van die eigen bijdrage? Waarbij wij voornamelijk wilden benoemen dat de minima een korting kunnen krijgen of gecompenseerd kunnen worden om in ieder geval duidelijk te maken dat mensen altijd gebruik kunnen blijven maken van die zorg. Als ik de motie M5 van de VVD zie, Zorg betaalbaar voor iedereen, die ontraden we ook. En dat is met name omdat eigenlijk deze motie vraagt om een inkomenstoets, die nu helemaal nog niet mogelijk is op het maatwerk. Dan zouden we voor iedere aanvraag of iedereen die gebruik wil maken van de algemene voorziening, wat juist een relatief simpel toegankelijke voorziening zou moeten zijn, een inkomenstoets moeten gaan doen. Terwijl de minimadoelgroep al in beeld is, ongeveer helemaal. Vandaar dat we wel die korting geven voor de minima en nu nog niet in een soort schaal werken voor de andere inkomensgroepen. Zouden we wel naar kunnen kijken vanaf 2026. Dan nog een punt over wat Op Ons Eiland benoemde.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Nog even over die minima. Tot hoeveel procent van het minimuminkomen rekent u de minima? Sociaal minimum bedoel ik, sorry.

Mevrouw Van Benschop: Voorzitter, we hebben daar nu nog geen uitspraak over gedaan. We hebben verschillende minimaregelingen. En je gaat tot 130 procent, de ander tot 150 procent. Dat is iets wat we nog moeten uitwerken. Maar we hebben hierin vooral opgenomen dat die mogelijkheid bestaat en dat we dat bijvoorbeeld via de Dordtpas zouden kunnen doen. Dat is nog niet een volledig uitgewerkt plan. Dan toch nog eventjes over Op Ons Eiland. Benoemde dat we in de beantwoording van de technische vragen, ik vind dat een terechte opmerking, dat we niet echt goed in beeld hebben, wat is die zorgfraude? Wordt niet helemaal geregistreerd, zoals we dat misschien wel graag zouden willen. En er wordt ook niet heel veel capaciteit op ingezet. Wat we nu doen, is 500.000 euro investeren personele inzet om die zorgfraude op te gaan sporen. Dat levert, verwachten wij, ongeveer 1 procent van de totale kosten op. Dat is een miljoen. En dat is die 500.000 euro die u in de Kadernota ziet staan. Wij gaan niet 5 ton besparen op de zorgfraude.

Wij verwachten 5 ton te gaan besparen door het opsporen van zorgfraude. En dan heb ik er nog 1. En ik weet dat ik over de tijd heen zit, maar gelukkig waren mijn collega's zo snel.

De voorzitter: Inderdaad.

Mevrouw Van Benschop: Dan was er nog een vraag van de PvdA. Inderdaad is er in februari 2023 een motie aangenomen over een begeleidingscommissie voor het azc. De PvdA gaf aan daar niks meer over terug gehoord te hebben. Maar dat is de begeleidingscommissie die we hebben ingesteld, waar we vorig jaar het hele jaar alle sessies mee georganiseerd hebben met bewoners, bedrijven, gemeente, COA, die daaraan deelnemen. En wat in de motie gevraagd werd, was om een evaluatie te doen eind vorig jaar. Maar omdat het azc er nog niet staat, is die evaluatie er nog niet geweest. Maar deze begeleidingscommissie loopt door, ook als het azc er staat. En dan gaan we absoluut ook evalueren.

De voorzitter: Hartelijk dank. Vervolgvrage

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Heel fijn. Dank u wel voor het antwoord. Wij hadden nog gevraagd over die voorzieningenmonitor waarin jongeren opgenomen zouden worden en waar wij nog niks van terug hebben gezien, ook met het oog op de ontmoetingsplekken voor jongeren in de wijk.

Mevrouw Van Benschop: Daar moet ik het antwoord nu even schuldig op blijven. Dat kan ik wel schriftelijk even beantwoorden.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel.

De voorzitter: Ik zag de heer De Heer nog.

De heer De Heer: Voorzitter, ik had ook nog even een vraag. En wethouder Van Benschop noemde het zelf al, die besparing van die 500.000 euro door in eerste instantie de inzet. De verwachting is dat er een miljoen kan worden bespaard. En onze technische vraag was dan ook, waar is dat op gebaseerd? Er kwam een wat technisch antwoord op, maar niet echt per se een antwoord op die specifieke vraag. Waar is precies die 1 procent? Is dat gebruikelijk? Misschien is dat iets wat ik gewoon niet weet. Maar hoe komt het college tot zo'n 1 procent verwachting?

Mevrouw Van Benschop: Die verwachting is natuurlijk wat je ziet in het land en wat wij nu in beeld hebben. En dan is er uitgegaan van ongeveer één procent. Ik weet niet of dat uw vraag of dat het de vragen van de ChristenUnie/SGP waren. Maar iemand vroeg ook, wat is de maximale besparing? Dat kunnen we gewoon niet in beeld brengen. We geven aan één procent, omdat we verwachten dat dat haalbaar is. Het kan iets meer zijn, maar daar hebben we nu niet voldoende beeld bij.

De voorzitter: Dank wethouder. Dan gaan we door naar de volgende wethouder. Wethouder Van der Linden.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Er zijn een aantal opmerkingen gemaakt, maar er zijn vooral drie moties ingediend die over onderdelen van mijn portefeuille gaan. Waaronder de motie 7, Versterken relaties met het relatieloket. Gaat uit van twee gedachtes. De eerste gedachte is, er is een correlatie, dat is niet hetzelfde als een causatie inderdaad, tussen het gegeven dat er heel veel kinderen in jeugdzorg zijn die ook een echtscheiding hebben meegemaakt. En de tweede gedachte, dat je daar als overheid, als gemeente iets mee zou moeten of zou willen. Dat is geen hele originele gedachte, want er zijn tientallen gemeentes in Nederland die daar inderdaad een vorm van verantwoordelijkheid zien. Soms gaat het in de zin van ons Adviespunt Scheiden, Kind en Ouderschap, als je al in een scheiding zit. Voorkomen dat het een vechtscheiding wordt. Soms gaat het ook om hele preventieve en voorzorgsgesprekken, om te voorkomen dat je dat gaat doen. Want hoe verder je in die keten komt, hoe groter het risico zou kunnen zijn op dure zorg. Het is op zich een politiek debat waard of je die relatie ziet en of je dan die verantwoordelijkheid ook ziet. Daar kunnen we het misschien nog in de commissie nader over hebben. Maar laat ik in ieder geval de voorzichtige toezegging doen dat we even kijken hoe er nu in Hendrik-Ido-Ambacht mee om gegaan wordt, met deze invulling. En ook wat onze eigen sociale wijkteams eraan doen. Want wij hebben bewust gekozen, een paar jaar terug, voor het adviespunt om de complexe scheidingen... Zodat dat in beeld is. Om het daarover te hebben. Maar onze sociale wijkteams hebben hier ook wel een gespreksrol. Daar kan ik in ieder geval wat naar gaan zoeken om te kijken of we daar iets meer informatie over kunnen leveren en dat kan u dan vervolgens betrekken bij het gesprek hierover.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De heer Van der Linden: Ik hoorde een gerucht van een interventie. Zo is het. Het vermoeden van een gerucht. Dank u.

De voorzitter: Hij wordt steeds grappiger, na tien jaar.

De heer Van der Linden: Zeker.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

De heer Van der Linden: Valt wel mee.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Als de wethouder toch het gaat uitvragen in Hendrik-Ido-Ambacht, dan stellen wij er ook prijs op om het verschil te weten met wat een praktijkondersteuner van de huisarts doet... U noemde al het Sociale Wijkteam. Maar neem ook die POH even mee in het duiden. Dank u wel.

De heer Van der Linden: Lijkt me een zinvolle toevoeging. Ik weet niet of ik het allemaal ga redden voor 9 juli, maar daar kan ik mee komen. Dan is er nog een motie ingediend, een hele andere motie, motie 12, Fonds eenmalige culturele initiatieven voor kunst in en vanuit de wijken. Dat is een sympathieke motie natuurlijk. Die lijkt ervan uit te gaan dat we 150.000 euro over hebben. En dat zou u kunnen lezen in de tekst, maar dat is niet zo.

We hebben in '22 in de begroting een bedrag van 3 ton opgenomen wat in '23 en '24 zou worden uitgegeven, 150.000 euro per jaar. Maar we hebben al dat geld in '23 uitgegeven. Daarmee dalen de lasten eigenlijk in '24, want je hebt die kosten niet meer. Dat is eigenlijk een beetje een fictief bedrag wat er staat. Je geeft het niet uit, want je hebt het ook niet. Daarmee moet ik de motie ontraden.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De heer Van der Linden: Dat dacht ik al.

De voorzitter: Mevrouw Schnabel, kijken of u het advies weet om te turnen van het college?

Mevrouw Schnabel: Dat weet ik niet. Maar er staat toch heel duidelijk in dat het is vrijgevallen. En er staat niet dat het nu niet meer aanwezig is. Ik weet niet goed hoe ik dat dan kan duiden.

De heer Van der Linden: Een stukje nadere duiding dan misschien. In de tabel staat een bedrag van 150. En er staat een plusteken bij. Daarboven ziet u bijvoorbeeld exploitatie Biesboschcentrum. Staat een minteken bij. Die min duidt erop dat de lasten stijgen. En de 150 vrijval wordt uit de begroting getild, want het geld is al uitgegeven. De lasten dalen daarmee. We maken het nu een beetje complex misschien, maar in ieder geval dit geld hebben we niet meer. Het is al uitgegeven in '23. Als het goed is, is dat ook over de verantwoording van '23 opgenomen in de jaarcijfers. Heb ik niet gecheckt.

De voorzitter: Het wordt nu wel een beetje een technisch verhaal.

Mevrouw Schnabel: En iets minder technisch. Weet u dan of dat ook aan cultuur is uitgegeven?

De heer Van der Linden: Zeker, honderd procent. Honderd procent is ja. Helemaal uitgegeven aan cultuur. Het was, uit mijn hoofd, een uitkering als nazending van de coronamiddelen die bedoeld was om cultuur te versterken. En dat hebben we gedaan door een aantal bedragen aan de verschillende instellingen. De laatste motie. Die ben ik kwijt. Ben ik wel kwijt. Nee hoor. Motie 11, Laat een kind niet in de kou staan.

De voorzitter: Motie 11 gaat over transformatorhuisjes. Motie 6 bedoelt u.

De heer Van der Linden: Is dat zo? Dat zou heel goed kunnen. In ieder geval is het de motie van de PvdA. Laat een kind in de kou staan. Misschien even een procedurele opmerking. U vraagt iets waarvan u de informatie al op 9 juli wilt. Alleen deze motie wordt natuurlijk pas op 9 juli ook in stemming gebracht. Ik kan hem alleen maar beantwoorden door een toezegging eventjes.

Mevrouw Schnabel: Dat is fijn. De bedoeling is eigenlijk dat we voor 9 juli weten wat de cijfers zijn, zodat we...

De heer Van der Linden: Mooi. Dan hebben we vast ook nog tijd om buiten de vergadering om even te wisselen wat u exact vraagt. Want u refereert aan programmaonderdeel 5. Daar gaat het over de GR Dienst Gezondheid & Jeugd. Als u bedoelt de apparaatskosten en wat we daar vanuit de GGD aan zorg verlenen, bijvoorbeeld ons Veilig Thuis of andere onderdelen van de dienst, dan kunnen we daar wat over zeggen. Maar dat vindt u ook in de begroting. En daarover heeft u om twee uur vanmiddag een zienswijze vastgesteld. Die informatie heeft u op zich al, wat we binnen de GR doen. Het kan ook gaan, en dat moeten we maar even wisselen, over juist de zorg die we via de SOJ in het veld besteden. En dat is natuurlijk een veel groter bedrag. Daar kan ik de effecten niet over rapporteren, want dat is heel moeilijk over jeugdzorggelden. De effecten kun je heel moeilijk aantoonbaar maken. Je kan natuurlijk wel een aantal interventies laten zien. Maar wat voor effect dat heeft, zeker op een langere termijn, is moeilijk meetbaar te maken. We kunnen u wel inzicht geven in... We hebben negen segmenten waarlangs we zorg verlenen. Daar kan ik u wel wat meer over laten zien. En dat doen we dan via de voortgangsrapportage die we daarover hebben.

De voorzitter: Dank.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Heel kort. Wij vragen dat eigenlijk, omdat we niet echt een onderbouwing lezen over het feit dat er op extra formatie wordt ingezet. Op basis daarvan zijn we gewoon benieuwd. We willen gewoon weten, wat is de onderbouwing?

De heer Van der Linden: Maar vandaar mijn vraag. Onder andere de VVD heeft aandacht gevraagd voor, doen de GR-en ook mee met de discussie over kosten of bezuinigingsoperaties? Daar hebben wij juist ook in de DG&J het gesprek over gehad. En vanuit de directie is ook gekomen met een lijstje van dingen die we nu al kunnen doen. Maar ook een hele hoop onderwerpen waarvan de dienst terecht zegt, beste eigenaren, beste gemeentes, jullie gaan erover. Veilig Thuis, leerplicht, OGGZ en nog een heleboel andere dingen. Wij gaan over het niveau waarvan we zeggen, dit vinden we goed. Dit is een 8 of dit is een 7. We accepteren een 6. Daar gaan wij over. Tot zover even.

De voorzitter: Dank.

De heer Den Heijer.

De voorzitter: Dan gaan we niet naar de volgende wethouder. De heer Den Heijer, gaat uw gang.

De heer Den Heijer: Maar toch nog, want ik vind eerlijk gezegd dat de Partij van de Arbeid gewoon een volledig terecht punt maakt. En ik kan uw beantwoording voor een deel volgen. Maar waar het gaat om de uitgaven die wij doen en dat het heel lastig is om de effecten, de impact daarvan in kaart te brengen, daar schrik ik eerlijk gezegd wel een klein beetje van. Omdat ik op zichzelf dat best heel zinvol zou vinden dat als wij vanuit de Gemeenschappelijke Regeling naar aanbieders geld overmaken om bepaalde zorg aan de jeugd te leveren, dat we ook een bepaald beeld hebben wat we daarmee bereiken. En als we dat beeld niet hebben, dan zou ik dat graag voor de begroting ook wel willen zien.

De heer Van der Linden: Dat is een interessant debat. Dat wordt al tientallen jaren gevoerd. We weten dat sommige interventies echt duidelijk zin hebben of leed kunnen verzachten of een situatie kunnen verbeteren. We hebben geen laboratoriumsituaties waarbij je zegt, we pakken tien kinderen links en tien kinderen rechts en die hebben een identiek soort zorgvraag. En de één geef je het wel en de ander geef je het niet. Dan ga je vast verschil zien. Maar dat ga je natuurlijk niet doen. Het zijn steeds unieke gevallen. In die zin is effectmeting binnen het sociaal domein sowieso, maar zeker binnen jeugdzorg, één van de grote vragen. En daar zijn tientallen hoogleraren mee bezig. Het is moeilijk. En natuurlijk hier en daar zijn ze wel. We hebben ook zelf voorbeelden natuurlijk, bijvoorbeeld in Z-POH-ers. Dat heeft naast een heel groot goed effect op het welbevinden van de jeugdigen ook een enorm goed financieel effect gehad. Daar gaan we goed mee door. Ze hebben een aantal programma's draaien, met name in de preventieve sfeer of in de voorliggende sfeer, die we zowel op inhoud als op financiën goed vinden scoren. Maar juist als het gaat om nog grotere trajecten of de complexere zorgvragen is het aantoonbaar maken van dit helpt en dat helpt niet, is best moeilijk. Een ander punt, want dat raakte u denk ik ook even aan, is weer over, hoe gaat een GR, in dit geval, de GR DG&J, om met zijn eigen capaciteit en om met de wettelijke taken die ze zelf uitvoeren? Veilig Thuis, leerplicht. Daar hebben we allemaal taken in mandaat of die horen vanuit de Wet publieke gezondheid bij de dienst. Daar kunnen wij als eigenaren van zeggen, dat mag best een beetje meer of het moet een beetje minder. En dat gesprek gaan wij voeren.

De voorzitter: Dank. We gaan niet naar de volgende wethouder. Mevrouw Schnabel, gaat uw gang.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel.

De voorzitter: Zullen we daarna wel een punt zetten met elkaar?

Mevrouw Schnabel: Ja. Maar ik heb namelijk ook nog een vraag gesteld over de Hervormingsagenda en waarom dat daar zo weinig op ingezet lijkt te worden. En ik ben heel benieuwd naar de verklaring daarvoor van de wethouder.

De heer Van der Linden: Wat vindt u dat wij weinig doen? Heel veel dingen die in de Hervormingsagenda staan, doen wij al twee jaar. Alles wat we rond preventie doen, al de programma's voor jeugd, al die POH inzet, al die dingen hebben bij ons ook geholpen. Die hebben financieel voordeel gehad. Die hebben ook op inhoud voordeel gehad. Heel veel van wat in de Hervormingsagenda staat, daar hebben we de wetgever voor nodig. De wetgever komt natuurlijk traag op gang, want verkiezingen en al die vervolgstappen meer. Toekomstscenario zitten we vol op, doen we volop aan. Een aantal afspraken over het regionaliseren, over standaardiseren van contracten, enzovoort, daar heb je allemaal echt het Rijk voor nodig. Kom maar op, zou ik zeggen. Prima. Maar wij doen wat we kunnen om de zorg zoveel mogelijk aan de voorkant, zoveel mogelijk als algemene voorziening en zoveel mogelijk preventief te leveren. En u noemde bijvoorbeeld Utrecht. Er zijn natuurlijk heel veel gemeentes die hier ook al op voorgesorteerd hebben. Je gaat echt niet wachten op een Hervormingsagenda die zo verschrikkelijk traag tot stand is gekomen.

Maar ook al die gemeentes, die al eerder dingen hebben geregeld of dingen hebben ingezet, merken weer dat de budgetten onder druk staan en de tekorten oplopen. Tot zover.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we nu door naar wethouder Merx, die al heeft beloofd dat hij het ook extreem kort gaat houden.

De heer Merx: Voorzitter, dank u wel. Ik ga mijn best doen om het binnen de tien minuten af te ronden. We hebben de motie zwerfafval. Een motie die we gedeeltelijk kunnen omarmen. Zitten een paar dingetjes in, daar gaan we graag nog over met u in discussie. Bijvoorbeeld het uit de anonimiteit halen van degene die het dumpst. Dat proberen we zoveel mogelijk. En als we hem uit de anonimiteit hebben, krijgt hij een boete. Maar verder moeten we even kijken hoe u dat verder in gedachten had. Maar daar hebben we commissievergaderingen voor. Voor wat betreft de plastic afvalzakken, de motie Zwerfafval, verwijs ik naar mijn collega De Jonge, die daar dadelijk even op in zal gaan. De smartcamera's had ik graag in september met u willen delen met de volgende voortgangsrapportage of in ieder geval in het derde kwartaal. Dat gaat hem niet worden. Het voorstel van de heer Winger hebben we uitgezocht. Amsterdam gebruikt ze. Daar is het stopgezet. En dat heeft alles te maken met privacywetgeving. We zijn op sommige plekken misschien wel op een moment aangekomen dat we eens aan de burgemeester gaan voorstellen om van andere camera's gebruik te gaan maken. Gewoon de camera's die we hier en daar in de stad al hebben staan, omdat het daar wel heel erg hardnekkig is. Tegelijkertijd moet ik wel zeggen dat we ook toch echt wel op sommige plekken succesvol zijn. En dan heb ik het over het Eisingahof, de Noorderstraat, het Warmoezierspad en de Dubbeldamseweg Zuid. Kun je daar van de straat eten, omdat het zo schoon is? Soms wel, maar ook soms niet. Het is een hardnekkig probleem. We zien bijvoorbeeld met de aanpak schoonste straat, de wedstrijd, dat we op plekken echt wel tot soms 23 plekken 8 weken lang de afvaldumpingen echt fors zijn verminderd. Daar krijgt u in september de voortgangsrapportage met alle cijfertjes bij. Maar op het moment dat je daar wat weken eventjes geen aandacht meer aan besteedt, dan zie je het weer toenemen. Het is iets wat verdere aandacht vraagt. U zegt, dat is weinig daadkrachtig, dit college. Daar zijn wij het, zult u begrijpen, niet helemaal met u over eens. We hebben slimme afvalbak. Ik noem een paar dingetjes hoor. Slimme afvalbakken neergezet. Handhaving in 2021 10 bekeuringen en in 2022 122 en 2023 215 bekeuringen. We hebben inmiddels 27 wijkambassadeurs weten te werven. Er zit er eentje van in de raad hier, waar ik reuzetrots op ben. Mensen die met hart en ziel de wijkcontainer in hun omgeving zoveel mogen schoonhouden en de buurtbewoners ook betrekken en helpen met het op een juiste manier aanbieden van het afval. En dat is ook een succesvol traject. Maar die mensen hebben de steun in de rug nodig, ook van deze raad. Ook u verzoek ik om die steun uit te spreken. En ik kan er nog een hele hoop over vertellen, maar dat ga ik nu niet doen. Want ik ga door naar de intimidatie, want anders vlieg ik door de tijd.

De voorzitter: Nu heeft u tijd gekocht, want er komt een interruptie. De heer Schalken, gaat uw gang.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Ik ga ook inderdaad niet ontkennen dat er heel veel gebeurt. Maar als we het dan hebben over daadkracht. En ik noem een voorbeeld. In sommige delen van de stad staat op de straat aangegeven wanneer mensen die plastic afvalzakken mogen ophangen. Als u ergens in april aangeeft dat ze dan daar niet op moeten zetten op woensdagochtend, omdat om half acht 's ochtends al de zakken worden opgehaald en vanaf negen uur de nieuwe zakken er al hangen, waarvan mensen denken dat ze worden opgehaald. Dan denk ik, dat is jammer dat we dan twee maanden verder zijn en nog steeds diezelfde tekst er staat.

De heer Merx: Zeker. En dat ben ik helemaal met u eens. We evalueren constant. En daarbij zijn ook uw opmerkingen, maar ook van andere leden van de raad zeer behulpzaam bij om onze communicatie, want daar gaat het dan over, nog scherper te krijgen, nog beter te doen. We communiceren in alle talen van de wereld zo ongeveer. Iedere nieuwe inwoner in Dordrecht krijgt een afvalwijzer mee. We delen afvalwijzers uit. We hebben in 2022 bij bijna 1.000 mensen aangebeld, waarvan bijna de helft heeft open gedaan. Hebben we gesprekken mee gevoerd. 79 procent heeft gezegd, top ik wil een sticker aan de deur, ik help mee aan die schone deur. Maar niet iedereen is even leesvaardig. Je kunt het wel in 20 talen opschrijven, maar niet iedereen kan het lezen. Ook daar moeten we over nadenken. Het vraagt constant verbetering. Ik zeg echt niet dat we er zijn. En ik hoop ook niet dat ik bij u de indruk heb gewekt dat wat in 15 jaar niet gelukt is, want die mensen hebben echt hun best gedaan, alle genen die hierop gewerkt hebben, dat ga ik niet in 2 jaar oplossen. En we hebben hier echt wel meer tijd voor nodig. En we zijn niet de enige stad die dit probleem heeft. Maar u heeft helemaal gelijk, de communicatie en alle zaken die we doen, zijn constant onderwerp van evaluatie. En constant kijken we waar het verbeterd kan worden. Blijf vooral kritisch, denk mee en help ons met het beter maken. Dan ga ik door naar de intimidatie.

De heer Portier: Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, er zijn inderdaad ook straten waar je wel degelijk van de straat kan eten, omdat er voldoende ligt. Kunt u nog iets zeggen over hoe het staat met de proef zonder pasjes in een bepaalde wijk?

De heer Merx: Sorry, daar gaat mijn collega De Jonge op in. Dat is de motie, Afwassen, waar u op duidt. En heeft zij in behandeling. Ik kan er van alles over vertellen, maar ik ga niet het gras voor de voeten van mijn collega wegmaaien. Dan ga ik door naar de straatintimidatieapp. Het is gewoon echt wel vreselijk dat we zo weinig meldingen krijgen. We hebben een paar uitingen gehad inabri's en dat soort zaken, waar we mensen alert maken op de app. En toch wordt hij heel erg weinig gedownload. We gaan daar nog meer aandacht aan besteden. Onze burgemeester heeft in een horeca-overleg aandacht gevraagd ook voor dit onderwerp. En staat op de agenda daar. En ik ga binnenkort bijvoorbeeld ook in gesprek met de horeca, om te kijken of we daar aandacht aan kunnen besteden. Maar intimidatie gaat veel verder dan het nasissen op straat. Ik heb vorige week met een aantal wethouders uit deze regio met mevrouw Hamer aan tafel gezeten, regeringscommissaris, op dit onderwerp.

Ook dit is een zeer hardnekkig probleem. En het trieste daarvan is, dat werd daar wel gedeeld, dat veel mensen inmiddels een soort van berusting hebben. En dat vind ik nog erger. Want zover zijn we al afgedaald, dat veelal meisjes met de oordoppen op over straat gaan om maar niks te horen en denken, ik laat het maar, ik trek me er niks van aan. Ik vind dat heel erg vervelend. En ik vind dat heel triest. En daar moeten we echt met zijn allen aan werken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, nog kort met betrekking tot communicatie, ook op dat vorige punt wat betreft zwerfafval, maar ook dit punt. Het vraagt voortdurende aandacht. Dat gaf de wethouder ook aan. Maar op tal van andere terreinen, zoals bijvoorbeeld de Dordtpas die ik noemde, zie je regelmatig overal door de stad abri's om daar aandacht voor te vragen. Maar dat heb ik nog nooit gezien voor zoiets als die straatintimidatieapp. Volgens mij is dat iets wat heel makkelijk ingezet kan worden. Want hoe vaker wij erover communiceren, hoe meer mensen zich er ook bewust van worden dat we dat niet tolereren.

De heer Merx: Er is wel aandacht aan besteed. In abri's hebben posters gehangen, we hebben een film gehad hierover, op dit moment lopen er programma's op school met Theater Tortilla, om vooral aan de voorkant te zorgen dat ze dit gedrag niet gaan vertonen zodat die app eigenlijk helemaal niet nodig is. Tegelijkertijd hebben we beperkte middelen. Het is een hele flauw excuus. Maar met de middelen die we hebben, moeten we het doen. We zijn echt op zoek met elkaar naar, hoe gaan we dit nog beter doen? En in september hoop ik een herijkt plan te krijgen hoe we nog verder hierop kunnen doorgaan. Want dat is echt wel een probleem waar we in deze stad wat meer mee moeten doen dan we tot nu toe bereikt hebben.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kruger.

Mevrouw Kruger: Dank u wel. Ik onderschrijf wat de wethouder aangeeft, dat er echt al heel veel aandacht aangegeven is. Maar ik denk dat het ook heel belangrijk is dat we met elkaar weten wat die app in feite doet. Het is niet zo die app, je tikt wat in en dan komt er hulp en het is allemaal opgelost. Het is puur een signaal van waar wat gebeurt. En ik denk dat het beste werkt, is niet alleen in abri's, enzovoort, maar dat wij met elkaar op straat ook kijken wat er gebeurt. Als wij zien dat iemand lastig wordt gevallen door een ander, dat we daar dan ook wat van zeggen. Een soort sociale controle. Want we kunnen appen wat we willen, we kunnen in restaurants ophangen wat we willen, als je lastiggevallen wordt, doe je dit of dat. Belangrijkste is dat we met elkaar ook kijken, als er lastig gevallen wordt dat we daar iets van zeggen. En sorry, dat is geen vraag, maar ik word hier wel door getriggerd om dit even aan te geven.

De voorzitter: Dank u wel. Dat triggert ook weer anderen, zie ik. De heer Portier en dan de heer Kuhlmann.

De heer Portier: Voorzitter, het blijkt dat de app volkomen niet effectief is, wat iedereen ook zou kunnen verwachten. En de conclusie die we daaruit trekken, is dat we nog meer aandacht aan deze app moeten gaan geven. Is dat niet gewoon geld over de balk gooien aan iets wat toch geen oplossing biedt?

De heer Merx: Maar daarom wil ik ook een plan hebben wat wat meer opvalt. Ik heb net al een aantal zaken genoemd die op dit moment lopen. Ook met mijn collega wethouders zijn we met elkaar bezig om te kijken, wat kunnen we nog meer doen? Binnenkort is het strafbaar. In een paar steden gaan boa's... Kunnen daar gaan optreden. Het is gewoon een politiebevoegdheden. Maar ook onze boa's gaan bijvoorbeeld een opleiding volgen om dit te kunnen signaleren en er wat mee te kunnen doen. Ze kunnen nog op dit moment niet handhavend optreden, want dat wordt eerst gepilot in een aantal andere gemeenten. Wij volgen dat natuurlijk nauwlettend. Overigens, we treden wel meteen op. Toevallig heeft er eentje het aangedurfd om één van onze boa's in de billen te knijpen. Die zat even later in het busje. We treden wel op en we proberen van alles te doen. Maar ik wil het plan wat we hebben nog eens een keer goed tegen het licht aan houden, wat kunnen we nog meer doen en wat kunnen we extra doen binnen de middelen die we hebben? En moeten we de weg blijven volgen van apps of dat soort zaken, als het blijkt dat die gewoon niet effectief zijn? Want je wil ermee krijgen, is informatie. Waar gebeurt het? Op welke tijden gebeurt het? Wat zijn die plekken? Als je 39 meldingen hebt, dan heb je niet echt een beeld van, daar gebeurt het.

De voorzitter: Dank.

De heer Merx: En bovendien, de meeste mensen, 99 procent doet het, voorzitter, anoniem melden bij ons. Dan kunnen we ook niet nabellen, wat we ook heel graag willen.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we naar de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Straatintimidatie is natuurlijk ook iets wat gewoon verschrikkelijk is. Waar we als Dordtse VVD ook al langer aandacht voor vragen. En daarom zijn we blij dat de wethouder hier echt aandacht aan geeft en met een plan komt. En ik hoop ook dat de wethouder het met me eens is dat juist nu ook die strafbaarstelling van straatintimidatie helpt om in elk geval de norm te stellen. Dat iedereen in de stad weet, dit is geen normaal gedrag. Je moet gewoon veilig over straat kunnen, zonder achterna gelopen te worden, gesist te worden, al die andere nare dingen.

De heer Merx: Ik ben het met u eens. Het is eigenlijk, wat mij betreft had het niet strafbaar hoeven zijn, want het is normaal fatsoen en je heb je gewoon te gedragen op straat naar iedereen toe, ongeacht wat men is, wie men is, waar men vandaan komt of welk geslacht of gender men ook heeft. Ik ga door naar de overlast. Is ook genoemd Beverwijcksplein. Dat is inmiddels wel weer, en dat hebben we vorige week in de commissie gehad, wat teruggedrongen. De vraag is even, waar gaat deze groep verder weer terugkomen?

Het is namelijk een andere groep dan waarover gesproken is, over het Achterom. Die hebben we in beeld. Daar is het interventieteam nu mee bezig. En bovendien ook de politie besteedt daar nu nog meer aandacht aan dan ze al deden, met onder andere op bepaalde momenten met bereden politie, politie te paard. Dan ga ik naar het preventief kindwerk, ook genoemd. De signalen kennen wij, die er zijn. We weten ook precies om wie het gaat. Als u denkt, zie je wel, het is gestaakt met het busje en nu steekt het ineens de kop weer op, het kindwerk moet terugkomen. Dit zijn jongeren, een paar, van 14, 15 jaar. En jongerenwerk van ons gaat daarmee aan de slag. Maar niet alleen jongerenwerk. En voor de rest moeten we even oppassen met naar waar we de vinger wijzen als het gaat over brandjes en dat soort zaken. Maar dat geldt in zijn algemeenheid.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, voor de wethouder naar het volgende punt gaat.

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Ik vroeg ook nog naar de toezegging die was gedaan om met elkaar in gesprek te komen over het preventief kindwerk in de commissie.

De heer Merx: Die staat. En dat komt. Dat wordt voorbereid.

De voorzitter: Gaat u verder over de bomen.

De heer Merx: De bomen.

De voorzitter: Niet te lang, want de tijd is om.

De heer Merx: Jazeker. Ik heb nog maar een paar minuten nodig. Ik ga het zo kort mogelijk houden. Partij voor de Dieren zegt, alle oude bomen worden gekapt. Ik weet niet waar dat vandaan komt, maar dat wil ik in ieder geval weg doen. Leerpark is een bekend probleem. Daar zijn we met allerlei partijen nu aan de gang om een mooi plan te maken om dat probleem zoveel mogelijk de kop in te drukken. En dat zijn eigenlijk alle partijen die daar zijn. Scholen, jongerenwerk, jeugdboa, politie, OM, ondernemer, huismeesters, enzovoort. Dat moet voor het nieuwe schooljaar klaar zijn. En handhaving. Ik heb de handhaving een aantal keer voorbij horen komen vanavond. Ik heb het net zelf ook een paar keer genoemd. We hebben door de raad de routekaart aangenomen, inclusief de prioriteiten. We kunnen alleen niet blijven stapelen. Het is geen duizenddingendoekje of Barbapapa, die we maar alle kanten op kunnen duwen en zorgen dat ze alle problemen oplossen. Dan zullen er echt nog wel een paar tientallen bij moeten komen als u al deze wensen uitgevoerd wil hebben. Maar dat is een winstwaarschuwing.

De voorzitter: Ik vind het knap. Dank u wel. Dan gaan we naar de laatste wethouder bij deze eerste termijn. Dat is wethouder De Jonge.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel, voorzitter. Ik sta stil bij wat onderwerpen die hier langs zijn gekomen en de vier moties die zijn ingediend, die betrekking hebben op mijn onderwerpen. En laat ik beginnen met het onderwerp Klimaatneutraal 2040. U heeft vanmiddag de Routekaart Klimaatneutraal 2040 aangenomen. En in die Routekaart hebben we ook al een opmerking gemaakt over de financiën die nodig zijn om het hele programma te kunnen gaan draaien. Waarbij we ook zeker onze zorg hebben uitgesproken over, het zijn niet alleen de middelen van on eigen politiek akkoord die niet na '26 nog in de boeken staan, maar het is ook ons eigen kabinet, de regering heeft middelen vrijgemaakt tot en met 2026. Er was wel een doorkijk naar 2030, maar met het nieuwe kabinet moeten we echt afwachten of zij de intentie die de nog huidige minister heeft neergezet, of we die nog toegekend gaan krijgen of dat zij een ander besluit zullen nemen. En dat zou natuurlijk heel spijtig zijn, want onze eigen Raad voor Openbaar Bestuur heeft recent weer onderzoek gedaan naar de capaciteit die de gemeenten nodig hebben om überhaupt alles wat in het Klimaatakkoord staat uit te voeren. En dat bleek dat het geld wat minister Jetten vrij heeft gemaakt eigenlijk ook al niet eens voldoende zou zijn om het allemaal te kunnen halen. Wat dat betreft zijn we als gemeente ook erg afhankelijk van wat er landelijk gebeurt. En daar blijf ik ook via onze landelijke kanalen van de G40 en de VNG volop op inzetten, om wel dit soort middelen voor gemeenten beschikbaar te houden. Het tweede is het afval. Collega heeft al heel veel vanuit schoon verteld. Vanuit het grondstoffenplan zijn wij hard bezig met de uitrol van fase 1.2. Dat betekent dat we ook de hoogbouw overal ervoor gaan zorgen dat daar gescheiden ingeleverd kan gaan worden en dat de faciliteiten veel beter in de wijken geregeld worden, waarmee we ook een stap willen zetten in het voorkomen dat mensen bijplaatsingen gaan doen. Daar letten we nog steeds heel erg scherp op. En het andere wat we inzetten, is dat we een stap maken in de wijken en aan de randen, buitengebied, de buitenwijken. Een voorbeeld is Wilgenwende, waar we in ieder geval een heel actieve inwoner hebben die ook daar zich voor inzet om over te stappen op de bakken in de plaats van nog dat de zakken buiten gehangen hoeven te worden. Je ziet wel dat in de laagbouw, in de grondgebonden woningen kijken we ook steeds wel, waar is het mogelijk om toch de overstap te maken? Daarmee proberen we ook vanuit grondstof wel steeds te kijken van, hoe kunnen we het zo goed mogelijk doen? We hopen ook echt met de uitrol in de hoogbouw dat daarmee ook in de hotspot, die u ook in uw motie heeft aangegeven, dat we daar een stap kunnen maken. En daar zijn we ondertussen ook nog een onderzoek aan het doen in het licht van de motie van, hoe zit de situatie in elkaar en wat zou dan een logische stap nog kunnen zijn? Dan ga ik door naar de moties. De allereerste motie is de waterstof. We hebben al vaker over waterstof gesproken in de energietransitie. Een duurzame bron, die nog moeilijk te verkrijgen is voor 2030 waar het gaat over onze lokale energietransitie. Maar het goede nieuws is wel dat we in de Drechtsteden gezamenlijk optrekken om wel te kijken hoe dit soort duurzame bronnen zich ontwikkelen. We hebben de innovatietafel. Daar zitten ondernemers, daar zitten de organisaties die met duurzaamheid bezig zijn, de duurzaamheidsfabriek. Kijken we hoe we meer kunnen doen met waterstof. We hebben een paar heel concrete voorbeelden in onze regio. De tankstations waarvan we er ook eentje in Dordrecht hebben. En er komt nog een tweede aan, als het goed gaat. En bijvoorbeeld de elektrolyser, daar heeft Sliedrecht zijn vinger voor opgestoken. Laten wij dat onderdeel pakken.

Daar leren we van, doen we ervaringen op, waarvan we in Dordrecht goed gebruik maken. Alles wat op ons pad komt, laten wij ook via de innovatietafel lopen. Vandaar dat wij het advies geven ontraden voor deze motie, omdat die zich specifiek op Dordrecht toespitst en we bezig zijn in de regio met dit onderwerp. Voorzitter, dan motie 10. De informatie over PFAS. Daar hebben we even goed naar gekeken, wat wordt er precies gevraagd? Er wordt namelijk in deze motie heel veel verschillende dingen gevraagd. Laat ik beginnen met het onderdeel van de PFAS. Daar moet ik aangeven, we hebben ook mede door uw moties PFASinfo.nl gelanceerd. Een heel laagdrempelige site, die ook gecheckt is op echt makkelijke teksten. B1 werd al genoemd. Die goed bereikbaar is. Die ook goed leidt naar de volgende bronnen van de partners die achter deze site zitten. En wij denken dat we daarmee een goede informatiebron voor alle inwoners beschikbaar hebben gesteld. Zitten ook links in naar de gezondheid, naar voedsel. Wat doet PFAS? En wij willen dat toch echt niet in die zin uitbreiden met nog meer soorten van PFAS die in onze regio op dit moment nog niet zo prominent zijn. Laten we het beperken tot Chemours en de PFOA en de GenX. En we hebben ook de GGD gevraagd hoe zij aankijken tegen de andere elementen uit deze motie. En zij ontraden ook echt om de combinatie te maken tussen de risico's die mensen kunnen hebben van PFAS en risico's van andere soorten die meer in hun eigen invloedssfeer zitten, zoals inderdaad roken, ongezonde leefstijl en dergelijke. In die zin ontraden wij deze, omdat sommige zaken landelijke verantwoordelijkheid zijn en sommige buiten de scope van deze regio vallen.

De heer Safranti: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Safranti.

De heer Safranti: Is er enig zicht op wie of hoeveel mensen deze site ook bezoeken? Want volgens mij is die motie ook een beetje opgesteld om de burgers van Dordrecht met name in te lichten, te attenderen wat er op dit moment in Dordrecht speelt. Als er mensen aan mij vragen, wat was die looproute wat op de Oranjelaan heeft gespeeld? Dan denk ik dat heel veel Dordtenaren niet op de hoogte zijn wat er allemaal in Dordrecht speelt en wat PFAS precies inhoudt.

Mevrouw De Jonge: Voorzitter.

De heer Safranti: Sorry. En met deze motie willen we iedereen zo'n beetje toch duidelijk maken wat er dan in zo'n stad speelt. En dan met makkelijke tekeningen desnoods, dat het duidelijk is wat PFAS is en wat het allemaal met je doet.

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, wat dat betreft ben ik met u eens. Het moet toegankelijk, het moet begrijpbaar zijn. En ik denk, want er hebben echt mensen meegekeken vanuit communicatie om deze boodschap daar goed op die digitale website te ontsluiten voor mensen die interesse hebben. Aantallen zou ik echt even misschien technische vragen in kunnen dienen, dat we dat even uitzoeken voor de volgende ronde. En je kunt inderdaad de flyer doen. De complexiteit van de motie gaat nooit in een flyer kunnen landen. Daar zullen we keuzes moeten maken wat je daarin zet.

En het werd ook al hier aangedragen, op het moment dat je de flyer in een bus doet, de volgende dag gebeurt er iets en we zijn al niet meer actueel met schriftelijke informatie. En dat is wel het hele lastige. Als u zegt, probeer nog meer aandacht te geven voor die website, dat kan ik meenemen. Want ik denk wel dat je er ook weer voor moet waken, er moet één punt zijn, zoals u zelf ook heeft gevraagd, waar mensen beginnen met het zoeken naar de informatie die ze willen hebben. We verzorgen ook informatieavonden, om juist ook misschien mensen die inderdaad zeggen, ik weet dat digitaal niet, kom naar de informatieavond. Om eerlijk te zijn, hier in Dordrecht, het was niet echt druk bezocht, terwijl we daar toch veel ruchtbaarheid aan hebben gegeven.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, de heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Dank ook aan de wethouder voor de inzet op dit thema. De reden waarom wij vanuit onze fractie eigenlijk deze motie ook hebben ingediend, is omdat wij zien dat er inderdaad heel veel informatie is. En ook dat de website die hier staat, wat ook een goede website denk ik is. Maar tegelijkertijd zien we dat we met onze gemeentelijke informatie en ook de nieuwsberichten en de persberichten die we netjes via het AD natuurlijk en onze vrienden van RTV online krijgen, dat je een heleboel inwoners daar niet mee bereikt. En deze motie is in die zin bedoeld ook om toch wel dat te benadrukken van, wat is een goede methode, en ik sta heel erg open voor alternatieven, om meer inwoners te kunnen bereiken bij de boodschap die je hier brengt? En u noemt nog een aantal dingen over roken en vaperen en zo. Dat stond in een eerdere versie, maar dat heb ik er allemaal uitgeschrapt, omdat het eigenlijk minder relevant is. Het gaat in feite om natuurlijk risico's die je eigenlijk collectief krijgt, zonder dat je daarvoor kiest. En dat is natuurlijk een klein beetje anders met vaperen en roken. En waarom vanuit onze fractie, en ik ben wel benieuwd naar uw opvattingen daarover, dit van belang gevonden wordt, omdat heel veel inwoners dit soort informatie gewoon niet zelf tegenkomen. Dan is aan ons de vraag, ook een politieke vraag, hoe richt je eigenlijk je informatievoorziening naar je inwoners in? En daar is dit een suggestie voor.

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, ook vanuit communicatie wordt er continu gemonitord, hoe kan je de boodschap zo goed mogelijk overbrengen? En daarvan ligt het advies van die kleine ton die je nodig gaat hebben om dit op te zetten, adviseren zij om dat niet te doen, omdat de effectiviteit van papieren informatie laag ook wordt ingeschat. Maar het is aan uw raad om verder over deze motie denk ik uw gedachten te laten gaan. Dit is wat ik daarover wil meegeven.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter, heel kort. Dank voor de beantwoording daarvan. Dan heb ik toch een vraag aan de wethouder. Wat is dan volgens het college de manier om zoveel mogelijk inwoners op dit thema wel te bereiken? Wat is dan de suggestie?

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, volgens mij hebben we nu een compleet pakket, met een laagdrempelige website waar je kunt landen. Via de verschillende websites van de gemeente word je ook doorverwezen.

Via alle partners kan je op deze website terechtkomen. Waar het nodig is, maken we gebruik van onze kanalen via de social media. We gebruiken Dordt Centraal. We denken dat we nu al voldoende aan pakket hebben. En we gaan gericht communiceren via deze kanalen. Wat dat betreft hebben wij gezegd, de eenmalige actie om op deze manier te communiceren, die ontraden wij.

De voorzitter: Dank. Ik ga nog even terug naar de heer Safranti. Die had ik nog vergeten bij een vervolgvraag. Gaat uw gang.

De heer Safranti: Mijnheer Van Dam heeft dat natuurlijk wel goed gehoord. Alleen wat ik wel extra wil aanvullen, is dat de helft van deze raad niet eens weet over welke site we het hebben, laat staan de burgers. U geeft wel aan, er is een site, laagdrempelig, dit en dat en dat. Maar de communicatie richting de burgers is minimaal. En daarom is volgens mij deze motie ook opgezet.

Mevrouw De Jonge: Geen vraag. Dank u wel. Dan ga ik verder.

De heer Den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: Dat kan nog even niet, want heer Den Hartog heeft nog een interruptie. Gaat uw gang.

De heer Den Hartog: Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp de zorgen wel over het bereiken van die website, PFASinfo.nl. Dan weten in ieder geval op dit moment alle raadsleden dat wel. PFASinfo.nl. Ik zou de wethouder graag willen vragen, wanneer mensen gewoon voor informatie naar de gemeente gaan. En dan krijgen ze de gemeente Dordrecht. En dan staan er een aantal grote blauwe knoppen waar je iets kan vinden. En daar is nog ruimte. Ik kan het even zo laten zien. Daar is nog best ruimte voor een extra blauwe knop naar die site. En dan kunnen mensen er snel komen. En ik denk dat het dan al heel eenvoudig opgelost is en mensen er kunnen komen. Misschien dat de wethouder dat kan toezeggen.

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, wat ik in ieder geval kan toezeggen, dat ik deze suggestie meeneem naar onze kernteam en het daar even in de week leg. Ik weet dat hij er wel heeft gestaan, een hele poos. Ik kan ook even navragen waarom die inmiddels naar beneden is verdwenen.

De voorzitter: Dank. Gaat u verder.

Mevrouw De Jonge: Door naar motie 11. De trafohuisjes. Ik was blij met de toelichting bij de woordvoering dat dit niet gaat over het proces van Stedin. Stedin heeft in haar hele gebied de opgave in het kader van het enorm versnellen van elektrificatie, dat er 10.000 van dit soort trafohuisjes geplaatst moeten worden, waarvan 311 in Dordrecht. En zij hebben ook gezegd, wij kunnen dit niet anders doen door middel van standaardisatie, zowel van de trafohuisjes zelf als van het team wat daarop zit en het proces. Buurt voor buurt elke keer een huisje neerzetten en weer door naar de volgende buurt om de volgende neer te zetten.

Deze motie roept op om ze ook nog mooi te maken. Ook dat hebben we nagevraagd bij Stedin hoe ze daar inzitten. Het is namelijk niet ons eigendom Het is hun eigendom, vaak ook hun grond waar we het over hebben. Ze hebben aangegeven, wij gaan geen capaciteit vrijmaken om te helpen met het mooier en leuker maken van de huisjes. Oftewel deze motie komt bij de gemeente neer. Uw motie geeft wat dat betreft geen dekking. Er zal capaciteit, er zullen andere middelen nodig zijn om dit voor elkaar te krijgen. Als het moet, dan graag met een financiële dekking. En voor ons geldt dan fasegewijs kijken wat de buurt wil om te kijken we hoe we de huisjes wat leuker kunnen omheinen of op een andere manier, want dat zal wel op ons eigen grondgebied moeten zijn. Er moet enige ruimte tussen het huisje zitten, want we hebben te maken met magneetvelden en stralingen. Je kunt ook niet alles op en om zo'n huisje organiseren.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Ik hoor een aantal dingen die ik iets minder fijn vind om te horen en een aantal dingen die ik wel fijn vind om te horen. Mijn vraag aan de wethouder op dit punt is, als ik zo Stedin hoor, dan begrijp ik dat ze natuurlijk veel urgentie hebben en een grote aanbesteding willen doen en gewoon snel een hoop van die huisjes willen neerplanten. Dat begrijp ik. Maar hebben zij er dan wel een bezwaar tegen als we er wat moois van maken of als een buurt er wat moois van maakt?

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, volgens mij heb ik dat net toegelicht. Zij hebben gezegd, ons huisje daar gaan wij niet aan meewerken dat daar iets mee gebeurt. Als jullie op jullie eigen gemeentegrond daaromheen iets willen gaan doen met de wijk, dan kan dat. En daarom geef ik aan, dat komt op onze eigen rekening. Dan vraag ik ook aan uw raad als u deze motie wil aannemen om dat uit te voeren, dan heb ik ook geld nodig. De laatste motie voorzitter, is de motie. PFAS. Daar hebben we het al even over gehad. En daar hebben we het ook al langere tijd over. En ik denk inderdaad dat we met elkaar enorm mooie stappen laten zien hoe wij in dit dossier zitten. En dat we allemaal op onze eigen manier daar uiting aan geven. Zo heeft onze gemeente ook ten aanzien van het Europees verbod een zienswijze ingediend. En ik heb u ook recent nog een raadsinformatiebrief gestuurd met alles wat weer de afgelopen periode is gebeurd. We zijn in gesprek met provincie, met ministers, met staatssecretarissen. Ook dit komt altijd op tafel van, wat doen zij nu om ons te helpen om een totaal verbod te krijgen? Deze motie zou ik als overbodig kunnen aanmerken, maar ik geef hem eigenlijk liever oordeel raad, omdat ik ook wel begrijp dat we op alle manieren toch even uiting willen geven op onze inzet op dit dossier. Ik geef hem oordeel raad.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De voorzitter: Waar? Daar. Mevrouw Koene, gaat uw gang. Ik zie u.

Mevrouw Koene: Ik was nog wakker. Ik heb een vraag aan mevrouw De Jonge. En dat is of Chemours het enige bedrijf is waardoor er sprake is van PFAS-vervuiling?

Mevrouw De Jonge: Chemours is het enige bedrijf waarvan we hebben kunnen aantonen dat zij in het verleden zodanig veel vervuild hebben dat onze gronden niet kunnen gebruikt worden waar ze voor bedoeld zouden moeten zijn en waar we een gerechtelijk onderzoek mee hebben en waar we ook inderdaad stappen voor kunnen nemen.

Mevrouw Koene: Dat vroeg ik niet, voorzitter. Maar ik laat het hierbij.

De voorzitter: Dank u wel. Dank, wethouder.

De heer Kuhlmann: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Ik ben benieuwd, want natuurlijk vorig jaar heeft de VVD voluit de motie gesteund om een proef te gaan doen met de afvalbakken, om die vrij toegankelijk te maken. Om te kijken of dat makkelijker gaat. Was een hele goede motie van de Partij van de Arbeid. En ik denk dat de heer Van der Spoel en ook de VSP, en andere partijen die het toen hebben gesteund, net als ik heel benieuwd zijn, waarom hebben we daar nog niet iets van gehoord? We zijn inmiddels een jaar verder. Wanneer gaan we de proef starten?

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, volgens mij heb ik net aangegeven dat we bezig zijn met een vooronderzoek. En daar zullen we u binnenkort hopelijk ook de uitkomsten van kunnen aangeven en wat de mogelijke vervolgstap gaat zijn.

De voorzitter: Dank. Dan wil ik de heer Schalken vragen om even kort het voorzitterschap over te nemen, zodat ik nog een paar dingen kan toelichten.

De plaatsvervangend voorzitter: De portefeuillehouder. Mijnheer Kolff.

De heer Kolff: Dank. Als eerste een vraag over tv-schermen op het terras. Op dit moment natuurlijk actueel, als het gaat over het voetbal wat in sommige steden ook op het terras kan worden gevolgd. Wij hebben in Dordrecht niet zo heel lang geleden nadere regels terrassen vastgesteld. En daar is in opgenomen dat dit niet is toegestaan. En daar zijn op zich ook wel redenen voor. Denk bijvoorbeeld aan overcrowding, overmatig gebruik van alcohol, aanzuigende werking, vermenging van publiek met verkeersstromen en onbereikbaarheid door hulpdiensten. Dat zijn de redenen dat dat in die nadere regels staat. En daar staat het nu ook in. Daar is ook over geparticipeerd. Ondernemers hebben daaraan kunnen deelnemen. En er is ook van geen enkele ondernemer destijds een vraag over gesteld, ondanks dat het is voorgelegd. Tegelijkertijd is het college zich bewust van het feit dat het ook wat gezelligheid en levendigheid kan meebrengen als het wel mogelijk is. Zeker in deze dagen. En daarom heb ik ook met wethouder Burggraaf nog even overlegd. En zijn we ook bereid om te kijken of we het, ondanks dat het in die nadere regels niet is toegestaan, voor de komende periode wel op een of andere manier toch mogelijk kunnen maken. We gaan daarnaar kijken. En dat kunt u als een toezegging beschouwen. Dan een vraag over camera's. Waarom we zo vrolijk zijn dat die zo weinig worden ingezet?

Die worden niet weinig ingezet, maar er zijn niet veel camera's bij gekomen. Op zichzelf ben ik best enthousiast over het gebruik van camera's, maar wel onder de juiste voorwaarden. En één van die voorwaarden is dat ze worden ingezet voor de handhaving van de openbare orde. Dat is een wettelijke bepaling waar we ook niet onderuit kunnen. Dat cameratoezicht ook proportioneel is. Dat het het slotstuk is van een reeks maatregelen die je neemt. En daarom is het op zich ook goed, denk ik, dat het vermeld staat zoals het vermeld staat. Maar cameratoezicht kan wel degelijk in het kader van de openbare orde een nuttig middel zijn. En daar zetten we het ook in onze gemeente voor in. En dan tot slot voorzitter, motie M9. Gaat over vuurwerkvrije zones. Een motie die ingediend is door onder andere de ChristenUnie/SGP. En die motie zou ik grotendeels willen ontraden, maar voor een deel ook willen overnemen. In die zin dat ik daar een toezegging op wil doen. En die toezegging ziet vooral op de communicatie. Op dit moment communiceren we over vuurwerkvrije zones via sociale media, via lokale media, zoals Dordt Centraal. Gebeurt ook altijd in combinatie met communicatie over de vuurwerkshow. De vuurwerkvrije binnenstad wordt met bebording aangegeven bij de bruggen waar je de binnenstad naar binnen kunt gaan. En ter promotie van die vuurwerkshow en ook de vuurwerkvrije binnenstad zijn flyers en posters gedrukt en verspreid. Wat wel beter kan, want dit is best veel alles bij elkaar, is de vermelding van de vuurwerkvrije zones op de gemeentelijke website. En die toezegging zou ik hier ook graag willen doen. Als het gaat om het uitbreiden van de hoeveelheid vuurwerkvrije zones, dan zou ik dat willen ontraden. Want een aantal argumenten daarover is al door uzelf gewisseld. We hebben al de nodige vuurwerkvrije zones, waaronder de hele binnenstad. We hebben ook vijf jaar geleden een afspraak gemaakt dat die binnenstad zou worden toegevoegd als vuurwerkvrije zone. Dat we ook vreugdevuren destijds naar nul zouden terugbrengen, maar dat we vervolgens ook een aantal jaar dat vuurwerkbeleid of dat oud en nieuw beleid zouden willen zien en vervolgens evalueren voordat we daar weer veranderingen in aanbrengen. En bovendien, we hebben al flink wat vuurwerkvrije zones, behalve die binnenstad. Bijvoorbeeld alle terreinen van verpleegtehuizen, woonzorgcentra, schoolpleinen, parken, waaronder het hele Nationaal Park De Biesbosch, de binnenstad, zoals gezegd en het Albert Schweitzer ziekenhuis. En daar valt ook het genoemde Parkhuis onder. En bij de gemeente zijn sinds de invoering van die vuurwerkvrije zones in de APV, sinds 2019, nooit vragen of klachten ontvangen van eigenaren van dierenpensions, maneges of andere dierverblijven. Sterker nog, bij Louterbloemen is nagevraagd of daar vuurwerkoverlast wordt ervaren. Dat is niet zo. Mensen brengen hun dieren juist naar Louterbloemen vanwege de rust tijdens oud en nieuw. Overigens geldt het natuurlijk voor die speciale periode van zes uur 's avonds tot twee uur 's nachts. Daarbuiten is vuurwerk per definitie overal verboden. Bepaald vuurwerk, bijna het meeste vuurwerk, is sowieso ook verboden. En dat betekent dat we eigenlijk geen toegevoegde waarde zien in dit deel van de motie. We zullen de communicatie verbeteren, maar het aantal vuurwerkvrije zones niet uitbreiden, wat ons betreft. Daar wilde ik het bij laten, voorzitter.

De heer De Heer: Voorzitter.

De plaatsvervangend voorzitter: Ik zie nog een interruptie van de heer De Heer voor u.

De heer De Heer: Voorzitter, dank in ieder geval aan de portefeuillehouder voor de toezegging op de communicatie. Ik kwam er zelf in ieder geval echt achter in de voorbereiding dat als je hierop gaat googelen dat het echt bijzonder onduidelijk is wat precies die vuurwerkvrije zones zijn. Een hele algemene beschrijving vind je dan ergens in het gemeentenuws. Maar verder niet een specifieke aanduiding eigenlijk, terwijl dat via de griffie in ieder geval kwam ik erachter dat er wel een lijst is met specifieke gebouwen en locaties in de stad. Overigens in de motie wordt dan vervolgens genoemd het Parkhuis. En daar bedoelde ik niet de hoofdlocaties mee, maar bijvoorbeeld de kleinere zorglocaties ook in de stad, die dan vervolgens weer niet op dat lijstje staan. Daar was dat ook wel echt voor bedoeld. Dank in ieder geval voor die toezegging. Maar tegelijkertijd toch even over die opmerking dat het wordt ontraden om het te verruimen. Ik hoor wat de portefeuillehouder zegt. En tegelijkertijd denk ik dat we hier toch wel te maken hebben met een aantal locaties die best wel laaghangend fruit zouden kunnen zijn. We hebben het niet over een groot onderzoek, maar we hebben het bijvoorbeeld over de suggestie van losloopgebieden voor honden. We hebben het over maneges bijvoorbeeld in Zuidhoven en in Dubbeldam. Dat zijn ook locaties die in meerdere gemeenten worden aangeduid als vuurwerkvrije zones, bijvoorbeeld ook in Den Haag. We kunnen het inderdaad wel hebben over Louterbloemen. Ondanks dat daar geen meldingen zijn, wil je dat ook graag zo houden. Geef dan ook duidelijkheid daarover. Je zou nog kunnen denken aan speeltuin. Maar ik wil eigenlijk nog niet eens al te veel voorsorteren van, portefeuillehouder, dit moet het worden. Maar ik zou wel aan de portefeuillehouder willen vragen, waar zit het bezwaar om toch nog eens richting de jaarwisseling te kijken of we het niet nog wat kunnen verruimen, met een aantal redelijk voor de hand liggende locaties in onze stad?

De plaatsvervangend voorzitter: Portefeuillehouder.

De heer Kolff: Dank. Dat bezwaar zit hem daarin dat het al behoorlijk lastig is om in deze vuurwerkvrije zones de handhaving op een goede manier te doen. En ik vind wel dat regelgeving, en dit is zou lokale regelgeving zijn, wel handhaafbaar en ook realistisch moet zijn. Ik vind ook dat regelgeving een probleem moet oplossen. En dat probleem wordt op dit moment niet ervaren, door geen enkel dierenpension, manege of dierenasiel. En tot slot even meer procesmatig. We hebben met elkaar afgesproken dat we het vuurwerkbeleid, oud en nieuw beleid gaan evalueren. Dat staat op de planning na deze jaarwisseling. En de jaarwisseling heeft ook altijd de nodige voorbereiding nodig. Het is ook gewoon procesmatig het meest logisch om uw verzoek of het verzoek van de heer De Heer, voorzitter, mee te nemen in de evaluatie die op handen is na komende jaarwisseling.

Mevrouw Kruger: Voorzitter.

De plaatsvervangend voorzitter: Mevrouw Kruger, interruptie.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, ik wil toch even de heer De Heer ook nog aangeven... Want ik bedoel ik hoor de heer Kolff nu zeggen, het is aan de late kant. We moeten eerst de evaluatie afwachten. Het is qua tijd nooit goed. Het is te vroeg of te laat.

Terwijl ik denk dat we juist heel goed getimed hebben, zelfs voor de zomer nog, om te kijken wat er voor mogelijkheden zijn. De heer De Heer noemt een aantal plekken die nog niet meegenomen zijn en die toch een kleine uitbreiding zouden kunnen worden. Ik hoor de heer Kolff ook aangeven, moeilijk te handhaven. Dat argument wordt iedere keer gebruikt. Het is sowieso niet te handhaven als je niet iemand voor je neus vuurwerk ziet afsteken. Daar gaat het niet om. We hebben al eerder aangegeven, het feit dat je zoiets instelt, er zijn gelukkig ook nog een hele hoop inwoners die dan denken, het mag niet, ik doe het dan ook maar niet. Of mensen, wat ik net ook al had met de intimidatieapp, elkaar op aanspreken van, je kan het beter niet doen, want het mag niet. In die zin zou ik toch nog graag willen vragen of u wilt overwegen of bekijken of het niet mogelijk is op een paar plaatsen die nu genoemd zijn om die uitbreiding tot stand te brengen. Die kunnen dan mooi worden meegenomen. We hebben overigens, wil ik ook nog even toevoegen, eens een keer mogelijk... U kunt nu even lekker staan. U heeft al die tijd gezeten.

De plaatsvervangend voorzitter: Komt u tot een punt.

Mevrouw Kruger: We hebben een mogelijkheid gehad dat inwoners zelf konden aangeven als zij bijvoorbeeld hun straat vuurwerkvrij zouden willen hebben. Dat is toen ook wel gebeurd. Alleen inwoners die werden zelfs weleens bedreigd op het moment dat ze hiermee aan de slag wilden gaan. Misschien kunnen we dat ook nog eens bekijken of er mensen zijn die zoiets willen en hoe we ze dan kunnen ondersteunen om dat voor elkaar te krijgen

De plaatsvervangend voorzitter: Ik ga naar de portefeuillehouder. Volgens mij is uw punt duidelijk. De portefeuillehouder.

De heer Kolff: Dank.

Mevrouw Kruger: Daar ben ik blij om als dat duidelijk is.

De heer Kolff: Er worden nu toch wel de nodige suggesties gedaan om eventueel de oud en nieuw viering ook in onze stad, ondanks dat het de afgelopen jaren best aardig is verlopen, om daar verbeteringen in aan te brengen. Ik zou zeggen, neem die mee in die brede evaluatie. Doe dat dan niet op grond van een motie die zo ad hoc voorbijkomt. Ik vind het best plausibel dat er aanpassingen in zouden moeten worden gedaan, maar laten we dat dan grondig doen. En als het gaat over de argumentatie om iets nu niet te doen, dan is procesmatig dat de eerste reden. De tweede reden is inhoudelijk. En dat vind ik eigenlijk de belangrijkste. Laten we met moties over dit soort onderwerpen problemen oplossen. En zodra die problemen bekend zijn, kunnen we ze ook aanpakken. En niet lukraak nu een aantal locaties toevoegen, terwijl daar nog nooit een melding van is gekomen. Want de mensen die vrijwillig weg zullen blijven bij het afsteken van vuurwerk naast een dierenpension, die doen dat nu ook al niet.

De plaatsvervangend voorzitter: Volgens mij gaan we dit punt afronden. En geef ik u weer het woord.

De voorzitter: Daarmee constateer ik dat we de eerste termijn van de behandeling van de Perspectiefnota hebben afgerond. Vraag ik uw aandacht voor het vervolg. Dat staat ook in de afgelopen Donderdagbrief van de griffie. Daar kunt u dat nog even te nalezen. Maar heel kort nog even de route vanaf nu. Technische vragen voor de tweede ronde kunt u aanleveren bij de griffie tot uiterlijk maandag 24 juni. U bespreekt de Perspectiefnota op 2 juli in de commissies. De griffie zal zorgen voor een behandelingschema met indeling aan de hand van de begrotingsprogramma's. Daar worden vandaag ingediende moties en amendementen uit de eerste termijn in meegenomen. Maar u kunt ook nog eventuele andere onderwerpen daarbij betrekken. En die kunt u dan uiterlijk dinsdag 25 juni aanleveren bij de griffie. De griffie publiceert het behandelingschema voor de commissies van 2 juli op donderdag 27 juni. En op maandag 1 juli wordt de beantwoording op de tweede ronde technische vragen gepubliceerd. Nogmaals, dinsdag 2 juli in de commissies. En dan de behandeling van de tweede en heel eventueel derde termijn in de raad vindt plaats op dinsdag 9 juli. Dat gezegd hebbend, u kunt het ook nog rustig teruglezen in de Donderdagbrief van gelopen donderdag.

40. Vaststellen Dierenwelzijnsbeleid – Raadsvoorstel

De voorzitter: Dan gaan we naar het volgende agendapunt. En voordat we dat doen is het misschien goed om even vijf minuten te pauzeren, want we hebben nog anderhalf uur voor de boeg en dan kunt u er straks nog even anderhalf uur tegenaan. Om half elf gaan we verder. De vergadering is heropend. Neemt u plaats, alstublieft. En ook graag nog even stilte in de zaal. Dank u. Anders moeten we echt terugkomen in het weekend hoor mensen. Het wordt wat. Dan kijkt iedereen. Dat is mooi. Heel goed. We gaan door met agendapunt 40. Vaststellen van het Dierenwelzijnsbeleid. Raadsvoorstel, heeft u beeldvormend in de commissie besproken op 23 april en op 4 juni. Hier heeft de commissie geconcludeerd dat het stuk doorgaat naar de raad als besprekingsstuk, waarbij alleen over moties en amendementen wordt gesproken en een spreektijd van twee minuten per fractie geldt. Ik heb meerdere moties gezien van Partij voor de Dieren, ook van Beter voor Dordt en GroenLinks. Ik kijk even rond of het klopt dat de andere partijen geen moties of amendementen hebben. Dan hebben we in ieder geval duidelijk dat afgebakend. En ik heb ook nog een voorstel voor u, na overleg met het college vanochtend. De moties die aangekondigd waren, die zijn daar ook even de revue gepasseerd. En het college heeft het voorstel aan u om eventueel straks als de moties zijn ingediend even eerst namens het college daar een korte reflectie op te geven, zodat u dat in uw debat in uw eerste termijn kunt meenemen. Dat is een beetje ongebruikelijk ten opzichte van de normale route, maar het kan een hoop tijd schelen en u wellicht ook helpen in uw betoog in eerste termijn. En ik kijk even rond of daar bezwaren tegen bestaan. Nee? Dat is niet het geval. Dan stel ik voor dat we dat zo doen. En dan wil ik ook graag als eerste de Partij voor de Dieren de gelegenheid geven de moties toe te lichten. En dan straks Beter voor Dordt en GroenLinks.

De heer Groenewege: Dank u wel. Voorzitter, in de commissie heeft de Partij voor de Dieren haar ongezuete mening over het ambitieniveau van de voorliggende Dierenwelzijnsnota gegeven.

Maar we willen ook wat bereiken voor de Dordtse dieren, want die verdienen onze inzet. Daarom dienen we 8 moties in op dit onderwerp. Allereerst over de jacht. Het college is van plan om voor de komende 12 jaar voor 439 hectare gemeentegrond het jachtrecht te verhuren aan de jagersclub. Oftewel de Wildbeheereenheid Hoeksche Waard. Het lijkt de Partij voor de Dieren, Fractie van Waardhuizen en Forum voor Democratie niet verstandig om het gemeentelijke jachtrecht voor zo'n lange periode voor zo'n groot stuk gemeentegrond met een pennenstreek uit handen te geven. Ons lijkt het waardevol om eerst als raad en college in de voors en tegens van de jacht te duiken. De beheerjacht en de hobbyjacht. Daarover zullen we de Agendacommissie benaderen. En we hebben nu een gezamenlijke motie, In gesprek over de jacht. Dan voorzitter, wil de Partij voor de Dieren dat Dordtse kades diervriendelijker worden. Dat dieren die in de gracht vallen niet ten dode zijn opgeschreven, maar dat ze er weer uit kunnen klimmen. En dat kan als we de kades die we de komende jaren aanleggen diervriendelijk maken. Waarom zouden we dat niet gewoon meenemen in het ontwerp? Vandaar onze motie met Op Ons Eiland genaamd, Uitklimbare kades. Ook straatkolken, u weet wel die putten waar regenwater in wegloopt, kunnen een bedreiging vormen voor dieren, in dit geval padden, kikkers en salamanders, als ze erin vallen en er niet meer uit kunnen klimmen. De paddenstand keldert de afgelopen jaren hard. En die straatkolken helpen daar niet bij. Om amfibieën uit de put te helpen, hebben we de motie Geef padden een trap. Dan zebravinken. Voorzitter, wie Park Merwestein binnenloopt, kan zich voortdurend verwonderen over de vogeltjes die daar rondvliegen. Exotische zebravinken in een veel te kleine kooi zijn totaal onnodig om in Park Merwestein van vogels te kunnen genieten. Die zebravinken dienen geen doel. Laten we daar als gemeente mee stoppen. Dat bespaart ook nog eens geld. Samen met GroenLinks dienen we daarom de motie in Vrijheid voor zebravinken. Naast zebravinken zijn ook duiven in onze stad de klos. Sierduiven die bij bruiloften worden losgelaten, vinden over het algemeen hun weg niet meer terug naar huis en belanden dood in een plantsoen of in de dierenopvang, op kosten van de gemeente. Laten we doen wat we kunnen om die schadelijke traditie te stoppen, voorzitter, met onze motie Wees lief voor duiven. Voor een dier, bijvoorbeeld een losgelaten duif, in de opvang belandt, moet hij eerst worden opgehaald door een dierenambulance. En ook voor dieren kan iedere seconde tellen. De Dierenbescherming adviseert gemeenten niet voor niets om dierenambulances een ontheffing te geven om bij spoed gebruik te maken van de busbaan. En die oproep doen ook de Partij voor de Dieren en Op Ons Eiland in onze motie Met spoed op de busbaan. Dan het houden van dieren. Voorzitter, het houden van dieren is ook een grote verantwoordelijkheid. En over dat onderwerp gaan onze laatste twee moties. Allereerst is het belangrijk dat mensen die een huisdier nemen dat niet als impuls doen. En daarnaast is het beter om een dier dat opvang nodig heeft te adopteren dan om een dier te kopen. De gemeente kan hieraan bijdragen door in gesprek te gaan met winkeliers. En die oproep doen we in onze motie Adopt, don't shop. Een dier is geen product. Maar voorzitter, ook de gemeente zelf houdt dieren en fokt daar jaarlijks mee, terwijl er zoveel dieren op adoptie wachten. Door al dat fokken moeten jonge dieren aan de lopende band worden afgevoerd naar andere locaties in Nederland. En met een beetje geluk is dat niet het slachthuis. Niet echt een luidend voorbeeld van verantwoord dierenbezit geven we daar mee als gemeente.

Om daar een zwengel aan te geven, dienen we de motie in voor het Keurmerk diervriendelijke kinderboerderijen. En dat waren ze alle acht, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u zeer. En dan ga ik naar Beter voor Dordt voor het toelichten van hun motie.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Heel kort. Onze motie spreekt voor zich. Ik heb er in de commissie al over gesproken. Bij evenementen zien we regelmatig dat mensen meestal als huisdier hun hond ook daar mee naartoe nemen, waarbij wij vinden dat het eigenlijk niet gewenst is. En daar hebben we een motie voor.

De voorzitter: Hartelijk dank. Dat is motie M24. Die van de Partij voor de Dieren, moties M16 tot en met M23. En dan hebben we tot slot nog GroenLinks en PvdA die een amendement indienen, als het goed is. Gaat uw gang, mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Klopt. Dank u wel, voorzitter. Tijdens de commissievergadering is er veel gesproken over de inhoud van het Dierenwelzijnsbeleid. Wel de bovenwettelijke taken uitvoeren of juist niet? Wat is een bovenwettelijke taak? Maar één van de belangrijkste keuzes is nog niet gemaakt. Hoeveel geld willen we besteden aan het Dierenwelzijnsbeleid en waaraan? Daarom dienen wij het amendement Oog voor Dordtse dieren in, samen met de PvdA. Waarin wij duidelijker toespitsen welk bedrag we vrij willen maken voor het nieuwe beleid en waar het aan besteed moet worden. En dan komt vast de vraag, waar komt het geld dan vandaan? Dit is een beslissing die wij niet alleen willen maken. Die willen wij graag maken met de raad. Een afweging die we met zijn allen willen doen. Als het amendement wordt aangenomen, is het de insteek van GroenLinks-PvdA om samen met de raad de financiële ruimte te zoeken in de commissie over de Perspectiefnota op 2 juli, als toelichting.

De voorzitter: Dank u zeer. En dat is daarmee amendement A1. Die mag ook worden ingediend, ingeleverd bij de griffier. Dan zouden we normaal gesproken nu beginnen met de eerste termijn van de raad. Maar ik geef eerst het college de gelegenheid om een korte appreciatie te geven op de ingediende moties en amendement.

Mevrouw De Jonge: Dank u wel, voorzitter. Ik loop de moties langs in de volgorde, zoals ze net zijn ingediend. Dan beginnen we met de jacht. Op voorhand merken wij hier als college bij op dat bij het uitgeven van ons jachtrecht er geen sprake is van plezierjacht. Wij volgen het faunabeheerplan van de provincie. En dat betekent dat wij de Wildbeheereenheid vragen om dat namens ons als grondeigenaar hier op het eiland te doen. Hierover is in een ronde tafel tijdens het Participatietraject al gesproken. Maar als u zegt door het aannemen van deze motie, we willen daar nog een keer met elkaar over spreken, dan zal ik inderdaad na het aflopen van de termijnen deze even aanhouden. Dat we hem nog niet gelijk uitgeven aan de Wildbeheereenheid. De uitklimbare kades. Het is in lijn met hoe we kijken naar het dierenwelzijn. Wij menen hier echter dat we met het Handboek natuurinclusief bouwen al gevolg aan geven. En waar wij ook liever naar willen kijken, is dat we werk met werk maken. Dat het niet per se, zoals wij het in de motie lezen, bij elk project moet, maar dat je per project conform ons eigen beleid gaat kijken hoe we het mee kunnen nemen. En het dan op die manier doen.

Motie 3, de paddentrap. Waar wij een beetje tegenaan hikken... Want op zich begrijpen we dit wel, dat het best wel een goed idee is om met die kolk aan de slag te gaan. Alleen de motie roept op dat het vijf procent moet zijn, terwijl wij liever willen dat we een inventarisatie doen waar het het meest passend, geschikt is om daar dan ook mee aan de slag te gaan. We kunnen hem deels omarmen. Ik geef hem daarmee ook oordeel raad, want de dekking wordt ook uit een jaarrekeningresultaat gehaald. 4, zebravinken. Wij begrijpen als je vanuit Dierenwelzijnsbeleid dat we dieren in een natuurlijke omgeving willen laten leven. Het vervangen door een voorziening voor wild levende vogels, daar kunnen wij als college mee leven. Deze omarmen wij. De duiven. Daar hebben we even nagevraagd, hoe vaak gebeurt dat? Dat is echt maar een paar keer per jaar. Als wij naar deze motie kijken dat is het beperkt wordt tot de informatie op onze website, dat kunnen we natuurlijk regelen. Maar om ook bij alle bruiloften capaciteit beschikbaar te gaan stellen om daarnaar te gaan kijken, dat zien wij niet zitten. En daarom ontraden wij toch deze motie. 6, de spoed op de busbaan. Afgestemd met collega Van der Linden. Want het is eigenlijk een verkeersmotie. Vanuit de samenwerking met de partners zien wij dat daar inderdaad ook aandacht voor is. Maar de verkeersregels leren ons, het is geen officiële hulpdienst. Ze hebben geen blauw licht, geen sirenes. Dat kan niet op deze wijze vanuit verkeer een ontheffing voor worden gegeven. 7, Adop, don't shop. Ook hiervoor geldt, de eerste oproep aan het college zouden wij invulling kunnen geven als wij conform dit Dierenwelzijnsbeleid ook aan de slag mogen met de informatie-, communicatie-, educatie- en preventieaanpak, de ICEP-aanpak. Maar een convenant af gaan sluiten, dat is ons echt een stap te ver. Dat is aan de winkels zelf en het toezicht dat de NVWA op deze winkels houdt. Motie 8, het keurmerk. Daar hebben we het in de commissie over gehad. Het college heeft aangegeven, ook in het Dierenwelzijnsbeleid, dat wij voor het kwaliteitskeurmerk van de kinderboerderijen willen gaan. Daarmee weten wij dat we voldoen aan de wettelijke eisen die gesteld worden aan het houden van dieren. En wij fokken inderdaad, maar dat is wel heel selectief in het Merwesteinpark en op de kinderboerderij. Maar dat is niet in het kader van zoveel mogelijk dieren creëren en daar handel of iets dergelijks mee drijven. Motie 5, de hondenevenementen. Ook hiervoor geldt, daar kunnen we invulling aan geven als we de financiële middelen krijgen voor de aanpak van de ICEP, want dan kunnen we ook echt de communicatie op dit gebied vorm gaan geven. En de mensen en evenementenorganisatoren daarop wijzen. Mochten we dat geld niet beschikbaar krijgen, waar we het ook over gehad hebben in het kader van de Perspectiefnota, dan moet ik hem ontraden, omdat ik geen financiële middelen ervoor heb. En als laatste, ik hoor hier hele positieve geluiden, amendement nummer 10. U geeft eigenlijk aan waar we het ook over gehad hebben, aan uw raad is gevraagd om aan te geven of u bereid bent om de gevraagde middelen beschikbaar te stellen om de stap van dierenbeleid naar Dierenwelzijnsbeleid '24 te maken. Die ligt oordeel raad. Wij zijn er uiteraard blij mee en omarmen dit amendement. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De nummering die door de wethouder werd gehanteerd, klopt niet helemaal, maar dat ziet u straks terug in uw systeem. De moties hebben de nummers M16 tot M24 en het is amendement A1. Maar de wethouder heeft ook keurig de namen erbij genoemd.

Als het goed is, is het duidelijk hoe het college hier nu tegenaan kijkt. Dan geef ik ze in bespreking. En dan begin ik bij de VVD-fractie. De heer Kuhlmann, gaat uw gang.

De heer Kuhlmann: Dank u wel, voorzitter. Heel veel Dordtenaren genieten van de dieren in onze stad. Een fijne wandeling met de hond, een mooie ontmoeting met de herten in het park of lekker ontspannen vissen langs de waterkant. En dat moet vooral zo blijven. Tegelijkertijd moeten we onze ogen niet sluiten voor de overlast van plaagdieren. De rattenplaag in delen van Wielwijk, Crabbehof en Krispijn moeten we effectief bestrijden. En wij steunen voluit de inzet van rattenvallen door het college. Wat betreft de herten en andere dieren in onze parken heeft het college ons verbaasd toen wethouder De Jonge in de commissievergadering van 4 juni nadrukkelijk en bij herhaling zei dat als de raad niet de portemonnee trekt voor bovenwettelijke taken, dat dan de herten, evenals andere dieren, zullen verdwijnen uit de Dordtse parken. Er is geen enkele aanleiding om te denken dat we nu niet voldoen aan de wettelijke eisen voor de verzorging van de dieren in de Dordtse parken. In de beantwoording op onze technische vragen schrijft het college dat er geen wettelijke voorschriften worden overschreden. Integendeel, de dieren worden elke dag, 365 dagen per jaar, liefdevol en zorgzaam verzorgd door de toegewijde parkmedewerkers in dienst van de gemeente. In de commissievergadering van maart vorig jaar over herten, hebben hertenexperts uitgebreid complimenten gegeven voor ons hertenkamp.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Van Engelen, gaat uw gang.

Mevrouw Van Engelen: Ik kan de heer Kuhlmann helemaal volgen. En de beantwoording van de technische vragen heb ik ook gelezen. En daar staat ook in dat er nooit capaciteit is geweest voor monitoren. Want er zit maar vier uur ambtelijke tijd op en natuurlijk weinig geld in het oude dierenbeleid. Daarom het Dierenwelzijnsbeleid, zodat we ook onszelf kunnen controleren of we deze taken daadwerkelijk goed uitvoeren. Voor het eerst zit er een college wat oog heeft voor dierenbeleid. Er zitten nu meer partijen in de raad die oog hebben voor het Dierenwelzijnsbeleid. Het valt bij deze op. We hebben het tot nu toe gered, maar het kan een stuk beter. We kunnen juist ook die mensen die met zoveel passie daar werken meer de ruimte geven om beter hun werk te doen. Is de heer Kuhlmann het met mij eens dat het beter is om te weten of je voldoet aan je wettelijke taken en kritisch naar jezelf kunnen kijken, omdat je de capaciteit hebt of houden we onze ogen dicht, kijken we niet om naar wat we doen en gaan we gewoon zo verder?

De heer Kuhlmann: Als mevrouw stelt dat we nu niet voldoen aan de eisen, dan werp ik dat verre van. Dat blijkt ook uit de antwoorden van het college zelf. Dat blijkt, zoals ik juist zei, uit de complimenten die we hebben gekregen van experts. Dat blijkt ook uit gewoon wanneer je een kijkje neemt in onze parken en dat vergelijkt met hoe dat in de rest van het land is, dan zie je dat we gewoon in lijn lopen met hoe dat gebruikelijk is. En bovendien u heeft het over controles. De instantie die daarover gaat, dat is de Voedsel- en Warenautoriteit. Dat is de degene die controleert of je voldoet aan de eisen die er zijn. En die hebben echt wel wat beters te doen. Als je kijkt de zaken waar zij zich mee bezig houden, dat gaat om flinke...

Als ze in actie komen, dan is er echt wat aan de hand. Ik denk niet dat dat nodig is. En natuurlijk als u zegt, is het niet goed om te kijken naar wat je beter kan doen? Mee eens. Dat geldt denk ik voor alle beleidsterreinen. Het is goed om te streven naar een 9 of naar een 10, om het zo goed mogelijk te doen. Dat zijn we denk ik met elkaar eens. Alleen om te zeggen dat we nu onvoldoende scoren, dat is niet zo.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, even ter aanvulling, als u het toestaat.

De voorzitter: Heel kort graag, want het gaat allemaal niet over de moties en het amendement. En daar ben ik net even coulant in geweest, maar nu moeten we daar wel een beetje naartoe.

Mevrouw Van Engelen: Zeker. Ik hoorde de VVD aan het begin van hun woordvoering zeggen dat de Dordtenaren graag genieten van hun dieren. En nu hoor ik de heer Kuhlmann ook de woorden in de mond nemen, ze hebben wel wat beters te doen dan daarnaar te kijken. Kan ik daar de conclusie uit trekken dat het de heer Kuhlmann gaat om het plezier van de mens met het dier, maar dat het dier niet per se welzijn hoeft te beleven?

De heer Kuhlmann: Nee, dat is een totaal verkeerde conclusie. Ik denk dat iedereen die door het park loopt, die kijkt naar bijvoorbeeld de schapen en de geiten die in het Wantijpark staan of ook als je kijkt naar de herten in Park Merwestein, die ziet dat de dieren er goed bij staan. En vergelijk dat met de dieren in zoveel andere hertenkamp en dierenweides in de rest van het land, dan doen we daar niet iets gek. Dan lopen volledig in lijn. Sterker nog, ik denk eigenlijk, ook gegeven de complimenten die we hebben ontvangen van echte experts, dat we dat goed doen. En er is niks mis mee om er eens naar te streven om dat beter te doen. Maar de gedachte dat het fout is, die werp ik verre van me.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Kuhlmann: Dank u.

De voorzitter: Nog vijftig seconden.

De heer Kuhlmann: Die ambitie om te streven naar beter, die steunen we. Maar tegelijkertijd spelen er ook andere uitdagingen in onze stad. En er zijn zaken die nu meer financiële prioriteit hebben. Dat vindt ook het college, zo blijkt uit het collegevoorstel voor de Perspectiefnota, waarin geen extra middelen zijn opgenomen voor het dierenbeleid. En in dat licht hebben we een probleem met de opvatting het van college, zoals verwoord door wethouder De Jonge. Dat als de raad niet de portemonnee trekt voor bovenwettelijke taken, dat de herten dan, evenals andere dieren, zullen verdwijnen uit Dordtse parken. Dat is voor ons een hoogst ongewenste uitkomst. We hebben niet voor niets vorig jaar ons enorm ingezet om juist de hertenkampen te behouden. En we willen dat het college afstand neemt van de uitspraken die zijn gedaan in die commissie van 4 juni.

En willen graag horen dat het college uitspreekt dat als de gemeente niet voldoet aan bovenwettelijke eisen van het gemeentelijke dierenbeleid, dat de herten dan gewoon kunnen blijven, evenals de andere dieren. En dat het niet voldoen aan bovenwettelijke eisen nooit een reden zal zijn voor het college om dieren te laten verdwijnen uit de parken of een uitsterfconstructie te hanteren. En dan natuurlijk over de moties van de Partij voor de Dieren. Die steunen we niet.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar GroenLinks. Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel, voorzitter. Er liggen een aantal moties voor, zoals Vrijheid voor de zebra's. Deze dienen wij graag mee in. Voor de moties, Geef padden een trap, Wees lief voor duiven, Adopt, don't shop en Honden bij evenementen geldt dat er vooralsnog geen dekking is en het gaat om voorlichting. En juist die voorlichting zit in het Dierenwelzijnsbeleid wat nu voor ons ligt. Liever stellen we het complete Dierenwelzijnsbeleid vast, in plaats van losse opdrachten meegeven aan het college waar geen dekking voor is. Het is op dit moment echt aan ons als raad om het geld vrij te maken. En waaraan dan?

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Groenewege.

De heer Groenewege: GroenLinks ging heel snel. Maar voor de motie Geef padden een trap is wel dekking. Dat staat gewoon in de motie. Namelijk uit het jaarrekeningresultaat. En de andere moties die over voorlichting gaan, daarvan heb ik van het college begrepen dat die meegenomen kunnen worden in de ICEP-aanpak, als wij akkoord gaan met het Dierenwelzijnsbeleid. Het lijkt me dat GroenLinks dat dan ook gewoon kan steunen, toch?

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, dat tweede benoemde ik zelf al. Dat zit inderdaad in de ICEP-aanpak. Maar dat betekent wel dat wij als raad ook die middelen vrij moeten maken. En als we dat niet doen, dan kan het niet. Dat ligt ook wel voor een deel daaraan. Excuus, de paddentrap heeft de heer Groenewege, excuus voorzitter, helemaal gelijk in. Daar is inderdaad dekking voor. Die kunnen wij ondersteunen. Dan voor de moties Busbaan en In gesprek over de jacht had ik eigenlijk opgeschreven, we wachten de termijn van het college af, maar die is al geweest. Wij vroegen ons inderdaad af, hoe staat het tegenover de bestaande verkeersregels als die dierenambulance op die manier meer ruimte krijgt? En wij hebben net te horen gekregen dat dat niet mogelijk is om die ruimte te bieden. Wij snappen wel heel erg goed dat deze motie is ingediend en dat het voor dieren ook spoed is en dat elke seconde telt. Wat ons betreft mag daar zeker iets in veranderen. En laten we daarnaar kijken binnen de portefeuille verkeer, wat we daar als Dordt aan kunnen doen. Dan de motie over het jachtbeheer. Eerst waren wij in de veronderstelling, participatie heeft plaatsgevonden, er is gesproken met het jachtbeheer, maar wij proeven ook dat de raad elkaar hier best goed in kan vinden. En het is nooit verkeerd om nog een keer met elkaar om tafel te gaan en dit onderwerp eens een keer goed uit te diepen. Ook hier kunnen wij in meegaan.

Dan voorzitter, ik ben er bijna doorheen. Onze voorkeur gaat uit naar het voorgestelde keurmerk in het Dierenwelzijnsbeleid. Dus zullen wij tegen de motie Keurmerk diervriendelijke kinderboerderijen stemmen. En als laatst nog een compliment richting Partij voor de Dieren en DENK, hoorde ik net, voor de motie Uitklimbare kades, waar wij graag mee instemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar Beter voor Dordt. De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, dank u wel. Ik zal het kort houden, dit rondje. Want het meeste is inderdaad al in de commissie besproken. En in aanvulling op wat de VVD net aangaf, was onze fractie ook verbaasd en voelden we ons eigenlijk wel een beetje op het verkeerde been gezet door de reactie van de wethouder met betrekking tot de verzorging van de dieren in de parken. Ik ben benieuwd naar de reactie van de andere partijen hier in de raad. En zoals ook al gezegd, we hebben de motie ingediend met betrekking tot de honden bij evenementen. En we waren eigenlijk wel een beetje verbaasd over de reactie die daarnet vanuit de wethouder kwam. Waar het college iedere keer aangeeft dat ze erg begaan zijn met ook het dierenwelzijn, is dit waarschijnlijk zonder extra kosten op te lossen. Want als er bij de posters of in de uitingen op social media een sticker wordt geplakt dat dit evenement niet geschikt is voor dieren, ben je eigenlijk al een heel eind. En daar wil ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u zeer. Ik ga naar de VSP-fractie. Mevrouw Stolk.

Mevrouw Stolk: Voorzitter, dank. Ook de VSP heeft het dierenwelzijn hoog in het vaandel staan. Maar zoals de heer Kuhlmann het vanavond verwoordt heeft, kunnen wij dat niet beter. Wij zullen wel een aantal moties steunen van Partij voor de Dieren, maar daar komen we in de tweede termijn nog even op terug. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer De Heer: Voorzitter.

De voorzitter: Voor zover er een tweede termijn komt natuurlijk, maar daar bent u zelf bij. ChristenUnie/SGP-fractie. De heer De Heer, gaat uw gang.

De heer De Heer: Voorzitter, er ligt een mooi beleid voor. Maar we hebben ook zorgen, zoals die al eerder zijn geuit. Vooral de onduidelijkheid over wat wettelijk en bovenwettelijke is, vinden we ingewikkeld. Zeker omdat er boven op de huidige begroting flinke structurele kosten worden voorgesteld, waarvan we wel de wenselijkheid begrijpen, zeker, maar niet zijn overtuigd van de noodzaak. Verder sluiten we voor een deel aan bij de woorden van de heer Kuhlmann, met betrekking tot verbazing over de stelling dat de dieren in de parken zouden moeten vertrekken als dit niet wordt aangenomen. Dan de moties. Partij voor de Dieren heeft hard gewerkt aan een stroom aan moties, maar we zien ook dat bij praktisch alles een extra prijskaartje komt kijken. En daarbij zien we dan ook weer die wenselijkheid, maar niet een noodzaak in relatie tot de kosten. Wel zien we bij de motie over de duiven dat we ons nog best kunnen voorstellen dat dit echt een minimale inspanning vraagt van de gemeente.

Er is vast wel een lijstje wat wel en niet mag bij een bruiloft op het stadhuis, zoals rijst en confetti gooien. Er kan vast een bullet point bij voor de duiven. Wordt in de motie ook niet direct gevraagd om heel actief te handhaven, zover ik lees. Ik kan me ook best voorstellen dat er ruimte is of komt voor omarming van deze motie. Daar zouden de wethouder graag nog even over horen. Tot zover.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De voorzitter: Bij interruptie, de heer Groenewege.

De heer Groenewege: De ChristenUnie/SGP beweert dat alle moties geld kosten. Er zijn ook moties die geld opleveren, zoals Vrijheid voor zebravinken. Wat vindt de ChristenUnie/SGP daarvan?

De heer De Heer: Voorzitter, goed dat de heer Groenewege dat vraagt. Daar stemmen wij graag in mee, ook omdat hij inderdaad kostenneutraal is en omdat hij ook kan worden omarmd door het college. Als ik daar niet duidelijk over was, die stemmen we graag voor.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Schalken-den Hartog: Graag nog een korte interruptie richting de heer De Heer, ook met betrekking tot de motie van Beter voor Dordt. De wethouder gaf er de uitleg aan dat dit ook echt wat financiële middelen zou gaan vragen. Maar de praktische oplossing, zoals ik die net gaf, zou dat misschien kunnen betekenen dat de ChristenUnie/SGP denkt, daar kunnen we wel mee leven en daar stemmen we in mee?

De heer De Heer: Voorzitter, daar zou ik dan graag de reactie van het college op horen. En tegelijkertijd vragen we ons ook een beetje af of dit heel erg wenselijk is. We vragen ons heel erg af of dit een gewenst effect heeft. Als je een hond hebt, kunnen wij ons zomaar voorstellen dat je daar zelf ook over nadenkt. En als je een baasje bent met een hond en dat soort regels niet heel relevant vindt, dan neem je je dier blijkbaar toch wel mee naar dat soort evenementen. Dan trek je je ook van dat soort adviezen, kan ik me zomaar voorstellen, niet veel aan. We vragen ons heel erg af of dit heel veel positief effect heeft. Maar nogmaals daarbij, naar aanleiding van de tips en opmerkingen van Beter voor Dordt horen we dan graag nog even de reactie van het college.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Ik had ook nog een vraag aan de ChristenUnie/SGP, want GroenLinks-PvdA heeft een amendement ingediend, omdat de vraag in de commissie, of we hier nu het geld voor vrij willen maken of niet, best wel werd ontweken. Ik ben benieuwd hoe de ChristenUnie/SGP hier tegenover staat, gezien ze het wel uitspraken doen over moties die dan deels dekking geven en ook kosten met zich meebrengen?

Hoe staat ChristenUnie/SGP tegenover totale dekking, zoals voorgesteld in het amendement, zodat we alles gelijk goed kunnen aanpakken?

De heer De Heer: Voorzitter, mijn bedoeling was om daar al eerder duidelijkheid over te geven. We zien hier een voorstel met een aantal serieuze structurele kosten, die ook buiten de begroting liggen. We hebben eerder vandaag al met elkaar uitgebreid gesproken om grote voorzichtigheid te hebben met betrekking tot het optuigen van nieuwe kosten, ook voor de lange termijn. Onze houding is op dit moment dat we daar niet voor zullen stemmen.

Mevrouw Schnabel: Voorzitter.

De voorzitter: Gaat uw gang, mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Ik ben heel benieuwd, deze ontdekkingen zijn gedaan door een participatieproces. En ChristenUnie/SGP hecht veel waarde aan participatieprocessen. Hoe kijken zij ertegenaan dat ze eigenlijk niet mee kunnen gaan met resultaten die uit een participatieproces gekomen zijn?

De heer De Heer: Voorzitter, begrijpelijke vraag. En inderdaad wij staan ook voor participatie. Tegelijkertijd, als we morgen allemaal de stad in gaan en op gaan halen wat inwoners willen, dan krijgen we een gigantische wensenlijst. En ook dat is, zou ik zeggen, niet redelijk om daar dan per se, omdat het een wens is vanuit participatie, in mee te gaan. Dan nog altijd, ook al is er een participatieproces aan vooraf gegaan, is de vraag, is het haalbaar en is het betaalbaar? En daar ligt voor ons op dit moment vooral de afweging.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de overkant. CDA-fractie, mevrouw Van Vugt

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Ook het CDA was onaangenaam verrast door wat er in de commissie ineens duidelijk leek te worden, dat herten verdwijnen als er geen bovenwettelijke taken worden uitgevoerd. En dat terwijl wij eigenlijk geen ruimte zagen voor bovenwettelijke taken. Wij willen het namelijk graag houden zoals het is, in de kinderboerderij, in de parken. En het is ons nog steeds niet echt helder geworden, ook uit de beantwoording niet, we hebben er echt naar gezocht, wat er dan fout is aan de huidige situatie en wat er dan minimaal moet veranderen om dat wel te waarborgen? Een voorbeeldje. Ik zie niet in waarom een verzorger een opleiding moet krijgen om nog beter voor de dieren te zorgen, terwijl er niks bekend is van wat er ooit is fout gegaan.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Een gemiste kans, vinden wij.

De voorzitter: Bij interruptie, mevrouw Van Engelen. Gaat uw gang.

Mevrouw Van Engelen: Vraag aan het CDA. Of het CDA zich ervan bewust is dat de signalen dat het ooit fout gaat, die zijn er niet. Die controle is er nooit geweest, want er was geen capaciteit voor. En als we die capaciteit wel maken, dan wordt dat duidelijk en dan kunnen we er iets aan doen. Is het CDA het daarmee eens?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Er is natuurlijk wel bekend dat het gewoon goed gaat met de dieren. En op het moment dat er iets is, dan zou dat echt breed in de pers uitgemeten worden. Stelt u voor dat het ergens daar verkeerd gaat met een hertje, dan weet heel Dordt het morgen. Ik ga ervan uit dat we het dan echt geweten hadden, ondanks dat er nu geen monitor is. Dan ga ik verder. Een gemiste kans vonden we het dat de wolf niet is verwerkt in het dierenbeleid. En natuurlijk, hij is er nog niet, maar hij komt wel. Dan de moties van de Partij voor de Dieren. We kunnen ons daar eigenlijk precies aansluiten bij de woordvoering van de heer De Heer van de ChristenUnie/SGP. En dat geldt ook voor het amendement van GroenLinks. En dat vraagt bovendien om een aanpassing in de Perspectiefnota. En volgens mij hebben we dat net gehad. Dan Beter voor Dordt. Als een eigenaar een hond meeneemt is dat toch wel diens beslissing. We vinden het ietsje betuttelend. En het is de vraag of iemand die daar met zijn hond aan komt nog zich laat terugsturen, omdat er dan een sticker is. Dat is even nog een vraag. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de Partij van de Arbeid. Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel, voorzitter. Wij vinden, het houden van dieren, de omgang met en het welzijn van dieren vraagt aan ons een belangrijke verantwoordelijkheid. Het participatieproces heeft duidelijk gemaakt dat er meer inzet nodig is om de dieren zodanig en professioneel te kunnen verzorgen als wettelijk nodig is. We dienen daarom het amendement samen met GroenLinks in om een financiële dekking te zoeken in of tijdens de Perspectiefnota. We steunen de moties van Partij voor de Dieren Uitklimbare kades voor in het water gevallen dieren, de motie Met spoed op de busbaan. We denken dat het inderdaad belangrijk is. We steunen ook de motie Geef padden een trap. Maar we zijn enigszins zorgelijk over ratten die naar boven kunnen klimmen. We steunen de motie, Wees lief voor duiven, geef vrijheid aan de vinken en Ga in gesprek over de jacht. En kijk dan inderdaad naar de voors en tegens die dat oplevert. We gaan niet akkoord met Adopt, don't shop. Want we denken dat de verkoop goed gecontroleerd moet worden, zodat het niet zijn weg kan zoeken in de illegaliteit. We zijn ook niet akkoord met Bescherm honden bij een specifieke evenement, omdat we denken dat baasjes daar heel goed zelf in kunnen schakelen. En we steunen ook niet Keurmerk diervriendelijke kinderboerderijen, want dat gaat inderdaad over bovenwettelijke taken. En daarnaast hebben we inderdaad gehoord dat we al een keurmerk hebben. En tot slot, we zijn tot de slotsom gekomen dat we door gesprekken met de stad, deskundigen en de gemeente dat we daar gewoon meer voor nodig hebben, voor de dieren in de parken van Dordrecht. En dat we daar graag over verder praten tijdens de Perspectiefnota.

De heer Kuhlmann: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Kuhlmann, bij interruptie.

De heer Kuhlmann: Dank u. Ik wil nog eventjes... Want ik hoorde natuurlijk mevrouw Schnabel ook over de motie voor wat betreft de paddentrap. Heb ik het goed gehoord dat u misschien wel onze angst deelt dat zo'n paddentrap ook zomaar een rattentrap zou kunnen worden uit het riool en dat het daarom misschien niet het beste idee is?

Mevrouw Schnabel: Daar zou ik graag op antwoorden. Inderdaad, daar zijn we een beetje zorgelijk over. We wachten op basis daarvan nog eventjes op reactie van de wethouder.

De voorzitter: Dank. Gaan we naar de Partij voor de Dieren. Gaat uw gang.

De heer Groenewege: Dank u wel. Vindt u het belangrijk dat dieren goed worden behandeld? Welke partij je deze vraag ook stelt, het antwoord zal altijd ja zijn. Daardoor lijkt het bijna alsof alle partijen dierenwelzijn belangrijk vinden. Maar is dat echt zo? Vandaag kunnen partijen de daad bij het woord voegen, want er liggen vele afwegingen voor. Bijvoorbeeld de afweging tussen dierenwelzijn of een paar centen. 0,02 procent van het gemeentebudget, om precies te zijn. Strijken deze partijen over hun hart en zeggen ze, dat minimale bedrag, een minuscule fractie van het geld dat we aan onze eigen diersoort uitgeven, dat hebben we over voor een beter leven voor andere dieren. De Partij voor de Dieren hoopt dat partijen die afweging maken. Maar er zijn ook beleidsmatige afwegingen die geen geld kosten, zelfs geld opleveren. De afweging tussen dierenwelzijn of tropische vogels in een kooi opsluiten om ernaar te kijken bijvoorbeeld. We zijn benieuwd welke partijen het echt belangrijk vinden dat dieren goed worden behandeld en welke partijen het alleen maar een mooi zinnetje vinden om met de lippen te belijden. Er is steeds meer oog voor de belangen van dieren. En als je oog hebt voor de belangen van dieren, betekent dat dat je je eigen belang niet meer automatisch voorrang geeft. Dat je ten behoeve van een dier zelf weleens wat inlevert. Een kooi met zebrevinken naar te kijken bijvoorbeeld. Dat is morele ontwikkeling. En dat is wat er gebeurt als je het dierenwelzijn serieus neemt. Het proces dat het college heeft doorlopen op dit onderwerp, verdient niet de schoonheidsprijs. Een Dierenwelzijnsnota opstellen die afhankelijk is van budget in de Perspectiefnota. En dan een Perspectiefnota presenteren die geen thuis geeft. Chaotische besluitvorming en een schoffering voor al die maatschappelijke organisaties die bij de ene na de andere gesprekstafel over dierenwelzijn zijn aangeschoven. Kan de gemeente in de toekomst nog op hun broodnodige expertise rekenen als het college doodleuk tegen ze zegt, bedankt voor de moeite, doen we niks mee. Het amendement van GroenLinks maakt de juiste keuze en is ook gepast, na hun fout om dierenwelzijn niet in het coalitieakkoord op te nemen. Voorkomen is beter dan genezen. En dat geldt zeker voor dierenwelzijnsproblemen. Steun voor dat amendement vanuit de Partij voor de Dieren. Dank u wel.

De voorzitter: We gaan door naar de heer Portier. Gaat uw gang.

De heer Portier: Ik had even een vraag over één van de moties van de Partij voor de Dieren, aan de Partij voor de Dieren. En dat is namelijk, Geef padden een trap. Even afgezien van het feit dat de titel wat verkeerd uitgelegd kan worden. Is er iets bekend over de effectiviteit van deze trappen?

En hoe vaak komt het inderdaad voor dat hagedissen en padden in zo'n put vallen? Maar als er zo'n trap is, helpt het dan ook daadwerkelijk om eruit te komen?

De heer Groenewege: Voorzitter, uit onderzoek van RAVON blijkt dat amfibieën met zo'n trap een kans hebben van 95 procent om weer uit zo'n put te klimmen. Het is echt een megaeffectief apparaat en ook een incidentele investering. Ik zou zeggen, ga ervoor, want het kost maar 8,50 euro per kolk.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we naar DENK. De heer Safranti, gaat uw gang.

De heer Safranti: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik sluit mij aan bij de woordvoering van VVD, mijnheer Kuhlmann. Ook wij schrokken natuurlijk van het feit wat er in de commissie werd gezegd. Daar is dan ook een en ander gezegd net zojuist. Wat mij wel opvalt en wat hier wil meegeven ook aan collega-raadsleden die de moties één voor één benoemen. En dan wordt er, los van het feit dat ze op de inhoud gaan, meer op de kosten. Hoe gaat u dat dekken? Mij gaat het meer om, hoe denk je over die motie zelf? Ga je met die motie mee? Ga je niet met die motie mee? Die dekking komt wel, denk ik. Maar dat hoor ik nu van een aantal collega-raadsleden en fracties. Maar dat heb ik ook van de wethouder tijdens de commissie gehoord. En ik heb haar toen twee keer gevraagd, maar wat vindt u zelf van die moties, los van het feit dat er een dekking is? En dat antwoord had ik toen nog steeds niet gehad. Maar dit wilde ik toch even benoemen, dat ik juist met name voor mijnheer Groenewege, die deze post enorm belangrijk vindt en zich opmaakt voor de dieren, dat er dan over geld gesproken wordt, los van het feit dat we het over de inhoud moeten hebben. Even over de moties. Wij waren met twee moties voor. Alleen ik heb van de wethouder begrepen dat over die busbaan dat dat technisch niet mogelijk was. Ik zie collega's wel ja knikken. Als dat wel zo is, dan gaan wij daar mee. En even kijken, dan moet ik even kijken welke de andere was. En in gesprek over de jacht, daar zijn wij ook voor. En de rest van de moties tegen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter.

De voorzitter: Ik ga naar mevrouw Van Engelen, bij interruptie. Gaat uw gang.

Mevrouw Van Engelen: Dank u wel. Ik hoorde de heer Safranti net zeggen, die dekking komt wel. Daar heb ik vertrouwen in. Betekent dit dat de heer Safranti ook hoop heeft om met elkaar bij de Perspectiefnota en die commissies ruimte te zoeken voor de dekking van Dierenwelzijnsbeleid en voor het amendement stemt?

De heer Safranti: Daar had ik het juist over dat ik dat jammer vond dat mensen, los van de inhoud, hoe goed zo'n motie of een amendement was, dat ze dan over de dekking begonnen. En ik heb aangegeven waar ik wel voor ben en waar niet. Maar ik ben best bereid om met u mee te kijken waar eventueel een dekking voor gezocht kan worden.

De voorzitter: Dank. We gaan door naar Gewoon Dordt. Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Dank, voorzitter. Ik zal helemaal heel erg kort zijn. Ik ben heel erg nieuwsgierig wat het antwoord is van de wethouder op de vraag met betrekking tot wettelijk en bovenwettelijk. Wat er dan wel en niet instort. En voor de rest komt mijn mening wel goed bij het stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Gündogdu, gaat uw gang.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, we hebben inderdaad heel uitvoerig met elkaar van gedachten gewisseld over het Dierenwelzijnsbeleid. In aanvulling op wat enkele collega's hebben aangegeven vanavond, is dan met name de onduidelijkheid rondom die extra middelen in relatie tot onze dieren in de diverse parken. Maar daar is al uitvoerig door mijnheer Kuhlmann een en ander ingebracht. Ik wil in het bijzonder stilstaan bij een tweetal moties. In ieder geval bedankt richting onze collega's van Partij voor de Dieren. Die hebben het initiatief genomen in ieder geval voor een tweetal moties die wij ook hebben mede ingediend. En dat gaat enerzijds over Met spoed op de busbaan. Ik heb zojuist de wethouder gehoord. En zij geeft aan dat de heer Van der Linden over dit onderwerp gaat. Maar ik heb zojuist een berichtje gekregen dat op het moment dat er op een busbaan lijnbus staat, dat daar ook taxi's mogen rijden met een vergunning. Waarom geen dierenambulance? Ik zou dat ter overweging willen meegeven. Vervolgens voorzitter een andere motie, ook van de Partij voor de Dieren, die we hebben mede ingediend. Dat is de Uitklimbare kades. Voorzitter, ik heb vrij recent van heel dichtbij meegemaakt op de Noordhoevelaan, daar heb je een klein vijvertje bij de woningen, en mama eend met heel wat kleintjes. En die kleintjes probeerden de kade op te gaan. En het lukte maar niet en het lukte maar niet. Ik en mijn dochtertje hebben daar bijna uur staan kijken. En op een gegeven moment dacht ik, die moeten wij helpen, maar dat moeten we natuurlijk niet doen. Maar toen ik deze motie zag, ik dacht, hier moeten wij iets mee. En als ik zo de motie lees, vandaar dat wij ook onze ondersteuning hieraan hebben gegeven, het vraagt eigenlijk bijna nihil aan financiële inzet. Ik zou dat ook deze raadsleden willen...

De voorzitter: Mijnheer Gündogdu, uw tijd is om. Ik snap dat u bij iedere motie een anekdote hebt, maar wilt u misschien wat comprimeren.

De heer Gündogdu: Dit is het echte leven, voorzitter. Komt uit de praktijk. Maar een oproep aan de raadsleden om hier vooral mee in te stemmen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de SP-fractie. De heer Portier.

De heer Portier: Voorzitter, even voorafgaand een opmerking over de integrale aanpak plaagdierenbestrijding. Daar wordt geconcludeerd dat waar er rotzooi en voedsel op straat ligt, dat je ratten krijgt. Dan moet dat aangepakt worden en niet deze gruwelijke vallen. Ik ga in op de moties en amendementen. Als wij iets aan dierenwelzijn moeten doen, moet er ook geld voor komen. Steun voor het amendement A1. Motie Adopt, don't shop. Mijn ervaringen met handel in dieren in dierenwinkels is niet heel positief. Het is eigenlijk geen plek waar dieren moeten zijn. Steun daarvoor. Enige twijfel bij de motie Keurmerk diervriendelijke kinderboerderijen.

Want er staan een heel aantal zaken in die wat mij betreft prima zijn, zoals dat je sociale dieren ook in groepen houdt en dat je dieren niet gelijk afslacht als ze wat oud worden. Mijn vragen zijn, één, is daar inderdaad een keurmerk voor nodig? Kunnen we dat niet gewoon met elkaar afspreken dat we dat zo doen? En ten tweede, er wordt ook gezegd, we moeten niet gaan fokken. En dan kom ik toch weer even op onze hertenkampen. Want als die dieren van ouderdom doodgaan, zijn dat dan wel herten die wil kunnen adopteren? Dat zijn even mijn vraagtekens daarbij. Vrijheid voor zebra's, steun. Wees lief voor duiven, steun. Geef padden een trap. Overtuigende argumenten van de heer Groenewege. Ook steun. Motie Gesprek over de jacht. Een gesprek is nooit slecht voordat je beleid vaststelt. Ook steun. Met spoed op de busbaan. Steun. En de uitklimbare kades, prima motie. Dan even wat betreft de BvD motie, Bescherm honden bij specifiek evenementen. Als je naar een evenement gaat waar enorm veel geluid is en je hebt een hond die daar niet tegen kan, dan denk ik dat je wel een beetje dom bent als hondenbezitter. En voor domheid is, zoals bekend, geen medicijn. Geen steun voor deze motie. En daar wilde ik het even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel. De griffier en ik zeiden net nog tegen elkaar dat we u toch wel echt gaan missen hoor, mijnheer Portier. Mevrouw Pichel, gaat uw gang.

Mevrouw Pichel: Ben ik alweer aan de beurt, voorzitter? Dank u wel.

De voorzitter: De tijd vliegt als je lol hebt.

Mevrouw Pichel: Is niet normaal. Twee dingen die ik in ieder geval belangrijk vind om te melden. Het eerste is dat ook mijn partij een beetje was geschrokken van de opmerking van de wethouder tijdens de commissie, dat de herten in Park Merwestein weg zouden moeten als we niet meer fondsen vrij zullen maken. Inderdaad een reflectie daarop, op wat de heer Kuhlmann net ook al heeft gezegd, zou gewend zijn. Dan een ander punt. En dat raakt ook het amendement van...

Mevrouw van Engelen: Voorzitter.

De voorzitter: Dat is wel heel snel. Mevrouw Van Engelen.

Mevrouw Van Engelen: Excuus, voorzitter. En ik weet dat dit niet zozeer over een motie of een amendement gaat, maar ik heb nu heel veel partijen horen noemen, we schrokken er best wel van dat we te horen kregen dat de herten misschien uit Park Merwestein zouden moeten vertrekken. En dan ben ik heel erg benieuwd, en mevrouw Pichel zal dat dan helaas ook voor de rest moeten vertalen, wat niet kan, maar balen deze partijen voor de herten of balen deze partijen voor de mensen die naar de herten kijken?

Mevrouw Pichel: Voorzitter, ik zal het eens even zeggen. Ik denk, als we even gaan kijken waar de schrik mogelijk vandaan komt, dan is dat denk ik... Want dat was het begin van uw vraag. En de schrik was wat meer dat het meer een manipulatie leek dan een opmerking.

Want als iemand zegt, als dat geld er niet komt, dan moeten de herten weg, dan vind ik dat meer een bedreiging dan dat ik er inhoudelijk iets van vind of de herten wel of niet goed verzorgd worden of dat het bovenwettelijk is of niet. Is dat voldoende?

De voorzitter: Mevrouw Schnabel.

Mevrouw Schnabel: Dank u wel. Het is natuurlijk nu richting mevrouw Pichel gericht, maar het is ook een beetje richting de andere partijen gericht die inderdaad aangaven zo geschrokken te zijn. In het voorstel staat, voor de uitvoering van het nieuwe Dierenwelzijnsbeleid zijn extra financiële middelen nodig voor zowel uit de wettelijke taak voortvloeiende werkzaamheden als beleidsuitvoering. Dan denk ik, dan zou je inderdaad kunnen uitgaan van het feit dat die dieren op dit moment niet goed verzorgd worden. Ik snap niet zo goed de schrik.

Mevrouw Pichel: Als ik het goed begrijp, vindt mevrouw Schnabel dat wij uit zo'n zin de aannamen kunnen doen dat de herten dan zouden moeten verdwijnen?

Mevrouw Schnabel: Voorzitter, niet zozeer de aannamen, maar meer het feit dat mensen zich gemanipuleerd voelen doordat er dan gezegd wordt, maar dan kunnen we de herten niet meer goed verzorgen. Dat is een voortvloeisel uit wat hier staat, lijkt mij.

Mevrouw Pichel: Ik kan het natuurlijk niet helemaal herhalen. Dan zouden we de opname terug moeten kijken. Maar ik zou wel kunnen parafraseren dat de heer Groeneweg vroeg aan de wethouder, begrijp ik het goed dat als deze extra gelden niet vrijkomen, dat dan de herten weg moeten uit Park Merwestein? Zo kan ik het me herinneren. En daar was het antwoord op, ja.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Pichel: Het volgende, en daar was ik gebleven, en dat raakt ook denk ik het amendement van GroenLinks, de extra fondsen. Een vraag die ik had gesteld tijdens commissie aan de wethouder was ook, wat als geld geen issue is? Wat is dan de droom? Wat zou het college dan echt willen met betrekking tot een Dierenwelzijnsbeleid? En wat is de visie? Er kwam niet echt een hele sterke visie uit. En nou ben ik best wel bereid om met GroenLinks te kijken, wat is er mogelijk en welke fondsen zijn er mogelijk? Maar dan zou ik ook graag hun visie willen zien. En als die er niet is, dan is het lastig om daar geld voor vrij te maken. En aangezien het college daar zelf ook niet echt een idee bij heeft, dan zie ik graag iets wat mooi past bij extra fondsen.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, mag ik daar een korte vraag over stellen aan mevrouw Pichel?

De voorzitter: zeker. En de heer Kuhlmann had volgens mij ook nog een interruptie aangekondigd. Nee, die is voorbij? Mevrouw Van Engelen, gaat uw gang.

Mevrouw Van Engelen: Ik ben natuurlijk blij met de woorden van mevrouw Pichel over het samen willen zoeken. En net even is het ook alweer genoemd.

Dit is Dierenwelzijnsbeleid gebaseerd op participatie in gesprek met de belanghebbenden, met de stad en op de Uitgangspuntennotitie die wij zelf als raad hebben vastgesteld. Mijn vraag aan Forum voor Democratie is eigenlijk, wat zullen we nog meer doen en wat kunnen we nog meer doen om hier een visie in te krijgen?

Mevrouw Pichel: Dat lijkt me ook gewoon dat we moeten beginnen met, welke visie zouden we dan willen? Vaak komt er ook een voorstel vanuit het college. Dat is ook gekomen. De vraag is ook gesteld, wat zou de droom zijn? Wat zou de visie zijn? Daar kwam niet een heel scherp antwoord op. Als dat misschien nog gaat komen of we kunnen daar misschien met elkaar naar kijken, maar in welke vorm we dat moeten doen, daar mag misschien een voorstel uit komen. Maar ik ben er best een voorstander van om te kijken of er iets kan worden neergezet waarmee we dit kunnen verantwoorden. Heb ik nu niet meteen een antwoord op hoe we dat dan moeten gaan doen. Dan nog even kort voor de moties die er staan. Wij hebben in gesprek over de jacht mee ondertekend met de Partij voor de Dieren. Een aantal kunnen wij ook wel steun geven, zoals de motie Uitklimbare kades en, even kijken of ik dit goed zeg, Vrijheid voor zebravinken. We wilden ook steun geven aan Met spoed op de busbaan. De wethouder geeft net aan, dat is lastig, omdat ze geen sirenes hebben en geen lichten. Wellicht zou dat een oproep kunnen zijn aan het college om dan in alle gesprekken met de dierenambulances te kijken of dat zij een mogelijkheid zien om dat toe te passen. En dat zij dan een mogelijkheid hebben om wel voorrang te krijgen. Dat zou mijn advies zijn.

De voorzitter: Interruptie van de heer Groenewege. En daarna komt u tot een afronding.

De heer Groenewege: Voorzitter, misschien kan ik mevrouw Pichel geruststellen, want we hebben net een beetje lopen Googelen. En we hebben een webpagina gevonden van de gemeente Rotterdam waar je als dierenambulance een ontheffing kan vragen voor het rijden op de busbaan. We hebben gevonden dat het in Leiden kan, in Voorne Putten, in Nissewaard, in Groningen. Het lijkt me echt gewoon onzin dat het wettelijk niet mogelijk is. Wellicht is dat een geruststelling om toch voor de motie te stemmen. Want voor de dierenambulance, hebben we begrepen uit nieuwsartikel uit andere steden, is dit echt een belangrijk punt.

Mevrouw Pichel: Dank aan de heer Groenewege. Ik hoor graag een reactie van de wethouder, want een idee om op zoek te gaan naar dat die mogelijkheden er wel zijn, dat zou ik ook heel belangrijk vinden. En in afronding, het overige laat ik straks horen of dat komt in stemming. Dat was het denk ik zo, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van Waardhuizen, de heer Stam.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Om gelijk wat vragen voor te zijn, wij zijn niet geschrokken, maar we sluiten wel aan bij de woordvoering van de heer Kuhlmann. Als we dan even kijken naar de moties van Partij voor de Dieren. Wij hebben mede ingediend, Geen plezierjacht. Daar zijn wij voor. Met spoed op de busbaan, wat ik net heb gehoord, neigen wij ook voor te stemmen. De Uitklimbare kades zijn we eigenlijk tegen. Klinkt grappig, maar één, vogels kunnen vliegen en vissen niet traplopen.

Wat gaat er dan wel traplopen? En daarnaast nodigt het waarschijnlijk ook wel waaghalzen uit om zich vanaf de kade richting het water te bewegen.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De heer Stam: En aangezien het niet meer vanzelfsprekend is dat iedereen kan zwemmen, stemmen wij daartegen.

De voorzitter: De heer Groenewege, bij interruptie.

De heer Groenewege: Voorzitter, ik vraag me af of de heer Stam al heeft stilgestaan in zijn hoofd bij jonge eendje die in het water zitten en die niet kunnen vliegen en er niet uit kunnen komen? Of bijvoorbeeld onervaren jonge kittens die in het water vallen en die verdrinken als ze er niet uit kunnen komen. Komen heeft de heer Stam ook bij die kwetsbare dieren stilgestaan.

De heer Stam: Nee, dat moet ik eerlijk toegeven dat ik dat niet doe. Ik heb niet zoals mijnheer Gündogdu uren langs de waterkant gestaan om kijken hoe die eendjes in het water komen. En wat mij betreft kan je daar ook een heel simpel plankje neerleggen waar die eendjes ermee uit kunnen lopen, want dat heb ik bij mij achter ook weleens gezien.

De heer Groenewege: Voorzitter.

De heer Stam: Wij waren in principe ook voor het keurmerk.

De voorzitter: De heer Groenewege nogmaals bij interruptie. Gaat uw gang.

De heer Groenewege: Die plankjes hebben best wat onderhoudskosten bij zich. Want dat was eigenlijk de oorspronkelijke insteek van onze motie. Maar daar hebben we van afgezien, omdat hout in water is een beetje gedoe en de beheerskosten van de gemeente waren ook een factor die wij mee wilden wegen. Uiteindelijk zijn we gekomen bij dit zeer onderhoudsvriendelijke voorstel om het in steen mee te nemen bij nieuwe kades, omdat je er dan geen onderhoudskosten aan hebt. En dan ben je er ook op de lange termijn klaar mee. Is de heer Stam wellicht gevoelig voor dat argument?

De heer Stam: Nee, ook niet. Stenen kosten ook geld. En we hebben net bij de Perspectiefnota gezegd dat er een heleboel onderhoudsvoorzieningen ook nog herijkt moeten worden. En daar vallen waarschijnlijk dan ook deze trapjes en kades onder. Misschien dat u nog vier vragen heeft, maar ik ga niet mee in die motie. De keurmerk motie waren wij in principe voor. Maar daar hebben we op basis van de behandeling van het college van gezegd, als dat er is, dan hoeft dat niet meer. De motie van Beter voor Dordt vinden we ook een beetje betuttelend. En het amendement van GroenLinks, daar gaan wij ook niet aan mee.

De voorzitter: Dank. Dan gaan we naar Fractie van der Spoel, tot slot. Gaat uw gang.

De heer Van der Spoel: Dank u wel, voorzitter. Ik heb eigenlijk behoefte om maar op één motie een wat uitgebreidere reactie te geven. En dat is eigenlijk de motie van Beter voor Dordt. Ik vind dat echt een motie van likmevestje. Alsof we mensen die parenclubs bezoeken gaan adviseren om hun kinderen niet mee te nemen. Denk gewoon een beetje logisch na. Die vind ik totaal overbodig. Geef padden een trap, daar zijn we...

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Dat roept een reactie op natuurlijk.

De voorzitter: Kijk uit dat u het niet erger maakt.

De heer Schalken-den Hartog: Nee, absoluut niet. Voorzitter, ik probeerde net al aan te geven dat het wat ons betreft vooral bedoeld is om richting mensen die zo'n evenement gaan bezoeken de bewustwording te bevorderen. Want zoals wij zeiden, bij de laatste Dordt in Stoom editie liepen er opvallend veel mensen met honden, waar ze volgens mij niet echt gelukkig van worden.

De heer Van der Spoel: Ik begrijp het. Maar ik sluit me dan aan bij mijn overbuurman, dat ik het erg betuttelend vind. Wat betreft de padden, daar zijn we voor. De zebravinken zijn we ook voor. De duiven tegen. De busbaan voor. Adopt, don't shop tegen. De jacht voor. Kinderboerderijen tegen. De uitklimbare kades, ik kan mijn eigen handschrift niet meer lezen, voor. GroenLinks amendement zijn we ook voor. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u zeer. Dan hebben we daarmee ook de eerste termijn van de raad gehad. Er is nog een aantal vragen of opmerkingen gemaakt in de richting van het college. Eerst portefeuillehouder De Jonge en dan nog straks wethouder Van der Linden, die iets zal zeggen over de dierenambulance op de busbaan.

Mevrouw De Jonge: Dank, voorzitter. Er zijn inderdaad wat vragen gesteld naar aanleiding van mijn uitspraak in de commissie. Daar zal ik inderdaad op ingaan om daar helderheid op te geven. En er zijn nog wat vragen gesteld over een paar moties. Die zal ik ook nog meenemen. Te beginnen met wat er in de commissie is gezegd over wettelijk, bovenwettelijk en de beantwoording van de vragen die u heeft gekregen, waarin we geprobeerd hebben wat meer duidelijkheid te geven hoe het in elkaar zit. In het Dierenwelzijnsbeleid heeft u ook kunnen lezen welke wetten er allemaal gelden en waar de gemeente sowieso toe verplicht is. En dat zijn eigenlijk twee zaken wat betreft Dordrecht. Zoals elke andere gemeente in Nederland hebben wij een zorgplicht voor dieren. Dat is een wettelijke taak die wij moeten uitvoeren. En dat betekent dat wij ze moeten opvangen op het moment dat het dier in nood is, opgevangen moet worden, uit huis geplaatst moet worden. Heeft u allemaal kunnen lezen. Daarvoor hebben wij een contract met Louterbloemen.

En in het voorstel dat wij gedaan hebben, omdat we hebben moeten constateren dat wij de opvang van wild niet goed hebben geregeld, hebben we uw raad voorgesteld om daar 40.000 euro structureel voor in te boeken, om ook die wettelijke taak van opvang van wilde dieren goed te organiseren. Dat ziet u ook in de Perspectiefnota terug. En dat is waar we als gemeente heel minimaal aan moeten voldoen. Daarnaast hebben wij zelf dieren. En op het moment dat je houder bent van dieren word je gehouden aan de Wet dieren en het Besluit Houders van Dieren. En dat is voor ons leidend om te kijken welke wettelijke verantwoordelijkheden wij nog hebben als gemeente op het moment dat wij zelf parken hebben met dieren daarin. En daar is mijn opmerking ook uit voortgekomen. Als je kijkt naar hoe wij op dit moment de dieren in de parken houden, doen we dat heel verschillend. We gaan heel anders om met het Wantijpark. We gaan anders weer om met Park Merwestein. De twee Schotse Hooglanders in Dubbelmondepark gaan we weer anders mee om. En dan hebben we ook nog de stadsboerderij, zoals jullie hem kennen, met alle verzorging op en top aangekleed als vierde park. Daar hebben wij naar gekeken van, als je vanuit de Wet dieren en het Besluit Houders van Dieren ernaar kijkt, wat wij als gemeente geacht worden te doen, hebben wij gezegd, daar zit echt nog wel een slag in te maken. Wat wij precies moeten doen, zou het mooiste zijn als we dat Kwaliteitsbewijs weten te behalen. Daarmee weten we ook waar we staan, waar we eventueel nog aandacht aan moeten geven om volledig eraan te voldoen. Maar het is ook naar de buitenwereld dat je kunt laten zien dat de gemeente Dordrecht zorg heeft voor haar dieren, die onder haar verantwoordelijkheid valt. Net al toegelicht, we hebben gekozen voor het Kwaliteitsbewijs Kinderboerderij wat een een-op-een uitvoering is van de wettelijke verantwoordelijkheden die wij hebben voor het houden van dieren. Wij willen niet naar het andere keurmerk, waarbij weer andere zaken gelden.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: Wie roept? Mevrouw Van Vugt, gaat uw gang.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Is het nog een idee om die hele verzorging van dieren over te laten aan goede vrijwilligersorganisaties? Dan zijn wij van de wettelijke taak af. En dan is er vertrouwen in de burger. En dan hebben we niet te maken met bovenwettelijke taken, enzovoort. Ik vind het zo naar dat dit allemaal vanuit een overheid geregeld moet worden, terwijl iedereen thuis gewoon dieren kan houden en daar alleen ingegrepen wordt als het echt de spuigaten uitloopt. En hier moeten we al van tevoren alles dicht regelen. Ik snap dat onderscheid niet zo goed.

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, dat onderscheid zit erin, is dat de definitie van houden van dieren iets heel anders is dan dat je thuis dieren houdt. We houden dieren in parken of op andere gelegenheden. En dat doen we ook om mensen de gelegenheid te geven om te kunnen recreëren in de buurt van dieren. We zoeken de balans tussen aan de ene kant het leuke wat de mensen willen hebben, de recreatie, maar ook het welzijn van de dieren. En daar heeft de wetgever, ons eigen Rijk, gezegd, dat moet gewoon goed geregeld zijn. En natuurlijk kunnen we het vragen aan vrijwilligers, we kunnen het vragen aan een boer om het te doen, maar dan gaat de verplichting om het op die manier te doen, conform de wet, gaat op hen over.

Als wij een heel goed alternatief hebben die zegt, ik voldoe daaraan, zoals het volgens de wet wordt gevraagd, ik wil dat van jullie overnemen, dan kunnen wij daar natuurlijk mee in gesprek gaan.

De heer Kuhlmann: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ik hoor nu de wethouder hele gekke dingen zeggen, die ook niet in lijn zijn met hoe dat in de wet geregeld is. Ik denk dat de wethouder refereert aan artikel 1.7 van het Besluit Houders van Dieren. En zoals u natuurlijk ook kunt zien, die definitie gaat natuurlijk om alle houders van dieren. Het onderscheid zoals u dat nu suggereert, alsof dat anders is voor iemand die een hond of een kat heeft of een konijn of wanneer je particulier een schaapje in je tuin hebt staan of evengoed ook andere organisaties van particulieren met herten, dat is exact hetzelfde. En de suggestie dat er voor de gemeente andere eisen zouden zijn dan voor alle andere houders van dieren, dat is een hele gekke. Ik hoop dat u die zich ook van zich werpt.

Mevrouw De Jonge: Dank u, voorzitter. Ik zal daar inderdaad op ingaan. Het is zo dat als je als particulier dieren houdt inderdaad ook verplicht bent vanuit het morele om goed voor een dier te zorgen. En daarmee wil niet zeggen dat je als elke particulier valt onder de Wet dieren, zoals die bedoeld is door onze wetgever. En daar zit wel een verschil in. Dan verschillen wij op dat punt van mening.

De heer Kuhlmann: Laten we gewoon de wet erbij pakken. Die maakt het onderscheid, zoals u dat nu schetst niet. Maar meer valt er denk ik niet over te zeggen.

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, dan ga ik verder met de beantwoording van vragen. Ik heb uitgelegd wat het verschil is tussen de wettelijke taken die wij hebben, dat we bovenwettelijk aangedragen hebben dat we willen uitbreiden met capaciteit. Een deel van de ICEP-aanpak is voor die bovenwettelijke taak, omdat we samen met de partners in de stad meer willen gaan doen aan de informatie, de communicatie, de educatie en de preventie, zoals zij dat ook hebben voorgesteld. En we hebben voor de eigen parken gezegd, daar willen we ook een stukje van de ICEP-aanpak voor inzetten, zodat we ook daar een stuk educatie mee gaan geven, om uit te leggen aan mensen hoe het werkt als je in de buurt van dieren recreëert. En daar hebben we ook aangevraagd voor de basisverzorging op orde te krijgen, zoals het nu bedoeld wordt met de Wet dieren en het Besluit Houders van Dieren. En dat betekent dat we willen investeren in de medewerkers, die inderdaad met alle liefde en toewijding onze dieren verzorgen, om hen in staat te stellen om een opleiding te kunnen doen, zodat ze blijven en nog meer kennis van dierenverzorging krijgen. Dat er een beheerder komt die ervoor zorgt dat we ook meer dan nu in de parken aanwezig kunnen zijn om te kijken wat er gedurende een dag met dieren gebeurt. En we willen hier dan ook het Kwaliteitsbewijs voor onze parken mee halen, zodat we ook aan de buitenwereld kunnen laten zien, wij als gemeente willen ook laten zien dat we ons houden aan de wet en goed voor onze dieren zorgen. Dat ter toelichting op mijn uitspraak, zoals die in de commissie is geweest. Dan zijn er nog bij twee moties vragen gesteld.

De heer Kuhlmann: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Ik heb de wethouder nog niet gehoord over wat de uitkomst is wanneer we niet voldoen aan bovenwettelijke eisen. En ik wil gewoon heel graag van de wethouder heel duidelijk dat als we niet voldoen aan bovenwettelijke eisen, dat dat nooit een reden zal zijn om de dieren uit te faseren of een uitsterfbeleid of wat dan ook om ze te laten verdwijnen. Kan de wethouder gewoon dat nu zeggen dat dat nooit een reden zal zijn, als we niet voldoen aan bovenwettelijke eisen?

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, volgens mij heb ik net geprobeerd uit te leggen dat we verschillende taken hebben. Als we het hebben over de opvang van de dieren, is dat een wettelijke taak van de gemeente. Wij hebben gezegd, daar willen we een stap boven op doen met onze partners. Dat zijn bovenwettelijke taken. Daar zit een stukje capaciteit en ICEP. Maar uit de verantwoordelijkheid die we hebben voor onze eigen parken, met onze eigen dieren, daarvan hebben we gezegd, wij willen graag aan die wetten voldoen. Dat is niet bovenwettelijk. Dat is gewoon een verantwoordelijkheid die je hebt, omdat je dieren houdt. Ik wil het onderscheid wel gewoon heel erg goed uit elkaar houden. En op het moment dat je aangesproken wordt als gemeente dat je niet zou voldoen in je parken op de wet die geldig is, dan moet je op dat moment conclusies trekken. Dan ga je of investeren, zodat we goed voor die dieren zorgen, conform de wettelijke eisen. Of je moet de andere consequentie accepteren. En dat is ook wat ik uitgelegd heb van, alles staat en valt wel dat we als gemeente voldoen aan de minimale wettelijk eisen voor het houden van dieren.

De heer Kuhlmann: Voorzitter, ik ga het nog een laatste keer proberen.

De voorzitter: Kort nog.

De heer Kuhlmann: De wethouder heeft in het commissiedebat luid en duidelijk bevestigd, en dat ook nog een paar keer herhaald, dat als de raad niet de portemonnee trekt voor de bovenwettelijke taken, dat de herten dan, evenals de andere dieren, zullen verdwijnen uit de Dordtse parken. En dat is voor echt een probleem. En ik vraag, en die kan gewoon met ja of nee beantwoord worden, wil de wethouder bevestigen dat als de gemeente niet voldoet aan bovenwettelijke eisen uit ons gemeentelijke dierenbeleid, dat dat nooit een reden zal zijn om de herten en andere dieren te laten verdwijnen uit de parken?

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, er worden hier gewoon twee dingen op één hoop gegooid. Ik kan zeggen, de bovenwettelijke taak hoeven we niet te doen. Dat hoeft ook niet, want dat is bovenwettelijk. Maar die bovenwettelijke taak ziet toe op de wettelijke taak die we hebben voor de opvang van dieren. Die ziet niet toe op het deel van, zorgen wij goed voor onze eigen dieren? Ik heb net aangegeven, dat trekken we uit elkaar. Als u aan mij vraagt, wat is de consequentie van het niet voldoen aan bovenwettelijke taken? Dan zeggen we eigenlijk, in het kader van de opvang van dieren en hoe je daarmee omgaat, doen we geen stapje extra.

Maar daarnaast moeten we nog steeds met elkaar het gesprek hebben, hoe staan we in het verhaal van, hoe zorgen we voor onze eigen dieren?

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

Mevrouw De Jonge: En dat is niet bovenwettelijke.

De voorzitter: Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Begrijp ik het goed dat de wethouder zegt dat het verzorgen van de herten in parken en het verzorgen van andere dieren, ook op kinderboerderijen, een bovenwettelijke taak is?

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, nee. Ik vraag u om het uit elkaar te houden. Ik vraag u om uit elkaar te houden dat wij een wettelijke taak hebben, is de opvang van dieren. Zoals we het nu hebben, zorgen wij ervoor dat alles wat opgevangen moet worden geregeld is, is onze verantwoordelijkheid. Daarnaast hebben wij in Dordrecht dieren in parken zitten die van ons zijn. Daarvoor gelden wet- en regelgeving. En daarvan hebben wij aangegeven, wij weten nu niet of we daaraan voldoen. Wij toetsen dat ook niet. Laten we dat gaan doen in de toekomst en laten we investeren in de mensen die met de dieren werken, om ervoor te zorgen dat het hele pakket gaat kloppen, zoals we dat in Dordrecht met elkaar organiseren. Haal dat alsjeblieft uit elkaar. Onze wettelijke taak is de opvang. Dat kun je met bovenwettelijke taken uitbreiden als je zegt, we willen veel meer informatie gaan geven. Waarom kies je voor een bepaald huisdier? Hoe moet je dat dan verzorgen? Alles wat we uitgelegd hebben ook onder het kopje van informatie, communicatie, educatie. Hoe ga je mensen leren omgaan met dieren? Mevrouw van de VSP heeft ook een heel mooi voorbeeld gegeven met snoezelen. Dat is echt zo'n voorbeeld waarvan wij zeiden, dat wil je eigenlijk juist faciliteren door bij die bejaardenhuizen langs te gaan en uitleg te gaan geven, hoe doe je dat? Want dat kan helemaal prima, maar je moet wel als medewerkers van zo'n verpleeghuis weten, hoe zie je aan dat dier of hij het nog fijn heeft? Dat je hem eventjes apart kunt houden? Dat hebben we gezegd, dat is bovenwettelijk.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, ik probeer het zo simpel mogelijk te houden om een goede afweging te kunnen maken. Is het nu zo dat we op dit moment niet voldoen aan de minimaal wettelijke eisen om dieren in de parken, waar we die hebben, goed te verzorgen, met het budget wat we nu hebben?

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, zoals ik ook in de beantwoording heb aangegeven, wij weten dat niet zeker. Want wij doen daar geen toets op. Daar hebben we geen capaciteit voor. Daar hebben we geen geld voor om een Kwaliteitsbewijs te halen. En dat is wat wij hebben aangegeven, dat vinden wij eigenlijk de minimale basis als je dieren houdt als gemeente. Dat zit in dat stukje basisverzorging, waar we 10.000 euro voor vragen.

En een stukje in het onderdeel van de ICEP-aanpak, waarmee we hopelijk ook mensen kunnen vertellen als je in de buurt van de herten bent bijvoorbeeld, gedraag je rustig. Een heel stukje educatie en communicatie. En als het nog mooier mag met het geld wat u beschikbaar zou willen stellen, kun je ook voorstellen dat we de verzorgers, de beheerders ook ter plekke workshops of educatie laten geven.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Ik zit te twifelen wat nu nog een slimme, korte vervolgvraag is. Want u geeft aan, we weten niet of we eraan voldoen? Maar kunt u dan aangeven of er nu signalen zijn dat dat niet het geval is? Want die signalen zijn ons in ieder geval niet bekend.

Mevrouw De Jonge: Heb ik ook in de beantwoording aangegeven. Als je kijkt naar de lijst in het Besluit Houders van Dieren, waar onder andere iets gezegd wordt over de vereisten aan kennis en vaardigheden van verzorgers, dan hebben wij niet de opleidingen al gegeven aan de medewerkers die daar nu mee bezig zijn. En dat is wat wij heel graag willen. Dat is de vraag, als je een Kwaliteitsbewijs aanvraagt, als dat er uitkomt dan weet je, daar gaan we op investeren.

De heer Kuhlmann: Voorzitter.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Voorzitter.

De voorzitter: De vragen vliegen om de oren. De heer Schalken nog even kort.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, wat Beter voor Dordt betreft hoeft je niet dat stukje kwaliteitswaarborg afgevinkt te maken dat we daar dadelijk wel beter aan zullen voldoen. Want die signalen zijn er op dit moment gewoon ook echt niet. Voorzitter, ik denk dat de wethouder geld wil vrijmaken. Als we dat zouden hebben, zou dat mooi zijn. Maar we moeten inderdaad zuinig zijn. En als er geen signalen zijn dat er nu misstanden zijn of niet goed voor de dieren gezorgd wordt, dan denk ik dat het voldoende is met wat we nu doen.

De voorzitter: Dat is dan uw inzicht daarbij. Ik zag nog een vinger van de heer Kuhlmann en van mevrouw Van Vugt. En daarna wil ik eigenlijk naar het vervolg. Gaat uw gang.

De heer Kuhlmann: Voorzitter, ik stoer me eigenlijk wel aan wat de wethouder zojuist zei. De suggestie dat nu de verzorging niet op orde is. Dat het heel noodzakelijk is om met trainingen te komen. Het is natuurlijk altijd goed, wat ik eerder zei, om naar beter te streven, om naar een 9 te gaan Maar om even het heel helder te hebben, ik denk dat de wethouder refereert aan artikel 1.7 van dat Besluit Houders van Dieren. Waarin wordt gezegd dat degene die een dier houdt, nogmaals daar wordt bedoeld, iedereen die een dier houdt, zo is ook de definitie in de Wet dieren, dat een dier wordt verzorgd door een persoon die beschikt over voor die verzorging benodigde kennis en vaardigheden.

Als de wethouder dat nu uitlegt als iets van, dan moet je mensen gaan opleiden en trainen, dat moeten speciale diervverzorgers zijn, dat is niet zo. Want dit is de eis die voor iedereen geldt die een dieren heeft. En daarmee wordt bedoeld dat je niet zomaar een klein kind of iemand die zwaar geestelijk gehandicapt is de zorg van het dier kan overgeven.

De voorzitter: Mijnheer Kuhlmann, even naar een vraag toe graag, of blijft het hierbij?

De heer Kuhlmann: Ik ben benieuwd, blijft de wethouder bij die toch echt wat, ik kan het niet anders maken, absurde uitleg van de wet?

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, het zijn uw woorden. Wij blijven achter dit beleid staan, omdat wij als college hebben gezegd, wij willen die kwaliteit gaan borgen van onze parken. En we willen liever een stap naar voren doen om dat goed te gaan regelen, dan dat we een heel vervelend incident zouden gaan hebben dat het niet goed kan gaan. Dat is aan u voorgelegd als afweging, of u samen met het college die stap wil maken.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Er is nu dierenbeleid. En doordat er dierenbeleid is gekomen, zijn we gaan nadenken over de vraag, voldoen we eigenlijk wel aan alle normen? En hoe kunnen we dat checken? Hoe kunnen we dat monitoren? Terwijl daar geen enkele aanleiding voor is. Eigenlijk doordat we nu dierenbeleid hebben, komen we op het idee, als we kiezen voor geen bovenwettelijke taken, om dan de dieren maar weg te doen. Klopt het, wethouder, zie ik het goed dat door het dierenbeleid nu mogelijk dieren gaan verdwijnen?

Mevrouw De Jonge: Voorzitter, die koppeling is niet terecht. We hebben het wel gecombineerd met elkaar. Stel dat er geen oproep was en het college had niet besloten om het dierenbeleid te gaan herijken... We hebben te maken met nieuwe wetgeving vanaf 1 juli, waarin de vijf vrijheden van de dieren zijn opgenomen. Op dat moment had je toch de vraag moeten stellen als gemeente, voldoen wij nog steeds aan de eisen die gesteld worden aan het houden van dieren? We hebben het samengevoegd in één beleidsstuk, omdat we willen aangeven, dierenwelzijn, het maakt niet uit van wie het is, wie ervoor moet zorgen, dat hebben we samengebracht.

De voorzitter: Was u klaar met uw betoog?

Mevrouw De Jonge: Ik zou nog op twee moties even reageren.

De voorzitter: Heel kort.

Mevrouw De Jonge: Ten aanzien van de honden bij evenementen en de andere ging ook over andere informatie, een motie... Ik zie even snel niet staan waar. Ik vind dat best wel lastig. Want wij hebben juist aangegeven in dit Dierenwelzijnsbeleid dat we aan de slag willen met een aanpak voor informatie, communicatie, educatie.

En eigenlijk vraagt u hetzelfde te doen, alleen eenmalig één keer een actie door ergens iets achter te laten en een mededeling op een website te doen. Zo is het niet zoals wij het voorgesteld hebben, ook niet voor ons zien. Wij zouden graag die stap maken om continu meer communicatie, educatie rondom dieren op te zetten. En niet te beperken tot eenmalig een mededeling of een verzoek om rekening te houden met dieren. Ik vraag even collega Van der Linden, want die kon meer nuance geven dan ik over hoe verkeer en alle ontheffingen werken en wat er misschien toch mogelijk is of niet mogelijk is.

De voorzitter: Dank. Hebt u toch nog een vraag aan deze wethouder?

Mevrouw Schnabel: Heel kort.

De voorzitter: Echt super-, mega-, hyperkort dan.

Mevrouw Schnabel: Superkort. Misschien is het al gepasseerd en dan excuus daarvoor. Maar ik was er nog benieuwd naar of ratten ook uit dat tunneltje kunnen kruipen?

Mevrouw De Jonge: U heeft het inderdaad over de amfibieladder. Dat heb ik eventjes heel snel gecheckt. Dat weten wij niet. Dat zouden we echt even moeten navragen hoe dat werkt, of andere dieren daar ook... Moeten we echt even uitzoeken.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: De ratten komen terug. Wethouder Van der Linden.

Mevrouw Pichel: Ik had nog even een vraag, voorzitter, als het mag, aan deze wethouder.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Dat raakt ook uiteindelijk de vraag die was gesteld voor het amendement van GroenLinks. En dat is toch even iets over de visie waar we naar hebben gevraagd. Als er meer geld vrijkomt, wat is dan de visie? En ik snap ook wel dat een visie kan zijn, als jullie meer geld beschikbaar stellen, dan vinden we wel iets om het aan uit te geven. Maar dat lijkt me niet het idee. En wellicht is daar nu niet meteen een volledig antwoord op van de wethouder, misschien wel. En anders kan daar dan misschien nog een antwoord op komen.

Mevrouw De Jonge: Heel kort, voorzitter. Zoals ik ook in de commissie aangaf, de Startnotitie, zoals die door u is vastgesteld, heeft de opdracht gegeven om te herijken, inclusief een Participatietraject. Dat hebben wij uitgevoerd in echt wel veel sessies en ook nog verdiepingssessies. Dit is uit participatie samen met de stad gekomen. En toen hebben wij gezegd, dan is dit voor nu ook de stap die wij willen voorleggen aan de raad. Laat ons dromen, dan komt er misschien nog veel meer op tafel.

Dat zou dan een nieuwe opdracht zijn boven op deze stap die we nu hebben gedaan. Dat is aan u denk ik als raad om deze te formuleren en mee te geven aan het college.

De voorzitter: Dank u wel. Nu gaan we met spoed naar de busbaan. Komt u maar hoor, wethouder Van der Linden.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Aantal opmerkingen gemaakt over steun of nog niet voor de motie. Even heel precies. De wetgever heeft inderdaad geformuleerd dat op een busbaan alleen een aangewezen categorie voertuigen mag. En dan heb je de gewone busbaan en je hebt de lijnbusbaan. Dat staat in de wet. Maar er is ook ontheffingenbeleid mogelijk op grond van... Dan vraag je een ontheffing aan van het Reglement verkeerstekens en verkeersregels. En daar kun je lokaal ontheffingenbeleid op maken. Dat is ook door een aantal gemeentes gedaan, onder andere voor dierenambulances. En dan is voor ons een beetje puur vanuit verkeer geredeneerd en niet vanuit dierenbeleid geredeneerd, vinden we het om allerlei redenen niet aan te raden om hier een ontheffing voor te verlenen, puur vanuit verkeer. Een dierenambulance is geen officieel hulpvoertuig. Kan ook geen spoedtekens voeren. Heeft geen sirene. Heeft geen blauw zwaailicht. Dat kan het voor weggebruikers ook wat onduidelijk maken. Niet als je bijvoorbeeld op de Merwedestraat rijdt, want dat is een vrij lang stuk. Maar stel dat je bij het een heel kort stukje lijnbus staat, waar alleen eventjes bij het verkeerslicht moet worden gepasseerd, dat kan wat onduidelijkheid geven. Daarnaast is het zo, en ik zie heus wel dat er best wel steun is voor deze motie, en dat laat ik natuurlijk graag aan uw raad over, dat als je dit zou willen, moeten we wel even nadenken over welke voorwaarden we daar wel of niet aan zouden willen stellen. Er zijn allerlei gemeentes mee bezig geweest. Moeten we even ons licht opsteken. En die ontheffing zou voor één of twee jaar kunnen gelden. Moet dan wel op naam en kenteken. En dat is natuurlijk ook even wat dingen regelen. Dat geef ik ter overweging mee. En dat roept meteen vragen op. Dank u wel.

De voorzitter: Onder andere van de heer Portier. Gaat uw gang.

De heer Portier: Is de wethouder ervan op de hoogte dat de bussen op die busbanen ook geen zwaailicht hebben en bijzondere...

De heer Van der Linden: Zeker, mijnheer de voorzitter. Maar daarom heeft de wetgever ook gezegd, bussen mogen op de busbaan. Die hebben geen zwaailicht nodig. Maar een ambulance...

De voorzitter: Daarom heet het een busbaan.

De heer Van der Linden: Namelijk een busbaan. Zeker. Zijn er nog meer vragen?

De heer Portier: Het is gewoon duidelijk, als je de ontheffing kan verlenen, dat er niet een bijzonder gevaar is. Natuurlijk moeten mensen wel opletten als ze een kruispunt oversteken. Dat snappen we allemaal. Maar we mogen erop vertrouwen dat mensen dat doen. Ze willen niet verongelukken onderweg naar een gewond dier.

De heer Van der Linden: Nee. Ik geef alleen maar de overwegingen vanuit het verkeer mee. We weten ook dat er af en toe nare, vervelende en soms ook gewoon bloederstige ongelukken gebeuren op het Dordtse wegennet. Vanuit verkeer zijn er allerlei regels voor en ook overwegingen die het veiliger maken of duidelijker. Vandaar deze opmerkingen. Dank u.

De voorzitter: Dank u zeer. Ik kijk even rond.

Mevrouw Pichel: Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Pichel.

Mevrouw Pichel: Toch nog even een verhelderende vraag aan de wethouder. Want even wat we dan doen met deze motie. Want tenzij die wet is veranderd, maar ook als bijvoorbeeld een ambulance of een politieauto natuurlijk gebruik wil maken van het recht van voorrang, dan moet dat natuurlijk met geluid en licht. Dat is natuurlijk om een reden en ook om de veiligheid. Daar wil ik wel even naar kijken. Als deze motie wordt aangenomen, gaat het college dan kijken hoe we dat kunnen bewerkstelligen? Welke ruimte zit er? Of moeten we hem enigszins aanpassen of een andere vraag neerleggen?

De heer Van der Linden: Nee hoor. De motie vraagt op zich iets duidelijk. Die vraagt om een ontheffing, waarbij een dierenambulance met spoed over de busbaan, de lijnbusbaan in dit geval dan, mag rijden. De dierenambulance heeft geen middelen om aan te geven, dit is spoed. Het is de afweging van een chauffeur die dan zegt, ik heb nu spoed. Je kan niet van de weggebruiker verwachten dat hij ook voor mag bij een verkeerslicht of zo. De weggebruiker zal misschien wat verbaasd zijn dat hij opeens een dierenambulance op een busbaan ziet, waar hij zelf nooit van zijn lang zal hij leven van denkt dat je eroverheen zou kunnen. Dat kan wat verwarring geven. En bij een kruispunt met verkeerslichten zou het een beetje verwarrend kunnen zijn als er opeens naast een bus of voor een bus een dierenambulance staat. Is allemaal te regelen in een ontheffing. Dat gaat ook geen verkeersovertredingen op hoeven te leveren vanuit de dierenambulance. Maar we zijn terughoudend met ontheffingenbeleid. En dat is niet voor niks. Maar we kunnen het regelen. Maar dan zou ik wel graag even wat tijd hebben om het goed op te schrijven.

De voorzitter: Maar dat is een kwestie van het uitvoeren van een dan aangenomen motie. Ik kijk even rond of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Dat dat gaan we dan morgen doen, want het is drie minuten voor twaalf. Ik wilde dit onderwerp eigenlijk nog even afronden vandaag, maar dat gaat niet meer lukken kennelijk.

Mevrouw Kruger: Voorzitter, ik wil heel graag stoppen. We gaan niet tot half één of één uur door, want er zijn velen van ons...

De voorzitter: Dat bepaal ik wel.

Mevrouw Kruger: Sorry?

De voorzitter: Maar dat is mijn voorstel niet inderdaad.

Mevrouw Kruger: Dat zou ik willen vragen dan.

De voorzitter: Heel goed. Of zijn nog hele korte opmerkingen? Hele snelle opmerkingen. De heer Schalken.

De heer Schalken-den Hartog: Voorzitter, om het misschien iets sneller te maken. Gehorende de beraadslaging, met excuus richting alle honden die worden meegesleept met komende evenementen, zullen we die motie in ieder geval intrekken.

De voorzitter: Dat is motie M24. De heer Groenewege zag ik nog.

De heer Groenewege: Heel kort. We kregen een vraag van de SP over wat gebeurt er als we die keurmerk motie aannemen en stoppen met fokken op de kinderboerderijen? Den Haag geeft het goede voorbeeld, want Den Haag heeft net een nieuw fokbeleid vastgesteld, waarin ze ook zo min mogelijk fokken op de kinderboerderij. En zij hebben ook een veel groter hertenkamp dan wij. En daarvan zeggen ze ook, er zijn voldoende damherten beschikbaar voor adoptie. Dat is geen enkel probleem om dat te vullen. Ik zou ook willen aangeven, preventie bespaart geld. We geven ieder jaar tienduizenden euro's uit aan bestrijding van dieren. En als we een deel daarvan kunnen besparen met betere preventie, dan lijkt me dat hartstikke mooi. En een aantal partijen heeft aangegeven dat er geen signalen zijn dat onze dieren die we houden in de parken niet voldoen aan de wettelijke voorschriften. Maar dat mag niet verbazen, als we nog nooit aan die wettelijke voorschriften hebben getoetst. Wat dat betreft snap ik de oproep van de wethouder heel goed.

De voorzitter: Hartelijk dank. Tot slot de heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Het zal u wellicht niet verbazen, onze zorgen over de combinatie van de bovenwettelijke eisen in het beleid en het bestaan van de dieren en de herten in de parken, die zijn nog niet weggenomen. En dat is aanleiding voor de Dordtse VVD, Beter voor Dordt, VSP, ChristenUnie/SGP, CDA, DENK, Op Ons Eiland, Forum voor Democratie en Fractie van Waardhuizen om een amendement in te dienen op het dierenbeleid, waarin de bovenwettelijke eisen voor wat betreft de dieren in parken uit het beleid worden geamendeerd.

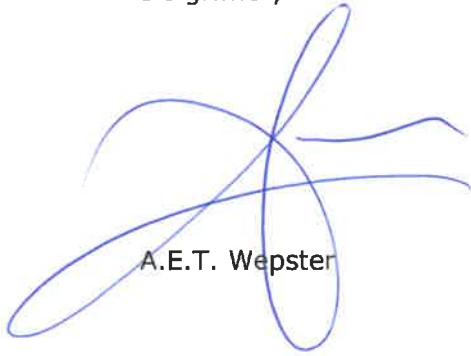
De voorzitter: Als u nog een amendement gaat indienen, gaan we morgen verder. Dan stoppen we nu de vergadering. Dan wordt het amendement nu nog ingediend en dan gaan we morgen verder.

Mevrouw Van Engelen: Voorzitter, we maken geen tweede termijnen meer af?

De voorzitter: Dat is dan een tweede termijn. Dan gaan we morgen verder. En dan kijken hoever we morgen komen. En desnoods gaan we nog een vergadering plannen. Want ik moet zeggen, u weet zichzelf niet echt in te houden vandaag. De vergadering is geschorst. We gaan morgen om acht uur verder.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 9 juli 2024.

De griffier,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

A.E.T. Wepster

De voorzitter,

A handwritten signature in blue ink, featuring a large, open loop on the left and a smaller loop on the right, connected by a horizontal stroke.

A.W. Kolff

